શ્રી જસવન્તસિંહજી ઇલેક્ટ્રીક લીથો એન્ડ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ-લીંબડી
માલીકઃ-કેશવચંદ કાનજીભાઈ પારેખ

અનુક્રમણિકા

શુદ્ધિ

લોકાગાદની હુંડી—બોલ એકાવનમાને બદલે અગ્યારીનો પાઠ વાંચવો

બોલ બાવનમાને બદલે બોલ એકાવનમા એમ છેલ્લે સુધી અનુક્રમે પ્રુફમાં ભૂલ રહી ગઈ છે. જિનરમાને જિનસુજિનરને વાંચવો

અથશ્રી લઘુદંડક લિખ્યતે

૧ શરીર દ્વાર

શરીર ૫ = ૧ ઔદારિક, ૨ વૈક્રિય, ૩ આહારિક, ૪ તેજસ અને ૫ કાર્મણ.

સર્વ નારકી તથા દેવતામાં શરીર ૩ = ૧ વૈક્રિય, ૨ તેજસ, ૩ કાર્મણ.

વાઉકાય વરજી ચાર સ્થાવર, ત્રણ વિકલેન્દ્રિ, અસન્ની-તિર્યંચ, અસન્ની મનુષ્ય તથા સર્વે યુગલિયામાં શરીર ૩ = ૧ ઔદારિક, ૨ તેજસ, ૩ કાર્મણ. વાઉકાય તથા સન્નીતિર્યંચ પંચેન્દ્રિયમાં શરીર ૪ = ૧ ઔદારિક ૨ વૈક્રિય ૩ તેજસ ૪ કાર્મણ.

સન્ની મનુષ્યમાં શરીર ૫

સિદ્ધમાં શરીર હોય નહિ.

૨ અવગાહના દ્વાર

જઘન્ય આંગળનો અસંખ્યાતમો ભાગ ઉત્કૃષ્ટી એક હજાર જોજન ઝાઝેરી ઉત્તર વૈક્રિય કરે તો જઘન્ય આંગળનો સંખ્યાતમો ભાગ ઉત્કૃષ્ટી લાખ જોજન ઝાઝેરી.

॥ નારકીની અવગાહના કહે છે ॥

૧ પહેલી નારકીની જ૦ આંગળનો અસંખ્યાતમો ભાગ ઉ૦ ૭॥ ધનુષ્ય ૭ આંગળની.

૨ બીજી નારકીની જ૦ આંગળનો અસંખ્યાતમો ભાગ ઉ૦ ૧૫॥ ધનુષ્ય ૧૨ આંગળની.

૩ ત્રીજી નારકીની જ૦ આંગળનો અસંખ્યાતમો ભાગ ઉ૦ ૩૧ા ધનુષ્યની.

૪ ચોથી નારકીની જ૦ આંગળનો અસંખ્યાતમો ભાગ ઉ૦ ૬૨ા ધનુષ્યની.

૫ પાંચમી નારકીની જ૦ આંગળનો અસંખ્યાતમો ભાગ ઉ૦ ૧૨૫ ધનુષ્યની.

૬ છઠી નારકીની જ૦ આંગળનો અસંખ્યાતમો ભાગ ઉ૦ ૨૫૦ ધનુષ્યની.

૭ સાતમી નારકીની જ૦ આંગળનો અસંખ્યાતમો ભાગ ઉ૦ ૫૦૦ ધનુષ્યની.

ઉત્તર વૈક્રિય કરે તો જઘન્ય આંગળનો સંખ્યાતમો ભાગ ઉત્કૃષ્ટી પોત પોતાથી બમણી.

॥ દેવતાની અવગાહના કહે છે ॥

૧ ૧૫ પરમા ધામી, ૧૦ ભવનપતિ, ૧૬ વાણવ્યંતર ત્રિજ્રુંભકા, જ્યોતિષી, પહેલા બીજા દેવલોક તથા પહેલા કિલ્વિષિ દેવતાની સાત હાથની

૨ ત્રીજા ચોથા દેવલોક તથા બીજા કિલ્વિષિ દેવતાની ૬ હાથની

૩ નવલોકાંતિક. પાંચમા છઠ્ઠા દેવલોક તથા ત્રીજા કિલ્વિષિ દેવતાની પાંચ હાથની.

૪ સાતમા આઠમા દેવલોકના દેવતાની ચાર હાથની

૫ નવમા દશમા અગિયારમા તથા બારમા દેવલોકના દેવતાની ત્રણ હાથની

૬ નવ ગ્રૈવેયક દેવતાની બે હાથની

૭ પાંચ અનુત્તર વિમાનના દેવતાની એક હાથની [illegible]

॥ પાંચ સ્થાવરની અવગાહના ॥

૧ વનસ્પતિ કાય વરજી ચાર સ્થાવરની જઘન્ય તથા ઉત્કૃષ્ટી આંગળને અસંખ્યાતમો ભાગ.

૨ વનસ્પતિ કાયની જઘન્ય આંગળને અસંખ્યાતમો ભાગ ઉત્કૃષ્ટી હજાર જોજન ઝાઝેરી કમળ ફુલની અપેક્ષા એ જાણવી.

॥ ત્રણ વિકલેન્દ્રિયની અવગાહના ॥

૧ બે ઇન્દ્રિયની જ૦ આંગળને અસંખ્યાતમો ભાગ ઉ૦ બાર જોજનની.

૨ તે ઇન્દ્રિયની જ૦ આંગળને અસંખ્યાતમો ભાગ ઉ૦ ત્રણ કોસની.

૩ ચૌરેન્દ્રિયની જ૦ આંગળને અસંખ્યાતમો ભાગ ઉ૦ ચાર કોસની.

॥ તિર્યંચ પંચેન્દ્રિયની અવગાહના ॥

જઘન્યતો આંગળને અસંખ્યાતમો ભાગ જાણવી ઉત્કૃષ્ટી

૧ જળચર સન્ની અસન્ની બંન્નેની હજાર જોજનની

૨ સ્થળચર સન્નીની છ કોસની અસન્નીની પ્રત્યેક કોસની

૩ ઉરપર સન્નીની હજાર જોજનની અસન્નીની પ્રત્યેક જોજનની.

૪ ભુજપર સન્નીની પ્રત્યેક કોસની અસન્નીની પ્રત્યેક ધનુષ્યની.

૫ ખેચર સન્ની અસન્ની બન્નેની પ્રત્યેક ધનુષ્યની. ઉત્તર વૈક્રિય કરે તો જઘન્ય આંગળને સંખ્યાતમો ભાગ ઉત્કૃષ્ટી નવસો જોજનની.

મોટી અવગાહના વાળો ઉત્તર વૈક્રિય કરે નહીં. (પ્રત્યેક એટલે બેથી નવ સુધી જાણવું.)

॥ અસન્ની મનુષ્યની અવગાહના ॥

૧ અસન્ની મનુષ્યની જઘન્ય તથા ઉત્કૃષ્ટી આંગળીનો અસંખ્યાતમો ભાગ જાણવી.

॥ સન્ની મનુષ્યની અવગાહના ॥

૧ પાંચ ભરત તથા પાંચ ઈરવતના મનુષ્યોની અવસર્પિણી કાળમાં પહેલે આરે લાગતાં ત્રણ કોસની ઉતરતાં બે કોસની, બીજે આરે લાગતાં બે કોસની ઉતરતાં એક કોસની, ત્રીજે આરે લાગતાં એક કોસની ઉતરતાં પાંચસેં ધનુષ્યની, ચોથે આરે લાગતાં પાંચસેં ધનુષ્યની ઉતરતાં સાત હાથની, પાંચમે આરે લાગતાં સાત હાથની ઉતરતાં એક હાથની, છઠે આરે લાગતાં એક હાથની ઉતરતાં એક હાથ મોઢી' મુંઢા હાથની. ઉત્સર્પિણી કાળમાં અવળી કરીથી [illegible] ઉત્તર વૈક્રિય કરે તો લાખ જોજન ઝાઝેરી જાણવી

૨ પાંચ હેમવય તથા પાંચ હિરણ્યવય ક્ષેત્રનાં યુગલિયાંની એક કોસની

૩ પાંચ હરિવાસ તથા પાંચ રમ્યકવાસ ક્ષેત્રનાં યુગલિયાંની બે કોસની

૪ પાંચ દેવકુરુ તથા પાંચ ઉત્તરકુરુક્ષેત્ર યુગલિયાંની ત્રણ કોસની

૫ પાંચ મહાવિદેહ ક્ષેત્ર મનુષ્યની [illegible] ધનુષ્યની [illegible]

૬ [illegible]

૭ [illegible]

૩. સંઘયણદ્વાર.

સંઘયણ ૬-૧ વજ્રૠષભનારાચ ૨ ૠષભનારાચ ૩ નારાચ ૪ અર્ધ નારાચ ૫ કેલકું ૬ છેવટ્ઠું.

૧ નારકી તથા દેવનામાં સંઘયણ હોય નહીં

૨ પાંચ સ્થાવર, ત્રણ વિકલેન્દ્રિય, અસન્નીમનુષ્ય તથા અસન્ની તિર્યંચમાં સંઘયણ એક—છેવટ્ઠું.

૩ ગર્ભજ મનુષ્ય તિર્યંચમાં સંઘયણ છ.

૪ યુગલિયાં મનુષ્ય, તિર્યંચ તથા ત્રિશઠીશલાકાપુરૂષમાં સંઘયણ એક, વજ્રૠષભનારાચ.

૫ સિદ્ધ ભગવાનમાં સંઘયણ હોય નહીં.

૪ સંઠાણદ્વાર (સંસ્થાન)

સંઠાણ ૬-૧ સમચોરસ ૨ નિગમ પરિમંડળ ૩ સાદિજ્ય ૪ વાવન્ય ૫ કુબ્જ ૬ હુંડક

૧ સાતનારકી, પાંચ સ્થાવર, ત્રણ વિકલેન્દ્રિય અસન્ની મનુષ્ય તથા અસન્ની તિર્યંચમાં સંઠાણ એક—હુંડક.

પાંચ સ્થાવરની વિગત કહે છે.

પૃથ્વીકાયનું ચંદમસુરની દાળ બરાબર.
અપકાયનું પાણીના બુદબુદ સમાન (પરપોટા).
તેઉકાયનું સોયના નાકા સમાન.
વાઉકાયનું—ધ્વજા પતાકા સમાન.
વનસ્પતિકાયનું—નાના પ્રકારનું.

૨ સર્વ દેવના, સર્વ યુગલિયાં તથા ત્રેસઠ શલાકા પુરૂષમાં એક—સમચોરસ.

૩ ગર્ભજ મનુષ્ય તથા તિર્યંચમાં સંસ્થાન છ.

૪ સિદ્ધમાં હોય નહીં.

૫. કષાયદ્વાર.

કષાય ચાર—૧ ક્રોધ ૨ માન ૩ માયા અને ૪ લોભ.

ચોવીસ દંડકમાં કષાય ૪ હોય
મનુષ્ય અકષાયી પણ હોય
સિદ્ધમાં કષાય હોય નહીં.

૬ સંજ્ઞાદ્વાર.

સંજ્ઞા ચાર—૧ આહાર સંજ્ઞા ૨ ભય સંજ્ઞા ૩ મૈથુન સંજ્ઞા ૪ પરિગ્રહ સંજ્ઞા

૧ ચોવીસ દંડકમાં સંજ્ઞા ચાર
મનુષ્ય અસંજ્ઞી પણ હોય
સિદ્ધમાં સંજ્ઞા હોય નહીં.

૭ લેશ્યાદ્વાર.

લેશ્યા ૬—૧ કૃષ્ણ લેશ્યા ૨ નીલ લેશ્યા ૩ કાપોત લેશ્યા ૪ તેજુ લેશ્યા ૫ પદ્મ લેશ્યા ૬ શુક્લ લેશ્યા.

૧ સાતે નારકીમાં લેશ્યા ૩ પહેલી (અશુભ) દ્રવ્યલેશ્યા આશ્રી તેની વિગત

૧ પહેલી તથા બીજી નારકીમાં કાપોત લેશ્યા
૨ ત્રીજી નારકીમાં કાપોત લેશી ઘણા નીલ લેશી થોડા
૩ ચોથી નારકીમાં નીલ લેશ્યા.
૪ પાંચમી નારકીમાં નીલ લેશી ઘણા કૃષ્ણ લેશી થોડા
૫ છઠ્ઠી નારકીમાં કૃષ્ણ લેશ્યા.
૬ સાતમી નારકીમાં મહા કૃષ્ણ લેશ્યા.

૨ [illegible]
[illegible]
૩ [illegible]

૪ જ્યોતિષી, પહેલા તથા બીજા દેવલોક તથા પહેલા કિલ્વિષીમાં લેશ્યા ૧ તેજુ.

૫ ત્રીજા, ચોથા, પાંચમા દેવલોક તથા બીજા કિલ્વિષીમાં લેશ્યા ૧ પદ્મ.

૬ ત્રીજા કિલ્વિષી તથા છઠ્ઠા દેવલોકથી સ્વાર્થસિદ્ધ સુધી લેશ્યા ૧ શુક્લ.

૭ સન્ની મનુષ્ય તથા તિર્યંચમાં લેશ્યા ૬.

૮ કેટલાક મનુષ્ય અલેશી પણ હોય.

૯ સિદ્ધમાં લેશ્યા હોય નહીં;

૮. ઇન્દ્રિયદ્વાર.

ઇન્દ્રિયપાંચઃ—૧ શ્રોત, ૨ ચક્ષુ, ૩ ઘ્રાણ, ૪ રસ અને ૫ સ્પર્શ

૧ સાત નારકી, સર્વ દેવતા, ગર્ભેજ મનુષ્ય, ગર્ભેજ-તિર્યંચ, અસન્ની મનુષ્ય, અસન્ની તિર્યંચ તથા સર્વ યુગલિયાંમાં ઇન્દ્રિય પાંચ.

૨ પાંચ સ્થાવરમાં એક સ્પર્શેન્દ્રિય.

૩ બે ઇન્દ્રિયમાં બે ૧ સ્પર્શ ૨ રસ.

૪ તે ઇન્દ્રિયમાં ત્રણ ૧ સ્પર્શ ૨ રસ ૩ ઘ્રાણ.

૫ ચૌરિન્દ્રિયમાં ચાર ૧ સ્પર્શ ૨ રસ ૩ ઘ્રાણ ૪ ચક્ષુ.

૬ મનુષ્યનોઇન્દ્રિય પણ હોય.

૭ સિદ્ધમાં ઇન્દ્રિય હોય નહીં.

૯. સમુદ્‌ઘાતદ્વાર.

સમુદ્‌ઘાત સાત—૧ વેદની ૨ કષાય ૩ મરણાન્ત ૪ વૈક્રિય ૫ તેજસ ૬ આહારિક ૭ કેવળ.

૧ સાત નારકી તથા વાઉકાયમાં સમુદ્‌ઘાત ચાર પહેલી.

૨ ભવનપતિ, વાણવ્યંતર, જ્યોતિષિ, બારમા દેવલોક સુધીના દેવતા તથા ગર્ભજ તિર્યંચમાં સમુદ્ઘાત પાંચ પહેલી.

૩ ચાર સ્થાવર, (વાઉકાય વરજી) ત્રણ વિકલેન્દ્રિય, અસન્ની મનુષ્ય, અસન્નિતિર્યંચ, સર્વ જુગલિયાં તથા બારમા દેવલોક ઉપરના દેવતામાં સમુદ્ઘાત ત્રણ પહેલી

૪ ગર્ભજ મનુષ્યમાં સમુદ્ઘાત સાત

૫ કેવળીમાં એક—કેવળ સમુદ્ઘાત

૬ તિર્થંકર સમુદ્ઘાત કરે નહીં. સિદ્ધમાં હોય નહીં.

૧૦ સન્નિ અસન્નિદ્વાર.

સન્નીને મન હોય અને અસન્નીને મન હોય નહીં

૧ સાત નારકી, સર્વ દેવતા, ગર્ભજ મનુષ્ય, ગર્ભજ તિર્યંચ તથા સર્વ જુગલિયાં સન્ની હોય

૨ પાંચ સ્થાવર ત્રણ વિકલેન્દ્રિય, સમુર્છિમ મનુષ્ય અને સમુર્છિમ તિર્યંચ અસન્ની હોય

૩ મનુષ્ય નોસન્ની નોઅસન્ની (કેવળી) હોય.

૪ સિદ્ધ સન્ની અસન્ની હોય નહીં

૧૧. વેદદ્વાર.

[illegible]

૧ [illegible] વિકલેન્દ્રિય [illegible]

[illegible]

૨ [illegible]

[illegible]

[illegible]

૩ [illegible]

૪ ગર્ભેજ મનુષ્ય તથા ગર્ભેજ તિર્યંચમાં વેદ ત્રણ.
૫ મનુષ્ય અવેદી પણ હોય.
૬ સિદ્ધમાં વેદ હોય નહીં.

૧૨ પર્યાય દ્વાર

પર્યાય ૭—૧ આહાર ૨ શરીર ૩ ઇન્દ્રિય ૪ શ્વાસોશ્વાસ ૫ ભાષા ૬ મન.

૧ દેવતામાં પર્યાય પાંચ—મન ભાષા ભેગી ગણવી.
૨ પાંચ સ્થાવરમાં પર્યાય ચાર પહેલી.
૩ અસન્ની મનુષ્યમાં પર્યાય સાડા ત્રણ આહાર, શરીર, ઇન્દ્રિય, અને શ્વાસ લીએ તો ઉશ્વાસ નહીં અને ઉશ્વાસ લીએ તો શ્વાસ નહીં.
૪ ત્રણ વિકલેન્દ્રિય, અસન્ની તિર્યંચ પંચેન્દ્રિયમાં પર્યાય પાંચ મન પર્યાય ટળી.
૫ નારકી, યુગલિયાં તથા ગર્ભેજ મનુષ્ય તથા ગર્ભેજ તિર્યંચમાં પર્યાય છ
૬ સિદ્ધમાં પર્યાય હોય નહીં.

૧૩ દૃષ્ટિ દ્વાર

દૃષ્ટિ ત્રણ—૧ સમ્યક્ દૃષ્ટિ, ૨ મિથ્યા દૃષ્ટિ ૩ સમમિથ્યા દૃષ્ટિ

૧ સાત નારકી, બારમા દેવલોક સુધીના દેવતા ગર્ભેજ મનુષ્ય તથા ગર્ભેજ તિર્યંચમાં દૃષ્ટિ ત્રણ.
૨ પાંચ સ્થાવર અસન્ની મનુષ્ય તથા છપ્પન અન્તર દ્વીપનાં યુગલિયાંમાં દૃષ્ટિ એક-મિથ્યા દૃષ્ટિ.
૩ નવગ્રૈવેયક, ત્રણ વિકલેન્દ્રિય, અસન્ની તિર્યંચ પંચેન્દ્રિય તથા ત્રીસ અકર્મ ભૂમિના યુગલિયાંમાં દૃષ્ટિ બે સમ્યક્ તથા મિથ્યા દૃષ્ટિ.
૪ પાંચ અનુત્તર વિમાનના દેવતા તથા સિદ્ધમાં દૃષ્ટિ એક સમ્યક્ દૃષ્ટિ.

૧૪ દર્શન દ્વાર

દર્શન ચાર—૧ ચક્ષુ ૨ અચક્ષુ ૩ અવધિ ૪ કેવળ.

૧ સાત નારકી, સર્વ દેવતા તથા ગર્ભજ તિર્યંચમાં દર્શન ત્રણ—ચક્ષુ, અચક્ષુ અને અવધિ

૨ ગર્ભજ મનુષ્યમાં દર્શન ચાર.

૩ પાંચ સ્થાવર, બેઇન્દ્રિય તથા તેઇન્દ્રિયમાં દર્શન એક અચક્ષુ

૪ ચૌરેન્દ્રિય, અસન્ની તિર્યંચ અસન્ની મનુષ્ય તથા ગર્ભ યુગલિયાંમાં દર્શન બે ચક્ષુ તથા અચક્ષુ.

૫ સિદ્ધમાં દર્શન એક—કેવળ

૧૫ જ્ઞાન દ્વાર

જ્ઞાન પાંચ—૧ મતિ ૨ શ્રુતિ ૩ અવધિ ૪ મનપર્યવ ૫ કેવળ

૧ સાત નારકી સર્વ દેવતા ગર્ભજ તિર્યંચમાં જ્ઞાન ત્રણ મતિ, શ્રુતિ અને અવધજ્ઞાન

૨ ગર્ભજ મનુષ્યમાં જ્ઞાન પાંચ

૩ [illegible]

૪ [illegible]

[illegible]

૧૬ [illegible]

[illegible]

२ पांच स्थावर, त्रण विकलेन्द्रिय, असन्नी मनुष्य, असन्नी तिर्यंच पंचेन्द्रिय तथा सर्व युगलियांमां अज्ञान बे- मति, श्रुति.

३ पांच अनुत्तर विमानना देवता तथा सिद्धमां अज्ञान नहीं.

७ जोग द्वार

जोग पंदर—(४ मनना) १ सत्यमन २ असत्यमन ३ मिश्र-मन ४ व्यवहारमन (४ वचनना) ५ सत्यवचन ६ असत्यवचन ७ मिश्रवचन ८ व्यवहारवचन (७ कायाना) ९ औदारिक १० औदारिकनो मिश्र ११ वैक्रिय १२ वैक्रियनो मिश्र १३ आहारिक १४ आहा-रिकनो मिश्र १५ कार्मण.

१ सात नारकी तथा सर्व देवतामां जोग अगियार= चार मनना, चार वचनना ९ वैक्रिय १० वैक्रियनो मिश्र अने कार्मण.

२ सर्व युगलियांमां जोग अगियार = चार मनना चार वचनना ९ औदारिक १० औदारिकनो मिश्र अने ११ कार्मण.

३ वाउकाय वरजी चार स्थावर तथा असन्नी मनुष्यमां जोग त्रण—१ औदारिक २ औदारिकनो मिश्र अने ३ कार्मण.

४ वाउकायमां जोग पांच—१ औदारिक २ औदारिकनो मिश्र ३ वैक्रिय ४ वैक्रियनो मिश्र ५ कार्मण.

५ त्रण विकलेन्द्रिय तथा असन्नीतिर्यंच पंचेन्द्रियमां जोग चार—१ औदारिक २ औदारिकनो मिश्र ३ व्यवहार भाषा ४ कार्मण.

६ गर्भजतिर्यंच तथा मनुष्यणीमां जोग तेर—आहारिक तथा आहारिकनो मिश्र वरजया

૭ ગર્ભજ મનુષ્યમાં જોગ પંદર.

૮ ચૌદમે ગુણઠાણે અજોગી હોય.

૯ સિદ્ધમાં જોગ હોય નહીં.

૧૮ ઉપયોગ દ્વાર

ઉપયોગ બાર—પાંચ જ્ઞાન; ત્રણ અજ્ઞાન; ચાર દર્શન

1. સાત નારકી, નવ ગ્રૈવેયક સુધીના દેવતા તથા ગર્ભજ તિર્યંચમાં ઉપયોગ નવ—ત્રણ જ્ઞાન (મતિ, શ્રુતિ અવધિ) ત્રણ અજ્ઞાન (મતિ, શ્રુતિ તથા વિભંગ) ત્રણ દર્શન (ચક્ષુ અચક્ષુ તથા અવધિ)
2. પાંચ સ્થાવરમાં ઉપયોગ ત્રણ—મતિ શ્રુતિ અજ્ઞાન તથા અચક્ષુ દર્શન
3. અસંજ્ઞી મનુષ્યમાં તથા છપ્પન અંતરદ્વીપનાં યુગલિયાંમાં ઉપયોગ ચાર—મતિ, શ્રુતિ અજ્ઞાન તથા ચક્ષુ, અચક્ષુ દર્શન
4. બે ઇંદ્રિય તે ઇંદ્રિયમાં ઉપયોગ પાંચ—મતિ, શ્રુતિ જ્ઞાન મતિ શ્રુતિ અજ્ઞાન અચક્ષુ દર્શન
5. ચૌરિંદ્રિય અસંજ્ઞી પંચેંદ્રિય તથા [illegible] યુગલિયાંમાં ઉપયોગ છ—મતિ, શ્રુતિ જ્ઞાન મતિ શ્રુતિ અજ્ઞાન ચક્ષુ અચક્ષુ દર્શન
6. [illegible]
7. ગર્ભજ મનુષ્યમાં ઉપયોગ બાર
8. સિદ્ધમાં ઉપયોગ બે [illegible] દર્શન

૧૯ [illegible] દ્વાર

[illegible]

[illegible]

આહાર લીએ.

૩ કેટલાક મનુષ્ય અણ આહારિક પણ હોય.

૪ સિદ્ધ ભગવાન આહાર લીએ નહીં.

૨૦ ઉત્પત્તિ દ્વાર.

૧ સાત નારકી. આઠમા દેવલોક સુધીના દેવતા, તેઉકાય, વાઉકાય, ત્રણ વિકલેન્દ્રિય, અસન્ની મનુષ્ય, અસન્ની તિર્યંચ તથા સર્વે યુગલિયામાં ઉત્પત્તિ બે ગતિની-મનુષ્ય તથા તિર્યંચ.

૨ નવમા દેવલોકથી સર્વાર્થ સિદ્ધ સુધીના દેવતામાં ઉત્પત્તિ એક ગતિની મનુષ્ય.

૩ પૃથ્વીકાય. અપકાય તથા વનસ્પતિ કાયમાં ઉત્પત્તિ ત્રણ ગતિની-દેવતા, મનુષ્ય. તિર્યંચ

૪ ગર્ભજ મનુષ્યમાં ઉત્પત્તિ ચાર ગતિની.

૫ સિદ્ધમાં ઉત્પત્તિ એક ગતિની-મનુષ્ય.

૨૧ સ્થિતિ દ્વાર.

નારકીની સ્થિતિ.

૧ પહેલી નારકીની સ્થિતિ જઘન્ય ૧૦ હજાર વર્ષ, ઉત્કૃષ્ટી ૧ સાગ.ની.

૨ બીજી નારકીની સ્થિતિ જઘન્ય ૧ સાગર. ઉત્કૃષ્ટિ ત્રણ સાગરની.

૩ ત્રીજી નારકીની જઘન્ય ૩ સાગર. ઉત્કૃષ્ટિ ૭ સાગરની.

૪ ચોથી નારકીની જઘન્ય ૭ સાગર. ઉત્કૃષ્ટિ ૧૦ સાગર.

૫ પાંચમી નારકીની જઘન્ય ૧૦. ઉત્કૃષ્ટિ ૧૭ સાગર.

૬ છઠ્ઠી નારકીની જઘન્ય ૧૭. ઉત્કૃષ્ટિ ૨૨ સાગર.

૭ સાતમી નારકીની સ્થિતિ જઘન્ય ૨૨ ઉત્કૃષ્ટિ ૩૩ સાગરની.

ભવનપતિ દેવતાની સ્થિતિ.

૧ દક્ષિણ દિશાના અસુર કુમારની જઘન્ય ૧૦ હજાર વર્ષની ઉત્કૃષ્ટિ ૧ સાગરની. તેની સ્ત્રીની જઘન્ય દશહજાર વર્ષની ઉત્કૃષ્ટિ ૩॥ પલ્યોપમની.

૨ દક્ષિણ દિશાના નવનિકાયના દેવતાની જઘન્ય ૧૦ હજાર વર્ષની. ઉત્કૃષ્ટિ ૧॥ પલ્યોપમની. તેની સ્ત્રીની જઘન્ય ૧૦ હજાર વર્ષ. ઉત્કૃષ્ટિ પોણા પલ્યોપમની

૩ ઉત્તર દિશાના અસુર કુમારની જઘન્ય ૧૦ હજાર વર્ષની ઉત્કૃષ્ટિ ૧ સાગર ઝાઝેરી તેની સ્ત્રીની જઘન્ય ૧૦ હજાર વર્ષની ઉત્કૃષ્ટિ [illegible] પલ્યોપમની

૪ ઉત્તર દિશાના નવનિકાયના દેવતાની જઘન્ય ૧૦ હજાર વર્ષની ઉત્કૃષ્ટિ [illegible] પલ્યોપમની તેની સ્ત્રીની જઘન્ય ૧૦ હજાર વર્ષની ઉત્કૃષ્ટિ [illegible] ૧ પલ્યની

[illegible] દેવતાની સ્થિતિ

જઘન્ય ૧૦ હજાર વર્ષની [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

જઘન્ય ૦। પા પલ્યની, ઉત્કૃષ્ટી ૦॥ પલ્યો૦ ને પાંચસો વર્ષ વધારે.

૩ ગ્રહોની જઘન્ય ૦। પા પલ્યની, ઉત્કૃષ્ટી ૧ પલ્યની તેની દેવીની જઘન્ય ૦। પા પલ્ય ઉત્કૃષ્ટી ૦॥ અરધા પલ્યોપમની.

૪ નક્ષત્રોની જઘન્ય ૦। પા પલ્યની, ઉ૦ ૦॥ અરધા પલ્યની, તેની દેવીઓની, જ૦ ૦। પા પલ્યની, ઉત્કૃષ્ટી ૦। પા પલ્ય ઝાઝેરી.

૫ તારાઓની જ૦ પલ્યનો આઠમો ભાગ ઉ૦ ૦। પા પલ્યની, તેની દેવીઓની જઘન્ય અધપાવ પલ્ય, ઉત્કૃષ્ટી અધપાવ પલ્ય૦ ઝાઝેરી.

વૈમાનિક દેવતાની સ્થિતિ

૧ પહેલા દેવલોકમાં જ૦ ૧ પલ્યોપમ, ઉત્કૃષ્ટી ૨ સાગરની, તેની પરિગ્રહી દેવીઓની જ૦ ૧ પલ્ય ઉ૦ ૭ પલ્ય, અપરિગ્રહી દેવીઓની જ૦ ૧ પલ્ય ઉ૦ ૫૦ પલ્યોપમની.

૨ બીજા દેવલોકમાં જ૦ ૧ પલ્ય ઝાઝેરી, ઉ૦ ૨ સાગર ઝાઝેરી, તેની દેવીઓની જ૦ ૧ પલ્ય ઝાઝેરી, ઉ૦ પરિગ્રહીની ૯ પલ્યની, અપરિગ્રહીની ૫૫ પલ્યોપમની,

૩ ત્રીજા દેવલોકમાં જ૦ ૨ સાગર, ઉ૦ ૭ સાગરની.

૪ ચોથા દેવલોકમાં જ૦ ૨ સાગર ઝાઝેરી, ઉત્કૃષ્ટિ ૭ સાગર ઝાઝેરી.

૫ પાંચમા દેવલોકની જ૦ ૭ સાગર, ઉ૦ ૧૦ સાગરની.

૬ છઠ્ઠા દેવલોકના દેવતાની જ૦ ૧૦ સાગર, ઉ૦ ૧૪ સાગરની.

૭ સાતમી નારકીની સ્થિતિ જઘન્ય ૨૨ ૩૩ સાગરની.

ભવનપતિ દેવતાની સ્થિતિ.

૧ દક્ષિણ દિશાના અસુર કુમારની જઘન્ય ૧ [illegible] વર્ષની ઉત્કૃષ્ટિ ૧ સાગરની. તેની સ્ત્રીની [illegible] હજાર વર્ષની ઉત્કૃષ્ટિ ૩॥ પલ્યોપમની.

૨ દક્ષિણ દિશાના નવનિકાયના દેવતાની જ[illegible] હજાર વર્ષની. ઉત્કૃષ્ટિ ૧॥ પલ્યોપમની. તેની [illegible] જઘન્ય ૧૦ હજાર વર્ષ. ઉત્કૃષ્ટિ [illegible]

૩ [illegible] દિશાના અસુર કુમારની જઘન્ય ૧૦ [illegible] વર્ષની ઉત્કૃષ્ટિ ૧ [illegible] ઝાઝેરી તેની સ્ત્રીની ૧૦ હજાર વર્ષની ઉત્કૃષ્ટિ [illegible]

૪ [illegible] દિશાના નવનિકાયના દેવતાની જ[illegible] હજાર વર્ષની [illegible] તેની સ્ત્રીની જઘ ૧૦ હજાર વર્ષની ઉત્કૃષ્ટિ [illegible]

[illegible]

[illegible] દેવતાની સ્થિતિ

[illegible]

[illegible]

જઘન્ય ૦ા પા પલ્યની, ઉત્કૃષ્ટી ૦ાા પલ્યો૦ ને પાંચસો વર્ષ વધારે.

૩ ગ્રહોની જઘન્ય ૦ા પા પલ્યની, ઉત્કૃષ્ટી ૧ પલ્યની તેની દેવીની જઘન્ય ૦ા પા પલ્ય ઉત્કૃષ્ટી ૦ાા અરધા પલ્યોપમની.

૪ નક્ષત્રોની જઘન્ય ૦ા પા પલ્યની, ઉ૦ ૦ાા અરધા પલ્યની, તેની દેવીઓની, જ૦ ૦ા પા પલ્યની, ઉત્કૃષ્ટી ૦ા પા પલ્ય ઝાઝેરી.

૫ તારાઓની જ૦ પલ્યનો આઠમો ભાગ ઉ૦ ૦ા પા પલ્યની, તેની દેવીઓની જઘન્ય અધપાવ પલ્ય, ઉત્કૃષ્ટી અધપાવ પલ્ય૦ ઝાઝેરી.

વૈમાનિક દેવતાની સ્થિતિ

૧ પહેલા દેવલોકમાં જ૦ ૧ પલ્યોપમ, ઉત્કૃષ્ટી ૨ સાગરની, તેની પરિગ્રહી દેવીઓની જ૦ ૧ પલ્ય ઉ૦ ૭ પલ્ય, અપરિગ્રહી દેવીઓની જ૦ ૧ પલ્ય ઉ૦ ૫૦ પલ્યોપમની.

૨ બીજા દેવલોકમાં જ૦ ૧ પલ્ય ઝાઝેરી, ઉ૦ ૨ સાગર ઝાઝેરી, તેની દેવીઓની જ૦ ૧ પલ્ય ઝાઝેરી, ઉ૦ પરિગ્રહીની ૯ પલ્યની, અપરિગ્રહીની ૫૫ પલ્યોપમની,

૩ ત્રીજા દેવલોકમાં જ૦ ૨ સાગર, ઉ૦ ૭ સાગરની.

૪ ચોથા દેવલોકમાં જ૦ ૨ સાગર ઝાઝેરી, ઉત્કૃષ્ટિ ૭ સાગર ઝાઝેરી.

૫ પાંચમા દેવલોકની જ૦ ૭ સાગર, ઉ૦ ૧૦ સાગરની.

૬ છઠ્ઠા દેવલોકના દેવતાની જ૦ ૧૦ સાગર, ઉ૦ ૧૪ સાગરની.

૭ સાતમા દેવલોકની જ૦ ૧૪, ઉ૦ ૧૭ સાગરની.
૮ આઠમા દેવલોકની જ૦ ૧૭, ઉ૦ ૧૮ સાગરની
૯ નવમા દેવલોકની જ૦ ૧૮, ઉ૦ ૧૯ સાગરની.
૧૦ દશમા દેવલોકની જ૦ ૧૯, ઉ૦ ૨૦ સાગરની.
૧૧ અગ્યારમા દેવલોકની જ૦ ૨૦, ઉ૦ ૨૧ સાગરની
૧૨ બારમા દેવલોકની જ૦ ૨૧, ઉ૦ ૨૨ સાગરની
૧૩ પહેલા ગ્રૈવેકની જ૦ ૨૨ ઉ૦ ૨૩ સાગરની.
૧૪ બીજા ગ્રૈવેકની જ૦ ૨૩ ઉ૦ ૨૪ સાગરની.
૧૫ ત્રીજા ગ્રૈવેકની જ૦ ૨૪ ઉ૦ ૨૫ સાગરની.
૧૬ ચોથા ગ્રૈવેકની જ૦ ૨૫ ઉ૦ ૨૬ સાગરની.
૧૭ પાંચમા ગ્રૈવેકની જ૦ ૨૬ ઉ૦ ૨૭ સાગરની.
૧૮ છઠ્ઠા ગ્રૈવેકની જ૦ ૨૭ ઉ૦ ૨૮ સાગરની
૧૯ [illegible] ગ્રૈવેકની જ૦ ૨૮ ઉ૦ [illegible] સાગરની
૨૦ [illegible] ગ્રૈવેકની જ૦ [illegible] ઉ૦ [illegible] સાગરની
૨૧ [illegible] ગ્રૈવેકની જ૦ [illegible] ઉ૦ [illegible] સાગરની
૨૨ [illegible]
૨૩ [illegible] અનુત્તર [illegible]ની જ૦ [illegible] ૩૩ [illegible]
[illegible] ૩૩ [illegible]

[illegible]

ત્રણ વિકલેન્દ્રિયની જ૦ અન્તર મુહૂર્તની, ઉત્કૃષ્ટી બે ઇન્દ્રિયની ૧૨ વર્ષની, તે ઇન્દ્રિયની ૪૯ દિન રાતની, ચૌરેન્દ્રિયની ૬ મહિનાની, તિર્યંચ પંચેન્દ્રિયની જ૦ અન્તર મુહૂર્તની, ઉત્કૃષ્ટી જળચર સન્ની અસન્નીની ૧ ક્રોડ પૂર્વની, સ્થલચર સન્નીની ૩ પલ્યોપમની અસન્નીની ૮૪ હજાર વર્ષની, ઉરપર સન્નીની ૧ ક્રોડ પૂર્વની, અસન્નીની ૫૩ હજાર વર્ષની, ભૂજપર સન્નીની ક્રોડ પૂર્વની, અસન્નીની ૪૨ હજાર વર્ષની ખેચર સન્નીની પલ્યોપમના અસંખ્યાતમા ભાગની, અસન્નીની ૭૨ હજાર વર્ષની, અસન્ની મનુષ્યની જ૦ ઉ૦ અન્તર મુહૂર્તની સન્ની મનુષ્યની સ્થિતિ.

૫ ભરત, ૫ ઇરવતના મનુષ્યની પહેલે આરે લાગતાં ૩ પલ્યની, ઉતરતાં ૨ પલ્યની, બીજે લાગતાં ૨ પલ્યની, ઉતરતાં ૧ પલ્યની, ત્રીજે લાગતાં ૧ પલ્યની, ઉતરતાં ક્રોડ પૂર્વની.

ચોથે આરે લાગતાં ક્રોડ પૂર્વની, ઉતરતાં ૧૨૫ વર્ષની, પાંચમે લાગતાં ૧૨૫ વર્ષની, ઉતરતાં ૨૦ વર્ષની, છઠ્ઠો લાગતાં ૨૦ વર્ષની, ઉતરતાં ૧૬ વર્ષની. ઉતસર્પિણી કાલમાં એમજ ચઢતી કહેવી, પાંચ મહાવિદેહ ક્ષેત્રની જઘન્ય અન્તર મુહૂર્ત, ઉત્કૃષ્ટિ ૧ ક્રોડ પૂર્વની સ્થિતિ જાણવી.

યુગલિયાંની સ્થિતિ.

૫ હેમવય, ૫ હિરણ્યવયનાની જઘન્ય દેશ ઉણી એક પલ્યની, ઉત્કૃષ્ટી ૧ પલ્યની.

૫ હરીવાસ ૫ રમ્યકવાસનાની જઘન્ય દેશ ઉણી

બે પલ્યની ઉત્કૃષ્ટી ૨ પલ્યની.

૫ દેવકુરૂ ૫ ઉત્તર કુરૂનાની જઘન્ય દેશ ઉણી ૩ પલ્યની. ઉત્કૃષ્ટી ૩ પલ્યની.

૫૬ અન્તરદ્વીપના યુગલિયાંની પલ્યોપમ અસંખ્યાતમા ભાગની

એક એક સિદ્ધની આદિ નહીં અંત નહીં [illegible] એકની આદિ છે પણ અન્ત નથી

૨૨ સમોગા અસમોગા દ્વાર.

[illegible]

[illegible] નથી.

૨૩ ચવન દ્વાર.

[illegible]

૨૪ ગતાગતિ દ્વાર.

૧ પહેલીથી છઠ્ઠી નારકી સુધી ગતિ ૨ દંડકની આગતિ ૨, દંડકની મનુષ્ય, તિર્યંચપંચેન્દ્રીય.

૨ સાતમી નારકીમાં આગતિ ૨ દંડકની મનુષ્ય તિર્યંચ પંચેન્દ્રિની, ગતિ એક તિર્યંચની જાણવી.

૩ ભવનપતિ વાણવ્યંતર જ્યોતિષી પહેલા બીજા દેવલોક તથા પહેલા કિલ્વિષિક દેવતાની આગતિ ૨ દંડકની (મનુષ્ય તિર્યંચની) ગતિ ૫ દંડકની (તિર્યંચ પંચેન્દ્રિય, મનુષ્ય, પૃથ્વી, અપ્પ, વનસ્પતિની).

૪ ત્રીજા દેવલોકથી આઠમા દેવલોક સુધી ગતાગત ૨ દંડકની. (મનુષ્ય તિર્યંચ) નવમા દેવલોકથી સર્વાર્થ સિદ્ધ સુધી ગતાગત ૧ મનુષ્યની.

૫ પૃથ્વી અપ્પ વનસ્પતિ કાયની આગતિ ૨૩ દંડકની (નારકી ટળી) ગતિ ૧૦ દંડકની ૫ સ્થાવર, ૩ વિકલેન્દ્રિય, મનુષ્ય ૯ તિર્યંચ પંચેન્દ્રિય એમ ૧૦ની.

૬ તેઉ વાઉકાયમાં આગતિ ૧૦ દંડકની ઉપરવત્ ગતિ ૯ દંડકની, મનુષ્ય વરજી ઉપરવત્ ૩ વિકલેન્દ્રિયમાં ગતાગત ૧૦ દંડકની ઉપરવત્.

૭ અસન્નિ તિર્યંચ પંચેન્દ્રિયમાં આગતિ ૧૦ દંડકની ઉપરવતગતિ ૨૨ દંડકની જ્યોતિષી વૈમાનિક ટળ્યા.

૮ સન્નિ તિર્યંચ પંચેન્દ્રિયમાં ગતાગત ૨૪ દંડકની.

૯ અસન્નિમનુષ્યમાં આગતિ ૮ દંડકની, પૃથ્વી, અપ્પ, વનસ્પતિ, ત્રણ વિકલેન્દ્રિ, મનુષ્ય, તિર્યંચ પંચેન્દ્રિય. એમ ૮ અને ગતિ ૧૦ દંડકની ઉપરવત્.

૧૦ ગર્ભેજ મનુષ્યમાં આગતિ ૨૨ દંડકની તેઉ વાઉ ટળ્યા

ગતિ ૨૪ દંડકની. ૩૦ અકર્મ ભૂમિનાં યુગલિયાંમાં આગતિ ૨ દંડકની મનુષ્ય તિર્યંચ પંચેન્દ્રિય ગતિ ૧૩ દંડકની. ૧૦ ભવનપતિ ૧૧ વાણવ્યંતર. ૧૨ જ્યોતિષી ૧૩ વૈમાનિક

૧૨ ૫૬ અન્તરદ્વીપના યુગલિયાંમાં આગતિ ૨ દંડકની ઉપરવત્ ગતિ ૧૧ દંડકની. ૧૦ ભવનપતિ. ૧૧ વાણવ્યંતર

૧૩ સિદ્ધમાં આગતિ મનુષ્યની ગતિ નહીં.

૨૫ પ્રાણ દ્વાર.

૭ નારકી માં દેવતા ... મનુષ્ય, તિર્યંચ માં ... [illegible]

[illegible]

૨૬ [illegible]

[illegible]

"શ્રી બાવન બોલનો થોકડો"

૧ પહેલે બોલે—આઠ આત્મામાં કર્મની કર્તા કેટલી આત્મા, રોકતા કેટલી આત્મા અને તોડતા કેટલી આત્મા?
કર્મની કર્તા ત્રણ આત્મા છે. કષાય, જોગ, દર્શન.
રોકવાવાળી બે આત્મા છે. દર્શન, ચારિત્ર તોડવાવાળી એક જોગ આત્મા છે.

૨ બીજે બોલે—આઠ આત્મામાં દ્રવ્યજીવ કેટલી? ભાવ જીવ કેટલી? દ્રવ્યજીવ, એક દ્રવ્ય આત્મા, ભાવજીવ સાત આત્મા.

૩ ત્રીજે બોલે—આઠ આત્મામાં ઉદય ભાવ કેટલી યાવત્ પરિણામિક ભાવ કેટલી આત્મા?
ઉદય ભાવ આત્મા ત્રણ. કષાય, જોગ, દર્શન.
ઉપશમ ભાવ આત્મા બે. દર્શન, ચારિત્ર.
ક્ષાયક ક્ષયોપશમ, ભાવ છ આત્મા. દ્રવ્ય કષાય ટળી પરિણામિક ભાગ આઠ આત્મા.

૪ ચોથે બોલે—આઠ આત્મામાં શાશ્વતી કેટલી, અશાશ્વતી કેટલી?
એક દ્રવ્ય આત્મા શાશ્વતી છે.
સાત આત્મા અશાશ્વતી છે.

૫ પાંચમે બોલે—આઠ આત્મામાં સાવદ્ય કેટલી અને નિર્વદ્ય કેટલી?
દ્રવ્ય આત્મા તો સાવદ્ય, નિર્વદ્ય બેમાંથી એકે નથી.
કષાય આત્મા સાવદ્ય છે.
જોગ, અને દર્શન આત્મા સાવદ્ય, નિર્વદ્ય બન્ને છે.
જ્ઞાન ચારિત્ર વિર્ય અને ઉપયોગ એ ચારે નિર્વદ્ય છે

૬ છઠ્ઠે બોલે—આઠ આત્મામાં જાણે કોણ? દેખે કોણ? સરધે કોણ?

જને તો જ્ઞાન તથા ઉપયોગ આત્મા.

દેખે ઉપયોગ આત્મા.

ગદ્દે દર્શન આત્મા હશે તેને ઉપયોગ આત્મા. કદે જોગ આત્મા કર્મ કેડે ચારિત્ર આત્મા. તેને જોગ આત્મા અને ચારિત્ર વિર્ય આત્માની.

૭ ત્રાજવે બોલ—ઉપરના તેત્રીસ બોલમાં સાવદ્ય કેટલા અને નિરવદ્ય કેટલા છે?

એક બોલ તે સાવદ્ય કે નિરવદ્ય બંને નથી તે કહે છે [illegible] ૯ [illegible] ૧૦ અગતી ૧૧. અભાષી ૧૨. [illegible] ૧૩ [illegible] ૧૪ અશરીરી ૧૫. [illegible] ૧૬

[illegible] નિરવદ્ય છે

[illegible]

[illegible]

[illegible] સાવદ્ય નિરવદ્ય

[illegible]

૮ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ચોઠે—[illegible] ૩૩ [illegible]

[illegible] ? ાં

૧૩ ચોઠ [illegible] ાં

૭ કાર અને [illegible]

૧૨ ચોઠ [illegible] ?

[illegible]

૨ ચોઠ [illegible]

અજ્ઞાની ૨. ?

૨ આહારક [illegible] ય,

નામ કર્મના ઉદયથી માં

૨ કેવલજ્ઞાન [illegible]

ઘાતીયા કર્મના ઉદયથી નો

૨ છદ્મસ્થ [illegible] ય,

ક્ષીણકષાય [illegible] અને [illegible]

ઉદયથી હવે આત્મા કહે છે માં

૧૬ ચોઠ તે અનેરી આત્મા .પ,

ચારગતિ, ૭ કાય, [illegible] ૧૧ અજ્ઞાની ૧૨ [illegible] .

૧૩, સંસારી ૧૪, અસિદ્ધ ૧૫ [illegible] ૧૬ ાય,

છદ્મસ્થ ૧૬, [illegible] ૧૭. ુ ?

૮ ચોઠ એમ આત્મા વેદ-

૬ લેશ્યા, આહારક ૭ સંજોગી ૮. ાંમાં

૪ કષાય કષાય આત્મા ચાર

૩ વેદ વેદ ઉદય કહે છે તો વેદ અનેરી આત્મા

કહે છે.

૧ મિથ્યાત્વી એમ આત્મા.

૯ અને ચોઠે—ઉદયને ઉદયકે [illegible] મોક્ષને મોક્ષ [illegible] તે કયો ભાવ?

જાણે તો જ્ઞાન તથા ઉપયોગ આત્મા.
દેખે ઉપયોગ આત્મા.

સરધે દર્શન આત્મા. કળા જાણે ઉપયોગ આત્મા. કરે જોગ આત્મા કર્મ રોકે ચારિત્ર આત્મા. તોડે જોગ આત્મા અને શકિત વિર્ય આત્માની.

૭ સાતમેં બોલે—ઉદયના તેત્રીસ બોલમાં સાવદ્ય કેટલા અને નિર્વદ્ય કેટલા છે?

સોળ બોલ તો સાવદ્ય કે નિર્વદ્ય બન્ને નથી તે કહે છે. ચાર ગતિ ૪ છકાય ૧૦. અસન્નિ ૧૧. અજ્ઞાણી ૧૨. સંસારતા ૧૩. અસિદ્ધતા ૧૪. અકેવલી ૧૫, છદ્મસ્થ ૧૬.

૩ તેજુ, પદ્મ, શુકલ ૩ લેશ્યા નિર્વદ્ય છે.
૧૨ બાર બોલ સાવદ્ય છે પહેલી ત્રણ લેશ્યા, ચાર કષાય. ત્રણ વેદ મિથ્યાત્વી ૧૧. અવ્રતિ ૧૨.
૨ આહારતા અને સંજોગી એ બે સાવદ્ય નિર્વદ્ય બન્ને છે

૮ આઠમે બોલે—[illegible] પદાર્થ કેટલા બાર, [illegible] પદાર્થ કે બાર? ૧ [illegible] બાર ૫

૮ [illegible] પદાર્થ બ [illegible]

૧ [illegible] પદાર્થ બાર [illegible]
૧ [illegible] પદાર્થ [illegible]
૧ [illegible] પદાર્થ [illegible]
[illegible]

૧ [illegible]

ઉપશમ નિષ્પન્ન છમાં કોણ? નવમાં કોણ? છમાં જીવ, નવમાં જીવ અને સંવર.

ક્ષાયક નિષ્પન્ન છમાં કોણ? નવમાં કોણ? છમાં જીવ, નવમાં ચાર. જીવ, સંવર, નિર્જરા, મોક્ષ.

ક્ષયોપશમ નિષ્પન્ન છમાં કોણ? નવમાં કોણ? છમાં જીવ નવમાં ત્રણ, જીવ, સંવર, નિર્જરા.

પરિણામિક નિષ્પન્ન છમાં કોણ? નવમાં કોણ? છમાં છ અને નવમાં નવ.

૧૫ પંદરમે બોલે—આઠ કર્મોનો ઉદય. છમાં કોણ? નવમાં કોણ? જ્ઞાનાવરણીય, દર્શનાવરણીય, મોહનીય, અંતરાય, એ ચાર કર્મોનો ઉદય. છમાં પુદ્ગલ અને નવમાં ત્રણ, અજીવ, પાપ, બન્ધ.

વેદનીય, નામ, ગોત્ર, અને આયુષ્ય એ ચાર કર્મોનો ઉદય. છમાં પુદ્ગલ અને નવમાં ચાર, અજીવ, પુન્ય, પાપ, બન્ધ.

૧૬ સોળમે બોલે—મોહનીય કર્મનો ઉપશમ. છમાં કોણ? નવમાં કોણ? છમાં પુદ્ગલ. નવમાં ત્રણ અજીવ, પાપ, બન્ધ, બાકીના સાત કર્મનો ઉપશમ હોય નહિ.

જ્ઞાનાવરણીય, દર્શનાવરણીય, મોહનીય, અન્તરાય, એ ચાર કર્મનો ક્ષાયક. છમાં કોણ? નવમાં કોણ? છમાં પુદ્ગલ, નવમાં ત્રણ, અજીવ, પાપ, બન્ધ, વેદનીય, નામ, ગોત્ર, એ ત્રણ, કર્મનો ક્ષાયક છમાં કોણ. નવમાં કોણ? છમાં પુદ્ગલ. નવમાં ચાર અજીવ, પુન્ય, પાપ, બન્ધ.

આયુષ્ય કર્મનો ક્ષાયક છમાં કોણ? નવમાં કોણ?

ક્ષાયક, ક્ષયોપશમ, પરિણામિક ભાવ છે.

૧૧ અગીયારમે બોલે—જીવને જીવ જાણે યાવત્ મોક્ષને મોક્ષ જાણે તે કયી આત્મા? ઉપયોગ અને જ્ઞાન આત્મા.

૧૨ બારમે બોલે—જીવ પદાર્થ કેટલી આત્મા, જાવ મોક્ષ પદાર્થ કેટલી આત્મા? જીવમાં આઠેય આત્મા હોય છે. અજીવ, પુન્ય, પાપ, બન્ધ આત્મા નથી. આશ્રવ ત્રણ આત્મા કષાય, જોગ, દર્શન, સંવર બે આત્મા દર્શન, ચારિત્ર. નિર્જરા પાંચ આત્મા દ્રવ્ય, કષાય, ચારિત્ર સિવાયની મોક્ષ પદાર્થ અનેરી આત્મા છે.

૧૩ તેરમે બોલે—છ માં કોણ? અને નવમાં કોણ?

ઉદય છ માં કોણ. નવમાં કોણ. છ માં પુદ્ગલ નવમાં ચાર અજીવ, પુન્ય, પાપ, બન્ધ.

ઉપશમ છમાં કોણ, નવમાં કોણ? છમાં પુદ્ગલ નવમાં ત્રણ અજીવ, પાપ, બન્ધ.

ક્ષાયક છમાં કોણ, નવમાં કોણ? છમાં પુદ્ગલ નવમાં ચાર, અજીવ, પુન્ય, પાપ, બન્ધ

ક્ષયોપશમ છમાં કોણ, નવમાં કોણ? છમાં પુદ્ગલ નવમાં ત્રણ અજીવ, પાપ, બન્ધ.

પરિણામિક છમાં કોણ, નવમાં કોણ? છમાં છ અને નવમાં નવ

૧૪ ચૌદમે બોલે—[illegible] નિશ્ચય છમાં કોણ? નવમાં કોણ? [illegible]
પરિણામિક નિશ્ચય છમાં [illegible] નવમાં કોણ?
[illegible] નિશ્ચય છમાં કોણ? નવમાં કોણ? છમાં
[illegible]

ઉપશમ નિષ્પન્ન છમાં કોણ? નવમાં કોણ? છમાં જીવ, નવમાં જીવ અને સંવર.

ક્ષાયક નિષ્પન્ન છમાં કોણ? નવમાં કોણ? છમાં જીવ, નવમાં ચાર. જીવ, સંવર, નિર્જરા, મોક્ષ.

ક્ષયોપશમ નિષ્પન્ન છમાં કોણ? નવમાં કોણ? છમાં જીવ નવમાં ત્રણ, જીવ, સંવર, નિર્જરા.

પરિણામિક નિષ્પન્ન છમાં કોણ? નવમાં કોણ? છમાં છ અને નવમાં નવ.

૧૫ પંદરમે બોલે—આઠ કર્મોનો ઉદય. છમાં કોણ? નવમાં કોણ? જ્ઞાનાવરણીય, દર્શનાવરણીય, મોહનીય, અંતરાય, એ ચાર કર્મોનો ઉદય. છમાં પુદ્‌ગલ અને નવમાં ત્રણ, અજીવ, પાપ, બન્ધ.

વેદનીય, નામ, ગોત્ર, અને આયુષ્ય એ ચાર કર્મોનો ઉદય. છમાં પુદ્‌ગલ અને નવમાં ચાર, અજીવ, પુન્ય, પાપ, બન્ધ.

૧૬ સોળમે બોલે—મોહનીય કર્મનો ઉપશમ. છમાં કોણ? નવમાં કોણ? છમાં પુદ્‌ગલ. નવમાં ત્રણ અજીવ, પાપ, બન્ધ, બાકીના સાત કર્મનો ઉપશમ હોય નહિ.

જ્ઞાનાવરણીય, દર્શનાવરણીય, મોહનીય, અન્તરાય, એ ચાર કર્મનો ક્ષાયક. છમાં કોણ? નવમાં કોણ? છમાં પુદ્‌ગલ, નવમાં ત્રણ, અજીવ, પાપ, બન્ધ, વેદનીય, નામ, ગોત્ર, એ ત્રણ, કર્મનો ક્ષાયક છમાં કોણ. નવમાં કોણ? છમાં પુદ્‌ગલ. નવમાં ચાર અજીવ, પુન્ય, પાપ, બન્ધ.

આયુષ્ય કર્મનો ક્ષાયક છમાં કોણ? નવમાં કોણ?

મોહનીય કર્મનો બંધ પહેલા ગુણઠાણાથી નવમા ગુણઠાણા સુધી.

આયુષ્ય કર્મનો બંધ પહેલા ગુણઠાણાથી સાતમા સુધી ત્રીજું વરજીને.

જ્ઞાનાવરણીય, દર્શનાવરણીય, અન્તરાય એ ત્રણ કર્મનો ઉદય અને ઉદય નિષ્પન્નની સત્તા બારમા ગુણઠાણા સુધી.

વેદની નામ, ગોત્ર અને આયુષ્ય એ ચાર કર્મનો ઉદય અને ઉદય નિષ્પન્નની સત્તા ચૌદમા ગુણઠાણા સુધી.

મોહનીય કર્મનો ઉદય નિષ્પન્ન પહેલા ગુણઠાણાથી દશમા ગુણઠાણા સુધી અને સત્તા અગ્યારમા ગુણઠાણા સુધી.

૧૯ ઓગણીશમે બોલે—આઠ કર્મનો ઉદય, ઉપશમ, ક્ષાયક ક્ષયોપશમ નિષ્પન્ન કયા કયા ગુણઠાણે તે કહે છે.

જ્ઞાનાવરણીય, દર્શનાવરણીય, અન્તરાય એ ત્રણ કર્મનો ઉદય નિષ્પન્ન પહેલાથી બારમા સુધી.

દર્શન, મોહનીયનો ઉદય નિષ્પન્ન પહેલાથી સાતમા સુધી ચારિત્ર મોહનીયનો ઉદય નિષ્પન્ન પહેલાથી દશમા સુધી.

વેદનીય, નામ, ગોત્ર આયુષ્ય એ ચાર કર્મનો ઉદય નિષ્પન્ન પહેલાથી ચૌદમા સુધી.

સાત કર્મોનો તો ઉપશમ નિષ્પન્ન હોય નહિ એક મોહનીય કર્મનો હોય તેમાં દર્શન મોહનીયનો ઉપશમ નિષ્પન્ન તો ચોથા ગુણઠાણાથી અગ્યારમા સુધી. ચારિત્ર મોહનિયનો અગ્યારમે ગુણઠાણે જ્ઞાનાવરણીય,

છમાં પુદ્‌ગલ નવમાં ત્રણ. અજીવ, પુન્ય બન્ધ.
જ્ઞાનાવરણીય, દર્શના વરણીય, મોહનીય, અન્તરાય
એ ચાર કર્મનો ક્ષયોપશમ છમાં કોણ? નવમાં
કોણ? છમાં પુદ્‌ગલ. નવમાં ત્રણ, અજીવ, પાપ,
બન્ધ, બાકીનાં ચાર કર્મોનો ક્ષયોપશમ હોય નહિ

૧૭ સત્તરમે બોલે—આઠ કર્મના નિષ્પન્નની વિગત છ કર્મનો ઉદય
નિષ્પન્ન છમાં કોણ? નવમાં કોણ? છમાં જીવ
અને નવમાં જીવ, મોહનીય, નામ એ બે કર્મનો
ઉદય નિષ્પન્ન છમાં જીવ, નવમાં જીવ, આશ્રવ
સાત કર્મનો ઉપશમ નિષ્પન્ન હોય નહિ. એક
મોહનીય કર્મનો ઉપશમ નિષ્પન્ન હોય. તે છમાં
જીવ નવમાં જીવ, અને સંવર.

જ્ઞાનાવરણીય, દર્શનાવરણીય, અન્તરાય, એ ત્રણ
કર્મોનો ક્ષાયક નિષ્પન્ન છમાં જીવ અને નવમાં જીવ
નિર્જરા. એક મોહનીય કર્મનો ક્ષાયક નિષ્પન્ન છમાં
જીવ, નવમાં, જીવ, સંવર, નિર્જરા. બાકીના ચાર
અઘનઘાતિયા, કર્મનો ક્ષાયક નિષ્પન્ન છમાં જીવ
નવમાં જીવ. અને મોક્ષ. ચાર અઘન ઘાતિયા કર્મનો
ક્ષયોપશમ નિષ્પન્ન હોય નહિ. જ્ઞાનાવરણીય. દર્શના
વરણીય. અંતરાય. એ ત્રણ કર્મોનો ક્ષયોપશમ
નિષ્પન્ન છમાં જીવ નવમાં. જીવ નિર્જરા મોહનીય
કર્મનો ક્ષયોપશમ નિષ્પન્ન છમાં જીવ નવમાં જીવ
સંવર અને નિર્જરા

૧૮ અઢારમે બોલે આઠ કર્મોના બંધ આશ્રી ભાંગા કયા કય
[illegible] જ્ઞાનાવરણીય, દર્શનાવરણીય, અંતરાય, નામ
[illegible]
[illegible]

મોહનીય કર્મનો બંધ પહેલા ગુણઠાણાથી નવમા ગુણઠાણા સુધી.

આયુષ્ય કર્મનો બંધ પહેલા ગુણઠાણાથી સાતમા સુધી ત્રીજું વરજીને.

જ્ઞાનાવરણીય, દર્શનાવરણીય, અન્તરાય એ ત્રણ કર્મનો ઉદય અને ઉદય નિષ્પન્નની સત્તા બારમા ગુણઠાણા સુધી.

વેદની નામ, ગોત્ર અને આયુષ્ય એ ચાર કર્મનો ઉદય અને ઉદય નિષ્પન્નની સત્તા ચૌદમા ગુણઠાણા સુધી.

મોહનીય કર્મનો ઉદય નિષ્પન્ન પહેલા ગુણઠાણાથી દશમા ગુણઠાણા સુધી અને સત્તા અગ્યારમા ગુણઠાણા સુધી.

૧૯ ઓગણીશમે બોલે—આઠ કર્મનો ઉદય, ઉપશમ, ક્ષાયક ક્ષયોપશમ નિષ્પન્ન કયા કયા ગુણઠાણે તે કહે છે.

જ્ઞાનાવરણીય, દર્શનાવરણીય, અન્તરાય એ ત્રણ કર્મનો ઉદય નિષ્પન્ન પહેલાથી બારમા સુધી.

દર્શન, મોહનીયનો ઉદય નિષ્પન્ન પહેલાથી સાતમા સુધી ચારિત્ર મોહનીયનો ઉદય નિષ્પન્ન પહેલાથી દશમા સુધી.

વેદનીય, નામ, ગોત્ર આયુષ્ય એ ચાર કર્મનો ઉદય નિષ્પન્ન પહેલાથી ચૌદમા સુધી.

સાત કર્મનો તો ઉપશમ નિષ્પન્ન હોય નહિ એક મોહનીય કર્મનો હોય તેમાં દર્શન મોહનીયનો ઉપશમ નિષ્પન્ન તો ચોથા ગુણઠાણાથી અગ્યારમા સુધી. ચારિત્ર મોહનિયનો અગ્યારમે ગુણઠાણે જ્ઞાનાવરણીય,

ભેદ કયા કયા ગુણઠાણામાં કેટલા કેટલા હોય છે?

આશ્રવના વીશ ભેદની વિગત પહેલે તથા ત્રીજે ગુણઠાણે. વીશ બીજે તથા ચોથે ગુણઠાણે ઓગણીશ એક મિથ્યાત્વ ઘટયો છે. ૧૮ મિથ્યાત્વ તથા અવ્રત બે ઘટયા. સાતમાથી દશમા સુધી પાંચ કષાય, જોગ, મન, વચન અને કાયા. અગ્યારમે, બારમે, તેરમે, ચાર જોગ, મન, વચન, કાયા, ચૌદમે આશ્રવ હોય નહિ.

હવે સંવરના વીસ બોલની વિગત કહે છે.

પહેલાથી ચોથા ગુણઠાણા સુધી તો સંવર હોય નહિ.

પાંચમે ગુણઠાણે એક સમકિત સંવર હોય.

સંપૂર્ણવ્રત સંવર હોય નહિ.

દેશ વ્રત હોય તે ગણ્યું નહિ.

છઠ્ઠા ગુણઠાણામાં ૨ હોય સમકિત અને વ્રત સંવર

સાતમાથી દશમા ગુણઠાણા સુધી ૧૫, અકષાય, અજોગ, મન, વચન અને કાયા એ પાંચ સિવાય.

અગ્યારમાથી તેરમા સુધી ૧૬, અજોગ મન વચન અને કાયા એ ચાર સિવાયના.

ચૌદમામાં વીસ હોય.

૨૨ બાવીસમે બોલે—ચૌદે ગુણઠાણાં કયો ભાવ તથા કઇ આત્મા?

પહેલું બીજું ત્રીજું એ ત્રણ ગુણઠાણા ભાવ બે ક્ષયોપશમ, પરિણામિક, આત્મા, દર્શન.

ચોથે ગુણઠાણે ભાવ ચાર ઉદય વરજીને આત્મા, દર્શન.

પાંચમે ગુણઠાણે ભાવ બે. ક્ષયોપશમ, પરિણામિક. આત્મા દેશ ચારિત્ર.

છઠાથી દશમા સુધી ભાવ બે. ક્ષયોપશમ, પરિણામિક આત્મા ચારિત્ર.

અગ્યારમે ગુણઠાણે ભાવ બે. ઉપશમ, પરિણામિક. આત્મા, ઉપશમ ચારિત્ર.

દર્શનાવરણીય અન્તરાય, એ ત્રણ કર્મનો ક્ષાયક નિષ્પન્ન તેરમે તથા ચૌદમે ગુણઠાણે અને શ્રીસિદ્ધ ભગવાનમાં.

દર્શન. મોહનીયનો ક્ષાયક નિષ્પન્ન ચોથા ગુણઠાણાથી ચૌદમા સુધી તથા શ્રીસિદ્ધ ભગવાનમાં અને ચારિત્ર મોહનીયનો બારમાથી ચૌદમા સુધી.

વેદનીય, નામ, ગોત્ર, આયુષ્ય. એ ચાર કર્મનો ક્ષાયક નિષ્પન્ન ગુણઠાણાંમાં નથી. શ્રીસિદ્ધ ભગવાનમાં છે

જ્ઞાનાવરણીય, દર્શનાવરણીય, અન્તરાય, એ ત્રણ કર્મનો ક્ષયોપશમ નિષ્પન્ન પહેલાથી બારમા ગુણઠાણા સુધી

દર્શન મોહનીયનો ક્ષયોપશમ નિષ્પન્ન પહેલાથી સાતમા ગુણઠાણા સુધી ચારિત્ર મોહનીયનો પહેલાથી દશમા સુધી.

ચાર અઘન ઘાતિયા કર્મનો ક્ષયોપશમ નિષ્પન્ન હોય નહિ.

૨૦ વીસમે બોલે—આઠ કર્મમાં પુન્ય કેટલાં? પાપ કેટલાં? અને કેટલાથી પાપ લાગે? તથા કેટલાથી પુન્ય બંધાય?

જ્ઞાનાવરણીય દર્શનાવરણીય. મોહનીય, અન્તરાય એ ચાર તો એકાન્ત પાપ છે

વેદનીય નામ ગોત્ર. આયુષ્ય એ ચાર કર્મ પુન્ય પાપ બન્ને છે

મોહનીય કર્મથી પાપ લાગે છે અને નામ કર્મથી પુન્ય બંધાય છે બાકીના ૬ કર્મોથી પુન્ય પાપ કાંઈ પણ થતું નથી

૨૧ એકવીસમે બોલે—[illegible]

ભેદ કયા કયા ગુણઠાણામાં કેટલા કેટલા હોય છે?

આશ્રવના વીશ ભેદની વિગત પહેલે તથા ત્રીજે ગુણઠાણે. વીશ બીજે તથા ચોથે ગુણઠાણે ઓગણીશ એક મિથ્યાત્વ ઘટયો છે. ૧૮ મિથ્યાત્વ તથા અવ્રત બે ઘટયા. સાતમાથી દશમા સુધી પાંચ કષાય, જોગ, મન, વચન અને કાયા. અગ્યારમે, બારમે, તેરમે, ચાર જોગ, મન, વચન, કાયા, ચૌદમે આશ્રવ હોય નહિ.

હવે સંવરના વીસ બોલની વિગત કહે છે.

પહેલાથી ચોથા ગુણઠાણા સુધી તો સંવર હોય નહિ.
પાંચમે ગુણઠાણે એક સમકિત સંવર હોય.
સંપૂર્ણવ્રત સંવર હોય નહિ.
દેશ વ્રત હોય તે ગણ્યું નહિ.

છઠ્ઠા ગુણઠાણામાં ૨ હોય સમકિત અને વ્રત સંવર

સાતમાથી દશમા ગુણઠાણા સુધી ૧૫, અકષાય, અજોગ, મન, વચન અને કાયા એ પાંચ સિવાય.

અગ્યારમાથી તેરમા સુધી ૧૬, અજોગ મન વચન અને કાયા એ ચાર સિવાયના

ચૌદમામાં વીસ હોય.

૨૨ બાવીસમે બોલે—ચૌદ ગુણઠાણાં કયો ભાવ તથા કઇ આત્મા?

પહેલું બીજું ત્રીજું એ ત્રણ ગુણઠાણા ભાવ બે ક્ષયોપશમ, પરિણામિક, આત્મા, દર્શન.

ચોથે ગુણઠાણે ભાવ ચાર ઉદય વરજીને આત્મા, દર્શન.

પાંચમે ગુણઠાણે ભાવ બે. ક્ષયોપશમ, પરિણામિક. આત્મા દેશ ચારિત્ર.

છઠ્ઠાથી દશમા સુધી ભાવ બે. ક્ષયોપશમ, પરિણામિક આત્મા ચારિત્ર.

અગ્યારમે ગુણઠાણે ભાવ બે. ઉપશમ, પરિણામિક. આત્મા, ઉપશમ ચારિત્ર.

બારમે ગુણઠાણે ભાવ બે ક્ષાયક, પરિણામિક. આત્મ
ક્ષાયક ચારિત્ર

તેરમે ગુણઠાણે ભાવ બે ક્ષાયક પરિણામિક આત્મા
ઉપયોગ.

ચૌદમે ગુણઠાણે ભાવ એક પરિણામિક આત્મા અલેશી

૫૩ [illegible] કહો ધર્મ અને અધર્મ કેટલા ભાવ તથા કઈ આત્મા?
ધર્મે ભાવ બાર ઉદય વરજીને આત્મા ત્રણ દર્શન,
ચારિત્ર જોગ

અધર્મે ભાવ બે ઉદય પરિણામિક, આત્મા ત્રણ
દ્રવ્ય જોગ, દર્શન

૫૪ [illegible] કહો [illegible] ભાવ કઈ આત્મા?
[illegible] ભાવ બાર ઉદય [illegible] આત્મા બે ચારિત્ર
[illegible] જોગ

મિથ્યાભાવ બે ઉદય, પરિણામિક આત્મા જોગ

૫૫ [illegible] કહો [illegible] જોગ [illegible] જોગ કેટલા ભાવ [illegible]
[illegible] ભાવ બાર ઉદય [illegible]
[illegible]

[illegible] ભાવ બે ઉદય પરિણામિક આત્મા
[illegible]

૫૬ [illegible] કહો [illegible] ભાવ તથા [illegible]
[illegible] ઉદય [illegible] આત્મા
[illegible] બે ઉદય પરિણામિક આત્મા
[illegible]

[illegible]

પાંચ મહાવ્રત, ત્રણ ગુપ્તિ. ભાવ ચાર. ઉદય સિવાયના આત્મા, ચારિત્ર.

પાંચ સુમતિ ભાવ ત્રણ ક્ષાયક, ક્ષયોપશમ. પરિણામિક, આત્મા, જોગ.

૨૮ અઠાવીસમે બોલે—બારેવ્રત કયો ભાવ? કઇ આત્મા? ભાવ ક્ષયોપશમ, પરિણામિક. આત્મા, દેશ ચારિત્ર.

૨૯ ઓગણત્રીસમે બોલે—સમકિત, મિથ્યાત્વ, કયો ભાવ, કઇ આત્મા? સમકિતમાં ભાવ ચાર. ઉદય સિવાયના આત્મા, દર્શન, મિથ્યાત્વ ભાવ ૨. ઉદય, પરિણામિક આત્મા દર્શન.

૩૦ ત્રીસમે બોલે—જ્ઞાન, અજ્ઞાન, કયો ભાવ, કઇ આત્મા? જ્ઞાન ભાવ ત્રણ. ક્ષાયક, ક્ષયોપશમ, પરિણામિક. આત્મા, ઉપયોગ અને જ્ઞાન.

અજ્ઞાન ભાવ બે. ક્ષયોપશમ, પરિણામિક. આત્મા, ઉપયોગ.

૩૧ એકત્રીસમે બોલે—દ્રવ્ય જીવ, ભાવ જીવ, કયો ભાવ કઈ આત્મા? દ્રવ્ય જીવ ભાવ એક પરિણામિક આત્મા દ્રવ્ય ભાવ જીવમાં ભાવ, પાંચે આત્મા દ્રવ્ય સિવાયની સાત.

૩૨ બત્રીસમે બોલે—અઢારે પાપ સ્થાનકનો ઉદય ઉપશમ ક્ષાયક ક્ષયોપશમ છમાં કોણ? નવમાં કોણ? છમાં પુદ્‌ગલ નવમાં ત્રણ અજીવ, પાપ, બન્ધ.

૩૩ તેત્રીસમે બોલે—અઢારે પાપ સ્થાનકનો ઉદય, ઉપશમ ક્ષાયક ક્ષયોપશમ નિપ્પન્ન છમાં કોણ? નવમાં કોણ? ઉદય નિપ્પન્ન છમાં જીવ, નવમાં જીવ આશ્રવ. ઉપશમ નિપ્પન્ન છમાં જીવ, નવમાં જીવ સંવર.

૧૭ પાપસ્થાનકનો ક્ષાયક નિપન્ન છમાં જીવ, નવમાં જીવ સંવર અને અઢારમા મિથ્યા દંશણ શલ્યનો છમાં જીવ. નવમાં જીવ સંવર, નિર્જરા.

ક્ષયોપશમ નિપન્ન છમાં જીવ નવમાં જીવ સંવર નિર્જરા.

૪ ચોવીસમે બોલે—બારે વ્રતમાં દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાળ, ભાવ રાખે તેની વિગતઃ—

પહેલાથી આઠમા વ્રત સુધી દ્રવ્ય થકી આગાર રાખે તે દ્રવ્ય ઉપરાંત ત્યાગ ક્ષેત્રથી સર્વ ક્ષેત્ર [illegible], કાળ થકી જાવ જીવ સુધી. ભાવ થકી રાગ. દ્વેષ રહિત ઉપયોગ સહિત. ગુણ થકી સંવર નિર્જરા.

નવમાં વ્રતમાં દ્રવ્ય. ક્ષેત્ર તો ઉપર પ્રમાણે કાળથકી એક મુહૂર્ત સુધી ભાવથકી રાગ દ્વેષ રહિત ઉપયોગ સહિત. ગુણ થકી સંવર. નિર્જરા. દશમું વ્રત. દ્રવ્ય. ક્ષેત્ર. ભાવ. ગુણ ઉપર પ્રમાણે કાળ થકી જેટલો કાળ રાખે તેટલો કાળ.

અગ્યારમું વ્રત દ્રવ્ય ક્ષેત્ર. ભાવ. ગુણ ઉપર પ્રમાણે કાળ થકી અહોરાત્રિ પ્રમાણે બારમું વ્રત તો સાધુજીને દ્રવ્ય થકી [illegible] ક્ષેત્ર [illegible] દ્રવ્ય ક્ષેત્ર થકી [illegible] કાળ થકી [illegible] ભાવ થકી [illegible] ગુણ થકી [illegible] નિર્જરા.

૨૫ [illegible] નિર્જરા [illegible]

[illegible]

૩૬ છત્રીસમે બોલે—મોહનીય કર્મનો ઉદય, ઉપશમ, ક્ષાયક, ક્ષયોપશમ નિષ્પન્ન કેટલાં ગુણઠાણામાં હોય?

દર્શન મોહનીયનો ઉદય નિષ્પન્ન પહેલાથી સાતમા સુધી ચારિત્ર મોહનીયનો ઉદય નિષ્પન્ન પહેલાથી દશમા સુધી.

ચારિત્ર મોહનીયનો ઉપશમ નિષ્પન્ન એક અગિયારમે ગુણઠાણે અને દર્શન મોહનીયનો ઉપશમ નિષ્પન્ન ચોથાથી અગ્યારમા સુધી.

દર્શન મોહનીયનો ક્ષાયક નિષ્પન્ન ચોથાથી ચૌદમા ગુણઠાણા સુધી તથા સિદ્ધમાં અને ચારિત્ર મોહનીયનો ક્ષાયક નિષ્પન્ન બારમા, તેરમા તથા ચૌદમા ગુણઠાણે.

દર્શન મોહનિયનો ક્ષયોપશમ નિષ્પન્ન પહેલાથી સાતમા સુધી ચારિત્ર મોહનીયનો ક્ષયોપશમ નિષ્પન્ન પહેલાથી દશમાં સુધી.

૩૭ સાડત્રીસમે બોલે—આઠ આત્મામાં મૂલ ગુણ કેટલી? તથા ઉત્તર ગુણ કેટલી? મૂલ ગુણ એક ચારિત્ર આત્મા ઉત્તર ગુણ એક જોગ આત્મા બાકીની બેમાંથી એકે નહિ.

૩૮ આડત્રીસમે બોલે—આઠ આત્મા કયો ભાવ તથા કઇ આત્મા

આત્મા તો પોતપોતાની દ્રવ્ય આત્મા ભાવ એક પરિણામિક. કષાય આત્મા ભાવ બે, ઉદય, પરિણામિક જોગ આત્મા ભાવ ચાર, ઉપશમ સિવાયના ઉપયોગ જ્ઞાન, વિર્ય, એ ત્રણેના ભાવ ત્રણ, ક્ષાયક, ક્ષયોપશમ પરિણામિક.

દર્શન આત્મા ભાવ પાંચય

ચારિત્ર આત્મા ભાવ ચાર, ઉદય સિવાયના.

૩૯ ઓગણચાલીસમે બોલે—આઠ આત્મા છમાં કોણ ? નવમાં કોણ ? દ્રવ્ય આત્મા, છમાં જીવ, નવમાં જીવ; કષાય; આત્મા, છમાં જીવ, નવમાં જીવ આશ્રવ જોગ આત્મા છમાં જીવ, નવમાં જીવ, આશ્રવ; નિર્જરા. ઉપયોગ જ્ઞાન, વિર્ય, એ ત્રણે આત્મા છમાં જીવ નવમાં જીવ નિર્જરા. દર્શન આત્મા છમાં જીવ, નવમાં જીવ, આશ્રવ સંવર નિર્જરા ચારિત્ર આત્મા છમાં જીવ, નવમાં જીવ સંવર.

૪૦ ચાલીસમે બોલે—આશ્રવના વીશ બોલ કયા ભાવ ? કયા આત્મા ? વીશે બોલ ભાવ ૨ ઉદય અને પરિણામિક
મિથ્યાત્વી, દર્શન આત્મા. અવ્રત અને પ્રમાદ એ બે અનેરી આત્મા
કષાય કષાય આત્મા
બાકીના ૧૬ આશ્રવ જોગ આત્મા.

૪૧ એકતાલીસમે બોલે—સંવરના વીશ બોલ કયા ભાવ ? કયા આત્મા [illegible]
[illegible] પરિણામિક આત્મા અનેરી
[illegible] પરિણામિક આત્મા અનેરી
[illegible]

૪૨ [illegible]

ભાવની વિગત

સત્ય મન, વ્યવહાર મન, સત્ય ભાષા, વ્યવહાર ભાષા, અને ઔદારિક એ પાંચેના ભાવ ચાર. ઉપશમ વરજીને ઔદારિકનો મિશ્ર, અને કાર્મણ જોગ. ભાવ ત્રણ, ઉદય, ક્ષાયક, પરિણામિક.

આહારિક અને વૈક્રીય એ બન્નેના ભાવ ત્રણ, ઉદય, ક્ષયોપશમ, અને પરિણામિક.

બાકીના છ જોગ. (અસત્ય મન, મિશ્ર મન, અસત્ય ભાષા, મિશ્ર ભાષા આહારિકનો મિશ્ર અને વૈક્રીયનો મિશ્ર,) એ છયેના ભાવ બે ઉદય, પરિણામિક.

સાવદ્ય નિર્વદ્યની વિગત

અસત્ય મન અસત્ય, ભાષા, મિશ્ર મન, મિશ્ર ભાષા આહારિકનું મિશ્ર, વૈક્રીયનું મિશ્ર. એ છ જોગ સાવદ્ય છે. બાકીના નવ જોગ સાવદ્ય અને નિર્વદ્ય બન્ને છે.

પંદર જોગ, જીવ કે અજીવ?

દ્રવ્યે અજીવ, ભાવે જીવ.

પંદરે જોગ, રૂપી કે અરૂપી?

દ્રવ્યે રૂપી, ભાવે અરૂપી.

૪૩ તેતાલીસમે બોલે—પાંચ ઇન્દ્રિય સબંધી પ્રશ્ન.

૧. જીવ કે અજીવ?
૨. રૂપી કે અરૂપી?
૩. કામી કેટલી? ભોગી કેટલી?
૪. ક્ષોત્રી કેટલી? અક્ષોત્રી કેટલી?
૫. દ્રવ્ય ઇન્દ્રિય કેટલી? ભાવ ઇન્દ્રિય કેટલી?

૬. છમાં કોણ? નવમાં કોણ?

ઉત્તર. ૧. દ્રવ્યે અજીવ, ભાવે જીવ.

૨. દ્રવ્યે રૂપી ભાવે અરૂપી.

૩. શ્રોતેંદ્રિય, ચક્ષુ ઇંદ્રિય, એ બે કામી છે. બાકી ત્રણ ભોગી છે.

૪. સ્પર્શ ઇન્દ્રિય ક્ષેત્રી છે બાકીની અક્ષેત્રી છે.

૫. દ્રવ્યથી આઠ—બે કાન, બે આંખ, બે નાક એક જીભ અને સ્પર્શ ભાવથી પાંચ-શ્રુત, ચક્ષુ, ઘ્રાણ, રસ અને સ્પર્શ.

૬ ભાવ ઇન્દ્રિય છમાં જીવ, નવમાં જીવ નિર્જરા ને કયા ન્યાયે? દર્શનાવરણીય કર્મના ક્ષયોપશમ થવાથી ઇન્દ્રિયપણું જીવ પામ્યા તે ન્યાય

૪૬ સમાઈતિમાં બોલે—જીવ પરિણામિકના ૧૦ બોલ કયા ભાવ?

૧. આત્મા? ગતિ પરિણામિક ભાવ બે ઉદય. પરિણામિક આત્મા. અનેરી

[illegible] પરિણામિક, ભાવ બે ઉદય. પરિણામિક, આત્મા [illegible] પરિણામિક ભાવ બે ઉદય પરિણામિક આત્મા [illegible] અને અનેરી

[illegible]

પરિણામિક ભાવ ચાર ઉદય સિવાયના આત્મા ચારિત્ર

૫ પીસતાલીસમે બોલે—જીવ પરિણામિકના દશ, બોલ છમાં કોણ? નવમાં કોણ?

ગતિ પરિણામિક છમાં જીવ નવમાં જીવ. વેદ પરિણામિક. કષાય પરિણામિક. છમાં જીવ, નવમાં જીવ અને આશ્રવ.

યોગ અને લેશ્યા પરિણામિક. છમાં જીવ, નવમાં જીવ, આશ્રવ અને નિર્જરા.

દર્શન પરિણામિક, છમાં જીવ, નવમાં જીવ, આશ્રવ. સંવર, નિર્જરા.

ઇન્દ્રિય, જ્ઞાન, ઉપયોગ, પરિણામિક છમાં જીવ, નવમાં જીવ, નિર્જરા.

ચારિત્ર પરિણામિક. છમાં જીવ નવમાં જીવ સંવર.

૪૬ છેતાલીસમે બોલે—ચૌદ ગુણઠાણામાં શરીર કેટલાં કેટલાં હોય?

પહેલાથી પાંચમાં સુધી, શરીર ચાર એક આહારિક વરજીને.

છઠ્ઠા ગુણઠાણામાં પાંચેય શરીર હોય.

સાતમાથી ચૌદમાં સુધી ત્રણ શરીર ૧ ઔદારિક ૨, તેજસ, ૩ કાર્મણ.

ચાર શરીર આઠ સ્પર્શીય છે. એક કાર્મણ ચાર સ્પર્શીય છે, પાંચે શરીર જીવ કે અજીવ? અજીવ.

૪૭ સુડતાલીસમે બોલે—૨૪ દંડકમાં લેશ્યા કેટલી કેટલી હોય?

સાત નારકી. ૧ તેઉકાય. ૨ વાઉકાય, ૩ બે ઇન્દ્રિય. ૪ તે ઇન્દ્રિય. ૫ ચૌરેન્દ્રિય. ૬ અસન્ની મનુષ્ય. ૭ અસન્ની તિર્યંચ. ૮ એ આઠેમાં ત્રણ માઠી લેશ્યા હોય છે.

૧૨. મોક્ષના ૪ મળી ૯૦.

૪૫ અજીવ છે તે અજીવના ૧૪. પુન્યના ૯, પાપના ૧૮, બન્ધના ૪ મળી ૪૫.

૨ સાવદ્ય કેટલા? નિર્વદ્ય કેટલા?

નિર્વદ્ય ૩૬ છે. તેમાં સંવરના ૨૦, નિર્જરાના ૧૨, મોક્ષના ૪ મળી ૩૬.

સાવદ્ય ૧૬. તેમાં આશ્રવના ૧૬. મન, વચન, કાયા અને યોગ, એ ચાર સિવાયના.

૫૬ બોલ બન્ને નથી તેમાં ૪૫ અજીવના. ૧૧ જીવના મળી ૫૬ બોલ. સાવદ્ય નિર્વદ્ય બન્ને નહી.

ચાર આશ્રવના મન, વચન, કાયા. અને યોગ એ ચારે સાવદ્ય નિર્વદ્ય બન્ને છે

3 આગ્નામાં તથા આગ્ના બહાર કેટલા?

આગ્નામાં? ૩૬ ઉપર પ્રમાણે

આગ્ના બહાર? ૧૬ આશ્રવના

મન વચન, કાયા અને યોગ એ ચારે આગ્નામાં અને આગ્ના બહાર બન્ને છે.

૫૬ બોલ આગ્નામાંહી બહાર બન્ને નથી.

૪ રૂપી કેટલા? અરૂપી કેટલા

૯૮ અરૂપી છે, તેમાં ૩૦ [illegible]

[illegible]

આદરવા જોગ ૩૬. નિર્વધ કહ્યા તે આદરવા જોગ છે. છાંડવા જોગ ૭૯, એમાં અજીવના ૪૫, જીવના ૧૪, આશ્રવના ૨૦ મળી ૭૯ થયા.

૬ ૧૧૫ બોલ. ભાવ કયા કયા?

૪૫ અજીવ. ભાવ એક, પરિણામિક.

૧૪ જીવના અને ૨૦ આશ્રવના મળી ૩૪ બોલ. ભાવ બે ઉદય અને પરિણામિક.

સંવરના ૨૦, બોલમાં ૧૫ બોલ ભાવ ચાર ઉદય સિવાયના અને અકષાય સંવર ભાવ. ત્રણ ઉપશમ, ક્ષાયક, પરિણામિક, અજોગ મન, વચન, કાયા એ ત્રણ ભાવ એક પરિણામિક નિર્જરાના ૧૨ બોલ ભાવ ત્રણ ક્ષાયક, ક્ષયોપશમ, પરિણામિક.

૪ મોક્ષના એમાં જ્ઞાન, તપ, એ બન્નેના ભાવ ત્રણ ક્ષાયક, ક્ષયોપશમ, પરિણામિક.

દર્શન ચારિત્ર ભાવ ચાર ઉદય સિવાયના.

આઠ કર્મની ૧૫૮ પ્રકૃતિનો થોકડો.

સૂત્રશ્રી પન્નવણાજી પદ ત્રેવીસમાં કર્મબંધ પદ ચાલેલ છે. તે અનુસારે કર્મ પ્રકૃતિ કહે છે.

જ્ઞાનાવરણીય કર્મની ૫, દર્શનાવરણીયની ૯, વેદનીયની ૨ મોહનીયની ૨૮, આયુષ્યની ૪, નામની ૧૦૩, ગોત્રની ૨, તથા અંતરાયની ૫ સર્વ મળી ૧૫૮ થઇ.

પ્રથમ-જ્ઞાનાવરણીય કર્મ.

જ્ઞાનાવરણીય કર્મની ૫ પ્રકૃતિ—૧ મતિજ્ઞાનાવરણીય, ૨ શ્રુતિ

પૃથ્વીકાય ૧ અપકાય ૧ વનસ્પતિકાય. ૧ ભવનપતિના ૧૦. અને વાણવ્યંતરનો ૧ મળી ચૌદ દંડકમાં ચાર લેશ્યા. પદ્મ અને શુક્લ વરજીને જ્યોતિષિ અને પહેલા. બીજા. દેવલોકના દેવતા તથા પહેલા કિલ્વિષિકમાં એક તેજુ લેશ્યા.

ત્રીજાથી પાંચમા સુધી તથા બીજા કિલ્વિષિકમાં પદ્મ લેશ્યા.

ત્રીજા કિલ્વિષિક તથા છઠ્ઠાથી સર્વાર્થ સિદ્ધ દેવલોક સુધી એક શુક્લ લેશ્યા.

ગર્ભજ મનુષ્ય અને ગર્ભજ તિર્યંચમાં છ લેશ્યા

ગર્ભજ યુગલિયાંમાં ચાર. લેશ્યા પદ્મ અને શુક્લ વરજીને

૯૯ [illegible]—[illegible] ઊંચા, નીચા અને ત્રીછા લોકમાં કેટલા કેટલા હોય છે?

ઊંચા લોક અને અઢીદ્વીપ બહાર ૧૦ હોય છે ધર્માસ્તિ અધર્માસ્તિ અને આકાશાસ્તિનો ખંધ અને [illegible] વિનાના નીચા લોક અને અઢી દ્વીપમાં ૧૧ હોય છે [illegible]

ઊંચી દિશામાં ૧૧ નીચી દિશામાં ૧૦ હોય છે

૯૦ [illegible]

[illegible]

૫૦ પચાસમે બોલે—૨૨ પરિસહ કયા કયા કર્મના ઉદયથી અને છમાં કોણ? નવમાં કોણ?

૧૧ પરિસહ વેદનીય કર્મના ઉદયથી.
૨ જ્ઞાનાવરણીય કર્મના ઉદયથી.
૮ મોહનીય કર્મના ઉદયથી.
૧ અન્તરાય કર્મના ઉદયથી.

૨૨ છમાં જીવ, નવમાં જીવ, નિર્જરા.

૫૧ એકાવનમે બોલે—ત્રેવીશ પદવી કયો ભાવ? કઈ આત્મા?

૧૯ પદવી ભાવ બે ઉદય પરિણામિક, આત્મા અનેરી. ૧ કેવલી મહારાજની પદવી. ભાવ બે. ક્ષાયક પરિણામિક, આત્મા, ઉપયોગ.

૨. સાધુજી મહારાજની પદવી ભાવ ચાર. ઉદય સિવાયના આત્મા, ચારિત્ર.

૧ શ્રાવકની પદવી ભાવ બે ક્ષયોપશમ, પરિણામિક આત્મા. દેશ ચારિત્ર.

૧ સમદૃષ્ટિની પદવી ભાવ. ચાર, ઉદય સિવાયના આત્મા દર્શન.

૧૯ પદવી તો છમાં જીવ, નવમાં જીવ.
સમદૃષ્ટિની તથા કેવલીની પદવી, છમાં જીવ, નવમાં જીવ તથા નિર્જરા.

સાધુ અને શ્રાવકની પદવી છમાં જીવ, નવમાં જીવ સંવર.

૫૨ બાવનમે બોલે—નવ તત્વના ૧૧૫ બોલના પ્રશ્નોત્તરો.

૧ જીવ કેટલા? જીવ ૬૦ છે તેની વિગત નીચે પ્રમાણે.
જીવના ૧૪, આશ્રવના ૨૦, સંવરના ૨૦, નિર્જ...

જ્ઞાનાવરણીય, ૩ અવધિ જ્ઞાનાવરણીય, ૪ મન પર્યવ જ્ઞાનાવરણીય ૫ કેવળ જ્ઞાનાવરણીય.

જીવ ૭ બોલે કરી જ્ઞાનાવરણીય કર્મ બાંધે છે તે કહે છેઃ— ૧ જ્ઞાન તથા જ્ઞાનવંતનો પ્રત્યનીક હોય. ૨ જ્ઞાન તથા જ્ઞાનવંતને હેલે, નિન્દે, ગોપવે, ૩ જ્ઞાન તથા જ્ઞાનવંતની અંતરાય પાડે. ૪ જ્ઞાન ઉપર તથા બહુ શ્રુતિ સાધુ ઉપર દ્વેષ કરે. ૫ જ્ઞાન અને જ્ઞાનવંતની અશાતના કરે. ૬ જ્ઞાનનો તથા જ્ઞાનવંતનો વિરમ વાદ યોગ તે વ્યભિચાર દેખાડે. આ ૭ બોલે કરી જીવ જ્ઞાનાવરણીય કર્મ બાંધે એ કર્મની સ્થિતિ જઘન્ય અન્તર્મુહૂર્ત ઉત્કૃષ્ટી ૩૦ કોડાકોડ સાગરોપમ એ કર્મથી જીવ સંસારમાં રૂલે છે (બહાયા કરે છે) એ કર્મ આંખના પાટા સમાન જાણવું જેમ આંખે કપડાનો પાટો બાંધવાથી દેખવામાં આવતું નથી તેમ જ્ઞાનાવરણીય કર્મના ઉદયથી જીવને જ્ઞાન ઉપજતું નથી.

દ્વિતીય—દર્શનાવરણીય કર્મ

દર્શનાવરણીય કર્મની ૯ પ્રકૃતિ ૧ નિદ્રા ૨ નિદ્રાનિદ્રા ૩ પ્રચલા ૪ પ્રચલા પ્રચલા ૫ થિણુદ્ધી નિદ્રા ૬ ચક્ષુ દર્શના વરણીય ૭ અચક્ષુ દર્શનાવરણીય ૮ અવધિ દર્શનાવરણીય ૯ કેવળ દર્શનાવરણીય

[illegible]

જીવ દર્શનાવરણીય કર્મ છ બોલે કરી બાંધે છે ૧ દર્શન અને દર્શનવંતનો પ્રત્યનીક હોય. ૨ દર્શન તથા દર્શનવંતને હેલે નિન્દે, ગોપવે ૩ દર્શન તથા દર્શનવંતને અંતરાય પાડે ૪ દર્શન તથા દર્શનવંતની આશાતના કરે ૫ દર્શન તથા દર્શનવંતનો વિષમ વાદ યોગ તે વ્યભિચાર દેખાડે ૬ દર્શન તથા દર્શનવંત ઉપર દ્વેષ કરે એ છ બોલે કરી જીવ દર્શનાવરણીય કર્મ બાંધે એ કર્મની સ્થિતિ જઘન્ય અન્તર મુહૂર્ત ઉત્કૃષ્ટી ૩૦ કોડાકોડ સાગરોપમ. આ કર્મથી જીવ સંસારમાં રૂલ્યા કરે છે જીવ જ્યાં જાય ત્યાં સાથે જાય. આ કર્મ રાજાના પ્રતિહાર (દ્વારપાળ) સમાન જાણવું. જેમ રાજાને મળવા જતાં પ્રતિહાર અટકાવે તેમ આ કર્મથી જીવને દર્શન ઉપજે નહીં. મોક્ષ જાય નહીં.

તૃતીય— વેદનીય કર્મ.

વેદનીય કર્મની બે પ્રકૃતિ—શાતા વેદનીય તથા અશાતા વેદનીય શાતા વેદનીય કેમ બંધાય તે કહે છે.

પ્રાણભૂત, જીવ, સત્વની અનુકમ્પા કરે તેથી શાતા વેદનીય કર્મ બંધાય તે અનુકમ્પા કેમ કરે તે ઓળખવા છ બોલ કહે છે.

પ્રાણ, ભૂત, જીવ, સત્વ ને દુઃખ ઉપજાવે નહીં; સોગ ઉપજાવે નહીં; ઝુરાવે નહીં, આંસૂ પડાવે નહીં, લાકડી વગેરે શસ્ત્રથી મારે નહીં પરિતાપના કિલામના ઉપજાવે નહીં એ છ બોલે કરી જીવ શાતા વેદનીય કર્મ બાંધે. સંસારનાં પુદ્ગલિક સુખ ભોગવે.

શાતાવેદનીય કર્મના બે ભેદ છેઃ— ઇરિયાવહી. અને સમ્પરાય.

ઇરિયાવહીની સ્થિતિ જઘન્ય અને ઉત્કૃષ્ટી ૨ સમયની સમ્પરાયની સ્થિતિ જઘન્ય ૧૨ મુહૂર્ત ઉત્કૃષ્ટી ૧૫ કોડાકોડ સાગરોપમ

હવે જીવને અશાતા વેદનીય કર્મ કેમ બંધાય તે કહે છે.

પ્રાણ, ભૂત, જીવ, સત્વની અનુકમ્પા ન કરે તે અનુકમ્પા

કેમ ન કરે તે ઓળખવા ૭ બોલ કહે છે.

પ્રાણ, ભૂત, જીવ, સત્વને દુઃખ ઉપજાવે; શોગ ઉપજાવે; ઝુરાવે; આંસુ પડાવે લાકડી વગેરે શસ્ત્રથી મારે. પરિતાપના કિલામના ઉપજાવે એ છ બોલે કરી જીવને અશાતા વેદનીય કર્મ બંધાય.

એ કર્મની સ્થિતિ જઘન્ય એક સાગરના સાતિયા ત્રણ ભાગ. તેમાં એક પલ્યનો અસંખ્યાતમો ભાગ ઉણો. ઉત્કૃષ્ટી ૩૦ કોડાકોડ સાગરોપમ આ કર્મથી જીવ સંસારમાં સુખ દુઃખ ભોગવે આ કર્મ મધથી ખરડ્યા ખડગની ધાર સમાન જાણવું. ધાર ચાટતાં મધને સ્વાદ આવે તે સમાન શાતા વેદનીય અને જીભ કપાઇ જાય તે બરાબર અશાતા વેદનીય જાણવું.

ચતુર્થ—મોહનીય કર્મ.

મોહનીય કર્મની ૨૮ પ્રકૃતિ–સંજ્વલનનો ક્રોધ, માન, માયા, લોભ ૪ પ્રત્યાખ્યાની ક્રોધ માન માયા લોભ ૮ અપ્રત્યાખ્યાની ક્રોધ માન માયા લોભ ૧૨ અનંતાનુબંધીય ક્રોધ માન માયા લોભ ૧૬ એ સોળ કષાય [illegible] ૧૭ હાસ્ય, ૧૮ રતિ ૧૯ અરતિ ૨૦ ભય ૨૧ શોક ૨૨ દુર્ગંછા, ૨૩ [illegible] [illegible] મોહનીયની [illegible] મોહનીયની [illegible] મોહનીય [illegible] મોહનીય [illegible]

[illegible]

સ્ત્રીવેદ તે પુરૂષની અભિલાષા, નપુંસકવેદ એટલે સ્ત્રી પુરૂષ બંનેની અભિલાષા, પુરૂષની અભિલાષા ઘાસના પુળાની અગ્નિ સમાન જાણવી. સ્ત્રીની અભિલાષા બકરીની લીંડીની ઉની અગ્નિ સમાન જાણવી. નપુંસકની અભિલાષા નગરના દાહની અગ્નિ સમાન જાણવી.

મોહનીય કર્મ જીવ ૭ પ્રકારે બાંધે છે તે કહે છેઃ—૧ તીવ્ર ક્રોધ કરી, ૨ તીવ્ર માન કરી, ૩ તીવ્ર માયા કરી, ૪ તીવ્ર લોભ કરી, (એ તીવ્ર ચોકડી કષાયરૂપ ચારિત્ર મોહનીયની કહી) ૫ નવનોકષાયરૂપ તીવ્ર ચારિત્ર મોહનીય કરી, ૬ ત્રણ તીવ્ર દર્શન મોહનીય કરી એ ૭ પ્રકારે જીવ મોહનીય કર્મ બાંધે છે. ચારિત્ર મોહનીય કર્મ નીસ્થિતિ જઘન્ય અન્તર્મુહૂર્ત ઉત્કૃષ્ટી ૪૦ કોડાકોડ સાગરોપમ. દર્શન મોહનીય કર્મની સ્થિતિ જઘન્ય અન્તર્મુહૂર્ત ઉત્કૃષ્ટી ૭૦ કોડા કોડ સાગરોપમ સુધી જીવને સંસારમાં રખાવે. આ કર્મ મદિરાના પાન સમાન જાણવું. જેમ મદિરા પીવાથી જીવને સારી નરસી વસ્તુનું ભાન રહેતું નથી તેમ મોહનીય કર્મના ઉદયથી જીવ મારૂં મારૂં કરી જગતમાં રખડે છે અને ઉંધી શ્રદ્ધા ધારણ કરે છે.

પંચમ—આયુષ્યકર્મ.

આયુષ્યકર્મની ચાર પ્રકૃતિ—૧ નરકાયુ ૨ તિર્યંચાયુ ૩ મનુષ્યાયુ ૪ દેવાયુ.

નરકાયુ ૪ પ્રકારે બાંધે તે કહે છેઃ—મહાઆરમ્ભ ૨ મહાપરિગ્રહ ૩ પંચેન્દ્રિ જીવની ઘાત ૪ માંસનો આહાર.

તિર્યંચાયુ ૪ પ્રકારે બાંધે તે કહે છેઃ—૧ માયા કપટકરે ૨ માયા સંતાડવાને ગુઢ માયા કરે. ૩ જુઠાં વચન બોલે. ૪ ખોટું તોળે ખોટું માપે.

મનુષ્યાયુ ૪ પ્રકારે બાંધે તે કહે છેઃ—૧ પ્રકૃતિ સ્વભાવે ભદ્રિક

હોય, ૨ પ્રકૃતિ સ્વભાવે વિનિત હોય, ૩ સાનુક્રોસન્તે દયાના પરિણામ રાખે, ૪ અમચ્છર ભાવ એટલે બીજાના ગુણ સહન કરે.

દેવાયુ ૪ પ્રકારે બાંધે તે કહે છે:—૧ સરાગ સંયમ ૨ શ્રાવકપણું ૩ બાલતપ ૪ અકામ નિર્જરા.

આ કર્મની સ્થિતિ જઘન્ય અન્તર્મુહૂર્ત ઉત્કૃષ્ટી ૩૩ સાગર ક્રોડ પૂર્વનો ત્રીજો ભાગ અધિક જાણવી આ કર્મ હેડ સમાન જાણવું જેમ હેડમાં નાંખેલ માણસ નીકળી શકે નહીં તેમ આયુષ્ય કર્મ ભોગવ્યા વિના મરે નહીં. ખપાવ્યા વગર સંસાર છુટે નહીં.

ષષ્ઠમ—નામ કર્મ.

નામ કર્મની પ્રકૃતિ ૪૨ ભેદાન્તરે ૬૭ ભેદાન્તરે ૯૩ ભેદાન્તરે ૧૦૩

પ્રથમ મૂળ પ્રકૃતિ ૪૨ કહે છે:—૧૪ પિંડ. ૮ પ્રત્યેક, ૧૦ ત્રસ. ૧૦ સ્થાવર એ સર્વે મળી ૪૨ પ્રકૃતિ થઈ.

૧૪ પિંડ પ્રકૃતિ કહે, કે પિંડ કહેતાં એક પ્રકૃતિના ઘણા ભેદ થાય તેને પિંડ કહીએ. તેનાં નામ.

(૧) ગતિ નામ ૪. (૨) જાતિ નામ ૫ (૩) શરીર નામ ૫. (૪) શરીરનાં અંગોપાંગ નામ ૩ (૫) શરીરનાં બંધન ૫. (૬) શરીરનાં સંઘાતન ૫ (૭) સંઘયણ નામ ૬. (૮) સંઠાણ નામ ૬ (૯) વર્ણ નામ ૫ (૧૦) ગંધ નામ ૨ (૧૧) રસ નામ ૫ (૧૨) સ્પર્શ નામ ૮. (૧૩) આનુપૂર્વી નામ ૪ (૧૪) વિહાયગતિ નામ ૨

૮ પ્રત્યેક પ્રકૃતિ કહે છે [illegible]

[illegible]

(શરીરની કાંતિ ઉજ્જ્વળ હોય) ૧૯ અગુરૂ લઘુ નામ (પ્રમાણથી વધારે ભારે હલકો ન હોય) ૨૦ તીર્થંકર નામ (તીર્થંકર પદ પ્રાપ્ત કરવાવાળો હોય) ૨૧ નિર્માણ નામ (શરીર ગડ ગુમડ વગેરે રહિત હોય) ૨૨ અપઘાત નામ (આપ હારે બીજો જીતે).

૧૦ ત્રસની પ્રકૃતિ કહે છે.

૨૩ ત્રસ નામ (હાલતો ચાલતો હોય તે) ૨૪ બાદરનામ, (દેખવામાં આવે તે) ૨૫ પ્રત્યેક નામ, (એક શરીરમાં એક જીવ હોય તે) ૨૬ પર્યાપ્તા નામ, (પુરી પર્યાય હોય) ૨૭ સ્થિર નામ (શરીરનાં અવયવ દઢ હોય) ૨૮ શુભ નામ (શરીર સુંદર હોય) ૨૯ સૌભાગ્ય નામ (સર્વને પ્રિયકારી લાગે) ૩૦ સુસ્વર નામ (સ્વર મધુર હોય) ૩૧ આદેય નામ (વચન પ્રિય અને પ્રમાણિક હોય) ૩૨ યશોકીર્તિ નામ (સમાજમાં જશ કીર્તિવાળો હોય)

૧૦ સ્થાવરની પ્રકૃતિ કહે છે.

૩૩ સ્થાવર નામ (હાલે ચાલે નહિ તે) ૩૪ સૂક્ષ્મ નામ (ચક્ષુ ઇન્દ્રિયથી જોઇ ન શકાય તે) ૪૫ સાધારણ નામ (એક શરીરમાં અનન્ત જીવ હોય) ૩૬ અપર્યાપ્તા નામ (અપૂર્ણ પર્યાય હોય) ૩૭ અસ્થિર નામ (ઢીલું શરીર હોય) ૩૮ અશુભ નામ (શરીર ખરાબ હોય) ૩૯ દુર્ભાગ્ય નામ (અપ્રિયકારી હોય) ૪૦ દુસ્વર નામ (ખરાબ સ્વર હોય) ૪૧ અનાદેય નામ (વચનને કોઇ માને નહીં) ૪૨ અયશોકીર્તિ નામ (જગતમાં અપયશવાળો હોય સારૂં કામ કરે તો પણ જય મળે નહીં).

આ બેંતાલીસ મૂળ પ્રકૃતિ કહી.

હવે નામ કર્મની ૯૩ પ્રકૃતિ કહે છે.

પૂર્વે જે પિંડ પ્રકૃતિ કહેલ છે તેના ૬૫ ભેદ થાય છે તે

કહે છેઃ—ગતિ નામ ચાર, નરક, તિર્યંચ, મનુષ્ય, દેવતા-૬ જાતિના નામ પાંચ—એકેન્દ્રિ, બેઇન્દ્રિ, તેઇન્દ્રિ, ચૌરેન્દ્રિ, પંચેન્દ્રિ ૬ શરીર નામ પાંચ—ઔદારિક, વૈક્રિય, આહારિક, તૈજસ, કાર્મણ ૧૬. અંગોપાંગ નામ ૩ ઔદારિક, વૈક્રિય, આહારિક (તૈજસ, કાર્મણ શરીર સૂક્ષ્મ છે તેથી તેના અંગોપાંગ હોય નહીં) ૧૭ બંધનનામ પાંચ-ઔદારિક, વૈક્રિય, આહારિક, તૈજસ કાર્મણ ૨૪, સંઘાતન નામ પાંચ-ઔદારિક, વૈક્રિય, આહારિક, તૈજસ, કાર્મણ. (જેમ [illegible] પુદ્ગલ [illegible] કરે તે સંઘાતન) ૨૯ સંઠાણના નામ ૬-સમચતુરસ્ર સંઠાણ ([illegible] સમપ્રમાણ શરીર) ન્યગ્રોધ પરિમંડલ સંઠાણ (વડની પેઠે નાભી ઉપરનું શરીર મોટું અને નીચેનો ભાગ [illegible]) સાદિ સંઠાણ નીચેનું શરીર મોટું ઉપરનું [illegible] વામન સંઠાણ [illegible] શરીર [illegible] કુબ્જ સંઠાણ [illegible] શરીર હોય [illegible] હુંડ સંઠાણ [illegible] ૩૩ સંઘયણના [illegible]

[illegible]

હવે નામ કર્મની ૧૦૩ પ્રકૃતિ કહે છે.

ગ્રન્થાન્તરેય બંધનને ઠેકાણે ૧૫ કહેલ છે. તેનાં નામ. (૧) ઔદારિક ૨ બંધન, (૨) ઔદારિક તૈજસ બંધન, (૩) ઔદારિક કાર્મણ બંધન, (૪) ઔદારિક તૈજસ કાર્મણબંધન, (૫) વૈક્રિય ૨ બંધન, (૬) વૈક્રિય તૈજસ બંધન, (૭) વૈક્રિય કાર્મણ બંધન, (૮) વૈક્રિય તૈજસ કાર્મણ બંધન. (૯) આહારિક ૨ બંધન (૧૦) આહારિક તૈજસ બંધન, (૧૧) આહારિક કાર્મણ બંધન, (૧૨) આહારિક તૈજસ કાર્મણ બંધન, (૧૩) તૈજસ ૨ બન્ધન, (૧૪) તૈજસ કાર્મણ બંધન, (૧૫) કાર્મણ ૨ બંધન એ પંદર ભેદ બંધનના કહ્યા તેથી દસ ભેદ વધ્યા. પૂર્વે ૯૩ પ્રકૃતિ કહેલ તેમાં દસ ઉમેરતાં કુલે ૧૦૩ પ્રકૃતિ થઇ.

હવે ૬૭ પ્રકૃતિના ભેદ કહે છે.

ચાર ગતિ નામ ૪, પાંચ જાતિ નામ ૯, પાંચ શરીર નામ ૧૪, ત્રણ શરીરનાં અંગોપાંગ નામ ૧૭, છ સંઘયણ નામ ૨૩, છ સંઠાણ નામ ૨૯, વર્ણ નામ ૩૦, ગંધ નામ ૩૧, રસ નામ ૩૨ સ્પર્શ નામ ૩૩, ચાર અનુપૂર્વી નામ ૩૭, બે વિહાય ગતિ નામ ૩૯, આઠ પ્રત્યેક પ્રકૃતિ ૪૭, દસ ત્રસની, ૫૭ તથા દસ સ્થાવરની મળી ૬૭ પ્રકૃતિ કહી.

વળી ઉદય ઉદિરણાને વિષે સામાન્યથી એક વર્ણ, એક ગંધ, એક રસ, એક સ્પર્શ વર્ણાદિકની ૨૦, પ્રકૃતિમાંથી ચાર પ્રકૃતિ કહી. બંધનના ૧૫ તથા સંઘયતના ૫ મળી ૨૦ બોલ પાંચ શરીરમાં ગણતાં તે ૨૦ તથા ૧૬ વર્ણાદિકના મળી ૩૬ બોલ કમતી ધતાં બાકી ૬૭ પ્રકૃતિ રહી.

નામ કર્મ જીવ ૮ પ્રકારે બાંધે છે—નામ કર્મના બે ભેદ. શુભ નામ કર્મ. ૨ અશુભ નામ કર્મ. શુભ નામ કર્મ ૪ પ્રકારે

બંધાય તે કહે છે.—૧ કાયાનો સરલ (કાયાએ કરી બીજાને ઠગે નહી). ૨ ભાવનો સરલ. ૩ ભાષાનો સરલ. ૪. અવિસમ વાદ કરી (જેવું બોલે તેવું કરે તેથી વિપરીત ન કરે) અશુભનામ કર્મ ૪ પ્રકારે બાંધે—૧ કાયાનો અસરલ (કાયાએ કરી બીજાને ઠગે) ૨ ભાવનો અસરલ. ૩ ભાષાનો અસરલ. ૪ વિષમવાદ યોગે કરી. (જેવું બોલે તેવું ન કરે તેથી વિપરીત કરે.

આ કર્મની સ્થિતિ જઘન્ય ૮ મુહૂર્ત. ઉત્કૃષ્ટી ૨૦ ક્રોડાક્રોડ સાગરોપમ. આ કર્મ સંસારમાં રુપાળિ એ કર્મ ચિતારા સમાન જાણવું. જેમ ચિતારો અનેક પ્રકારનાં ચિત્ર કરે તેમ નામ કર્મના ઉદયથી જીવનમાં નવાં રૂપ કરે.

ન્તરાય, ઉપભોગાન્તરાય, વીર્યાન્તરાય.

જીવને પાંચ પ્રકારે અંતરાય કર્મ કેમ બંધાય તે કહે છેઃ-દાનની લાભની, ભોગની, ઉપભોગની, અને વીર્યની એ બોલની જીવ અન્તરાય આપે તો અંતરાય કર્મ બંધાય તેની સ્થિતિ જઘન્ય અંતર્મુહૂર્ત, ઉત્કૃષ્ટી ૩૦ ક્રોડાક્રોડ સાગરોપમ. આ કર્મ રાજાના ભંડારી સમાન જાણવું. જેમ રાજાના ભંડારીને આદેશ (હુકમ) આપે કે અમુક વસ્તુ આપો તે વખતે ભંડારી આપે તો રાજાને મળી શકે, તેમ અંતરાય કર્મનો ક્ષયોપશમ હોય તો જ વસ્તુ મળે. તેના ઉદયથી સારી વસ્તુ મળે નહિ.

એ આઠ કર્મની ૧૫૮ પ્રકૃતિ જાણવી સર્વે પ્રકૃતિ ક્ષય કર્યાથી જીવ મોક્ષ જાય. જે જીવ કર્મના વિપાક કડવા કઠોર ભારી જાણીને હંમેશાં મુક્તિ પહોંચવા માટે બારે ભાવના ભાવે. પાંચ મહાવ્રત આદરે યા બારવ્રત આદરે. દયા પાળે, દાન દીએ, દેવ ગુરૂની સેવા ભક્તિ કરે. તે જીવ થોડા કાળમાં ઘણો ભવ સ્થિતિક્ષય કરી નિર્મળ સમ્યક્ત્વ ચારિત્ર આરાધી કેવળજ્ઞાન ઉપજાવી મુક્તિમાં જાય તે માટે હે જીવો! સદાકાળ ધર્મ કરવા ભણી ઉદ્યમ કરવો.

આઠ કર્મ કેટલે પ્રકારે ભોગવે તે કહે છે.

(૧) જ્ઞાનાવરણીય કર્મ ૧૦ પ્રકારે ભોગવે તે કહે છે— ૧ શ્રુત ઇન્દ્રિનું આવરણ. (કાનથી શબ્દ સાંભળે નહીં) ૨ શ્રુત વિજ્ઞાનાવરણ. (શબ્દમાં સમજી શકે નહીં) ૩ ચક્ષુ ઇન્દ્રિનું આવરણ (આંખથી રૂપ લોક શકે નહીં) ૪ ચક્ષુ વિજ્ઞાનાવરણ (રૂપમાં સમજી શકે નહીં) ૫ ઘ્રાણ ઇન્દ્રિનું આવરણ (ગંધ ગ્રહણ કરી શકે નહીં) ૬ ઘ્રાણ વિજ્ઞાનાવરણ (ગંધમાં સમજી શકે નહીં) ૭

રસ ઇન્દ્રિનું આવરણ. (રસ ગ્રહણ કરી શકે નહીં) ૮ રસ વિજ્ઞાનાવરણ (રસમાં સમજી શકે નહીં) (૯) સ્પર્શ ઇન્દ્રિનું આવરણ (સ્પર્શ ગ્રહણ કરી શકે નહીં) ૧૦ સ્પર્શ વિજ્ઞાનાવરણ (સ્પર્શના ભેદ શિતોષ્ણાદિમાં સમજી શકે નહીં).

(૨) દર્શનાવરણીય કર્મ ૯ પ્રકારે ભોગવે ૧ નિદ્રા ૨ નિદ્રા નિદ્રા ૩ પ્રચલા ૪ પ્રચલા પ્રચલા ૫ થીણદ્ધિ નિદ્રા ૬ ચક્ષુ દર્શનાવરણીય (આંખથી બરાબર દેખી શકે નહીં) અચક્ષુ દર્શનાવરણીય (આંખ વિના બાકી ઇન્દ્રિય મનથી સારી પ્રકારે દેખી શકે નહિં ૮ અવધિ દર્શનાવરણીય (અવધિ દર્શન ઉપજે નહીં) ૯ કેવળ દર્શનાવરણીય (કેવળ દર્શન ઉપજે નહીં)

(૩ વેદનીય કર્મ ૧૬ પ્રકારે ભોગવે વેદનીય કર્મના બે ભેદ. ૧ શાતાવેદનીય. ૨ અશાતા વેદનીય

શાતા વેદનીય ૮ પ્રકારે ભોગવે—૧ મનગમતા શબ્દ, ૨ મનગમતા રૂપ. ૩ મનગમતા ગંધ. ૪ મનગમતા રસ. ૫ મનગમતા સ્પર્શ. ૬ મનનું સુખ. ૭ [illegible] વચન ૮ કાયાનું સુખ

અશાતા વેદનીય પણ ૮ પ્રકારે ભોગવે તે કહે છે—૧ અણગમતા શબ્દ [illegible]

[illegible]

અનન્તાનું બંધીયનો ચોક—૧ ક્રોધ, ૨ માન, ૩ માયા, ૪ લોભ. ૧ ક્રોધનો સ્વભાવ-પત્થરની તેડ ૨ માનનો સ્વભાવ-પત્થરનો થાંભલો, ૩ માયાનો સ્વભાવ-વાંસની જડ ૪ લોભનો સ્વભાવ-કિરમજી રેશમનો રંગ. એ ચારની ગતિ નરકની, સ્થિતિ જાવ જીવની, ઘાત કરે સમ્યકત્વની.

અપ્રત્યાખ્યાની ચોક—૧ ક્રોધ, ૨ માન, ૩ માયા, ૪ લોભ. ૧ ક્રોધનો સ્વભાવ=તલાવની તેડ ૨ માનનો સ્વભાવ=હાથી દાંતનો થાંભલો, ૩ માયાનો સ્વભાવ=ઘેટાંનો શીંગ ૪ લોભનો સ્વભાવ= નગરનોકીચડ. એ ચારની ગતિ તિર્યંચની, સ્થિતિ એક વર્ષની, ઘાત કરે શ્રાવકનાં બાર વ્રત્તની.

પ્રત્યાખ્યાની ચોક— ૧ ક્રોધ. ૨ માન, ૩ માયા, ૪ લોભ, ૧ ક્રોધનો સ્વભાવ=રેતમાં લકીર ૨ માનનો સ્વભાવ=વાંસનો થાંભલો. ૩ માયાનો સ્વભાવ=ચાલતા બળધનો માત્રો. ૪ લોભનો સ્વભાવ=ગાડાનો ખંજન. એ ચારની ગતિ મનુષ્યની, સ્થિતિ ચાર મહિનાની, ઘાત કરે સાધુપણાની.

સંજલનો ચોક—૧ ક્રોધ, ૨ માન, ૩ માયા, ૪ લોભ ૧ ક્રોધનો સ્વભાવ=પાણીમાં લકીર, ૨ માનનો સ્વભાવ=ઘાસનો થાંભલો. ૩ માયાનો સ્વભાવ= વાંસની છાલ. ૪ લોભનો સ્વભાવ= હલ્દી પતંગનો રંગ. એ ચારની ગતિ દેવતાની. સ્થિતિ પંદર દિવસની, ઘાત કરે જથાખ્યાત ચારિત્રની.

નોકષાયના ૯ નવ ભેદ—૧ હાસ્ય, ૨ રતિ, ૩ અરતિ, ૪ ભય, ૫ સોગ, ૬ દુર્ગંછા, ૭ સ્ત્રી વેદ, ૮ પુરૂષ વેદ, ૯ નપુંસક વેદ.

(૫) આયુષ્ય કર્મ ૪ પ્રકારે ભોગવે—૧ નારકીનો નારકીપણે

૨ તિર્યંચનો તિર્યંચપણે. ૩ મનુષ્યનો મનુષ્યપણે. ૪ દેવતાનો દેવતાપણે.

(૬) નામ કર્મ ૨૮ પ્રકારે ભોગવે નામ કર્મના બે ભેદ ૧ શુભ નામ કર્મ. ૨ અશુભ નામ કર્મ.

શુભ નામ કર્મ ૧૪ પ્રકારે ભોગવે—૧ ઇષ્ટકારી શબ્દ ૨ ઇષ્ટકારી રૂપ. ૩ ઇષ્ટકારી ગંધ, ૪ ઇષ્ટકારી રસ. ૫ ઇષ્ટકારી સ્પર્શ. ૬ ઇષ્ટકારી ગતિ (ચાલવાની). ૭ ઇષ્ટકારી સ્થિતિ (આયુષ્યની). ૮ ઇષ્ટકારી લાવણ્યતા ૯ ઇષ્ટકારી યશોકીર્તિ ૧૦ ઇષ્ટકારી ઉત્થાન. કર્મ બળ. વીર્ય. પુરુષાકાર. પરાક્રમ. ૧૧ ઇષ્ટકારી સ્વર (બોલી) ૧૨ કાન્તકારી સ્વર. ૧૩ પ્રિયકારીસ્વર ૧૪ મનોજ્ઞ સ્વર

અશુભ નામ કર્મ ૧૪ પ્રકારે ભોગવે—૧ અનિષ્ટકારી શબ્દ. ૨ અનિષ્ટકારી રૂપ ૩ અનિષ્ટકારી ગંધ. ૪ અનિષ્ટકારી રસ. ૫ અનિષ્ટકારી સ્પર્શ ૬ અનિષ્ટકારી ગતિ. ૭ અનિષ્ટકારી સ્થિતિ ૮ અનિષ્ટકારી લાવણ્યતા ૯ અનિષ્ટકારી કીર્તિ ૧૦ અનિષ્ટકારી ઉત્થાન કર્મ બળ વીર્ય પુરુષાકાર. પરાક્રમ ૧૧ હીન સ્વર ૧૨ દીન સ્વર ૧૩ અનિષ્ટ સ્વર ૧૪ અકાન્ત સ્વર

જાણપણાના પચ્ચીસ બોલ

૧ દેવ અરિહંત, ગુરૂ નિગ્રંથ, ધર્મ કેવલી પ્રરૂપ્યો એ ત્રણ અમુલ્ય રત્ન છે.

૨ જીવ, અજીવ, પાપ, પુન્ય, ધર્મ અધર્મ, વ્રત અવ્રત, આજ્ઞા અણઆજ્ઞા, યથાર્થ જાણ્યા વિના સમકીત નહીં, સમકીત વિના ચારિત્ર નહીં તથા મુક્તિ નહીં, ઉઘાડે મોઢે બોલવું તે ધર્મ નહીં.

૩ સાધુનો ભેખ પહેરીને સાધુ નામ ધરાવવાથી સાધુ નહીં. જેમ પાંચમું ગુણસ્થાન પ્રાપ્ત થયા વિના શ્રાવક નહીં છ દ્રવ્ય, નવ તત્ત્વ, ચાર ગતિ, છ કાય, દેવ ગુરૂ ધર્મ ઓળખ્યાથી સમકીતી જાણવો.

૪ અસંયતી જીવનું જીવવું ઇચ્છવું તે રાગ, મરણ ઇચ્છવું તે દ્વેષ, સંસાર સમુદ્રથી તરવું ઇચ્છવું તે વિતરાગ દેવનો ધર્મ.

૫ જીવ જીવે તે દયા નહીં, મરે તે હિંસા નહીં, મારનાર હિંસક, નહીં મારે તે દયા.

૬ પૃથ્વીકાય, અપકાય, તેઉકાય, વાઉકાય. વનસ્પતિકાય અને ત્રસકાય. (બે ઇંદ્રિથી પંચેંદ્રિ) એ છ કાયને મારે નહીં. મરાવે નહીં, અને મારતાંને ભલું જાણે નહીં, તે દયા છે. ભય ન ઉપજાવે તે અભયદાન છે.

૭ શ્રાવક ચારે આહાર ભોગવે તે અવ્રત છે તેથી પાપ કર્મ લાગે છે. દેશથી યા સર્વથી ત્યાગ કરે તે વ્રત છે સંવર ધર્મ છે. મન, વચન, કાયાના શુભ જોગ પ્રવર્તાવે તે નિર્જરા ધર્મ છે તેથી પુન્ય કર્મ લાગે છે.

૮ ગૃહસ્થ પોતે ખાયપીએ બીજાને ખવરાવે પીવરાવે અને ખાતાં પીતાં પ્રત્યે ભલું જાણે તે અધર્મ અવ્રત આશ્રવ દ્વાર છે તેથી (અશુભ) પાપ કર્મ લાગે છે

૯ સર્વ સાવદ્ય જોગના ત્યાગ કરી પાંચ મહાવ્રત પાળે તે સાધુ દેશ થકી ત્યાગ કરે શુદ્ધ દેવ ગુરુ ધર્મની આરાધના કરે. સંસાર સગપણ અનિત્ય જાણે. સાધુપણાના ભાવ રાખે. મમત્વ નિર્મમની ઉપાસના કરે તે શ્રમણોપાસક.

૧૦ અઢારે પાપ સ્થાનક સેવવાના ત્યાગ કરે યથા શક્તિએ પણ જિંદગી સાવદ્ય જોગ પચખે. સાધુ પ્રમાણે રહેવાની કરે. પડિમા આદિ તપ પચ્ચખાણ સંવર કરે જેનું અતિચાર અતિચાર લાગે તો પ્રાયશ્ચિત્ત છે તેમાં ગુણસ્થાન પાંચમું છે તેથી તે સાધુ ન કહેવાય ઉપાસક શ્રાવક સૂત્રમાં કહેલા આનંદમાં [illegible] કહેલ છે

અસૂઝતો નિર્દોષ અથવા દોષ સહિત આહાર પડિલાભે (વહોરાવે) તો એકાંત પાપ થાય છે તેમાં લેશ માત્ર નિર્જરા નથી તેમ ભગવતી સૂત્રના આઠમા શતકના છઠ્ઠા ઉદ્દેસામાં ભગવંતે કહ્યું છે.

૧૪ સાતા દીધાં સાતા થાય એવી પરૂપણા કરનારને ભગવાને સૂયગડાંગ સૂત્રના ત્રીજા અધ્યયનના ચોથા ઉદ્દેસામાં આર્ય માર્ગથી ન્યારો, સમાધિ માર્ગથી અલગો જૈન ધર્મની હેલનાનો કરનાર થોડા સુખને વાસ્તે ઘણાં સુખનો ગુમાવનાર અસત્ય પક્ષ નહીં છોડવાથી અમોક્ષનું કારણ અને લોહ વાણીયાની પેઠે ઝૂરશે તેમ કહેલ છે.

૧૫ ત્રસ જીવને સાધુ અણુકંપા આણી બાંધે બંધાવે તથા બાંધતાને ભલું જાણે તેમ બાંધેલા જીવને અણુકંપા આણી છોડે, છોડાવે. છોડતાને ભલું જાણે તો ચોમાસી પ્રાયશ્ચિત આવે નિસીથ સૂત્રના બારમા ઉદ્દેસાના બોલ પહેલા બીજામાં કહેલ છે. તેમ જ કુતુહલ નિમિત્તે બાંધે બંધાવે તથા ભલું જાણે તથા છોડે છોડાવે ને ભલું જાણે તો પૂર્વવત્ પ્રાયશ્ચિત આવે તેમ તેજ સૂત્રના સતરમા ઉદ્દેસાના બોલ પહેલા બીજામાં કહેલ છે.

૧૬ ચુલણી પિયા શ્રાવકને પોષામાં દેવતાએ ઉપસર્ગ દીધો અર્થે તેના ત્રણ દીકરાને તેની નજર સામે લાવી માર્યા તે વખતે સંસારની અસારતા જાણી દીકરાની અણુકંપા નહિ કરતાં ધર્મ ધ્યાનમાં સ્થિર રહ્યો, ચોથી વખત દેવતા જ્યારે ભદ્રાસાર્થ વાહિની (માતા)ને મારવા નિમીતે લેવા ગયો ત્યારે મોહવશ તેને છોડાવા ઉઠયો ત્યાં પોષો ભાંગ્યો તેમ ઉપાસગ દશાંગ સુત્રના ત્રીજા અધ્યયનમાં કહ્યું છે અરહિંક આદિ શ્રાવકે પણ મોહઅણુકંપા આણેલ નથી.

૧૭ સાધુ મુનિરાજને લબ્ધિ ફોરવી નહિ તેમ પન્નવણા સુત્રના છત્રીસમા પદમાં કહેલ છે તેણે લબ્ધિ ફોરતાં જઘન્ય ત્રણ ઉત્કૃષ્ટી પાંચ ક્રિયા લાગે છે. તેમજ વૈક્રિય અને આહારિક લબ્ધિ ફોરે ક્રિયા લાગતી કહેલ છે. ભગવતી સુત્ર શતક ૩ ઉદ્દેશા ચારમાં વૈક્રીય લબ્ધિ ફોરે તેને માયી કહેલ છે તે જો આલોયણા લીધા વિના મરે તો વિરાધક કહેલ છે.

૧૮ અસંયતિને દાન દેવા દેવગુરૂવાના ભાગ અગાઉ પણ ઘણા ઘણા મતવાળે કર્યાનું સુત્રમાં ભાખેલ છે [illegible] સુત્રના પહેલા અધ્યયનમાં અનુકંપા માટે અન્યતિર્થીને, અન્ય તિર્થીના દેવને અને અન્ય તિર્થીના મહા અરિહંતના [illegible] [illegible] [illegible] દાન દેવા. દેવગુરૂવાના ભાગ [illegible] [illegible] [illegible] અસંયતિને દેવા [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

૨૧ સાતા વેદનિય, મનુષ્ય દેવતાનું આયુષ્ય, શુભ નામ અને ઉંચ ગોત્ર એ ચાર શુભ કર્મ છે તેથી પુન્ય બંધાય છે. તેની કરણી નિરવધ છે. વિતરાગની આજ્ઞામાં છે. ભગવતી સુત્ર શતક ૮ ઉદ્દેસા ૯ માં તેનો વિસ્તાર છે.

૨૨ સાધુ મુનિરાજ આહાર પાણી આદિ ભોગવે અને ઉપકરણાદિ રાખે તે નિરવધ છે, દસ વિકાલીક અધ્યયન ૪ ગાથા ૮ માં કહેલ છે કે જયણાયુક્ત આહાર કરતાં પાપ લાગે નહિ, તેમજ અધ્યયન ૫ મા સાધુની ગોચરી અસાવધ છે. મોક્ષ મેળવવાનો હેતુ છે તેમ કહેલ છે. ભગવતી સુત્રના પહેલા શતકના નવમા ઉદ્દેસામાં સાધુ શુદ્ધ આહાર ભોગવતાં સાત કર્મ ઢીલાં પાડે તથા દશ વિકાલિક સુત્રમાં તેની શુદ્ધ ગતિ થાય તેમ કહેલ છે.

૨૩ મિથ્યાત્વી, ઉપવાસ, છઠ્ઠાદિ તપ કરે અથવા સાધુ મુનિરાજને નિર્દોષ આહાર પાણી વહોરાવે તથા મન, વચન, કાયાના શુભ જોગ પ્રવર્તાવે તે નિર્વધ કરણી વિતરાગની આજ્ઞામાં છે તેથી પાપનો ક્ષય થાય છે ને પુન્ય બંધાય છે ભગવતી શતક ૮ ઉ. ૧૦ માં જ્ઞાન વિના ક્રિયા કરે તેને દેશ આરાધક કહેલ છે મેઘકુમારના જીવે હાથીના ભવમાં સસલાની દયા આણી પોતાનો પગ ઉંચો રાખ્યો ઘણું કષ્ટ સહ્યું તેથી પરિત સંસાર કરી મનુષ્યનું આયુષ બાંધ્યું, ઉતરાધ્યયન અધ્યયન ૭ માં મિથ્યાત્વી ને નિર્જરા આશ્રિ સુવ્રતિ કહેલ છે, ભગવતી સુત્ર શ૦ ૯ ઉ૦ ૩૧ માં અસોચ્ચા કેવળીના અધિકારે પ્રથમ ગુણસ્થાનના ધણીને શુભ અધ્યવસાય શુભ પરિણામ, વિશુદ્ધ લેશ્યા ઉપજે તેમ કહેલ છે.

૨૪ સાધુ મુનિરાજને અચેત નિર્દોષ આહાર ભોગવવો કહ્યો. દોવાસી આહાર પાણીમાં બે ઇન્દ્રિ આદિ જીવ હોય તે ભોગવે

નહિ. પરંતુ બે ઇન્દ્રિ આદિ કુલજ આદિ ન હોય તેવો ઠિ વાળી આહાર ભોગવવામાં દોષ નહિ. ઉત્તરાધ્યયન અ૦ ૮ ગાથા ૧૨ માં શ્રીજઇ પિંડ આહાર લેવો કહેલ છે. તથા આચારંગ શ્રુતસ્કંધ પહેલું અ૦ ૯ ઉ૦ ૪ ગાથા ૧૩ માં ભગવાને ઠિ આહાર લીધો એમ કહેલ છે. ત્યાં ટિકામાં વાશી ભાત કહ્યો છે. પ્રશ્ન વ્યાકરણ અ૦ ૧૦ માં શીતવાળી અમનોજ્ઞ રસરહિત એવો આહાર કરી મનિચિંતામાં દ્વેષ ન કરવો એમ કહેલ છે તેમજ ઘણા અનુયોગે નાંખેલ આહાર લીધેલ છે

શ્રી વિતરાગાય નમાઃ—

લોકાશાહની હુંડી—

દોહા— ॥ૐ॥ નમઃ પરમેષ્ટિ પદ, પાચું મહા સુખકાર.
દુરિત વિઘ્ન દુરા ટલે, વર્તે જય જયકાર. (૧)
હુંડી જેહ લોકા તણી, અચ્છે પુરાતન તેહ.
તિણમે આગમ સાક્ષિથી, બોલ ઉનહત્તર જેહ. (૨)
સકલ સુગુણ શિરસેહરા, શ્રી કાલૂ ગણી રાય.
તાસુ પસાયે ગુલાબ કહે, દોહા રૂપ બનાય. (૩)

સદ્‌ગુરૂ વિનંતિ. (ખમાચ દાદરા)

સદ્‌ગુર સદ્‌બુદ્ધિ બઢાના મુઝે, મેરે સ્વામીનૂ ચરણોં લગાના મુઝે (ટેક).

મહાવ્રત પંચ પંચ સમિતિ વર. તિન ગુપ્તિ ધર ચાહના મુઝે ॥સદ્‌ગુરૂ.॥ (૧) આજ્ઞામે ધર્મ અધર્મ આણ વિન યહી પાઠ પઢાના મુઝે ॥સદ્‌ગુરૂ.॥ (૨) આત્મ ઋદ્ધિ સિદ્ધિ સુખ પાવે. સોહી મારગ બતાના મુઝે ॥સ.॥ (૩) અનાદિસે ભ્રમણ કિયો ભવારચે, અબ શિવરાહ દિખાના મુઝે ॥સ.॥ (૪) જિન વાણી સુન જાન લિયો અબ, સબ પાપો સેં છુડાના મુઝે. ॥સ.॥ (૫) ભાવ દયા યહી સ્વ પરકી સુધ નિજ ઘરકી લગાના મુઝે ॥સ.॥ (૬) ઉલઝ રહ્યો મોહ કર્મ જાલમેં, સુમતિ દે સુલઝાના મુઝે ॥સ.॥ (૭) સમકિત વ્રત પાયો હુલસાયો, આયો શરણ નિભાના મુઝે ॥સ.॥ (૮)

ગુલાબચંદ આનંદ ભયો અતિ, સુખમે સુખ અબ પાના મુઝે ॥સ.॥ (૬)

સોરઠા—નગર વૈતારજ માંહિકે, લોકા ગુજરાતી વસી.
મરૂપ રૂપચંદ તાહિકે, તેહના ઉપાસક થકી. (૧)
તિમ સંવત ભલકે, અઢારદ ગત ગુણતીસમે.
ગુરુ પરૂપક માનકે, દેખી પૂર્વ નિંદા નિમ લીખી (૨)
તિરૂ અનુમાંકે દેખકે, શુધ તનુ કેક પાક ગુન
નાથ મહિત મુ લિખિતકે કહ્યુ જિનાગુ કારંક (૩)

અથ ઢુંઢીકા બોલ.

તારે વે શુદ્ધ સ્વતઃ તત્વોકા જ્ઞાનને હુયે કર્મો કે અન્ત કરતા બનતે હૈ, અર્થાત તત્વોકા જ્ઞાનનેસે મુક્તિ હોતી હૈ.

બોલ બીજો (દુસરા)

રાશી દો કહી ૧ જીવરાશી, ૨ અજીવરાશી, તીસરી રાશિ કહે જિણુને સાત નિન્હવ મેં છઠ્ઠો નિન્હવ કહ્યો.

સા૦ સૂ૦ ઉવવાઇ પ્રશ્ન ૧૯ મેં.

દોહા—રાશિ દોય જીનવર કહી. જીવ અજીવ સુજોય.
તૃતિય રાશિ કોઇ કહે, તેહતો નિન્હવ હોય ॥૪॥
ઉવવાઇ સુત્રે કહ્યો પ્રશ્ન ઉન્નીસમે જાન.
મિશ્ર રાશિ તીજી કહે, તે સાત નિન્હવમે માન ॥૫॥
એક સમય કાર્ય ન હુવૈ, બહુ રત્તા યહ પેખ.
જીવ હૈ એક પ્રદેશમે, દ્વિતિય નિન્હવ ઇમ દેખ. ॥૬॥
સાધુ લિંગ સાધુ નહીં, તૃતીય નિન્હવ ઈમ ભાસ.
ચોથુ નિન્હવ ઇમ કહે, ચિહુ ગતિ ક્ષણ ૨ નાશ ॥૭॥
ઈક સમય દો કિરિયા હુવૈ પંચમ નિન્હવ એહ.
છઠ્ઠો જીવ અજીવ મિલ, ત્રીજી રાશિ કહેહ ॥૮॥
કર્મ સર્પ કંચુકી પરૈ, જીવ તણે લાગન્ત.
સપ્તમ નિન્હવ જાણવો, કહે એકાન્ત વિરતન્ત ॥૯॥

સુત્રપાઠ—સેજ્જે ઇમે ગામાગર ણુગર જાવ સન્નિવેસેસુ. ણિ-
-એહકા ભવન્તિ તંજહા, બહુરત્તા, જીવ પદેસિયા,
અવ્વત્તિયા, સામુચ્છિયા, દોકિરિયા, તેરાશિયા, સવ્વઠ્ઠિ-
-યા ઇચ્ચે તે સત્ત પવ્વય ણિએહકા—

સુ૦ ઉવવાઇ પ્રશ્ન ૧૯ મો.

ભાવાર્થ—વે જો આમ આગર યાવત્ સન્નિવેષમે જો નિન્હવ

[illegible]

ભાવાર્થ—જો સર્વ પ્રાણી યાવત્ સર્વ સત્વેકિ મારનેકાં પ્રત્યાખ્યાન કહે કિન્તુ ઐસા નહિ જાને કિ યહ જીવ હૈ, યહ અજીવ હૈ, યહ ત્રસ હૈ, યહ સ્થાવર હૈ, ઐસા અજ્ઞાની સર્વ પ્રાણભૂત જીવ સત્વ મારનેકે ત્યાગ કિયે કહે તો ઉસકે દુઃપચ્ચખાણ હૈ, કિન્તુ સુપ્રત્યાખ્યાન નહીં.

બોલ ચોથો.

જીવ અજીવ નૈ જાણૈ નહિ, જીવ અજીવ દોનાને જાણે નહીં, તિણને સંયમ રી ઓળખાણ નહી.

સાખ સૂ૦ દશવૈકાલિક અધ્યયન ૪ ગા. ૧૨ મી

દોહા—દશ વૈકાલિકમે કહ્યો તુર્ય અધ્યયને તાહી.
જીવ અજીવ જાણે નહિ. બારમી ગાથા માંહી ॥૧૨॥
જીવ અજીવ અજાણતો, તસુ સંયમ કિમ હોય.
જાણી ત્યાગ કિયા થકાં, ચારિત્ર ગુણ અવલોય ॥૧૩॥

સુત્રપાઠ—જો જીવે વિ ન યાણાઇ, અજીવે વિ ન યાણાઇ.
જીવા જીવો અયાણંતો, કહંસો નાહિય સંયમં ॥૧૨॥
દશ વૈકાલિક અ. ૪ ગાથા ૧૨.

ભાવાર્થ—જો જીવ કો ભી નહિ જાને અજીવ કો ભી નહિ જાને જીવો અજીવો કો હી નહિ જાને ઉસકે સંયમ કહાં હૈ, અર્થાત જીવાજીવ જાને વિના સંયમ નહિ હૈ.

બોલ પાંચમો.

સમ્યકત્વ વિના ચારિત્ર નહીં, સમકિત વિના વ્રત નહીં.

સાખ સૂ૦ ઉત્તરાધ્યયન અ૦ ૨૮ ગાથા ૨૯ મી

દોહા—સમ્યકત્વ વિના ચારિત્ર નહિં, નહિ સમકિત વિનવ્રત.
ઉતરાધ્યયન અઠ્વીસમે, ગુણતીસમી ગાથા સત્ત ॥૧૪॥

દર્શન જ્ઞાન થકી હુવે, સમકિત ચારિત્ર ધર્મ.

નિશ્ચે પુર્વ સમકિત હતાં, પામિ ચારિત્ર ધર્મ. ॥૫૫॥

ગુણપાઠ—નત્થિ ચરિત્તં સમ્મત્ત વિહુણં, દંસણે ઉ ભઇયવ્વં,

સમ્મત્ત ચરિત્તાઇં જુગવં, પુવ્વં વ સમ્મત્તં ॥૨૯॥

ભાવાર્થ— [illegible]

બોલ સાતમો.

અસંયતી અવ્રતી અપચ્ચખાણી ને સૂઝતો અસૂઝતો, પ્રાશુક, અપ્રાશુક દેવૈ તિણને એકાન્ત પાપ કહ્યો.

સા૦ સૂ૦ ભગવતી શ. ૮ ઉ ૬.

દોહા—તથા રૂપ જે અસંયતી, વલિ અવિરતિ જેહ.
ચાર પ્રકારે આહાર તસુ, શ્રાવક પ્રતિ લાભેહ ॥૧૯॥
સચિત્ત અચિત્ત પ્રાશુક વલી, અપ્રાશુક અવધાર.
દેવૈ દોષ સહિત વા, દોષ રહિત નિરધાર. ॥૨૦॥
દિયાં હે પ્રભુ? શુ કરઇ, ઇમ ગૌત્તમ પુછન્ત.
જિન કહૈ એકાન્ત પાપ કરૈ, નહી કાંઇ નિર્જરા હુન્ત ॥૨૧॥
અષ્ટમ શતકે ભગવતી, ષષ્ટમ ઉદ્દેશા માંહિ.
એકાન્ત પાપ કહ્યો પ્રભુ, નિર્જરા કિંચિત નાહિ ॥૨૨॥

સુત્રપાઠ—સમણોવાસગસ્સણં ભન્તે તહા રૂવં અસંજય અવિરય અપડિહય પચ્ચખાય પાવ કમ્મે, ફાસુ એણવા અફાસુ એણવા એસણિજ્જેણવા, અણેસણિજજેણવા અસણ પાણ ખાઇમ સાઇમેણં, પડિલાભે માણસ્સ કિં કજ્જઇ, ગોયમા! એગન્ત સોસે પાવે કમ્મે કજ્જઇ ણત્થિ સે કાઇ નિજ્જરા કજ્જઇ,

સા૦ સુ૦ ભગવતી શ. ૮ ઉ. ૬

ભાવાર્થ—શ્રાવક હે ભગવાન તથા રૂપ અસંયતી, અવ્રતી ઔર જિસકે પાપ કર્મ કે ત્યાગ નહિં ઐસે અપ્રત્યાખ્યાનીકો પ્રાશુક અપ્રાશુક સદોષ વા નિર્દોષ આહાર પાણી ખાદિમ સ્વાદિમ પ્રતિલાભના હુઆ ક્યા કરતા હૈ. તબ ભગવાનને કહા હે ગૌત્તમ! એકાન્ત પાપ કર્મોપાર્જન કરતા હૈ વહ કિંચિત નિર્જરા નહિં કરતા હૈ.

સોરઠા—એહ પાઠનું અર્થ રે, કેઇ જન કહાં એમ કરે:
જે દેખે મિથ્યાત્વ રે, તો તસુ અજ્ઞાન પાપ હુવે ॥૨૭॥
અથવા તસુ ગુરૂ જાન રે, દિયાં મિથ્યાત્વનું પાપ છે:
વલી અનુકંપા આન રે દે તો તસુ પાપ નહી ॥૨૮॥
એમ નિજમત અનુસાર રે સૂત્ર વિરૂદ્ધ જોડો કરે.
વિરૂ તસુ દિનકર સાર રે, જુગિરાજ ન્યાય વિચારીયે ॥૨૯॥
ન કહ્યો સૂત્રે એમ રે, મિથ્યાત્વી વા ગુરૂ [illegible]
તો નિજ મનથી કરે કેમ રે બાલાને સમજાવા ભણી ॥૩૦॥
તથા રૂપ શ્રી ભેદ રે, અસંયતીના ભેદ [illegible]
તસુ ગુરૂ વિણ [illegible] રે, [illegible] ભેદ [illegible] ॥૩૧॥
[illegible]

અનુકમ્પા સંસાર રે, સ્નેહ રાગ યુત જે હુવે;
આખ્યા પાપ અઢાર રે, તિણમેં રાગ નવમું કહ્યો ॥૩૬॥
અસંયતીનું જોય રે, અથવા અવિરતિ તણો.
પુદ્ગલિક સુખ વંછે સોય રે, તે નિજ આજ્ઞા બાહિરે ॥૩૭॥
કરણી જે કરે કોય રે, પુણ્ય પુદ્ગલ સુખ કારણે.
તિણમેં ધર્મ ન હોય રે, પુણ્ય બન્ધ પિણ હુવે નહિં ॥૩૮॥
ભગવતી વૃત્તિ મંઝાર રે, અર્થ કિયો ઇણ પાઠનું.
મુક્તિ અભિલાષા ધાર રે, દીધાં પાપ એકાન્ત હુવે ॥૩૯॥
તિણ લેખે પિણ તન્ત રે, અસંયતિ વા અવિરતિનું.
દાન પાપ એકાન્ત રે, મોક્ષ માર્ગ નહિ જાણવો ॥૪૦॥
એકાન્ત પાપનું અર્થ રે, અષ્ટાદશમું જો કરે.
તો ઠામ ૨ સુત્રાર્થ રે, એકાન્ત પાઠ કહ્યા બહુ ॥૪૧॥
સુખ શય્યા કહી ચાર રે, ઠાણાંગે ચોથા સ્થાન મેં.
એકાન્ત નિરજરા ધાર રે, મુનિ સમ ભાવે વેદન સહે ॥૪૨॥
જો સમભાવે ન સહેહ રે, તો પાપ એકાન્તે હુવે.
ઇહાં મુનિ રે કિસ્યું ગિણેહ રે, એકાન્ત પાપ મિથ્યાત્વનું ॥૪૩॥
વલિ ધુર શતક નિહાલ રે, અષ્ટમ ઉદ્દેશે કહ્યું.
અવ્રતીને એકાન્ત બાલ રે એકાન્ત પંડિત સાધુને ॥૪૪॥
અષ્ટમ શતક રે માંહિ રે, છઠે ઉદ્દેશે ભગવતી.
તથા રૂપ સંયતિ તાહિ રે. દિયાં એકાન્ત નિર્જરા હુવે ॥૪૫॥
જો એકાન્તનું જેહ રે, ઇહલો ભેદ એકહી કહે
તો ઠામ ૨ સુત્રેહ રે, એકાન્ત અર્થ ઇહલું કિસ્યું ॥૪૬॥
તિણસું એકાન્ત પાપ રે, અસંયતિ અવિરતિને.
દિયાં જિન કહ્યો આપ રે, પાઠમાંહિ પ્રગટ પણે ॥૪૭॥
એક અન્ત દો શબ્દ રે, તેહના અર્થ છે જૂ જૂઆ
એક તેહ કેવલ લબ્ધ રે, અન્ત તેહ નિશ્ચય જાણવો ॥૪૮॥

ઘણું કીધું અંતર છે. નરમ એટલે રેખતેઃ
અન્ન તેનું નિરીક્ષ ધાર છે. તેમ નામ માત્ર વિના ॥૪૭॥
નિત્યું બાણવની અંદિ છે. તેણે અસંતતિ અવિરતિને
નિધાન મપ દિસ ધાર છે પ્રભુ આપણો તેનુ સમજે ॥૪૮॥

બોધ આઠમો.

દોહા—સાધુ ઘોડા લોકમેં, ઘણા અસાધુ જાન.
તે અસાધુ થકા બહુ ઇમ કહે, અમે સાધુ ગુણખાન ॥૫૩॥
દશ વૈકાલિક સાતમેં, અડતાલીસમી ગાથા તાહિં.
અસાધુને સાધુ કહણો નહીં, સાધુને સાધુ કહાઇ ॥૫૪॥

સુત્રપાઠ—બહવે ઇમે અસાહુ, લોયે બુચ્ચન્તિ સાહુણો.
ન લવે જસાહુ સાહુત્તિ, સાહુ સાહુત્તિ આલવે ॥૪૮॥
દશ વૈકાલિક અ૦ ૭ ગાથા ૪૮.

ભાવાર્થ—બહુત ઐસે અસાધુ લોકમેં હૈ. જો કહતે હૈ હમ સાધુ હૈ. પરંતુ વિજ્ઞજનોકો અસાધુઓકો સાધુ નહીં કહના ચાહિયે.

બોલ દસમો.

સાધુરે સર્વ થકી પ્રાણાતિપાતરા ત્યાગ છૈ તિણ રે અપચ્ચખાણરી અપરિગ્રહરી કિરિયા નહીં, સા૦ સૂ૦ પન્નવણા પદ ૨૨મેં.

દોહા—સર્વ પ્રકારે સાધુ રે, પ્રાણાતિપાતરા ત્યાગ.
અપચ્ચખાણને પરિગ્રહ તણી તસુ કિરિયા નહીં લાગ ॥૫૫॥
બાવીસમે પદ આખિયો, પન્નવણારે માંહી.
પ્રાણાતિપાત નિવૃત્તિને, અવ્રત પરિગ્રહ નાંહી ॥૫૬॥

સુત્રપાઠ—પ્રાણાતિપાત વિરયસ્સાણં ભન્તે જીવસ્સ પરિ-
ગ્ગહિયા કિરિયા કજ્જતિ? ગોયમા ણો ઇણ્ઠે સમટ્ઠે,
પ્રાણાતિપાત વિરયસ્સણં ભન્તે જીવસ્સ અપચ્ચખાણ
વતિયા કિરયા કજ્જતિ? ગોયમા ણો ઇણ્ઠે સમટ્ઠે.
પન્નવણા પદ ૨૨ મું.

ભાવાર્થ—[illegible] કે [illegible] મિલે હૈ [illegible]
[illegible] હૈ?

ઉત્તર—હે [illegible] નહિ હૈ [illegible] નહિ [illegible] હૈ
[illegible] કે [illegible] મિલે હૈ [illegible]
[illegible] હૈ?

ઉત્તર—હે [illegible] નહિ હૈ [illegible] નહિ [illegible] હૈ

બોલ અગીયારમો.

સાધુકો [illegible] અસાવદ્ય [illegible], મનમેં [illegible],
બોલ [illegible] દેવું [illegible], પાપ કર્મ [illegible].

[illegible]

દોહા—ઘણાં દિના રો નીપનું, શીતલ વાસી પિન્ડ,
શાંતિ ભાવ ધરી સેવતા, મહાવીર ગુણ મન્ડ ॥૯૦॥
પ્રથમ અંગમે દેખલ્યો, નવમ અધ્યયન ઉદાર
ચોથા ઉદ્દેશા વિષે તેરમી ગાથા સાર ॥૯૧॥

સુત્રપાઠ—અવિ સૂઇયં વા સુક્કં વા, સીય પિંડ પુરાણ કુમ્માસં
અદુબુક્કસં પુલાગં, લદ્ધે પિંડે અલદ્ધએ દવિએ ॥૧૩॥

ભાવાર્થ—ભગવાન શ્રી મહાવીર સ્વામી છદ્મસ્થ પણેમેં બીજા હુઆ સુખા ઠંડા પુરાણા બહુત દિનોકા રાંધા હુવા ઉડદકા તથા પુરાને ધાન્યકા બન્યા હુવા નિરસ ધાન્યકા બના હુઆ આહાર મિલતે સે શાન્તિ ભાવસે ભોગવતે, યદી નહીં મિલતા તોભી શાન્તિ ભાવસે રહેતે.

બોલ તેરમો.

કેવલ જ્ઞાનીરી પ્રરૂપણા વિના આપ આપરી પ્રરૂપણા કરે તિણને કિંચિત માત્ર જાણપણો નહીં.

સા. સૂ. સુયગડાંગ અ. ૧ ઉ. ૨ ગાથા ૧૪ મી.

દોહા—કેવલી પ્રરૂપ્યા ધર્મ બિન, અપની મતિ અનુસાર.
કરે પ્રરૂપણ જેહને, જાણપણો ન લિગાર ॥૯૨॥
છક ૨ માહણ શ્રમણ વલિ, કહે મ્હે છાં સર્વ જાણ.
પિણ પ્રાણી સહુ લોકમેં, તેહના ભેદ અજાણ ॥૯૩॥
તે કિંચિત નહીં જાણતા, ધુર સુયગડાંગ માંહિ.
પ્રથમ અધ્યયને જાણિયે, દ્વિતિય ઉદ્દેશે તાંહિ ॥૯૪॥

સુત્રપાઠ—માહણા સમણા એગે, સવ્વે નાણ સયં વએ.
સવ્વ લોગે વિ જે પાણા, ન તે જાણં કિંચણે ॥૧૪॥

ભાવાર્થ—જગતમેં [illegible] દેખે હૈ [illegible] [illegible] હૈ પરન્તુ [illegible] [illegible] હૈ [illegible] [illegible] નહિ [illegible] હૈ, [illegible] [illegible] હૈ [illegible] હૈ પરન્તુ [illegible] નહિ હૈ

બોલ ચૌદમો.

શ્રાવકને કેવલજ્ઞાની પ્રરૂપ્યા ધર્મ વિના બીજો [illegible] માનવો નહીં.

ભા. રા. ઉવવાઈ પ્ર. ૨૦મો

નહીં કરતે, વિતિગિચ્છા રહિત હૈ યાની સ્વયં જો જિનાજ્ઞા માંહિકી કરણી કરતે હૈ ઉસકે ફલમાં સંદેહ નહીં રખતે, વે સૂત્રોકા અર્થ પાયે હૈ, ગ્રહણ કિયે હૈ, અર્થ પુછે હૈ, પ્રવચનોંકે અર્થ કે સન્મુખ હુએ હૈ, ઔર વિનય સહિત ગ્રહણ કિયે હૈ, જિનકી અસ્થિ ઔર અસ્થિકી મજ્જા જિન વચનોંસે રંગી હુઇ હૈ, અર્થાત્ નિગ્રંથ પ્રવચનોંમે લવલીન હો રહે હૈ, ઔર દુસરોંકો ભી ઐસાહી કહતે હૈકિ "આયુષ્માનો" નિગ્રંથ વચન હૈ સોહી અર્થ હૈ, સોહી પરમાર્થ હૈ, ઇનકે અતિરિક્ત સબ અનર્થ હૈ.

બોલ પંદરમો.

સમકિતીને નિસંક નિકંખ વિદગંછા, રહિત રહણો કહ્યો.
સા૦ સૂ૦ ઉતરાધ્યયન અ. ૨૦ ગાથા ૩૧ મી.

દોહા—શંક નહિ જિન વચનમે, કંખા અનમતિ નાંહિ.
કરણી ફલ સંદેહ નહીં, તે નિવિદગંછ કહાહિ ॥૬૯॥
અમૂઢ દિઠ્ઠી પરમત તણી, દેખ પ્રશંસા આદિ.
અન્ય મત દ્રષ્ટિ કરે નહીં, ચિત્તમે ધરે સમાધિ ॥૭૦॥
ઉવવૂહ ગુણીના ગુણ કરે, સ્થિરિ કારણ સ્થિર હોય.
વત્સલ ભાવ સહુ થકી, ધર્મ પ્રભાવ ન જોય ॥૭૧॥
ઉત્તરાધ્યયન અઠવિસમે, સમકિતના આચાર.
આરાધે તેહ સમકિતી, ઇકતીસમીં ગાથા ધાર ॥૭૨॥

સુત્રપાઠ—નિસંકિયય નિકંખિય નિવ્વિતિગિચ્છા અમૂઢ—
-દિઠ્ઠિય ઉવવૂહ થિરીકરણે વચ્છલ પભાવણે અઠ્ઠ.
ઉત્તરાધ્યયન અ. ૨૮ ગા. ૩૧ મી.

ભાવાર્થ—૧ જિન વચનો મેં શંકા નહીં કરે અર્થાત્ ભગવાને એક શરીર મે અનન્તે જીવ આદિ અનેક વાતેં કહી હૈ સો સત્ય હૈ.

૨. નિઃખિત અર્થાત્ જો અન્ય મતવાલે કહેતે હૈ વહ ભો ઠીક હોગા એસી વાંછા ન કરે.

૩. નિર્વિચિકિત્સા યાની જો તપ નિયમાદિ કરતે કરતે દુ ગો ફલદાયક હોગી યા નહીં એસી વિચારણા નહી કે

૪. અમૂઢ દ્રિષ્ટિ અર્થાત્ અન્યમત વાલોંકી અનેક પ્રકાર પ્રરૂપણા કો દેખકે ઉનકી તરફ ધ્યાન ન દે.

૫ ઉપગૂહ યાની ગુણવાન પુરૂષોંકે ગુણગાન કે

૬ સ્થિતિ કરણ અર્થાત્ [illegible] સ્થિર કરે.

૭ [illegible]

૮ પ્રભાવના અર્થાત્ જૈન ધર્મ કી [illegible] [illegible]

બોલ સતરમો.

પ્રવચન સોહી અર્થ, પ્રવચન સોહી પરમ અર્થ.

સા૦ સૂ૦ ઉવવાઇ પ્ર૦ ૨૦ મો.

દોહા—પ્રવચન સોહી અર્થ હૈ, પ્રવચન સો પરમાર્થ;
ઉવવાઇ પ્રશ્ન વીસમેં બાકી સર્વ અનર્થ. ॥૭૪॥

સુત્રપાઠ—અયમાઉસો ણિગ્ગન્થે પાવયણે અટ્ઠે, અયં, પરમટ્ઠે, સે સે અણટ્ઠે. ઉવવાઇ પ્ર૦ ૨૦ મો.

ભાવાર્થ—હે આયુષ્માનો નિગ્રંથ પ્રવચન હી અર્થ હૈ યહી પરમાર્થ હૈ, ઇનકે સિવાય સર્વ અનર્થ હૈ.

બોલ અઢારમો.

કેવલિયાંરો આચાર સોહી છદ્મસ્થરો આચાર. કેવલિયાંરો અનાચાર સોહી છદ્મસ્થરો અનાચાર.

સાખસુત્ર આચારંગ, અ૦ ૨ ઉ૦ ૬ ઠ્ઠો.

દોહા—કેવલિયાંરો આચારસો, છદ્મસ્થરો આચાર.
કેવલિયારો અનાચાર તે, છદ્મસ્થરો અનાચાર ॥૭૫॥
કુશલ પુરૂપ જે કેવલી, નહીં બન્ધાય મૂકાય.
જે આરંભ્યો તિમ આરંભે, તે બુદ્ધિવન્ત કહાય ॥૭૬॥
પ્રથમ આચારંગે કહ્યો, દૂજે અધ્યયન ઉદાર.
છઠ્ઠા ઉદ્દેશા વિષે, નિપુણ ન્યાય અવધાર. ॥૭૭॥

સુત્રપાઠ—કુસલે પુણ ણો વદ્ધે ણો મૂક્કે સે જં ચ આરમ્ભે જે ચ અણારમ્ભે અણા રહઇ ચ ણુ આરમ્ભે

[illegible]

[illegible] ૨ ૮ ૬ [illegible]

ભાવાર્થ—[illegible]

સ્વ તેહ સ્વ માં પ્રક્ષેપવો, પર તેહ પરમાં જોય;
તિણુસું હોય વત્તવ્વયા, ન્યાય હિયે અવલોય ॥૮૩॥
જિણ પ્રણિત સિદ્ધાન્ત તે, સંક્ષેપે આખ્યાત;
વલિ વિસ્તાર પ્રરૂપણા, કહે દ્રષ્ટાંત વિખ્યાત ॥૮૪॥
વિશેષ કરી દરશાવતાં. પરિષધમેં ઉપદેશ;
મુનિ સ્વ સમય દૃઢાવતા. જિનોક્ત વચન હમેશ ॥૮૫॥
આગમ વચ તે સ્વસમય, તેહિજ માનણ યોગ;
વક્તૃતા પર શાસ્ત્રની, જાણો તાસ અયોગ ॥૮૬॥
નૈગમ સંગ્રહ વ્યવહાર જે, ઇચ્છે વક્તૃતા તિન;
સ્વ પર મિશ્ર ઈમ ત્રણ હુવે, રૂજુ સૂત્ર હોય લીન ॥૮૭॥
શબ્દાદિક ત્રણ નયતિકા, ઇચ્છે વક્તૃતા એક;
સ્વ સમય તેહિજ સત્ય હૈ, પર તે સહુ અવિવેક ॥૮૮॥

સુત્રપાઠ—સે કિં ત વત્તવ્વયા? વત્તવ્વયા તિવિહા પન્નતા, તંજહા-
૧ સસમય વત્તવ્વયા, ૨ પરસમય વત્તવ્વયા, ૩ સસમય પર-
સમય વત્તવ્વયા, સે કિં તં સસમય વત્તવ્વયા? સસમય
વત્તવ્વયા—જત્થણં સસમય આધ વિજ્જંતિ પણ્ણ વિજ્જંતિ
પરૂવિજ્જ તિ દ સઇ નિં દ સિજ્જઇ ઉવ્વદંસિજ્જઇ સે તં સસમય
વત્તવ્વયા। સે કિં તં પર સમય વત્તવ્વયા? જત્થણં
પર સમય આધ વિજ્જંતિ જાવ ઉવદંસિજ્જન્તિ સેતં પર-
-સમય વત્તવ્વયા। સે કિં તં સસમય પર સમય વત્તવ્વયા?
જત્થણં સસમય પર સમય આધવિજ્જાતિ જાવ ઉવદંસિ-
જજંતિ સે તં સસમય પરસમય વત્તવ્વયા। ઇયાણિંકો
ન ઓ કં વત્તવ્વય ઇચ્છંતિ? તત્થ ણેગમ સંગહ
વવહારો તિવિહં વત્તવ્વયં ઇચ્છતિ તંજહા-સસમય
વત્તવ્વય પર સમય વત્તવ્વયં સસમય પર સમય વત્તવ્વયં।
ઉજ્જુ સુઓ દુવિહં વત્તવ્યયં ઇચ્છઇ તંજહા-સસમય

[illegible]

કરે, ઇસલિયે દોનોંહી પ્રકારકી વક્તવ્યતા હૈ શબ્દ ઔર સમભિરૂઢ ઔર એવં ભૂત નય કેવલ એક સ્વસમય વક્તવ્યતા કોહી માને, પરન્તુ પર સમય વક્તવ્યતા કો નહીં ઇચ્છે. ક્યોં કિ જો પર સમય વક્તવ્યતા હૈ ઉસમેં અનર્થ હૈ, અહેતુ હૈ, અસદ્ભાવ હૈ, ક્રિયા રહિત હૈ, ઉન્માર્ગ હૈ, કુઉપદેશ હૈ, મિથ્યા દર્શન હૈ, યહ સાત દોષ પર શાસ્ત્ર મેં હૈ, અતઃ એક સ્વસમય વક્તવ્યતા હી હૈ પર સમય વક્તવ્યતા નહીં.

બોલ વીસમો.

કેવલી પ્રરૂપિયો ધર્મ એકાન્ત પ્રધાન કહ્યો.

સા૦ સૂ૦ પ્ર૦ સૂયગડાંગ અ૦ ૬ ગાથા ૭ મી.

દોહા—કેવલ જ્ઞાનિ ભાષિયો, તેહિજ ધર્મ એકાન્ત.
ધુર સૂયગડાંગે છઠ્ઠે સપ્તમી ગાથા તંત ॥૮૯॥
પ્રધાન ધર્મ શ્રી જિન કહ્યો, તસુ નેતા વર્દ્ધમાન.
શોભે સહુ દેવાં વિચે, ઇંદ્ર સમા ગુણખાન ॥૯૦॥
સબ નેતામેં શ્રેષ્ટ હૈ, કાશ્યપ ગોત્ર ઉત્પન્ન.
દિવ્ય ધર્મ જિનવર કહ્યો. તેહિજ ધર્મ સુમન્ન ॥૯૧॥

સુત્રપાઠ—અણુત્તરં ધમ્મ મિણં જિણાણં, ણેયા મુણી કાસવ આસુપન્ને, ઇન્દેવ દેવાણ મહાનુભાવે. સહસ્સ ણેતા દિવિણં વિસિટ્ઠે. ॥૭॥

પ્ર૦ સુયગડાંગ અધ્યયન ૬ ઠું.

ભાવાર્થ—પ્રધાન ધર્મ હૈ જિનેશ્વરોંકા કહા હુઆ, ઉનકે નેતા મુનીશ કાશ્યપ ગોત્રોત્પન્ન શ્રી મહાવીર સ્વામી હૈં. વે હજારો નેતાઓ મેં સુશોભિત હૈં.

બોલ એકવીસમો.

કેવલી પ્રરૂપ્યો ધર્મ યથાર્થ, સરલ શુદ્ધ માયા કપટાદ રહિત કહ્યો. સા૦ સૂ૦ સુયગડાંગ અ. ૫ ગાથા ૧ લી.

દોહા—ધર્મ યથા તથ્ય આખિયો, જેહ માહણ મતિવન્ત.
કપટ રહિત તેહ સરલ છે. જિનોક્ત ધર્મ સુ તન્ત. ॥૯૨॥
પ્રથમ સુયગડાંગે કહ્યો નવમ અધ્યયન રે માંહિ,
પહેલી ગાથાને વિષે, જિન કહ્યો ધર્મ કહાહિ. ॥૯૩॥

સુત્રપાઠ—કયરે ધમ્મે અક્ખાયે, માહણેણ મતિમતા,
અજ્જું ધમ્મં જહા તચ્ચં, જિણાણું ત સુણેહ મે. ॥ ૧ ॥
પ્ર. સૂત્ર કૃતાંગે નવમ અધ્યયને ૧ ગાથા.

ભાવાર્થ—માહાણ અર્થાત મત હનો ૨ ઐસા ઉપદેશ હૈ જિનકા વે મુનિ કૈસા ધર્મ કહૈ—ઋજુ અર્થાત્ સરલ માયા કપટાઈ રહિત જૈસા જિનેશ્વરોસે સુના હૈ વૈસાહી ધર્મ કહૈ.

બોલ બાવીસમો.

જિણ કરણીમેં કિંચિત માત્ર હિંસા નહીં તે કરણી જ્ઞાન રી સાર કહી.

સા૦ સૂ૦ પ્ર૦ સુયગડાંગ અધ્યયન ૧ ઉ૦ ૪ ગાથા ૧૦ મી.

દોહા—કિંચિત માત્ર હિંસા નહિ, તે કરણી કરે આર્ય,
ધુર સૂયગડાંગે કહ્યો, જ્ઞાનસાર તેહ કાર્ય. ॥૯૪॥
અહિંસા સમતા ધરે, જ્ઞાન તણો યહુ સાર,

એહિજ જાણપણો સિરે, ભાખ્યો શ્રી જગતાર. ॥૯૫॥
પ્રથમાધ્યયને ચતુર્થે, ઉદ્દેશે દશમી ગાહ,
અંહિસામે વર્તતા, તે વિજ્ઞાંની કહાહ. ॥૯૬॥

સુત્રપાઠ—એવં નાણિણો સારં, જેન હિંસઇ કિંચિણં,
અહિંસા સમયં ચેવ, એતાવતં વિયાણિયા. ॥૧૦॥
પ્ર૦ સૂત્ર કૃતાંગે ૧ અધ્યયને ૪ ઉદ્દેશે ૧૦ ગાથા

ભાવાર્થ—જ્ઞાન પાનેકા નિશ્ચય કરકે યહી સાર હૈ કિ કિંચિત માત્ર બી હિંસા નહિ કરે અહિંસા ઓર સમતા ધરૈ, યહી જ્ઞાન વિજ્ઞાન હૈ.

બોલ તેવીસમો.

કેવલ જ્ઞાની ભાખ્યો ધર્મ સન્દેહ રહિત કહ્યો.
સા૦ સૂ૦ પ્ર૦ સુયગડાંગ અધ્યયન ૧૦ ગાથા ૩ જી.

દોહા—સંદેહ રહિતસુ આખિયો, કેવલી ભાષિત ધર્મ,
આતમ વત્ પર પ્રાણી ગિણ, ન કરે હિંસા કર્મ. ॥૯૭॥
શુદ્ધ આહાર લેવે સદા, સંચય ન કરે લિગાર,
સુયગડાંગ દશમેં કહ્યો, તીજી ગાથા સાર. ॥૯૮॥

સૂત્રપાઠ—સુયકખાય ધમ્મે વિતિગિચ્છ તિણ્ણે,
લાઢે ચરે આય તુલે પયાસુ;
આયં ન કુજ્જા ઇહ જીવિયઠ્ઠી,
ચયં ન કુજ્જા સુ તવસ્સિ ભિકખૂ. ॥૩॥

ભાવાર્થ—સમાધિવન્ત પુરૂષ કેવલી ભાષિત ધર્મકો સંદેહ રહિત માન કર, સર્વ જીવોકો આત્મતુલ્ય માનતા હુઆ નિર્દોષ આહારકી ગવેષણા કરકે વિચરે, અસંયમ જીવિતવ્ય કે લિયે પાપાસ્રવ કરે નહીં. ઐસે સુતપસ્વી સાધુ ધન ધાન્યાદિ અહાર પાણીકા સંચય ન કરે.

બોલ ચોવીસમો.

આપરો છાંન્દો રૂંધે તેહિજ ધર્મ.

સા૦ સૂત્ર૦ ઉતરાધ્યયન અ૦ ૪ ગાથા. ૮ મી.

દોહા—છાંદા રૂંધે આપણો, તેહિજ ધર્મ ઉદાર
બહુ વર્ષ પૂર્વાં લગે, રોકે સ્વેચ્છાચાર ॥૯૯॥
પર છિન્દે જિમ અશ્વ લહૃ, યોગ્ય પણો અવધાર
તિમ અપ્રમત્ત પણ મુનિ, લોપે નહિ ગુરૂકાર ॥૧૦૦॥
શીઘ્રપણે કર્મ ક્ષય કરી, પામે મોક્ષ પ્રધાન,
ચોથા ઉતરાધ્યયનમે, અષ્ટમ ગાથા જાન ॥૧૦૧॥

સુત્રપાઠ—છન્દ નિરોહેણ ઉવેઇ મોક્ખ, આસે જહા સિખીયે
વમ્મધારી, પુવ્વાઈ વાસાઇ ચરે અપ્પમત્તો, તમ્હા
મુણી ખિપ્પ મુવેઇ મોક્ખ ॥૮॥

ઉત્તરાધ્યયન અ૦ ૪. ગાથા ૮.

ભાવાર્થ—અપના છન્દા અર્થાત્ અપની ઇચ્છાકા નિરોધ કરનેસે મુક્તિ હોતી હૈ, જૈસે જાતિવન્ત અશ્વ (ઘોડા) સવારકી ઇચ્છાનુસાર રહેનેસે યોગ્યતા પ્રાપ્ત કરકે દુઃખોસે છુટકારા પાતા હૈ વૈસે હી મુનિ પૂર્વ વા વર્ષોં પર્યન્ત અપની ઇચ્છા (છન્દા) કો રોક કે ગુરુ [illegible] વર્તનેમે અપ્રમત્ત પને વિચરતા હુઆ મોક્ષ પ્રાપ્ત કરતા.

બોલ પચીસમો.

કેવલી પ્રરૂપ્યો ધર્મ અહિંસા સંયમો તવો કહ્યો.

સા૦ સૂ૦ દશ વૈકાલિક અધ્યયન ૧ ગા. ૧ લી.

દોહા—દશ વૈકાલિક મેં કહ્યો, ધુર અધ્યયન મઝાર,
ધુર ગાથા કેવલી પ્રણિત, અહિંસા ધર્મ સાર. ॥૧૦૨॥
અહિંસા સંયમ તપો યહ ધર્મ મંગલીક,
તાસુ નમે સર્વ દેવતા, જાસુ ધર્મ મન ઠીક, ॥૧૦૩॥

સુત્રપાઠ—ધમ્મો મંગલ મુક્કિટ્ઠં, અહિંસા સંજમો તવો,
દેવાવિ તં નમં સન્તિ, જસ્સ ધમ્મ સયામણો ॥ ૧॥
દશવૈકાલિક અ૦ ૧. ગાથા ૧ લી.

ભાવાર્થ—અહિંસા સંયમ તપ રૂપ ધર્મ ઉત્કૃષ્ટ મગલ હૈ, જિનકા મન સદા ધર્મમેં હૈ ઉન્હે દેવતા ભી નમસ્કાર કરતે હૈ.

બોલ છવીસમો.

અપચ્છન્દારી પ્રશંસા કરૈ કરાવૈ કરતાને ભલો જાણે તો ચૌમાસી પ્રાયશ્ચિત કહ્યો.

સા૦ સૂત્ર૦ નિશીથ ઉદ્દેશે ૧૧ મે.

દોહા—ત્રિકરણ પ્રશંસા કરૈ અપચ્છન્દારી સોય,
પ્રાયશ્ચિત મુનિને કહ્યો નિશીથ ગ્યારહમે જોય ॥૧૦૪॥

સુત્રપાઠ—જે ભિકખૂ અહાછન્દં પસસઇ પસસં તં વા સાઇજ્જઇ ॥૧૮૭॥ નિશીથ ઉદ્દેશે ૧૧ મે.

ભાવાર્થ—જો સાધુ અપછન્દા અર્થાત્ અપની ઈચ્છાનુસાર ચલનેવાલા અવિનીત કી પ્રશસા કરે કરાવે અનુમોદે તો ચૌમાસી પ્રાયશ્ચિત આવે.

સૂત્રપાઠ—જે ભિકખૂ ખૂસી રાયઇ અખૂસી રાયઇયં વદઇ
વદ તં વા સાઇજ્જઇ, જે ભિકખૂ અખૂસરાઇયં
ખૂસરાઇયં વદઇ વદંતં સાઇજ્જઇ

નિશીથ ઉદ્દેશો ૧૬ મો.

ભાવાર્થ—જો સાધુ ખૂસી રાયઇ અર્થાત્ જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર ગુણકે ધારક અપને સે બડે મુનિરાજકો અખૂસી રાય કહે ઔર અખૂસી રાયઇ જો વિષય લમ્પટી કો ખૂસી રાયઇ કહે તો ચૌમાસી પ્રાયશ્ચિત.

બોલ તીસમો.

સરીખા સાધુ હોકર સરીખા સાધુવાંને સ્થાનક દેવે નહીં, દેવાવે નહીં દેતા પ્રતે ભલો જાણે નહીં, તો પ્રાયશ્ચિત કહ્યો.

સા૦ સૂ૦ નિશીથ ઉદ્દેશે ૧૭ મે.

બોલ એકતીસમો.

સરીખી સાધ્વી હોકર સરીખી સાધ્વીને સ્થાનક દેવે નહીં, દેવાવે નહીં દેતાં પ્રતે ભલો જાણે નહીં, તો પ્રાયશ્ચિત કહ્યો.

સા૦ સૂ૦ નિશીથ ઉદ્દેશે ૧૭ મે.

દોહા—સરીખા સાધુને મુનિ, થાનકમે ન કહુરાય,
નિશીથ ઉદ્દેશ સતરમે, પ્રાયશ્ચિત કહવાય. ॥૧૬૨॥
ઇમહિજ સરખી સાધવી, સાધ્વિયાં પ્રતેજાન,
પ્રાયશ્ચિત આવે તસુ, જો નહીં દે નિજ સ્થાન. ॥૧૬૩॥

સૂત્રપાઠ—જે ભિક્ખૂ નિગ્ગંથે નિગ્ગંથસ સરિસગસ્સ સં તે ઉવાસે,
અન્તે ઉવાસે, ન દેઇ ન દેયં તં વા સાઇજ્જઇ,
જે ભિકખુણી ણિગ્ગંથી ણિગ્ગંથીએ સરિસયાએ સં તે
ઉવાસે ન દેઇ તં વા સાઇજ્જઇ.

સા૦ સૂ૦ નિશીથ ઉદ્દેશો ૧૭ મો.

ભાવાર્થ—જો સાધુ નિગ્રંથ સદૃશ નિગ્રથકો અપની નિશ્રામેં ઉનકે રહને જૈસી જગહ હૈ વે ઉનકો નહીં દેવે, નહીં દેવાવે, ઔર નહીં દેને વાલેકી અનુમોદના કરે તો પ્રાયશ્ચિત આવે. જો સાધ્વી અપને જૈસી સાધ્વીયેકો અપની નિશ્રામે રહા ઉપાશ્રય નહીં દેવે, નહીં દેવાવે, નહીં દેતે કો ભલા જાને તો પ્રાયશ્ચિત આવે.

બોલ બતીસમો.

અન્ય તીર્થીકી ગ્રહસ્થકી વૈયાવચ્ચ કરે, કરાવે, કરતાં પ્રતે ભલો જાણે તો પ્રાયશ્ચિત આવે.

સા૦ સૂ૦ નિશીથ ઉ૦ ૧૧ મો.

દોહા—અન્ય તીર્થી વા ગ્રહસ્થકી, વેયાવચ કિયા હૈ દંડ,
ભલો જાણ્યા પિણ દંડ હૈ, નિશીથ ગ્યારહવે મંડ. ॥૧૧૪॥
તેલાદિક મર્દન કરે, મસલે દાબે પાવ,
ધોવે રંગે પ્રમાર્જે, લોદ્રવાદિ લગાય. ॥૧૧૫॥
તસુ તનમે દેખી કરી. ગડ ગુમડાદિક કોય,
પૂંજે ધોવે માલિશ કરે, વાલ છેદ અવલોય ॥૧૧૬॥
રૂધિર રાધ કાઢે તસુ, તેલ લેપાદિ લગાય,
ધુપાદિક દેઇ કરી, કિમિ આદિ નિકલાય. ॥૧૧૭॥
કેશ સંવારે કાટકર, દન્તાદિક ધોવાય,

બોલ સતાવીસમો.

બાલ મરણરી પ્રશંસા કરે કરાવે અનુમોદે તો પ્રાય-
શ્ચિત કહ્યો. સા૦ સૂ૦ નિશીથ ઉદ્દેશે ૧૧ મે.

દોહા—મુનિવર બાલ મરણ તણી, કરે પ્રશંસા કોય,
કરતાં પ્રત્યે અનુમોદિયાં, દંડ નિશીથમેં જોય ॥૧૦૫॥

સૂત્રપાઠ—બાલ મરણાણિ વા પસંસંઇ પસંસં તં વા સાઇજ્જઇ.
નિશીથ ઉદ્દેશો ૧૧ મો.

ભાવાર્થ—બાલ મરણ અર્થાત્ વિના અનશન કિયે મિથ્યાત સહિત મરે ઉસકી પ્રશંસા કરે કરાવે ઔર ઉસકા અનુમોદન કરે તો પ્રાયશ્ચિત.

બોલ અઠાવીસમો.

જો સાધુ ગ્રહસ્થને અણતીર્થીને ૧ અસણ. ૨ પાણ. ૩ ખાદિમ, ૪ સ્વાદિમ, ૫ વસ્ત્ર, ૬ પાત્ર, ૭ કમ્બલ, ૮ પાયપુચ્છણ, યે આઠ બોલ દેવે દેવાવે દેતાને ભલો જાણે તો ચૌમાસી પ્રાયશ્ચિત કહ્યા.
સા૦ સૂ૦ નિશીથ ઉદ્દેશે ૧૫ મે.

દોહા—અન્ય તીર્થી વા ગ્રહસ્થને ચ્યાર પ્રકારે અહાર,
વસ્ત્ર પાત્ર કમ્બલ વલી, પાયપુછણો ધાર. ॥૧૦૬॥
યે આઠ બોલ દેવે તણ્યું તથા દેવાવે તાય,
દેતાં પ્રતે ભલો જાણિયાં, દંડ ચૌમાસી આય. ॥૧૦૭॥
નિશીથ ઉદ્દેશે પંદરદવે, ભાખ્યો શ્રી જગતાર,

પક્ષપાત સહુ પરિહરો, જોવો નયણ ઉઘાર ॥ ૧૦૮ ॥

સુત્રપાઠ—જે ભિક્ખૂ અણ્ણુ ઉત્થિએણુવા, ગારત્થિએણુ વા, પાણુંવા, ખાઇમંવા, સાઇમંવા, દેયઇ દેયંતં વા, સાઇજ્જઇ. ॥ ૭૮ ॥

જે ભિક્ખૂ અણ્ણઉત્થિ એણુવા, ગારત્થિએણુવા, વત્થ પડિગ્ગહંવા, કંબલંવા, પાય પુચ્છણં વા દેયઇ દેયં ત વા સાઇજ્જઇ ॥ ૭૯ ॥

નિશીથ ઉદ્દેશો પંદરમો.

ભાવાર્થ—જો સાધુ અન્ય તીર્થીકો ગ્રહસ્ય કો આહાર પાની ખાદિમ સ્વાદિમ દેવે દિવાવે દેતે હુએ કો ભલા જાને તો પ્રાયશ્ચિત જો સાધુ. અન્ય તીર્થીકો ગ્રહસ્થીકો વસ્ત્ર પાત્ર કમ્બલ પાદ (પગ) પુછણા દેવે દિાવે દેતે હુએકો ભલા જાને તો પ્રાયશ્ચિત.

બોલ ઓગણુતીસમો.

જે સાધુ બૂસી રાઇ ને અબૂસી રાઇ કહે અબૂસી રાઇને બૂસી રાઇ કહે તો ચૌમાસી પ્રાયશ્ચિત આવે.

સા૦ સૂ૦ નિશીથ ઉ૦ ૧૬ મો.

દોહા—જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર તણો, ધારક બૂસી જેહ,
તે સાધુ ગુણ આગરા, તસુ જે બૂસી વદેહ. ॥ ૧૦૯ ॥
વિરાધક જ્ઞાનાદિક તણો, વિષય લમ્પટી જાન,
તે અબૂસીરાઇને બૂસી કહે, પ્રાયશ્ચિત તસુમાન. ॥૧૧૦॥
નિશીથ ઉદ્દેશે સોળમે, તેરમ ચવદમ બોલ,
[illegible] ॥ ૧૧૧ ॥

ઘસે દાંત મંજન કરે, કાન નાકનું મૈલ કઢાય ॥૧૧૮॥
નેત્ર રોગ યુત દેખકે, પ્રક્ષાલી સાફ કરેહ.
સુરમાદિક ઘાલે તસુ, મૌંહ બાલ સંવારે તેહ ॥૧૧૯॥
પસિનાદિક સાફ કરી, સાતા દે ઉપજાય,
તૃતિય ઉદ્દેશે જિમકહ્યા, પચપન બોલ ગિણાય ॥૧૨૦॥
યાવત્ વિચરંતા મુની, અન્ય તીર્થિ પ્રતે દેખ,
વા ગ્રહસ્થી પ્રત દેખકર, શિર ઢાંકે સુવિશેષ ॥૧૨૧॥
ઇત્યાદિક વયાવચ કિયાં, વલી કરાયાં તાહ,
ભલો જાણ્યાં પિણ દંડ કહ્યો, સૂત્ર નિશીથરેમાંહ ॥૧૨૨॥

સુત્રપાઠ—જે ભિકખૂ અણ્ણ ઉથિયસ્સ વા, ગરત્થિયસ્સ વા, પાયે સંબાહેજ્જ વા, પલિ મદેજ્જવા, સંબાહ તં વા, પલિ મદ્દં તં વા સાંઇજ્જઇ, એવં જાવ તઇયો ઉદ્દેસો ગમો ણેયવો, અણ્ણ ઉત્થિયસ્સવા, ગારત્થિયસ્સવા, અભિલાવો જાવ જે ભિકખૂ ગામાણુ ગામ દુઇજ્જ માણે, અણ્ણ ઉત્થિયસ્સ વા, ગારત્થિયસ્સવા, સીસ દુવારિયં કરેઇ તં વા સાઇજ્જઇ.

સા૦ સૂ૦ નિશીથ ઉદ્દેશો ૧૧ મો.

ભાવાર્થ—જો સાધુ અન્ય તીર્થીકા વા ગ્રહસ્થકા પગ મસલે મર્દન કરે અથવા કરતે હુએ કો ભલા જાને તો પ્રાયશ્ચિત, જિસ પ્રકાર તીસરે ઉદ્દેશેમેં ૫૫ બોલ કહે હૈ ઉસી પ્રકાર યહાં સર્વ કહના યથા.

૧ અન્ય તીર્થીકે વા ગ્રહસ્થકો પ્રમાર્જે. ૨ મર્દન કરે. ૩ તૈલાદિ મસલે. ૪ લોદ્રાદિ લગાવે. ૫ ધોવે. ૬ રંગે. ૭ ઐસેહી શરીરકો પ્રમાર્જે, મંર્દન કરે. ૯ તૈલાદિ મગલે. ૧૦ લોદ્રવાદી લગાવે. ૧૧ ધોવે. ૧૨ રંગે, ૧૩ શરીરકે ગડગુમ્બડાદિ દોવ ઉન્હે પ્રમાજે. ૧૪ મર્દન કરે. ૧૫ તૈલાદિક

લગાવે, ૧૬ લોદ્રવાદિ લગાવે, ૧૭ ધોવે. ૧૮ રંગે, ૧૯ ગુમ્મડાદિકોંકો છેદે, ૨૦ રક્ત નિકાલે, ૨૧ પીપ નીકાલે. ૨૨ ધોવે, ૨૩ લેપ કરે, ૨૪ મર્દન કરે, ૨૫ ધૂપ દેવે, ૨૬ ગુદાકી કૃમિ નિકાલે, ૨૭ નખ સુધારે, ૨૮ ગુહ્ય સ્થાનકે બાલ છેદે, ૨૯ ભોંહોકે, જંઘાકે, કાંખકે, દાઢીકે, મૂંછકે, મસ્તકકે, કાનકે, નાકકે, આંખકે ઈન નવોં સ્થાનકે કેશ છેદે, ૩૮ દાંત ઘસે, ૩૯ દાંત ધુવે, ૪૦ દાંત રંગે, ૪૧ ઓષ્ટ ઘસે, ૪૨ ઓષ્ટકા મૈલ નિકાલે, ૪૩ ઓષ્ટ ધોવે, ૪૪ ખટાઇ દેવે, ૪૫ રંગ ચઢાવે, ૪૬ લમ્બે ઓષ્ટોંકા કાટે, ૪૭ દીર્ઘ મૂંછે કાટે, ૪૮ આંખ સાફ કરે, ૪૯ આંખકા મૈલ નિકાલે, ૫૦ આંખ ધોવે, ૫૧ આંખોંકા શુદ્ધ કરે, ૫૨ અંજન સુરમાદિ ડાલે, ૫૩ ભોંહોસે કેશ સુધારે, ૫૪ આંખ, કાન, નાશિકા, દાંત, નખોંકા મૈલ નીકાલે, ૫૫ સ્વેદ (પસીના) પોંછે યાવત્ સાધુ મુનિરાજ ગ્રામાનું ગ્રામ વિચરતે હુએ અન્ય તીર્થી વા ગ્રહસ્થકો દેખ કર ઉનકા મસ્તક છત્ર વસ્ત્રાદિ સે ઢાંકે ઈત્યાદિ વૈયાવૃત્ય કરે કરાવે કરતે હુએ કી અનુમોદના કરે તો પ્રાયશ્ચિત.

બોલ તેતીસમો તથા ચોતીસમો.

સાધુ આપ રહેતા હોય જિણ સ્થાનકમે ન્યાતીલા વા અણન્યાતીલા, શ્રાવક વા અશ્રાવકને આખી રાત વા આધી રાત રાખે તો પ્રાયશ્ચિત આવે.

સા૦ સૂ૦ નિશીથ ઉદ્દેશો ૮ બોલ ૧૨ મો.

સાધુ રહતા હોય જિણ સ્થાનકમે ન્યાતીલા વા અણ ન્યાતીલા, શ્રાવક વ અ શ્રાવક, આખી રાત વા આધી રાત રહે ઉણાંને નહીં નિષેધે તો પ્રાયશ્ચિત આવે.

સા૦ સૂ૦ નિશીથ ઉદ્દેશા ૮ બોલ ૧૩ મો.

દોહા—સાધુ વસે તિણ સ્થાનમેં, નિજ ન્યાતી પ્રતે જાન,
અથવા અણ ન્યાતી પ્રતે, રાખ્યાં દંડ પિછાન. ॥૧૨૩॥
શ્રાવક હો અથવા વલી, અશ્રાવક જો હોય,
સર્વ વા અર્ધ રાત્રિમેં, રાખ્યાં પ્રાયશ્ચિત જોય. ॥૧૨૪॥
ઈમહિજ રહતાં હુયાં પ્રતે, નહિ નિષેધે તાસ,
નિશીથ ઉદ્દેશે આઠમે, પ્રાયશ્ચિત કહ્યો જાસ. ॥૧૨૫॥

સૂત્રપાઠ—જે ભિકખૂ ણાયગં વા અણાયગં વા ઉવાસયં વા અણુવાસયં વા અન્તો ઉવસ્સયસ્સ અદ્ધવરાયં, કસિણ વરાયં, સંવસાવેઇ, સંવસા વંતા સાઇજ્જઇ ॥૧૨॥
જે ભિકખૂ તં ન પડિયાએકખેઇ ન પડિયાઇ કખ'તં વા સાઇજ્જઇ ॥૧૩॥

સુ૦ નિશીથ ઉદ્દેશ ૮ મો.

ભાવાર્થ—જો સાધુ જ્ઞાતીને તથા અજ્ઞાતીને, શ્રાવકને તથા અશ્રાવકને આપ જિસ સ્થાનમે રહતે હો ઉસી સ્થાનમે સર્વ રાત્રિ અથવા અર્દ્ધ રાત્રિ ઉનકે સાથ રહે યાવત્ અનુમોદે તો પ્રાયશ્ચિત૦ રહેતે હુએકો ન નિષેધે અર્થાત્ મના ન કરે તો પ્રાયશ્ચિત આવે

સોરઠા—એક સ્થાન ઇક કલ્પરે. તિણમેં ગ્રહસ્થી ને મુનિ,
રાખ્યાં પ્રાયશ્ચિત જલ્પરે. અર્દ્ધ તથા સર્વ રાત્રિ તક. ॥૧૨૬॥
ઇક આંગણ ઉપરાન્તરે, સામાયક પૌષધ ગ્રહી કરે,
તે ઠામ ર વિરતન્તરે, સુત્ર દેખ નિર્ણય કરો. ॥૧૨૭॥

બોલ પૈતીસમો.

સાવદ્ય દાનકી પ્રશંસા કરે, તિણને પ્રાણી જીવાં કો વધ વંછણહારો કહ્યો,

સા૦ સૂ૦ સૂયગડાંગ અ૦ ૧૧ ગાથા ૨૦ મી.

દોહા—જો સાંસારિક દાનરી, કરે પ્રશંસા કોય,
વધ વંચ્છે ખટ્કાયનું, સુયગડાંગે જોય. ॥૧૨૮॥
અધ્યયન ઇગ્યારહવાં ને વિષે, વીસમી ગાથામાંહી,
નિષેધીયાં વત્તમાનમેં, વૃત્તિ છેદ કહાહિ. ॥૧૨૯॥

સૂત્રપાઠ—જેય દાણં પસંસંતિ બહુ મિચ્છન્તિ પાણીણો
જેયણું પડિ સેદંતિ વિત્તિ ચ્છેયં કરતિ તે ॥૧૩૦॥

ભાવાર્થ—જો દાનકી પ્રશંસા કરે સો પ્રાણી જીવોંકા વધ વંછતા હૈ ઓર જો વર્તમાનમે નિષેધ કરે તો લેનેવાલેકી વૃત્તિકા છેદ કરે.

સોરઠા—ઇહાં કો પ્રશ્ન કરેહરે, સાવદ્ય શબ્દ નહીં પાઠમે,
સમુચૈદાન કહેહરે, તસુ ઉત્તર આગે સુણો. ॥૧૩૦॥
છહું કાયરી ઘાત રે, મુનિને દેતાં નહિ હુવૈ,
તે નિરવદ્ય સાક્ષાત રે, તિણરી પ્રશંસા બહુ જગાહ. ॥૧૩૧॥
દાન શીલ તપ ભાવ રે, ચાર માર્ગ યહ મુકિતરા,
તે નિરવદ્ય ઠહરાવ રે, કરૈ જિન આજ્ઞા સહિતજે. ॥૧૩૨॥
શરીર અધિકરણ નાંહિ રે, પીહર હૈ પટ્કાયના,
યાવજ્જીવ લગ તાહિ રે, મુનિરે હિંસા ત્યાગ રે. ॥૧૩૩॥
તસુ દીધાં પુન્ય જાન રે, અશુભ કર્મ પિણ ક્ષય હુવૈ,
દિયાં સુપાત્ર દાન રે, શ્રાવક રે વ્રત બારમૂં. ॥૧૩૪॥

દુર્લભ કહ્યા જિન રાય રે, શુદ્ધ દાન દાતા તિકા,
દીધાં શુભ ગતિ જાય રે, દશ વૈકાલિક વિષે કહ્યો. ॥૧૩૫॥
સુમુખ પ્રમુખ દશ તાય રે, મુનિને દાન દેઇ કરી,
એકાવતારી થાય રે, કેઇક તિણ ભવ મોક્ષમેં. ॥૧૩૬॥
પંચમ અંગ પિછાણ રે, અષ્ટમ શત ઉદ્દેશ ષટ,
તથા રૂપ મુનિને જાણ રે, શ્રાવક પડિલાભે તસુ. ॥૧૩૭॥
એકાન્ત નિર્જરા હોય રે, કિંચિત માત્ર પિણ પાપ નહીં,
પુણ્ય બંધ અવલોય રે, ઠામ ઠામ સૂત્રે કહ્યો. ॥૧૩૮॥
સ્થાનાંગ નવમે જોય રે, નવ વિધિ પુણ્ય બન્ધે કહ્યો,
નિર્વદ્ય નવોં અવલોય રે, મુનિને કલ્પૈ તે કહ્યા. ॥૧૩૯॥
નમસ્કાર કિયાં જાહિ રે, તેહને નિર્દોષ અન્ન દિયાં,
પુણ્ય તણો બન્ધ થાહી રે, નવહી સરીખા જાણીયે ॥૧૪૦॥
તે માટે ઇહાં જાન રે, નિરવદ્ય દાન ન લેખવો,
વીસમી એકવીસમી પીછાણ રે, ગાથા દેખ નિર્ણય કરો. ॥૧૪૧॥
અસ્તી નાસ્તી યે દોય રે, પુણ્ય પાપની નહિ કહૈ.
વર્તમાનમે જોય રે, પૂછ્યાથી મુનિ નહિ વદે. ॥૧૪૨॥
તેમ ઇહાં અવધાર રે, નિષેધીયાં વર્તમાનમે,
કરન્તી શબ્દે ધાર રે, ક્રિયા તેહ વર્તમાનરી. ॥૧૪૩॥
કિયાં પ્રશંસા સોય રે, વધ વંછાગુણગિ કહ્યો,
પ્રત્યક્ષ હી અવલોય રે, સાવદ્ય દાન ફલ જાણવો ॥૧૪૪॥
ઠામ ૨ જિન રાય રે, કુપાત્ર દાન તણા કહ્યા,
ફલ કડુઆ અધિકાય રે, પક્ષપાત તજ સાંભલો ॥૧૪૫॥
મૃગા લોઢાને દેખ રે, ગૌતમ જિનપૈ આય કરી,
દુ:ખ વિપાકમેં લેખ રે, પુછ્યો કિં દચ્ચા ઇતિ. ॥૧૪૬॥
સૂત્ર ભગવતી માંહિ રે, અષ્ટમ શતકે દેખલો,
છટ્ઠે ઉદ્દેસે નાહિ રે, અસંયતિ અવિરતિને. ॥૧૪૭॥

પાપ એકાન્ત જે થાય રે, સચિત અચિત પડિલાભીયાં,
નિર્જરા કિંચિત નાહી રે, પ્રત્યક્ષ પાઠ વિષૈ કહ્યો. ॥૧૪૮॥
તથા સૂયગડાઅંગેહ રે, નવમ અધ્યયન તેવીસમી,
ગાથામે ઇમ લેહ રે, સાધુ વિન અનેરા પ્રતે. ॥૧૪૯॥
દાન દેવો અવધાર રે, કારણ પાપ તણો તિકો,
ભ્રમણ હેતુ સંસાર રે, ઇત્યાદિક બહુ સૂત્રમે. ॥૧૫૦॥
વલી આનંદ શ્રાવક જાન રે, અન્ય તીર્થીને દેણરા,
કીધાં છે પચ્ચખાણ રે, સપ્તમ અંગે દેખલો. ॥૧૫૧॥
જો ફલ ન કહૈ કદેહ રે, સાવદ્ય દાન તણા અશુભ,
તો ભવિ કેમ જાણેહ રે, સુપાત્ર કુપાત્રજ દાનને. ॥૧૫૨॥
નિષેધીયાં વર્તમાન રે, અંતરાય લાગૈ તસુ,
વલિ વૃત્તિ છેદક જાન રે, દાન લેણ વાલા તણી. ॥૧૫૩॥
પ્રશંસીયાં જે દાન રે, પ્રાણ ઘાત વાંચ્છક કહ્યો,
તો તે દીધાં દાન રે, તે હિંસક કિમ નહિં હુવૈ. ॥૧૫૪॥
મુનિ વિન અપર શરીર રે, અધિકરણ પટ્ કાયનું,
તસુ તીખો કિયાં સીર રે, હિંસાદિક કારજતણો. ॥૧૫૫॥
અવ્રત્ત માંહિ દેહ રે, લેવૈ તે પિણ અવિરતમે,
દુજે આશ્રવ સેવેહ રે, તિણથી ન હુવૈ પુણ્ય બંધ. ॥૧૫૬॥
કોઇ કહે શુભ પરિણામ રે, દાન દેણવાલા તણા,
તિણસું પુણ્ય બન્ધ તામરે, તસુ ઉત્તર હિયે વિચારીયે. ॥૧૫૭॥
સાતા વંછી એક રે, ધુર આશ્રવ સેવાવિયો,
દુજો બોલ અલીક રે, દુઃખ દુજારો મેટિયો. ॥૧૫૮॥
તીજો ચોરી કરાય રે, પર સાતા પરિણામસે,
ઇક મૈથુન સેવાય રે, સાતારા પરિણામસે. ॥૧૫૯॥
ઇમ પરિગ્રહ રખવાય રે, હિત વંછી ભલ ભાવસે,
યહ પંચાશ્રવ ન્યાય રે, બુદ્ધિવંત હિયે વિચારીયે. ॥૧૬૦॥

ધુર પંચમરે માંહિ રે, ધર્મ પુણ્ય જો હોય તો,
વિચલા તિણમે તાહિ રે, ધર્મ પુણ્ય પિણ જાનવો. ॥૧૬૧॥
ન હુવૈ શુભ પરિણામ રે, પંચાશ્રવ સેવાવતાં,
જિન આજ્ઞા વિન કામ રે, કીધાંથી ધર્મ પુણ્ય નહિ. ॥૧૬૨॥
તિણસું લૌકિક દાન રે, પ્રશંસવો નહી મુનિ ભણી,
પ્રશંસિયાંથી જાન રે, ઇચ્છક પ્રાણી વધ તણું. ॥૧૬૩॥

બોલ છત્તીસમો.

વિષય સહિત ધર્મ બુરો, જિમ તાલ પુટ જહરખાયાં, કુરિતિસે હાથમેં શસ્ત્ર લિયાં, કુવિધિ મંત્રજપિયાં મરણ પામે, તિમ ઇંદ્રિયોકા વિષય સહિત ધર્મ પ્રરૂપે તે ઘણા જન્મ મરણ બંધાવે.

સા૦ સૂ૦ ઉત્તરાધ્યયન અ. ૨૦. ગાથા૦ ૪૪.

દોહા—જિમ વિષ ખાયાં તાલપુટ, કુવિધિ શસ્ત્ર હાથ મઝાર.
મંત્ર કુરિતિ જપિયાં થકાં, પામે મરણ તિવાર ॥૧૬૪॥
તિમ વિષય સહિત જે ધર્મ છે, પ્રરૂપિયાં તસુજાન.
દુ:ખદાઇ હોવે ઘણો જન્મ મરણ બહુ માન ॥૧૬૫॥
ઉત્તરાધ્યયનમેં જિન કહ્યો, વીસમા અધ્યયનરે માંહિ.
ચાર ચાલીસમી ગાહમે, હિંસાધર્મ દુઃખદાય ॥૧૬૬॥

સુત્રપાઠ—વિસંતુ પીય જહ કાલ કૂડં, હણઇ સત્થં જહ કુગ્ગહિયં.
એસો વિધમ્મો વિસઓવ વન્નો, હણઇ વેયાલઇવા વિવન્નો ॥૪૪॥
ઉત્તરાધ્યયન અ૦ ૨૦ મું.

ભાવાર્થ—જૈસે કાલકૂટ જહર પીનેસે, કુવિધિ શસ્ત્ર ગ્રહણ કરનેસે ઔર કુરીતિસે વશ કિયે મંત્ર જપનેસે મૃત્યુ પ્રાપ્ત હો વૈસે કવિય

વિષય સહિત ધર્મ પ્રરૂપના કરનેસે જન્મ મરણાદિકી વૃદ્ધિ હો તથા દુઃખદાઇ હો.

બોલ સાડત્રીસમો.

ભાષા ૨ કહી—૧ આરાધક, ૨ વિરાધક, વિરાધક ભાષામેં અવગુણ ૪ કહ્યા યથા—૧ અસંયમ, ૨ અવિરત, ૩ અપડિયાઇ, ૪ અપચ્ચકખાણ પાપ કર્મ.

સા૦ સૂ૦ પન્નવણા પદ ૧૧ મે.

દોહા—દોય પ્રકારે જાણવી, ભાષા જે બોલેહ,
આરાધક પ્રથમા કહી, દ્વિતીય વિરાધક જેહ. ॥૧૬૭॥
સઉપયોગ યથોક્ત જે, તે આરાધક જાન,
વિરાધક તેણ પરે અછે, બિન ઉપયોગ અયુક્ત પિછાન ॥૧૬૮॥
અવગુણ ચાર તિણમેં અછે, અસંયમ અવ્રત અવલોય,
અપ્રતિહત અપચ્ચકખાણ ઇમ, પન્નવણા ઇગ્યારમેં જોય ॥૧૬૯॥

સૂત્રપાઠ—ઇચ્ચેયાઇ ભન્તે ચત્તારિ ભાસાજ્જાયાઇં ભાસમાણે
કિં આરાહએ વિરાહએ? ગોયમા ઇચ્ચેયાઇં ચત્તારિ
ભાસાજ્જાયાઇં આઉત્ત ભાસમાણે આરાહએ ણો
વિરાહએ, તેણં પર અસંજય, અવિરય, અપડિહત,
અપચ્ચકખાય પાવકમ્મે. પન્નવણા પદ ૧૧ મે.

ભાવાર્થ—હે ભગવાન યહ ચાર ભાષા જાતિ ભાષને હુએ આરાધક હૈ યા વિરાધક? હે ગૌતમ યહ ચાર પ્રકારકી ભાષા ઉપયોગ સહિત જૈસેકી જૈસે બોલે તો આરાધક હૈ, વિરાધક નહીં. ઇસકે ઉપરાંત અસંયમ, અવિરત, અપ્રતિહત, પાપ કર્મોકા અપ્રત્યાખ્યાન હૈ.

બોલ આડત્રીસમો.

મિશ્ર ભાષા બોલ્યાં મહા મોહનીય કર્મ બંધે.

સા૦ સૂ૦ દશાશ્રુતસ્કન્ધ અધ્યયન ૯ બોલ ૯ મો.

દોહા—મિશ્ર ભાષા બોલ્યાં થકાં, મહા મોહનીય બંધ,
નવમે બોલે આખિયો, શ્રીદશાશ્રુતસ્કન્ધ. ॥૧૭૦॥
જાણંતો પરિષદ વિષે, સાંચ જૂઠ બિહુ મેલ,
બોલે કપટ સહિતજે, મિશ્ર વચ કુકલા ખેલ ॥ ૧૭૧ ॥

સૂત્રપાઠ—જાણ માણે પરિસઓ, સચ્ચ મોસાઇ ભાસએ.
અખીણ ઝં જે પુરિસે, મહા મોહ પકુવઇ. ॥ ૬ ॥
દશાશ્રુતસ્કન્ધ અ. ૯.

ભાવાર્થ—જો જાનતા હૈ કિ યહ જૂઠ હૈ તોભી સભામેં બેઠ કર મિશ્ર ભાષા બોલે, અર્થાત્ સત્ય જૂઠકા નિર્ણય ન હોવે ઐસી ભાષા બોલે, સત્યાસત્ય ભાષા બોલે, કલેશકી વૃદ્ધિ કરે, સો મહામોહનીય કર્મ ઉપાર્જન કરતા હૈ.

બોલ ઓગણચાલીસમો.

મિશ્ર ભાષા છોડ છુડાવે, તિણને સમાધિ કહી

સા૦ સૂ૦ પ્ર૦ સૂયગડાંગ અ. ૧૦ ગાથા ૧૫ મી.

દોહા—વચન ગુપ્તિ પ્રાપ્ત મુનિ, પરમ સમાધિવન્ત,
છોડે છોડાવે મિશ્ર વચ, શુભ લેશ્યા ધર સન્ત ॥૧૭૨॥
ઘર છવે નહીં મહા ઋષિ, નહીં છવાવે ભેદ,
વર્જે સંગ ગ્રી તજા, દાખ સુયગડાંગ નંદ ॥૧૭૩॥

સૂત્રપાઠ—સુત્તોવઇદય સમાહિ પત્તો, લેશ સમાહટ્ટુ પરિવ્વએજ્જા

ગિહં ન છાયે ણુવિ છાયેજ્જા, સમિસ્સ ભાવં પયહે પયાસુ. ॥૧૫॥

ભાવાર્થ—વચન ગુપ્તિવન્ત અર્થાત્ સાવદ્ય વચન ગોપનેવાલે સમાધિ ઔર શુભ લેશ્યાકે ધારક અપને રહનેકે લીયે ઘર છાવે નહીં, અન્યસે છવાવે નહીં, સમભાવ ધારણ કરતા હુઆ મિશ્ર ભાષાકા ત્યાગ કરે.

બોલ ચાલીસમો.

મિશ્ર ભાષા તથા અસત્ય ભાષા સર્વ પ્રકારે છોડની કહી, સત્ય ઔર વ્યવહાર ભાષા બોલની કહી.

સા૦ સૂ૦ દશવૈકાલિક અ. ૭ ગા. ૧ લી.

દોહા—સર્વ પ્રકારે અસત્ય, મિશ્ર, નહીં બોલે મુનિ બૈણ,
સત્ય વ્યવહાર હી ભાષવે, ચાર ભાષામેં સૈણ. ॥૧૭૪॥
દશવૈકાલિકમેં કહ્યો, સપ્તમધ્યયને સ્વચ્છ,
પહલી ગાથાને વિષે, સીખે સવિનય વચ્છ ॥૧૭૫॥

સૂત્રપાઠ—ચઉણ્હં ખલુ ભાસાણું પરિસંખાએ, પએણુવં,
દોણ્હં તુ વિણયં સિકખે, દોણુ ભાસિજ્જ સવ્વસો ॥૧॥
દશવૈકાલિક અ. ૭ મું.

ભાવાર્થ—ચાર પ્રકારકી ભાષા હૈ જિસમેં સત્ય ઔર વ્યવહાર તો વિનયપૂર્વક સીખે કિન્તુ અસત્ય ઔર મિશ્ર ભાષા સર્વથા પ્રકારે નહીં બોલે.

બોલ એકતાલીસમો.

મિશ્ર ભાષારા ધણીરો વચન અવક્તવ્ય કહ્યો, અણ વિમાસી બોલનહાર કહ્યો, અજ્ઞાનવાદી કહ્યો, પુછયાં રો

જવાબ દેવા અસમર્થ કહ્યો, મિશ્ર ધર્મ પ્રરૂપણે વાલો આપ-રો મત થાપવા ભણી છલબલ માંડતો કહ્યો.

સા૦ સૂ૦ પ્ર૦ સૂયગડાંગ અધ્યયન ૧૨ ગાથા ૫ મી.

દોહા—મિશ્ર ભાવ પ્રાપ્ત થકો, મિશ્રનું બોલણહાર,
બોલે બિના વિચારીયો, અજ્ઞાનવાદી ધાર ॥ ૧૭૬ ॥
જાબ દેવા સમરથ નહીં, પુછયાંથી અવલોય,
મિશ્ર ધર્મ પ્રતે સ્થાપવા, છલબલ માંડે સોય ॥ ૧૭૭ ॥
આતમ અક્રિયા માનકર કુન પ્રકૃતિ ક્ષય મુક્તિ,
ઇમ ઈક પખ ઇમ દોય પખ, સાંખ્ય દર્શની ઉક્તિ. ॥ ૧૭૮ ॥
પ્રથમ સૂયગડાઅંગેહુ કહ્યો. દ્વાદશધ્યયને પેખ.
મિશ્ર વક્તા અવક્ત હૈ, પંચમી ગાથા પેખ. ॥ ૧૭૯ ॥

સૂત્રપાઠ—સમ્મિસ્સ ભાવં વ ગિરા ગહીએ, સે મુમ્મુઇ હોઇ.
અણાણુંવાઇ, ઇમં દુ પક્ખં ઇમમેગ પક્ખં,
આહંસુ છલાય તણુંચ કમં ॥ ૫ ॥

પ્ર સૂત્ર કૃતાંગે દ્વાદશમધ્યયને.

ભાવાર્થ—મિશ્ર ભાવકો પ્રાપ્ત હોકે, પ્રશ્ન કરને વાલેકો ઉત્તર દેનેમેં અસમર્થ હોતે હૈ. ઔર મૌન ધારણ કરતે હૈ વે અજ્ઞાનવાદી કભી ક્યા કહે કભી ક્યા કહે, ઇસ તરહસે કભી એક પક્ષી કભી દો પક્ષી હોતે હૈ. ઔર છલબલ કરકે અપના મત સ્થાપન કરતે હૈ.

બોલ બેતાલીસમો.

સાધુરી આજ્ઞા બાર ધર્મ શ્રદ્ધે તિણને કામભોગમેં ખૂતો કહ્યો, હિંસારો કરણહાર કહ્યો.

સા૦ સૂ૦ પ્ર૦ આચારંગ અધ્યયન ૬ ઉદ્દેશો ૪ થો.

દોહા—સાધુરી આજ્ઞા બિના, શ્રદ્ધે ધર્મ ઉદાર,
તે કામ ભોગમેં ખૂતિયા, હિંસારા કરણહાર. ॥૧૮૦॥
પ્રથમ આચારાંગે કહ્યો, ષષ્ટમધ્યયન મજાર,
ચૌથા ઉદ્દેશા વિષે, સાંભલજ્યો વિસ્તાર. ॥૧૮૧॥
બ્રહ્મચર્ય વસતા થકાં, આણ ન મન માનેહ,
માનનીય હોઉં લોકમેં, ઇમ ધારી ઘર છોડેહ. ॥૧૮૨॥
તે કામ ભોગ ગૃહી છતાં, મુછિત વિષય મજાર,
સમાધિ માર્ગ જિન ભાષિયો, તે નહીં સેવે લગાર. ॥૧૮૩॥
આર્ય વ શુદ્ધ સાધુ તસુ, શિક્ષા દે કિણ વાર,
તો તેહની નિંદા કરે, વે દ્વિગુણ મૂર્ખ ઇમ ધાર. ॥૧૮૪॥

સુત્રપાઠ—વસિતા વંભ ચેરંસિ આણં તં ણો ત્તિ મણ્ણ માણા
અગ્ઘાયં તુ સોચાણિ સમ્મ સમણુન્ના જિ વિસ્સામો,
એગે ણિકખમ્મતે અસંભવેતા વિહઝમાણે કામેહિંગિદ્ધા
અજ્ઝો વણ્ણા સમાહિ માધાએ મજ્જો સયંતા
સત્થારમેવ ફરૂસં વદંતિ, સીલ મતા ઉવ સતાં સંખાએ
રીયમાણા અસીલા અણુવય માણુસ્સ બિતિયામંદસ્સ બાલયા,
પ્ર. આચારાંગે ષષ્ટમધ્યયને ચતુર્થોદ્દેશે.

ભાવાર્થ—કિતનેક સાધુ હોકર આજ્ઞાકા અનાદર કરતે હુએ વિષય લમ્પટી હોકર ઉનમેં લિપ્ત હો જાતે હૈ, મૈં સબકા માનનીય હોઉંગા ઐસા વિચાર કરકે દીક્ષા અંગીકાર કરતે હૈ, બ્રહ્મચર્ય ધારતે હૈં, પરંતુ ગુર્વાજ્ઞા પ્રમાણ મોક્ષ માર્ગમેં નહીં ચલને, કામ ઇચ્છાસે સુખોમેં મૂર્છિત હોકર વિષયોંકી ઔર ધ્યાન દે ગૃદ્ધિ હો તીર્થંકર ભાષિત જો સમાધિ માર્ગ હૈ ઉસકા સેવન નહીં કરતે; યદિ ઉન્હેં કોઇ અચ્છી શિક્ષા દેવે તો ઉનકી નિંદા કરતે હૈ, ગુર્વાજ્ઞા વિના અપને મનમાના હિંસા ધર્મ પ્રરૂપને હુએ સુખોસે જીવ ઐસા વિચારકે ભ્રષ્ટ હુએ, વે બાલ, મન્દ બુદ્ધિવાલે,

શુદ્ધાચારકે પાલનેવાલે સાધુઓંસે દ્વેષભાવ રખકે નિંદા કરનેમેં તત્પર હૈ અતઃ વે ઢુંઢુકુને મૂર્ખ હૈ.

દોહા—વલિ તિણહિજ ઉદ્દેશે કહ્યો, ધર્મ કહે આજ્ઞા બાર.
પ્રાણ જીવ હિંસક તિકા, અસંયમ અર્થી ધાર. ॥૧૮૫॥
અધર્માર્થી બાલ તે, આરમ્ભાર્થી જેહ.
હણે હણાવે પ્રાણીને, ભલો જાણતા તેહ. ॥૧૮૬॥
દુક્ખર ધર્મ જિનવર કહ્યો, તે પાલન સમર્થ નાહિં,
તબ તસુ કરે અબહેલના, તત્પર હિંસા માહિં. ॥૧૮૭॥
તે આજ્ઞા બાહિર થઇ, ધર્મ પ્રરૂપે એમ,
જિન આજ્ઞા નહીં માનતા, ભ્રષ્ટ કયા નિજ નેમ ॥૧૮૮॥

સુત્રપાઠ—અહમઠ્ઠી તુમંસિ ણામ બાલે આરંભઠ્ઠી અણુવય માણે,
હણ પાણે ધાય પાણે હણ ઓયાવિ સમણુ જાણમાણે,
ઘોરે ધમ્મે ઉદીરિએ ઉવહઇણં અણાણાએ.
એસ વિસણ્ણે વિતદ્દે વિયાહિતે તિવેમિ.
પ્ર. આચારંગ સૂત્રે પષ્ઠમધ્યયને ચતુર્થોદ્દેશે.

ભાવાર્થ—સંયમસે ભ્રષ્ટ હુએકો સત્પુરુષ ઇસ તરહ બોધ દેતે હૈ કિ હે પુરુષ તૂં પ્રાણિયોંકો હિંસા કરતા હૈ, હિંસાકા ઉપદેશ દેતા હૈ, અત તૂં હિંસાકા ચાહનેવાલા હૈ, અજ્ઞાન હૈ. અધર્મકા અર્થી હૈ. તીર્થંકરોને તો અહિંસા ધર્મ આરાધના દુષ્કર કહા હૈ, કિન્તુ તૂં આજ્ઞા બાહર હોકે આજ્ઞા બાહિર ધર્મ પ્રરૂપતા હૈ, ધર્મકી ઉપેક્ષા કરતા હૈ, ઇસલિયે તૂં મન્દ બુદ્ધિ હૈ.

બોલ તેંતાલીસમો.

આજ્ઞા બાહિર ધર્મ કહની તિણરા તપ અને નિયમ ભ્રષ્ટ કયા, તિણને મૂર્ખ કહ્યા. સંસારને પાર પામનો નહી

કહ્યો. સા૦ સુ૦ આચારંગ અધ્યયન ૨ ઉદ્દેશો ૨ જો.

દોહા—કહસી ધર્મ આજ્ઞા બિના, તિણરા તપ અરૂ નેમ.
ભ્રષ્ટ કહ્યા ધુર અંગમે, દ્વીતિય અધ્યયને એમ. ॥૧૮૯॥
દૂજે ઉદ્દેશે દેખ લ્યો, પરિસહ ઉપસર્ગ પાય,
આજ્ઞા બાહિર હોયકે, શિથિલ થઇ મોહ વર્તાય. ॥૧૯૦॥
કહે મૈં અપરિગ્રહી અછૂં, પિણ ભોગ મિલ્યાં ભોગાય,
તથા ભોગ મિલવા તણા, કરત અનેક ઉપાય. ॥૧૯૧॥
તે ભેષ લજાવે સાધૂનું, સેવે કામ વિકાર,
વાર ૨ મોહ મેં ફંસ્યા, જે નહીં પામે પાર ॥૧૯૨॥

સૂત્રપાઠ—અણાણાએ પુઠ્ઠવિ, એગિયટ્ટંતિ મંદા મોહેણ પાઉડા, અપરિગ્ગહા ભવિસ્સામો, સમુઠ્ઠાએ લદ્ધે કામે અભિગાહંતિ, અણાણાએ મુણિણો પડિલેહંતિ, એત્થં મોહે પુણો પુણો સએણા ણો પારાએ.

આચારાંગે દ્વીતિયધ્યયને દ્વીતિય ઉદ્દેશે.

ભાવાર્થ—અજ્ઞાની મૂર્ખ જીવ પરીષહ ઉપસર્ગ આને સે. આજ્ઞા બાહિર હોકે સંયમસે ભ્રષ્ટ હોતે હૈ. ઔ કહતે હૈ હમ અપરિગ્રહી હૈ દીક્ષા લેકે મુનિકા વેશ લજાતે હૈ, કામ ભોગ પ્રાપ્ત હોનેસે અભિગ્રહણ કરતે હૈ. કામાદિ પ્રાપ્ત કરનેકા ઉપાય કરતે રહતે હૈ. ઇસ તરહ આજ્ઞા બાહિર ધર્મ કહનેવાલે જો હૈ વે બાર ૨ મોહમે ફંસે હુએ સંસારકા પાર નહીં પાતે.

બોલ ચુંમાલીસમો.

આજ્ઞા બારે ઉધમ, આજ્ઞામાંહિ આલસ્ય, એ દો બોલ મત હોજ્યો, યહ કુશલ પુરૂષ ભગવાનનૂંકી શ્રદ્ધા છે,

સા૦ સૂ૦ આચારાંગ અ. ૫ ઉ ૬.

દોહા—કુશલ પુરૂપ મહાવીરની, યહ શ્રદ્ધા હૈ સાર,
આજ્ઞામેં ઉદ્યમ સદા, નહીં ઉદ્યમ આજ્ઞા બાર. ॥૧૯૩॥
ઉદ્યમ આજ્ઞા બાહિરૈં, આજ્ઞામેં આલસ્ય,
યહ દોનૂં મત હોય જ્યો, ઇમ ભાખ્યો કુશલસ્સ. ॥૧૯૪॥
ધુર આચારાંગે કહ્યો, પંચમ અધ્યયને પેખ,
છઠ્ઠા ઉદ્દેશા વિષે, જિન દર્શન ઇમ લેખ ॥૧૯૫॥

સૂત્રપાઠ—અણાણાએ એગે સોવઠ્ઠાણે, આણાએ એગે નિરૂવઠ્ઠાણે.
એતં તે માહોઉ, એ યં કુસલસ્સ દંસણં,
આચારાંગ પચમ અધ્યયને ષષ્ટમોદ્દેશે

ભાવાર્થ—કિતનેક આજ્ઞા બાહિર વિપરીત પ્રવૃત્તિમેં ઉદ્યમી વર્તતે હૈ ઔર કિતનેહી જિનાજ્ઞાનુકુલ પ્રવૃત્તિમેં નિરૂદ્યમી હોતે હૈ. અતઃ યહ દોનો અર્થાત્ આજ્ઞામેં આલસ્ય ઔર આજ્ઞા બાહિર ઉદ્યમ કભી ન હોવે, યહી કુશલ પુરૂપ ભગવાન્ મહાવીરકા દર્શન હૈ

બોલ પીસ્તાલીસ્મો.

પ્રવચન સે વિરૂદ્ધ પ્રરૂપને વાલાને ભગવાન નિન્હવ કહ્યા. સા૦ સૂ૦ ઉવવાઇ પ્રશ્ન ૧૯ મો.

દોહા—પ્રવચન વિરૂદ્ધ પ્રરૂપણા કરૈ તે નિન્હવ ધાર,
સૂત્ર ઉવવાઇ મેં કહ્યો, ઉત્રીસમાં પ્રશ્ન મઝાર ॥૧૯૬॥
સપ્ત નિન્હવ પ્રવચન તણા, ભાખ્યા શ્રી જગતાર,
કરતા અશુદ્ધ પ્રરૂપણા શ્રદ્ધા તાસ અસાર. ॥૧૯૭॥

સૂત્રપાઠ—ઇચ્ચે તે સત્ત પવ્વય ણિણ્હગા.
ઉવવાઇ પ્રશ્ન ૧૯ મો.

ભાવાર્થ—યહ સાતો પ્રવચનકે નિન્હવ હૈ (ઇતિ)

બોલ છેંતાલીસમો

રાગ દ્વેષ દોનૂં પાપ કહ્યા દોનાંસે ન્યારા રહે સો સંસારમેં નહીં રૂલે.

સા૦ સૂ૦ ઉત્તરાધ્યયન અ. ૩૧ મું ગાથા ૩ જી

દોહા—રાગ દ્વેષ દો પાપ હૈ અવર્તે પાપ મઝાર,
જે ભિક્ખૂ ન્યારા રહે, તે ન રૂલે સંસાર. ॥ ૧૯૮ ॥
ઉત્તરાધ્યયને આખિયો, ઇકતીસમ અધ્યયને જાન,
તીજી ગાથાને વિષે ભાખ્યો શ્રી ભગવાન. ॥ ૧૯૯ ॥

સૂત્રપાઠ—રાગ દોસે ય દો પાવે, પાવ કમ્મ પવતણે.
જે ભિક્ખૂ રૂમ્ભયે નિચં, સે ન અચ્છઇ મંડલે. ॥ ૩ ॥
ઉત્તરાધ્યયન અ. ૩૧ મું

ભાવાર્થ—રાગ દ્વેષ યે દોનો પાપ હૈ, પાપ કર્મમેં હી પ્રવર્તતે હૈ અર્થાત્ કિસીપૈ રાગ કરનેમેભી પાપ હૈ, ઔર દ્વેષ કરનેમેભી પાપ હૈ, ઇસ લિયે સાધુ રાગ દ્વેષ કિસી પરભી ન કરે, વે સંસાર રૂપી મંડલમેં ભ્રમણ નહીં કરતે હૈ.

બોલ સુડતાલીસમો

કોઇ ઇમ કહે સાતા દિયાં સાતા હોય, તિણ ઉપર ભગવાન છવ બોલ પ્રરૂપ્યા—૧ આર્ય માર્ગસે વેગલી; ૨ સમાધિ માર્ગસે ન્યારો, ૩ જિન ધર્મરી હેલણા રો કરણહાર, ૪ અમોલારો કારણ, ૫ થોડા સુખાંરે કારણે

ઘણાં સુખાંરો હારણહાર, ૬ લોહ વાણિયાનીપરે ઘણો જૂરસી   સા૦ સૂ૦ સૂયગડાંગ અ. ૩ ઉદ્દેશો ૪ ગા. ૬

દોહા—સાતા દિયાં સાતા હુવે, ઇમ કો કહે અવિચાર,
તિણ ઉપર ષટ બોલ ઈમ, ભાખ્યા શ્રી જગતાર. ॥ ૨૦૦ ॥
શાકયાદિક ઇકે એક જે, વાસ્વતીર્થી જેહ,
પરિષહથી ડરતાં થકાં, તે જે ઈમ ભાખેહ. ॥ ૨૦૧ ॥
સાતા સે સાતા હુવે, એમ કહે જે કોય,
તે આર્ય માર્ગસે વેગલા, સમાધિ સે અલગા હોય. ॥ ૨૦૨॥
વલિ હેલણહાર જિન ધર્મના, તે અલ્પ સુખાંરે કાજ,
ઘણાં સુખાંને હારતા, અચ્છે અમોક્ષરો કાજ ॥ ૨૦૩ ॥
લોહ વાણીયાનીપરે, ઘણા જૂરસી જેહ,
સાતા દિયાં સાતા હુવે, જે કોઇ એમ વદેહ. ॥૨૦૪॥

સૂત્રપાઠ—ઇહ મે ગેઉ ભાસંતિ, સાતં સાતેણ વિજ્જતિ.
જે તત્થ આરિયંમગ્ગં, પરમંચ સમાહિયં. ॥ ૬ ॥
મા એય અવમન્નતા, અપ્પેણં લુંપહા બહું
એતસ્સ અમોકખાએ, અય હારિવ્વજૂરહ. ॥ ૭ ॥

भावार्थ—यहां कोई कोई ऐसा कहते हैं कि सातासे साता होती है, अर्थात् सुख [illegible] सुख होता है, ऐसा कहनेवाले आर्य मार्ग से पृथक हैं १ परम [illegible] जो [illegible] जिन [illegible] मार्ग है उससे दूर हैं २ जिन [illegible] निंदा करने [illegible] हैं ३ अल्प सुखोंके लिये बहुत [illegible] हैं ४ [illegible] है ५ और वे [illegible] बहुत [illegible] ।

સોરઠા—કોઇ કહે ઇમ વાયકે, કહાં મુનિ નિજ તન આથમી,
ઉપસર્ગથી ડરતા વાયકે, કહે સાતા દિયાં સાતા હુવે. ॥૨૦૫॥

તપ લોચાદિ અનેક રે, કરતાં કષ્ટ હુવૈ ઘણો,
ભૂખ તૃષાદિ વિશેષ રે સહ ન સકે તબ ઇમ કહો. ॥૨૦॥
પિણ અન્ય અન્યને દેખ રે, અનુકમ્પા આણી કરી,
ભોજન વસ્ત્ર સુવિશેષ રે, સાતા દિયાં સાતા હુવૈ. ॥૨૦૮॥
ઇમ નિજ મન અનુસાર રે, સૂત્ર વિરૂદ્ધ જો કો કહૈ,
તસુ ઉત્તર અવધાર રે, બુદ્ધિવન્ત હિયે વિચારયે. ॥૨૦૯॥
ક્ષુધા નિવારણ કામ રે, આહાર ઉદક મુનિ આચરે,
વસ્ત્ર કલ્પનિક આમ રે, પહિરે ઓઢે ભાવ રે. ॥૨૧૦॥
અથવા નિજ તનુ નીસાર રે, વ્યાવચ્ચ કરાવે શિષ્ય કને,
દેવે વસ્ત્ર અરૂ આ હાર રે, અન્ય મુનિની વૈયાવચ્ચ કરે ॥૨૧૧॥
એમ અનેક પ્રકાર રે, સાધર્મી સાધુ બની,
કરતા સાર સંભાર રે, નવ લઘુ વૃદ્ધ મુનિવર તણી. ॥૨૧૨॥
તે સાતઃ અવધાર રે, નિરવદ્ય છે જિન આણમેં,
કરે કરાવૈ સાર રે, દે આદેશ અરૂ ઉપદેશે. ॥૨૧૩॥
મુનિ બિન અપર શરીર રે, અધિકરણ ષટ્ કાયનૂં,
તસુ તીખી કિયાં શરીર રે, હિંસાદિક કારજતણો. ॥૨૧૪॥
પ્રથમ ઉદ્દેશા માંહિ રે, સપ્તમ શતકે ભગવતી,
સામાયકમેં તાહિ રે, શ્રાવક આતમ અધિકરણ. ॥૨૧૫॥
તો બિન સામાયક જેહરો, ગૃહસ્થીતણો શરીરજે,
તે અધિકરણ કહેહ રે, શસ્ત્ર પૃથ્વ્યાદિ છહીં તણો. ॥૨૧૬॥
તસુ તીખી કરે કોય રે, અવૃત્ત સેવાવિ કરી,
તાસુ ધર્મ કિમ હોય રે, ઇમ સાવદ્ય સાતા દિયાં. ॥૨૧૭॥
સેવૈ અવૃત પાપ રે, પ્રથમ કરણ ગૃહસ્થીતિકો,
દૂઓ સ્થિર ચિત્ત થાય રે, દૂજે કરણ સેવાવિયાં. ॥૨૧૮॥
ધર્મ પુન્ય કિમ થાય રે, કુન અનુમોદ્યાં તૃતીય કરણ,
હિયે વિચારો ન્યાય રે, જિન આજ્ઞા બિન ધર્મ નહીં ॥૨૧૯॥

પોડશમું અનાચાર રે, સાતા પૂછયા ગૃહસ્થની,
દશવૈકાલિક અવધાર રે, તીજે અધ્યયને કહ્યો. ॥૨૨૦॥
મુનિ ગૃહસ્થની જાન રે, તિણહિજ અધ્યયનને વિષે,
વૈયાવચ્ચ કિયાં પિછાણ રે, અનાચાર અઠાવીસમું. ॥૨૨૧॥
ભૂમિ કર્મ કરેહ રે, ગૃહસ્થની રક્ષા નિમિત્ત,
પ્રાયશ્ચિત્ત આવેહ રે, નિશીથ ઉદ્દેશે તેરહવેં. ॥૨૨૨॥
માર્ગ બતાયાં દંડ રે, સૂત્ર નિશીથ માંહિ કહ્યો,
બતાવે ઔષધાદિ સુમંડ રે, ગૃહસ્થને તો પ્રાયશ્ચિત. ॥૨૨૩॥
જીવ સંસાર મઝાર રે, અસાતા બહુ પાવી રહ્યા,
સ્વ સ્વ કર્મ અનુસાર રે, ઇન્દ્રિય વિષય વિકારથી. ॥૨૨૪॥
તસુ સેવાયે ભોગ ઉપભોગ રે, ખાણા પીણા આદિદે,
ત્યાં રે મિલાયાં જોગ રે, દૂજે કરણે પાપ હૈ. ॥૨૨૫॥
નિજ ખાણો પીણો જેહ રે, શ્રાવક અવ્રતમે ગિણે,
તો પરને ખવાવ્યાં તેહ રે, કિમ ધર્મ શ્રદ્ધે સમકિતિ. ॥૨૨૬॥
અસંખ્ય એકેન્દ્રિય જીવ રે, માર અસાતા તસુ કરે,
પંચેન્દ્રિયને સાતા અતીવરે, કિયાં ધર્મ કિણ વિધ હુવે. ॥૨૨૭॥
મોહ અનુકમ્પા આણ રે, સાતા વંછે નિજ પરતણી,
તે સાવદ્ય હી પિછાણ રે, જિન આજ્ઞા નહીં તેહમેં. ॥૨૨૮॥
ઉપદેશે ત્યાગ કરાય રે, ઘટાવે અવ્રત ગૃહસ્થીની,
તપ ચારિત્ર બઢાય રે, મુક્તિ માર્ગ ગાહમૂ [illegible] ॥૨૨૯॥
ચિહુંગતિ ભ્રમણ મિટાય રે, દુખ જન્મ મરણ મુકાય રે,
આતમ સુખ પ્રકાશ રે નિરવદ્ય સાતા [illegible] ॥૨૩૦॥
તે માટે કહ્યાં ઇતર રે સાવદ્ય સાતા જાણવી॥
સ્વપરની અવહેલ રે, જેમાંથી જિન ધર્મ નહીં ॥૨૩૧॥
સાંસારિક ઉપકાર રે, સાંસારિક માર્ગ છે,
જિન ધર્મ નહીં લિગાર રે, જિન આજ્ઞા બિન કાંઇએ ॥૨૩૨॥

તિણસું કહ્યો જિનરાય રે, જે કોઇક ઇક ઇમ વદે.
સુખ દિયાં સુખ થાય રે, તે આર્ય માર્ગસે વેગલા. ॥૨૩૩॥
યાવત્ જૂરસી તેહ રે, લોહ વાણિયાની પરે,
સૂત્રે જે ભાષેહ રે, તેહ સત્ય કરિ જાણવો. ॥૨૩૪॥

બોલ અડતાલીસમો.

સાધુ હોકર અનુકમ્પારે વાસ્તે ત્રસ જીવાંને બાંધે બંધાવે બાંધતાને અનુમોદે, તથા અનુકમ્પા કરિ બંધ્યા જીવને છોડે છોડાવે, છોડતાં પ્રતે ભલો જાણે તો ચૌમાસી પ્રાયશ્ચિત. સા૦ સૂ૦ નિશીથ ઉ. ૧૨ બોલ ૧ તથા ૨.

દોહા—મુનિ અનુકમ્પા આણકર, ત્રસ જીવાને જોય,
તણાદિક પાશે કરિ, બાંધે બંધાવૈ કોય. ॥ ૨૩૫ ॥
અથવા બન્ધિયા દેખકર, છોડૈ છોડાવૈ તાસ,
બાંધ્યા છોડ્યા ભલો જાણિયાં, પ્રાયશ્ચિત ચૌમાસ. ॥ ૨૩૬ ॥
નિશીથ ઉદ્દેશે બારમેં, પહેલે દૂજે બોલ,
યહ કરૂણા આજ્ઞા બાહર હૈ, આંખ હિયારી ખોલ ॥૨૩૭॥

સૂત્રપાઠ—જે ભિક્ખૂ કોલુણ પડિયાએ, અણ્ણાંરિયં તસ પાણ જાયં.
તણ ફાસણ્ણુવા મુંજ પાસણ્ણુવા, ચમ્મપાસણ્ણુવા રજ્જુ
પાસણ્ણુવા સુત્ત પાસણ્ણુવા બંધઇ બંધ તંવાસાઇ જ્જઇ ॥૧॥
જે ભિક્ખૂ બંધ લ્લયવા, મુય ઇ મુયં તં વા સાઇજ્જઇ ॥૨॥
નિશીથ ઉદ્દેશે ૧૨ મેં.

ભાવાર્થ—જો સાધુ અનુકમ્પાકે લિયે અન્ય ત્રસ પ્રાણીયોંકી જાતિ અર્થાત્ ત્રસ જીવોંકો ઘાસકી ડોરીસે, મુંજકી ડોરીસે, ઇત્યાદિક ડોરિયોંસે બાંધે બંધાવે બાંધતેકો અનુમોદે તો ચૌમાસી પ્રાયશ્ચિત ॥૧॥ ઐસેહી બંધે

હવે ત્રસ જીવોંકાં દેખ અનુકમ્પા કરકે છોડે, છોડાવે ઔર અનુમોદે ચૌમાસિક પ્રાયશ્ચિત ॥૨॥

સોરઠા—શબ્દ અર્થ અજ્ઞ જે હરે, તે કેઈક ઈહાં ઈમ કહે,
કોલુણ દીન ભાવેહ રે, બાંધ્યા છોડ્યાં દંડ હૈ. ॥ ૨૩
તતોત્તર વિજ્ઞ કહ્યો એથ રે, દીન ભાવ ઇહાં સ્યૂં હુવે,
ત્રસ પ્રતિ બાંધ્યા તેય રે, ગરીબ ભાવ હોવે કિણતણો. ॥
મુનિવર દીનજ હોય રે, ત્રસ બાંધ કિણ કારણે,
કદા દીન ત્રસ જોય રે, તો સાધુ અનુકમ્પ કરિ ॥
તથા બંધિયા પ્રત દેખરે, દીન પણો મુનિસ્યૂં કરે,
જે દીન અનુકમ્પા લેખરે, સાવદ્ય તિણ સૂં પ્રાયશ્ચિત કો
ન્યાય દૃષ્ટિ અવલોય રે, લઘુ ચૂર્ણિ જિન દાસ કૃ
તિહાં કોલુણ શબ્દે જોય રે, કોલુણે અનુકમ્પ અર્થ.

જિનદાસ આચાર્યકૃત લઘુ ચૂર્ણીકા ભિક
ભણિઓ, કોલુણ્ણંતિ—કારુણ્યં અનુકમ્પા પ્રતિજ્ઞાયા

સોરઠા—જો કહે કૌતુહલ કાજકે, કોલુણ શબ્દ તણો [illegible]
તો કોઉલ કૌતુહલ બાજકે, તેહ પાઠ ન્યારો [illegible]
શબ્દ દશમ ઉદ્દેશ કે, નશીથ સૂત્રમે દેખણે,
બાંધે વા છોડેશ કે કોઉલ બાયાએ તદા [illegible]
તઠાં કૌતુહલ નિમિત્તરે, મુનિ ત્રસ પ્રાણી દેખ[illegible]
બાંધે છોડે [illegible] તે, પ્રાયશ્ચિત હૈ મુનિ [illegible]

મૂલપાઠ—જે ભિક્ખૂ કો[illegible]
[illegible]

ભાવાર્થ—જે સાધુ કૌતુહલ નિમિત્ત અન્ય ત્રસ પ્રાણિયોંકો ઘાસકી ડોરીસે યાવત્ સૂતકી ડોરીસે બાંધે, બંધાવે બાંધને કો અનુમોદે તો પ્રાયશ્ચિત ॥૧॥ જો સાધુ કૌતુહલકે નિમિત્ત અન્ય ત્રસ પ્રાણિયોંકો છોડે છોડાવે છોડતેકો અચ્છા જાને તો પ્રાયશ્ચિત ॥૨॥

સોરઠા—કૌતુહલ કાજ મુનિરાજ રે, બાંધ્યા છોડયાં ત્રસ પ્રતિ,
દંડ કહ્યો જિન રાજ રે, સતરહવેં ઉપદેશ નિશીથમેં. ॥૨૪૬॥
બારમા ઉદ્દેશ મઝાર રે, કોલુણ તે અનુકમ્પકરિ,
બાંધ્યા ખોલ્યા દંડ ધારરે, ત્રસ જીવાં પ્રતિ આખિયો. ॥૨૪૭॥
ઈમ બિહું સ્થાને જોય રે, પાઠ શબ્દ છે જૂ જુઆ,
કોલુણ અનુકમ્પ હોય રે, કોઉલ તે કૌતુહલ કહ્યો. ॥૨૪૮॥
ત્રસ જીવાં રે માંહિ રે, મનુષ્ય તિર્યંચ સહુ આવિયા,
તસુ અનુકમ્પા લ્યાહિ રે, બાંધે ખોલે મુનિતદા. ॥૨૪૯॥
પ્રાયશ્ચિત કહ્યો તિહિવાર રે, સૂત્ર વચનતે સત્ય હે,
ગૃહસ્થની સાર સંભાર રે, સાવદ્ય જાન મુનિ નહીં કરૈ. ॥૨૫૦॥
ગૃહસ્થ તણા જે કામ રે, તે કરતું કલ્પે નહીં,
કદા અકલ્પનિક ઠામ રે, પામ્યા ગૃહસ્થ અનુકમ્પ કરિ. ॥૨૫૧॥
તેલાદિ મર્દન કરે હરે, મુનિ તનુ શાન્તિ પમાયવે,
યહ દોષ ઉપજે હરે, દ્વીતિય શ્રુત સ્કન્ધે ધુરઅંગે. ॥૨૫૨॥
તિહાંપિણ કોલુણહી શબ્દ રે, તસુ અનુકમ્પા અર્થ છે,
એમ ઇહાં પિણ લબ્દ રે, કહ્યો કોલુણ શબ્દ સારખો. ॥૨૫૩॥
તથા અજીવિકા નિમિત્ત રે, અર્થ કરે કોલુણ તણો,
તે પિણ હૈ વિપરીત રે, ઇંહાં મુનિને કાંઇ આજીવિકા. ॥૨૫૪॥
કિહાં હીન સૂત્ર વિપેદ રે, કોલુણ તે આજીવિકા,
જે સૂત્રાર્થ ન જાણેદ રે, તે મનકલ્પિત અર્થ કરે. ॥૨૫૫॥
વલિ કહે ઇમ વાય રે, અનુકમ્પ સાવદ્ય ન હુવે,

હુવે ત્રસ જીવોકાં દેખ અનુકમ્પા કરકે છોડે, છોડાવે ઔર અનુમોદે તો ચૌમાસિક પ્રાયશ્ચિત ॥૨॥

સોરઠા—શબ્દ અર્થ અજ્ઞ જે હુવે, તે કેઈક ઈહાં ઈમ કહે,
કોલુણ દીન ભાવેહુ રે, બાંધ્યા છોડ્યાં દંડ હૈ. ॥ ૨૩૮ ॥
તલોત્તર તિણ કહ્યો એથ રે, દીન ભાવ ઇહાં સ્યૂં હુવે,
ત્રસ પ્રતિ બાંધ્યા તેય રે, ગરીબ ભાવ હોવે કિણતણો. ॥૨૩૯॥
મુનિવર દીનજ હોય રે, ત્રસ બાંધ કિણ કારણે,
કદા દીન ત્રસ જોય રે, તો સાધુ અનુકમ્પ કરિ ॥૨૪૦॥
તથા બંધિયા પ્રત દેખરે, દીન પણો મુનિસ્યૂં કરે,
જો દીન અનુકમ્પા લેખરે, સાવદ્ય તિણ સૂં પ્રાયશ્ચિત કહ્યો ॥૨૪૧॥
ન્યાય દષ્ટિ અવલોય રે, લઘુ ચૂર્ણિ જિન દાસ કૃત.
તિહાં કોલુણ શબ્દે જોય રે, કોલુણં અનુકમ્પ અર્થ. ॥૨૪૨॥

જિનદાસ આચાર્યકૃત લઘુ ચૂર્ણીકા ભિકખૂ-પુન્વ ભણિઓ, કોલૂણંતિ-કારૂણ્યં અનુકમ્પા પ્રતિજ્ઞાયા ઇત્યર્થઃ

સોરઠા—જો કહે કૌતુહલ કાજરે, કોલુણ શબ્દ તણો અરથ,
તો કોઉલ કૌતુહલ બાજરે, તેહ પાઠ ન્યારો અછે. ॥૨૪૩॥
સપ્ત દશમ ઉદ્દેશ કે, નશીથ સૂત્રમેં દેખજે,
અંધે વા ઉદ્દેશ કે કોઉલ બડયાએ તહાં શબ્દ હૈ. ॥૨૪૪॥
તહાં કૌતુહલ નિમિત્તે, મુનિ ત્રસ પ્રાણી દેખકર,
બાંધે છોડે [illegible] તે, પ્રાયશ્ચિત હૈ મુનિ ભણી. ॥૨૪૫॥

મૂલપાઠ—જે ભિકખૂ [illegible] અનુજાણતિ
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] ॥૨॥

ભાવાર્થ—જો સાધુ કૌતુહલ નિમિત્ત અન્ય ત્રસ પ્રાણિયોંકો ઘાસકી ડોરીસે યાવત્ સૂતકી ડોરીસે બાંધે, બંધાવે બાંધને કો અનુમોદે તો પ્રાયશ્ચિત ॥૧॥ જો સાધુ કૌતુહલકે નિમિત્ત અન્ય ત્રસ પ્રાણિયોંકો છોડે છોડાવે છોડતેંકા અચ્છા જાને તો પ્રાયશ્ચિત ॥૨॥

સોરઠા—કૌતુહલ કાજ મુનિરાજ રે, બાંધ્યા છોડયાં ત્રસ પ્રતિ,
દંડ કહ્યો જિન રાજ રે, સતરહવેં ઉપદેશ નિશીથમેં. ॥૨૪૬॥
બારમા ઉદ્દેશ મઝાર રે, કોલુણ તે અનુકમ્પકરિ,
બાંધ્યા ખોલ્યા દંડ ધારરે, ત્રસ જીવાં પ્રતિ આખિયો. ॥૨૪૭॥
ઇમ બિહું સ્થાને જોય રે, પાઠ શબ્દ છે જૂ જુઆ,
કોલુણ અનુકમ્પ હોય રે, કોઉલ તે કૌતુહલ કહ્યો. ॥૨૪૮॥
ત્રસ જીવાં રે માંહિ રે, મનુષ્ય તિર્યંચ સહુ આવિયા,
તસુ અનુકમ્પા ત્યાહિ રે, બાંધે ખોલે મુનિતદા. ॥૨૪૯॥
પ્રાયશ્ચિત કહ્યો તિહિવાર રે, સૂત્ર વચનતે સત્ય હે,
ગૃહસ્થની સાર સંભાર રે, સાવદ્ય જાન મુનિ નહીં કરૈ. ॥૨૫૦॥
ગૃહસ્થ તણો જે કામ રે, તે કરવું કલ્પે નહીં,
કહા અકલ્પનિક ઠામ રે, પામ્યા ગૃહસ્થ અનુકમ્પ કરિ. ॥૨૫૧॥
તેલાદિ મર્દન કરે દરે, મુનિ તનુ શાન્તિ પમાયવે,
યહ દોષ ઉપજે દરે, દ્વીતિય શ્રુત સ્કન્ધે દુરઅંગે. ॥૨૫૨॥
તિહાંપિણ કોલુણદી શબ્દ રે, તસુ અનુકમ્પા અર્થ છે,
એમ ઇહાં પિણ લબ્દ રે, કહ્યો કોલુણ શબ્દ સારખો. ॥૨૫૩॥
તથા અજીવિકા નિમિત્ત રે, અર્થ કરે કોલુણ તણો,
તે પિણ હૈ વિપરીત રે, ઇહાં મુનિને કાંઇ આજીવિકા. ॥૨૫૪॥
કિહાં હીન સુત્ર વિપેહ રે, કોલુણ તે આજીવિકા,
જે સુત્રાર્થ ન જાણેહ રે, તે મનકલ્પિત અર્થ કરે. ॥૨૫૫॥
વલિ કહે ઇમ વાય રે, અનુકમ્પ સાવદ્ય ન હુવે,

નિર્વદ્ય હી કહેવાય રે, તત્તોતર ન્યાય વિચારીયે. ॥૨૫૬॥
અનુકમ્પા રે કાજ રે, દેવકીનાં ષટ્સુત પ્રતે,
સુલસાં ઘરે સમાજ રે, મેલ્યાં હરણ ગવેષિ સુર. ॥૨૫૭॥
અનુકમ્પા ચિત્ત આણ રે, ઊલહો પૂર્ણ કિયો દેવતા,
જ્ઞાતા સૂત્ર વખાણ રે, અભય કુમાર તણો તદા. ॥૨૫૮॥
શ્રીકૃષ્ણ ઇંટ ઉપાર રે, મેલી વૃદ્ધ તણે ઘરે,
અંતગઢ સૂત્ર મઝાર રે, અનુકંપા કરિ તેહની. ॥૨૫૯॥
ભોગ પ્રાર્થના કીધ રે, રયણા દેવી જિન ઋષિ પ્રતે,
તે અનુકમ્પા કરી પ્રસિદ્ધિ રે, જ્ઞાતા નવમાધ્યયનમેં. ॥૨૬૦॥
ઇત્યાદિક બહુ ઠામ રે, અનુકમ્પા કરીને બહુ,
કીધા સાવદ્ય કામ રે, તે સાવદ્ય અનુકમ્પ ઇમ. ॥૨૬૧॥
સાંસારિક ઉપકાર રે, તેહથી મુનિ ન્યારા થયા,
શ્રી જિન આજ્ઞા બાર રે, કાર્ય કિયાં પ્રાયશ્ચિત હુવે. ॥૨૬૨॥
તેમ દશાં અવલોય રે, અનુકમ્પા અર્થે મુનિ,
ત્રસ બાંધે મૂકે કોય રે, તો ચૌમાસી પ્રાયશ્ચિત. ॥૨૬૩॥

બોલ ઓગણપચાસમો.

મોક્ષરો માર્ગ જાણે નહીં તિણ ને શ્રીભગવાનરી આજ્ઞારો લાભ નહીં.

સા૦ સૂ૦ પ્રથમ આચારાંગ અ. ૪ ઉ. ૪.

દોહા—મોક્ષ માર્ગ જાણે નહીં, પ્રથમ આચારાંગ માંહિ,
લાભ નહીં જિન આજ્ઞાને, તૂર્ય અધ્યયને માંહિ. ॥૨૬૪॥
[illegible]
[illegible] ॥૨૬૫॥

તિણ સૂં તપથી નિજતનું, લોહી માંસ સુકાય,
બ્રહ્મચર્ય બસવેં કરી, માનનીય કહવાય. ॥૨૬૬॥
પ્રથમ ઈન્દ્રિયાં વશ કરી, પિણ મોહ ઉદયતે બાલ,
વિષયાશક્ત હોવા થકી, ન સકે બન્ધન ટાલ. ॥૨૬૭॥
વલિ પ્રપંચ કરે ઘણો, એહવો પુરૂષ અયાણ,
મોહ તિમિરમેં વર્તતો, કિમ પામે જિણ આણ. ॥૨૬૮॥

સૂત્રપાઠ—દુરણુ ચરો મગ્ગો, વીરાણું અણીયટ્ટ ગામીણું, વિગિંચ મંસ સોણિયં એસ પુરિસે દવીએ વીરે જાયાણિજ્જે વિયાહિએ જે ધુણાતિ સમુસ્સયં વસિતા બંભચેરંમિ, ણેતેહિં પલિ છન્નેહિં આયાણ સોય ગઢિયે બાલે અવોચ્છિન્ન બંધણે અણભિક્કંત સંજોએ, તમંસિ અવિજાણઓ, આણાએ લંભો ણત્થિ ત્તિવેમી.

શ્રી આચારાંગ પ્રસૂત્રે થમ શ્રુત સ્કન્ધે ચતુર્થ અધ્યયને

ભાવાર્થ—મુક્તિ પાને વાલે વીર પુરૂષોં કા માર્ગ બહુતહી કઠિનહૈ, ઇસલિયે હે મુનિ તપશ્ચર્યાદિ કરકે માંસ રક્તકો શુષ્ક કર, જો પુરૂષ સદૈવ બ્રહ્મચર્યપૂર્વક રહ કર તપસે શરીરકો દમતે હૈ વે મોક્ષ પ્રપ્ત કરને વાલે વીર પુરૂષ માનનીય હોતે હૈ ઔર જો પુરૂષ શરૂઆતમેં કદાચિત્ ઇન્દ્રિયોંકો વશ કરકે વર્તે હૈ ઔર પીછે મોહકે જોશમેં આકે વિષયોં મેં આશક્ત હો ગયે હૈ ઐસે બાલ (અજ્ઞાની) પુરૂષ કિસી બન્ધનસે નહીં છૂટતે ઔર પ્રપંચ રહિત નહીં હોતે અતઃ ઐસે અજ્ઞાન પુરૂષકો મોહમય અન્ધકારમેં વર્તતે હુએ ભગવાનકી આજ્ઞાકા લાભ નહીં હોતા હૈ.

બોલ પચાસમો

બ્રાહ્મણને જિમાયા તમતમા કહી.

સા૦ સૂ૦ ઉ૦ અ૦ ૧૪ ગાથા ૧૨

દોહા—વિપ્ર જિમાયાં તમતમા, કહ્યો ભૃગુના પુત્ર,
ઉત્તરાધ્યયને ચવદમે, ગાથા બારમી સુત્ર. ॥ ૨૫૯ ॥
વેદ ભણ્યા નહીં ત્રાણ શરણ, નહીં આતમ ઉદ્ધાર,
ભોજન જિમાયાં તમતમા, પહોંચે નરક મઝાર. ॥ ૨૬૦ ॥
સુત જાયાં નહીં શિવ ગતિ, તે માટે અવધાર,
ગૃહસ્થાશ્રમ નહીં રહાં હમેં, લેશ્યાં સંયમ ભાર ॥ ૨૬૧ ॥

સૂત્રપાઠ—વેયા અહિયા ન ભવંતિ તાણં, ભુત્તા દિયા નિંતિ તમં
તમેણં, જાયાય પુત્તા ન હવંતિ તાણં, કોણા મતેઅણુ મન્નેજ
એયં ॥ ૧૨ ॥

ઉત્તરાધ્યયને અ. ૧૪

ભાવાર્થ—વેદ પઢ નેસેહી ત્રાણ શરણ નહી હોતા. ભોજન દેનેસે તમતમામેં જાતે હૈ ઔર પુત્રાદિ હોનેમે સંસાર સમુદ્ર નહીં તિરતે, અતઃ અહો તાતજી તુમ્હારે વચનોંકો કૈસે સ્વીકારેં.

સોરઠા—ઈહાં કોઈ યુક્તિ લગાયરે, કહે ભૃગુસુતનો ગૃહસ્થપણા,
તસુ વચ કેમ મનાયરે, વા તમાતમ મિથ્યાત હુવૈ. ॥ ૨૬૨ ॥
તસુ ઉત્તર સુવિચારરે, ન્યાય દૃષ્ટિ અવલોકિયે,
ઈહાં રહુવી ગાથા મઝારરે, ભગવન ગણધર ઈમ કહ્યો ॥ ૨૬૩ ॥
બોલે વચન વિમાસરે, તુંપે પર ઈમ આખિયો,
તો મિથ્યા વચ કિમ તાસરે, ગણધર તામ સરાવિયો ॥ ૨૬૪ ॥
સાંચા મુન વચ માનરે, ભૃગુ પિતુ સંયમ લિયો,
જિન મત સાંચા જાનરે, નિજ મત ખોટો કહિયો ॥ ૨૬૫ ॥
કહે હુવૈ મિથ્યાતરે, ધર્મ કહિ જિમાવિયા
તે લેખે પિતુ થાયરે, પાપ બન્ધ ભોજન દિયાં ॥ ૨૬૬ ॥
અત્રપુરી મઝારરે, અન્ધારે અન્ધાર છે,
રૌરવાદિ નરક વિસ્તારરે તમતમાનું અર્થ ઈમ. ૨૬૭ ॥

બોલ એકાવનમો

ભોજિતા દ્વિજા વિપ્રા નયન્તિ તમ સોપિયત્ત
મસ્તરિમન રૌદ્ર રૌરવાદિકે નરકેણું વાકયાલંકારે-

સોરઠા—તથા સુયગડાઅંગ મજારરે, આર્દ્ર મુનિપિણ ઈમ કહ્યો,
દ્વિતિય શ્રુતસ્કન્ધે ધારરે, અધ્યયન છઠ્ઠાને વિષે. ॥ ૨૭૮॥
સ્નાતક દોય હજારરે, વિષયાશક્ત વિપ્રાં પ્રતે.
જાવે નરક મજારરે, ભોજન જિમાયાં મધ્ય કહ્યો. ॥ ૨૭૯॥
માંસ લોલુપી જેહરે, એકાન્ત અર્થી ખાણુરા,
ઘર ઘર ભમતા તેહરે, પેટ ભરાઇ કારણે. ॥ ૨૮૦ ॥
બ્રહ્મ ક્રિયા ન પાલેહ રે, હિંસા ધર્મ પ્રશંસતા,
વલી નિષેધના તે કરેહ રે, પ્રધાન દયા ધર્મ તેહની. ॥૨૮૧॥
હીનાચારી એકરે, એહવા પ્રતે જે જીમાવતાં,
જાવે નરક મજાર રે, સુરાવતાર જિહાંહી રહ્યો. ॥ ૨૮૨ ॥

સૂત્રપાઠ—સિણાયે ગાણું દુઓ બે સહસ્સે,
જે ભોયએ ણિતિએ કુલાલ યાણું, સે ગચ્છઇ લોલુપા સંપગાઢે,
તિ૦ વા તિવી ણુરગાહી સેવી ॥ ૪૪ ॥
દયા વરંધમ્મ ઉગંછમાણે, વહાવહં ધમ્મ પસંસ માણે,
એગંપિ જે ભોય અયઇ અસીલં, ણિવોણી સવ્વઇ કઓ સુરેહિં ॥ ૪૫ ॥
સૂત્ર કૃતાંગે દ્વિ. શ્રુત-ષટમધ્યયને.

ભાવાર્થ—આર્દ્ર કુમાર મુનિકો બ્રાહ્મણોને કહાકિ દો હજાર વિપ્રોકો જિમાનેસે પુણ્યકા રુંધ ઉપાર્જન કરકે દેવતા હોતા હૈ તબ આર્દ્ર કુમાર મુનિને ઉત્તર દિયાકિ જો દો હજાર સ્નાતક આમિષ્યાર્થી બ્રહ્મચર્ય ક્રિયા રહિત ઘર ઘરમેં ભિક્ષા માંગને વાલે કુપાત્ર બ્રાહ્મણોંકો જિમાનસે મહા તીવ્ર વેદના વાલી નરકમેં જાતે હૈ ક્યોંકિ જો પ્રધાન દયા ધર્મ હૈ ઉસકી તો નિન્દા કરતે હૈ ઔર

હિંસા ધર્મકી પ્રશંસા કરતે હૈ ઐસે એક કો ભી ભોજન કરાનસે સુરગતિ તો જહાંકી રહી પરંતુ નરક ગતિ પ્રાપ્ત હોતી હૈ.

બોલ બાવનમો

સાધુ રે સર્વ થકી અઢારહ પાપ રા ત્યાગ છે પિણ દેશ થકી નહીં.

દોહા—સર્વ પ્રકારે ત્યાગિયા, પાપ અઢારહ જાન,
ઉવવાઇ પ્રશ્ન એકવીસમેં સાધુ મહા ગુણ ખાન ॥૨૮૩॥
ગામાગર અરૂ નગરમેં, યાવત્ સન્નીવેશ,
ઇક ઇક મનુ એહુવાઅ છે. સંભળજો સુવિશેષ. ॥૨૮૪॥
અલ્પારંભ અપરિગ્રહી, ધાર્મિક ધર્મ ઇષ્ટ,
યાવત્ ધર્મની વૃત્તિ કલ્પ સુશીલ સુવ્રતિ શિષ્ટ ॥૨૮૫॥
આનંદકારી મુની તોકા, સર્વ પ્રાણાતિપાત.
યાવત્ સર્વ પરિગ્રહ થકી, નિવૃત્ત તેહ સુજ્ઞાત. ॥૨૮૬॥
ક્રોધ માન માયા અરૂ, લોભ થકી મુનિ તેહ.
જાવ મિથ્યા દર્શન શલ્યથી. પ્રતિ વિરત્યા છે તેહ ॥૨૮૭॥
સુજ આરમ્ભ સમારમ્ભ વલિ. કરણ કરાવણ જાણ.
પચન પચાવન તેહના, સર્વથા કિયા પચ્ચખાણ ॥૨૮૮॥
કુટ્ટણ પીટ્ટણ તર્જના, તાડન બધ અને બંધ,
પરિ કલેશથી નિવૃત્ત થયા [illegible] ॥[illegible]॥
સર્વ થકી [illegible]
નેહ વિલેપન [illegible]
[illegible]
સર્વ પ્રકારે [illegible] ॥૨૯૦॥

કષ્ટ પરિતાપ પર પ્રાણિને હોવે જેહ ઉપાય,
યાવજ્જીવ નિવર્ત્યા તેહથી તે અણગાર કહાય. ॥ ૨૯૨॥
ઇરિયા ભાષા સમિતિ યુત, નિર્ગ્રંથ વચનજ તન્ત,
તસુ આગે કરકે મૂનિ, વિચરે મહા ગુણવન્ત. ॥ ૨૯ ॥

સૂત્રપાઠ—સેજે ઇમે ગામાગર નગર જાવ સન્નિ વેસેસુ મણુયા ભવન્તિ તંજહા, અણારમ્ભા, અપરિગ્ગહા, ધમ્મિયા, ધમિટ્ઠા જાવ ધમ્મેણ ચેવ બિતિ કીયે માણા, સુસીલા, સુવ્વયા સુપડિયાણંદા, સવ્વાઓ, પાણઇ વાયાઓ, પડિબિરયા, જાવ સવ્વાઓ પરિગ્ગહાઓ પડિબિરયા, સવ્વાઓ કોહાઓ માણાઓ માયાઓ, લોહાઓ, મિચ્છા દંસણ સલ્લાઓ, પડિબિરયા, સવ્વાઓ આરમ્ભ સમારમ્ભાઓ, પડિબિરયા, સવ્વાઓ કરણ કરાવણઓ પડિબિરયા, સવ્વાઓ પયણ પયાવણ-ઓપડિબિરયા સવ્વાઓ કોટ્ટણ પીટ્ટણ તજ્જણ તાડણ વહ બંધ પરિ કિલેસાઓ પડિબિરયા, સવ્વાઓ ણ્હાણ મદ્દણ વણ્ણક વિલેવન, સદ્દ ફરિસ રસ રૂવ ગંધ મલ્લા લંકા રાતો પડિ વિરયા, જે પાવણ્ણે તહપ્પગારે સાવજ્જ જોગો વહિવા કમ્મંતા પરપાણ પરિયાવણ કરા કજ્જંતિ તતોવિ પડિ વિરયા, જાવજ્જીવાએ, સે જહા નામએ અણગારા ભવંતિ, ઇરીયા, સમિયા ભાસાસમિયા જાવ ઇણ મેવ ણિગ્ગંથ પાવયણ પુરાઓ કાઓ વિહરંતિ.

ઉત્તર ઈ પ્રશ્ન ૨૧ મો.

ભાવાર્થ—જેજે ગ્રામ આગાર નગર યાવત્ સન્નિવેશમેં મનુષ્ય હોતે હૈ તદ્યથાઃ— સર્વથા જ્યોંહી ક્યોંકિ આરમ્ભ રહિત, સર્વથા મૃષાવાદ રહિત, સર્વથા અદત્ત

રહિત સર્વથા મૈથુન રહિત, સર્વથા ધાતુમાત્ર પરિગ્રહ રહિત હોતેહૈ જિન્હોંકા ધર્મકી ઈષ્ટ હૈ યાવત્ ધર્મકી વૃત્તિ કલ્પને હુએ વિચરતે હૈ, વેસુશીલશુદ્ધાચારી સુવૃત્તિ અચ્છાકર્ય કર આનંદ માનનેવાલે સર્વ પ્રકાર તીન કરણ તીનયોગસે પ્રાણાતિપાતમેં નિવૃત હુએ યાવત્ પરિગ્રહ નિવૃત્ત હુએ તૈસેહી સવી પ્રકારસે ક્રોધ માન માયા લોભ યાવત્ મિથ્યા દર્શન શલ્યસે નિવૃત્ત હુએ સબ તરહ આરમ્ભ સમારમ્ભસે નિવૃત્ત હુએ એવં પચન પચાવનાદિ ક્રિયાસે નિવૃત્ત હુએ સબ તરહમેં કુટન પીટન તર્જન તાડન બધ બન્ધન ક્લેશસે નિવૃત હુએ એવં સબ તરહમે સ્નાન, પીઠીમર્દન, વિલેપનાદિ વિલેપનસે નિવૃત્ત, શબ્દસ્પર્શરૂપ ગન્ધમાલા અલંકાર આદિમે સર્વતઃ નિવૃત હુવે ઔરભી સાવદ્ય કામયોગોપાધિ કર્મમે અન્ય પ્રાણિકો પરિતાપ હોય ઐસે કાર્યસે જાવ જીવ પર્યન્ત સર્વથા નિવૃત્ત હુવે વે અણગારવાની સાધુ હોતે હૈ, વે ઇર્યા સમિતિવન્ત ભાષાસમિતિવન્ત યાવત્ જિન પ્રણિત નિગ્રંથ પ્રવચનકો આગેકર ઉનકે અનુગામી બને વિચરતે હૈ.

બોલ ત્રેપનમો

સાધુરા ભંડઉપકરણ પરિગ્રહમેં નહીં કહ્યા મૂ-
છાં રાખેતો પરિગ્રહ લાગે ઇમ કહ્યો.

સા. સૂ. દશવૈકાલિક અ. ૬ ગાથા ૨૧ મી

દોહા—વસ્ત્ર પાત્રને કમ્બલ, પાય પુંછણ આદિ
સંયમ લજ્જા અર્થ મુનિ ધારે રાગ નમાંહિ ॥૨૯॥
તે પરિગ્રહમાંહે નહીં ભાખ્યા જ્ઞાત પુત્ર મહાવીર,
મૂર્છાથી પરિગ્રહ કહ્યો, મહાઋષિ ગુણવીર ॥૨૯॥
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ॥ ૨૯॥

સુત્રપાઠ—જંપિ વત્થં વપાયંવા, કંબલ પાયપુંછણ
 તંપિ સંજમ લજ્જઠ્ઠા [illegible] [illegible] ॥ ૨૦ ॥
 નસો પરિગ્ગહો વુત્તો નાયપુત્તેણ [illegible]
 મુચ્છા પરિગ્ગહો વુત્તો ઈઈ [illegible] ॥ ૨૧ ॥
 દશ વૈકાલિક અ. ૬ ગા ૨૧ મી

ભાવાર્થ—જે વસ્ત્ર પાત્ર કંબલ [illegible]
પરિગ્રહમેં નહીં શ્રી જ્ઞાતપુત્ર મહાવીર [illegible]
ધારે તો પરિગ્રહમેં હૈ એસા મહર્ષિને કહા હૈ

બોલ ગોપનમો

સાધુરે નવ કોટી પચ્ચખાણ કરણા

સા. સૂ. દશવૈકાલિક અ-૪

દોહા—ત્રિવિધ ત્રિવિધ નવ કોટીસે, [illegible]
 દશવૈકાલિકમેં કહ્યો, [illegible] ॥ ૩૦ ॥
 ષટ્ જીવ નિકાયે પ્રતે, [illegible]
 અનુમોદે ન કરતાં પ્રતિ મન વચ કાય [illegible]

સુત્રપાઠ—ઇચ્ચેહિં છએહિં જીવ નિકાયનં [illegible] ॥ ૧ ॥
 સમારમ્ભેજ્જા નેવન્નેહિં [illegible] ॥
 સમારમ્ભંતે વિ અન્નેન [illegible] ॥
 જે તિવિહેણં તિવિહેણં [illegible]
 ન કરેમિ નકારવેમિ કરંતં પિ [illegible]
 દશવૈકાલિક અધ્યયન ૪ થું

ભાવાર્થ—ઇન છ જીવ નિકાયોંકા [illegible]
 કરે નહીં ઔર કરાવે [illegible]

પ્રમાણે યાવત્જીવ પર્યંત વૈસા કરે નહીં અન્યસે કરાવે નહીં કરતેકો અચ્છા જાને નહીં ઇસ તરહ નવ કોટી પચ્ચખાન હૈ.

બોલ પંચાવનમો

આચારજની આજ્ઞા બિના આહાર કરે કરતાને ભલો જાણે તો પ્રાયશ્ચિત કહ્યો સા. સૂ. નિશીતઉ–૪ બોલ ૨૨ મો

દોહા—આચાર્યની આજ્ઞા વિના, અરૂ બિન દીધાં આહાર,
જે સાધુજી ભોગવે પ્રાયશ્ચિત તસુ ધાર. ॥ ૨૯ ॥
ઇમ કહ્યો સૂત્ર નિશીથમેં, ચૌથે ઉદ્દેશે મઝાર,
ગુરૂ આજ્ઞા બિન ભોગવ્યાં, આખ્યો દંડ ઉદાર, ॥ ૩૦ ॥

સૂત્રપાઠ—જો સાધુ આચાર્ય કે બિના દિયે ચારોં પ્રકારકા આહાર કરે કરનેકો ભલા જાને તો પ્રાયશ્ચિત.

બોલ છપ્પનમો

પુણ્ય પાપસે જીવને જીવને પચનો દીઠો કહ્યો. સા. સૂ. ઉતરાધ્યયન અ. ૧૦ ગાથા ૧૫ મી.

દોહા—પુન્ય પાપસે જીવને, પચનો દેખ્યો સોય,
દશમેં ઉત્રાધ્યયનમેં, પનરમી ગાથા જોય ॥ જોય ॥
ભવ સંસારે સંકરૂં, શુભાશુભ કર્મ પ્રભાવ
પ્રમાદ પ્રમાદ વહોલ પજુ કરા કોઇ, નતજો [illegible] ॥ ૩૨ ॥

સૂત્રપાઠ—એવં ભવ સંસારે, સંસરઇ સુહા સુહેહ કમ્મેહિ
જીવો પમાય બહુલો, સમયં ગોયમ મા પમાયએ
ઉત્તરાધ્યયન ૧૦

ભાવાર્થ—ઐસે ભવ સંસારમેં પ્રમાદી જીવ શુભાશુભ કર્મ કરકે પરિભ્રમણ કરતા હૈ ઇસલિયે હે ગૌતમ, સમય માત્રભી પ્રમાદ મત કર.

બોલ સત્તાવનમો

પુન્ય પાપને ખપાવણા કહયો

સા. સૂ. ઉત્ત. અ. ૨૧ મું ગાથા ૨૪ મી

દોહા—પુણ્ય પાપ બેહૂં ભણી ખપાવણા સુવિશાલ,
ઉત્તરાધ્યયને એકવીસમેં, ચોબીસમી ગાથા ન્હાલ. ॥ ૩૦૩ ॥
દ્વિવિધ ખપાયાં શીઘ્ર તે, પુન્યપાપ અસરાલ,
અપુનરાગમ ગતિ લહી, ભવાબ્ધિ તર્યો સમુદ્રપાલ. ॥ ૩૦૪ ॥

સૂત્રપાઠ—દુવિહં ખવે ઉચ પુણ્ણાપાવં નિરંગણે સવ્વાઓ વિપ્પ મુક્કે તરિત્તા સમુદ્દં મહાભબોઘં, સમુદ્દપાલે અપુણાગમં ગએતિવમિ.

ઉ. અધ્ય. ૨૧મું ગાથા ૨૪મી.

ભાવાર્થ—પુન્યપાપ દોનોકા ક્ષય કર શૈલેસી અવસ્થાકો પ્રાપ્ત હો મહાપ્રભાવિક ભવ સમુદ્ર હૈ ઉસે તૈર કર પુનઃ વાપિસ ન આના પડે ઐસી જો સિદ્ધ ગતિ હૈ સો સમુદ્રપાલ મુનિ પ્રાપ્ત હુવે.

બોલ અઠાવનમો

ઉસન્ના પાસત્થા અર્થાત્ ઢીલા શિથિલાચારીને વન્દના કરે પ્રશંસા કરે કરાવે કરતાને ભલો જાણે તો પાયશ્ચિત્ત કહ્યો.

સા. સૂ. નિશીથ ઉદ્દેશ ૧૩ બોલ ૪૨-૪૩-૪૪-૪૫.

દોહા—જે મુનિ પાસત્થાપ્રતે, વન્દના કરે કરાય,
કરતાંને ભલો જાણિયાં, ચૌમાસી પ્રાયશ્ચિત આય ॥૩૨૫॥
દોષી મૂલ ઉત્તર ગુણે, તે ઉસન્ના કહવાય,
તેહને પિણ વાંદ્યા થકાં, ઈમહિજ દણ્ડ સુપાય. ॥૩૨૬॥
વલિ પાસત્થા ઉસન્નાતણી, કરૈ પ્રશંસા કોય,
પ્રાયશ્ચિત ચૌમાસી તસુ, નશીથ તેરહવેંજોય ॥૩૨૭॥

સૂત્રપાઠ—જે ભિક્ખૂ પાસત્થં બંદઇ વદંતં વા સાઇજ્જઇ ॥૪૨॥
જે ભિક્ખૂ પાસત્થં પસંસતિ, પસંસંત વાસા ઇજ્જઇ ॥૪૩॥
જે ભિક્ખૂ ઉસણ્ણં વંદઇ બંદંતં વાસાઇજ્જઇ ॥૪૪॥
જે ભિક્ખૂ ઉસણ્ણં પસંસે છે પસંસં તવા સાઇજ્જઇ ॥૪૫॥

નિશીય ઉ. ૧૩

ભાવાર્થ—જે ભિક્ષુ પાસત્થા અર્થાત શિથિલાચારીકો વન્દે વન્દાવે અનુમોદે તો પ્રાયશ્ચિત ॥૪૨॥ જે ભિક્ષુ શિથિલાચારીકી પ્રશંસા કરે કરાવે અનુમોદે તો પ્રાયશ્ચિત ॥૪૩॥ જે ભિક્ષુ ઉસન્નાયાનો મૂલ ઉત્તર ગુણોમેં દોષ લગાને વાલોંકો વન્દે વન્દાવે અનુમોદે તો પ્રાયશ્ચિત ॥૪૪॥ જે ભિક્ષુ ઉસન્નાકી પ્રશંસા કરે કરાવે અનુમોદે તો પ્રાયશ્ચિત. ॥૪૫॥

બોલ ઓગણસાઠમો

જે સાધુ ગ્રહસ્થકી ઔષધિ કરે કરાવે કરતાં પ્રતે અનુમોદે તો પ્રાયશ્ચિત.

સા. સૂ. નિશીથ ઉ. ૧૨ મો, બોલ ૧૭ મો

દોહા—ગ્રહસ્થની ઔષધ કરે, જો સાધુ મુનિરાય,
ચૌમાસ દંડ આવે તેને કહ્યો જિનરાય ॥૩૨૮॥
સૂત્રપાઠ—જે ભિક્ખૂ ગિહિ તિગિચ્છં કરેઇ કરંતં વા સાઇજ્જઇ ॥૧૭॥

ભાવાર્થ—જો સાધુ ગ્રહસ્થકી ઔષધિકરે કરાવે કરતેકો અનુમોદેતો પ્રાયશ્ચિત.

બોલ સાઠમો

સામાયક દો કહી, ૧. આગાર સામાયક ૨. અણગાર સામાયક

સા. સૂ. ઠાણુંગ ઠાણે ૨ ઉ. ૩ જો.

દોહા—સામાયક દ્વાવિધ કહી, આગાર અને અણગાર,
સ્થાનાંગ ઠાણે દૂસરે, તીજા ઉદ્દેશા મઝાર. ॥૩૦૯॥
આગાર સામાયક ગ્રહસ્થરે, કરે આગાર રહિત,
અણાગાર અણગારરે, તે આગાર રહિત. ॥૩૧૦॥

સૂત્રપાઠ—દુવિહે સામાઇએ પણ્ણતે તંજહા—આગાર
સામાઇએ ચેવ અણાગાર સામાઇએ ચેવ,
સ્થાનાંગે દ્વિતીય સ્થાને.

ભાવાર્થ—દો પ્રકારકી સામાયિક કહી તદ્યથાઃ—આગાર સામાયિક, અર્થાત્ ગૃહસ્થ શ્રાવકકે મુહુર્તાદિકો મર્યાદ સહિત સામાયિક, દૂસરી અણગાર સામાયિક યાની સાધુકે જો મહાવ્રત રૂપ યાવત્જીવન પર્યંત હૈસે આગાર રહિત.

બોલ એકસઠમો

ચારિત્ર દોય કહયા—૧. આગાર ચારિત્ર ૨. અણગાર ચારિત્ર

સા. સૂ. સ્થાનાંગઠાણે ૨ ઉ. ૧

દોહા—ચારિત્ર ધર્મ દ્વિવિધ કહયો, આગાર અણગાર જાણ,
સ્થાનાંગ ઠાણે દૂસરે, પહલે ઉદ્દેશે પિછાણ ॥૩૧૧॥

સૂત્રપાઠ—ચરિત્ત ધમ્મે દુવિહે પણ્ણત્તે તંજહાઃ—આગાર ચરિત્ત ધમ્મેચેવ; અણાગાર ચરિત્ત ધમ્મેચેવ,

સુ. સ્થાનાંગ દ્વિતીય સ્થાને.

ભાવાર્થ—ચારિત્ર ધર્મ કે દો ભેદ પ્રરૂપે તદ્યથાઃ—આગાર ચારિત્ર ધર્મસો ગૃહસ્થ સમ્યક્ત્વ સહિત સ્થૂલપને વ્રત આદરે, અણગાર ચારિત્ર ધર્મસો ગૃહસ્થાશ્રમકા સર્વથા ત્યાગ કર પંચમહાવ્રત આદરે.

બોલ બાસઠમો

ધર્મ દોય કહ્યા—૧. શ્રુત ધર્મ ૨. ચારિત્ર ધર્મ

સા. સૂ. ઠાણાંગ ઠા. ૨ ઉ. ૧.

દોહા—દોય ધર્મ જિન આખીયા, શ્રુત ચારિત્ર ઉદાર,
શ્રુત તે આગમ જિન કથિત, ચારિત્ર તે અનગાર ॥૩૧૨॥
સ્થાનાંગ સ્થાને દૂસરે, પ્રથમ ઉદ્દેશ મઝાર,
બોલે પચ્ચીસમાને વિષે, કહ્યો ધર્મ વિસ્તાર. ॥૩૧૩॥

સૂત્રપાઠ—દુવિહે ધં. તં. સુઅધમ્મે ચેવ ચરિત્ત ધમ્મે ચેવ.

ઠાણાંગ ઠા. ૨

ભાવાર્થ—દુવિહે [illegible] ૧ શ્રુતધર્મ [illegible] ૨. ચારિત્ર ધર્મ [illegible]

બોલ ત્રેસઠમો

કર્મ ખપાવવાની કરણી દોય કહી—સંયમ અને તપ

સા. સૂ. ઉત્તરાધ્યયન અ. ૨૮ મેં ગાથા ૩૬ મી.

દોહા—કરણી કર્મ ખપાવવા, દોય કહી જિનરાય,
ઉત્તરાધ્યયન અઠવીસમેં, છતીસમી ગાથાતાય. ॥૩૧૪॥
પૂર્વ સંચિત કર્મ તે, તપ સંયમથી ખપાય,
હીન કરણ સબ દુઃખ તણો, મહાન્‍ઋષિ કરણી કરાય. ॥૩૧૫॥

સુત્રપાઠ—ખવેતા પુવ્વ કમ્માઈં, સંજમેણ, તવેણય.
સવ્વ દુક્ખ પહીણટ્ઠા પક્કમંતિ મહેસિણો તિબેમી ॥૩૬॥
ઉત્તરાધ્યયન અ. ૨૮ મું.

ભાવાર્થ—સતરે પ્રકારે સંયમસે ઔર બારે પ્રકાર તપસે પૂર્વ સંચિત કર્મોંકા ક્ષય કરે ઔર જન્મ જરા મૃત્યુરૂપ સર્વ દુખોંસે રહિતાર્થ મહાઋષિ કરણી કરે.

બોલ ચોસઠમો

માર્ગ દોય કહ્યા–૧. ભગવાનરો પ્રરૂપ્યો માર્ગ ઔર
૨. પાખંડિયારો પ્રરૂપ્યો માર્ગ

સા. સૂ. ઉ. અ. ૨૩ મેં ગાથા ૬૩ મી.

દોહા—દોય માર્ગ હૈ જગતમેં, એક પાખંડી કહાય,
દ્વિતીય માર્ગ હૈ જિન કથિત, તેહ પરમ સુખદાય. ॥૩૧૫॥
ઉત્તરાધ્યયન તેબીસમેં, કેશી શ્રમણ પૂછંત,
તબ ગોયમ ઇહ વિધિ કહ્યો, તે સુણિ જચો ધરિ ખંત. ॥૩૧૬॥
કુપ્રવચન પાખંડીના સર્વે ઉન્માર્ગ ગહંત,
સન્માર્ગ જે જિન કહ્યો, ઉત્તમ માર્ગ તે તંત. ॥૩૧૭॥

સૂત્રપાઠ—કુપવ્વયણ પાસણ્ડી, સવ્વે ઉમ્મગ પટ્ઠિયા,
સમ્મગં તુ જિણક્ખાયં, એ સમગ્ગે હિ ઉત્તમે. ॥૬૩॥

સૂત્રપાઠ—ચરિત્ત ધમ્મે દુવિહે પણ્ણુતે તંજહાઃ—આગાર ચરિત્ત ધમ્મેચેવ; અણુગાર ચરિત્ત ધમ્મેચેવ,

સુ. સ્થાનાંગ દ્વિતીય સ્થાને.

ભાવાર્થ—ચારિત્ર ધર્મ કે દો ભેદ પ્રરૂપે તદ્યથાઃ—આગાર ચારિત્ર ધર્મસે ગૃહસ્થ સમ્યક્ત્વ સહિત સ્થૂલપને વ્રત આદરે, અણગાર ચારિત્ર ધર્મસે મહસ્થાશ્રમકા સર્વથા ત્યાગ કર પંચમહાવ્રત આદરે.

બોલ બાસઠમો

ધર્મ દોય કહ્યા—૧. શ્રુત ધર્મ ૨. ચારિત્ર ધર્મ

સા. સૂ. ઠાણાંગ ઠા. ૨ ઉ. ૧.

દોહા—દોય ધર્મ જિન આખીયા, શ્રુત ચારિત્ર ઉદાર,
શ્રુત તે આગમ જિન કથિત, ચારિત્ર તે અનગાર. ॥૩૧૨॥
સ્થાનાંગ સ્થાને દૂસરે, પ્રથમા ઉદ્દેશ મઝાર,
બોલે પચ્ચીસમાંને વિષે, કહ્યો ધર્મ વિસ્તાર. ॥૩૧૩॥

સૂત્રપાઠ—દુવિહે ધં. નં. સુઅધમ્મે ચેવ ચરિત્ત ધમ્મે ચેવ.

ઠાણાંગ ઠા. ૨

ભાવાર્થ—દુવિધ ધર્મ [illegible] ૧. શ્રુતધર્મ દ્વાદશાંગ [illegible] ૨. ચારિત્ર ધર્મ [illegible]

બોલ ત્રેસઠમો

કર્મ ખપાવવાની કરણી દોય કહી—સંયમ અને તપ

સા. સૂ. ઉત્તરાધ્યયન અ. ૨૮ મે ગાથા ૩૬ મી.

દોહા—કરણી કર્મ ખપાવવા, દોય કહી જિનરાય,
ઉત્તરાધ્યયન અઠવીસમેં, છતીસમી ગાથાતાય. ॥ ૩૧૪॥
પૂર્વ સંચિત કર્મ તે, તપ સંયમથી ખપાય,
હીન કરણ સબ દુઃખ તણો, મહાઋષિ કરણી કરાય. ॥ ૩૧૫ ॥

સુત્રપાઠ—ખવેતા પુવ્ન કમ્માઈ, સંજમેણ, તવેણય.
સવ્વ દુકખ પહીણઠ્ઠા પક્કમંતિ મહેસિણો તિવેમી ॥ ૩૬ ॥
ઉત્તરાધ્યયન અ. ૨૮ મું.

ભાવાર્થ—સતરે પ્રકારે સંયમસે ઔર બારે પ્રકાર તપસે પૂર્વ સંચિત કર્મોકા ક્ષય કરે ઔર જન્મ જરા મૃત્યુરૂપ સર્વ દુખોંસે રહિતાર્થ મહાઋષિ કરણી કરે.

બોલ ચોસઠમો

માર્ગ દોય કહ્યા–૧. ભગવાનરો પ્રરૂપ્યો માર્ગ ઔર ૨. પાખંડિયારો પ્રરૂપ્યો માર્ગ

સા. સૂ. ઉ. અ. ૩૩ મેં ગાથા ૬૩ મી.

દોહા—દોય માર્ગ હૈ જગતમેં, એક પાખંડી કહાય,
દ્વિતીય માર્ગ હૈ જિન કથિત, તેહુ પરમ સુખદાય. ॥ ૩૧૫ ॥
ઉત્તરાધ્યયન તેબીસમેં, કેશી શ્રમણ પૂછંત,
તબ ગોયમ ઇહ વિધિ કહ્યો, તે સુણિ જયો ધરિ ખંત. ॥ ૩૧૬ ॥
કુપ્રવચન પાખંડીના સર્વે ઉન્માર્ગ ગહંત,
સન્માર્ગ જે જિન કહ્યો, ઉત્તમ માર્ગ તે તંત. ॥ ૩૧૭ ॥

સુત્રપાઠ—કુપવ્વયણ પાસણ્ડી, સવ્વે ઉમ્મગ્ગ પટ્ઠિયા,
સમ્મગ્ગં તુ જિણકખાયં, એ સમગ્ગે હિ ઉત્તમે. ॥ ૬૩ ॥

ભાવાર્થ—કુપ્રવચન હૈ સો પાખંડિયોંકે કહા હુઆ ઉન્માર્ગ હૈ ઉસમેં જાને વાલે સર્વ કુમાર્ગ જા રહે હૈ ઔર જો જિનેશ્વરોંકા કહા હુઆ હૈ સો સન્માર્ગ હૈ સો હી ઉત્તમ અર્થાત્ શ્રેષ્ટ હૈ.

બોલ પાંસઠમો

સંવર ગુણ અને આશ્રવ ગુણ જુદા જુદા કહ્યા.

સા. સૂ. પ્ર. આચારાંગ અ. ૪ ઉ. ૨.

દોહા—સંવર ગુણ ન્યારો કહ્યો, આશ્રવ ગુણ કહ્યો ન્યાર,
પ્રથમ આચારાંગ ચતુર્થ મેં, બુદ્ધિવંત કરો વિચાર ॥૩૧૮॥
જેહ આશ્રવ દ્વાર છે તે રોકવાં સંવર થાય,
ખોલ્યાં આશ્રવ દીનડો, ઇમ ગુણ અલગ કહાય ॥૩૧૯॥
કર્મ બંધનાં હેતુ તે, પ્રવર્ત્યાં આશ્રવ હોય,
તસુ ત્યાગ કિયાં સંવર હુવે, ઇમ જુદા જુદા ગુણ જોય ॥૩૨૦॥
આશ્રવનું અનાશ્રવ હુવે, અનાશ્રવનું આશ્રવ,
પ્રભુમેં ભિન્ન ભિન્ન ભાખ્યો, પૃથક પૃથક ગુણ મર્મ ॥૩૨૧॥

મૂલપાઠ—જે આસવા તે પરિસવા, જે પરિસવા તે આસવા, જે અણાસવા તે અપરિસવા, જે અપરિસવા તે અણાસવા

પ્ર. આચારાંગ અ. ૪ ઉ. ૨

ભાવાર્થ—[illegible]

હૈ, હિંસા કરના પ્રાણાતિપાત આશ્રવ દ્વાર હૈ, ઔર મિથ્યા શ્રદ્ધનાંકા ત્યાગ કર સમ શ્રદ્ધના સમ્યકત્વ સંવર દ્વાર હૈ. ઈસીતરહ હિન્સાકા ત્યાગ કરે સો અહિન્સા સંવર દ્વાર હૈ તાત્પર્ય કર્મ આનેકે જો દ્વાર હૈ સો ખુલ્લે દ્વાર હૈ ઉનકો બંધ કરે સો સંવર હૈ. ઈસ પ્રકાર આશ્રવ ઔર સંવરકા ૨ણુ અલગ અલગ હૈ.

બોલ છાસઠમો

કરણી ચાર કહી– ૧. ઇહિ લોકરે હિત ૨. પરલોકરે હિત ૩. કીર્તી વર્ણ શબ્દ વ પૂજા સ્લાધારે હિત ૪. નિરજરારે હિત ઈણ ચાર પ્રકારમેં સે એકાન્ત કર્મ નિર્જરારે હિત તપ કરણો કહ્યો.

સા. સૂ. દશવૈકાલિક અ. ૯ઉ. ૪.

દોહા—કરણી ચાર પ્રકારની, કહી દશવૈકાલિક માંહિ,
નવમાં અધ્યયનને વિષે, ચૌથે ઉદ્દેશે તાહિ. ॥૩૨૨॥
ઈહ લોક અર્થ તપ નહિ કરે, વલિ નહિં પરલોકને હેત,
વર્ણ શ્લાઘા શબ્દાદિ નિમિત્ત, ન કરે તપ સંકેત. ॥૩૨૩॥
એકાન્ત નિર્જરા કારણે, તપ કરણો કહ્યો સોય,
સમાધિ હુવે ચૌથે પદ, તસુ ગુણ શ્લોકે જોય. ॥૩૨૪॥
નિત્ય વિવિધ ગુણ હોત હૈ, આસ રહિત તપ આસક્ત,
નિજરાઅર્થી પાપ ક્ષય કરે, તપ સમાધિ સદા સંયુક્ત. ॥૩૨૫॥

સૂત્રપાઠ—ચઉવિહા ખલુ તવ સમાહિ ભવઇ તંજહાઃ—નો ઇહ લોગટ્ઠયાએ તવ મહિ ટ્ઠિજ્જા, નો પરલોગટ્ઠયાએ તવ મહિ ટ્ઠિજ્જા, નો કિતિ વણ્ણ સદ્દ સિલોગટ્ઠયાએ તવ મહિ ટ્ઠિજ્જા, નન્નથ નિજ્જરટ્ઠયાએ તવ મહિ ટ્ઠિજ્જા ચઉત્થં

ભાવાર્થ—કુપ્રવચન હૈ સો પાખંડિયોંકે કહા હુઆ ઉન્માર્ગ હૈ ઉસમેં જાને વાલે સર્વ કુમાર્ગ જા રહે હૈ ઔર જો જિનેશ્વરોંકા કહા હુઆ હૈ સો સન્માર્ગ હૈ સો હી ઉત્તમ અર્થાત્ શ્રેષ્ઠ હૈ.

બોલ પાંસઠમો

સંવર ગુણ અને આશ્રવ ગુણ જુદા જુદા કહ્યા.

સા. સૂ. પ્ર. આચારાંગ અ. ૪ ઉ. ૨.

દોહા—સંવર ગુણ ન્યારો કહ્યો, આશ્રવ ગુણ કહ્યો ન્યાર.
પ્રથમ આચારાંગ ચતુર્થ મેં, બુદ્ધિવંત કરો વિચાર ॥૩૧૮॥
ભેદ આશ્રવ દ્વાર છે, તે રોકયાં સંવર થાય.
ખોલ્યાં આશ્રવ જાણજો, ઇમ ગુણ અલગ કહાય ॥૩૧૯॥
કર્મ બંધનાં હેતુ તે, પ્રવર્ત્યાં આશ્રવ હોય.
તસુ ત્યાગ કિયાં સંવર હુવે, ઇમ જુદા જુદા ગુણ જોય ॥૩૨૦॥
આશ્રવનું અનાશ્રવ હુવે, અનાશ્રવનું આશ્રવ.
સૂત્રમેં ભિન્ન ભિન્ન ભાખમેં, પૃથક પૃથક ગુણ સર્વ ॥૩૨૧॥

સૂત્રપાઠ—જે આસવા તે પરિસવા, જે પરિસવા તે આસવા, જે અણાસવા તે અપરિસવા, જે અપરિસવા તે અણાસવા
પ્ર. આચારાંગ અ. ૪ ઉ. ૨

ભાવાર્થ—[illegible]
[illegible]

ભાવાર્થ—સમસ્ત વસ્તુઓંકે જાનનેવાલે ભગવાન કેવલજ્ઞાનસે સાક્ષાત દેખકે ઉપરોક્ત જો ક્રિયાઓંકે ભેદ બનાયે તથા દો પ્રકારકી પ્રજ્ઞા બતાઈ ઉન્હેં અચ્છી તરહ સમજકે કર્મોકે કારણોંસે દૂર રહે સો મુનિ કહલાતે હૈ.

બોલ અડસઠમો

ધર્મ દોય કહ્યા. આગાર ધર્મ ૧, અણાગાર ધર્મ ૨.
સા. સૂ. ઉવવાઇ સમવશરણ ઇધકારમેં.

દોહા—ધર્મ દોય પ્રકારનૂં, કહ્યો ઉવવાઈ માંહિ.
આગારને અણગારરો, તે બૂત્રમેં ધર્મ કહાહિ. ॥ ૩૨૯ ॥
સર્વે પ્રકારે મુણ્ડહો, આગાર તે અણગાર,
પ્રવર્જ્યા અંગિકાર કરી, અણગાર ધર્મ ધાર. ॥ ૩૩૦ ॥
હિન્સા સર્વે પ્રકારસે, મૃષા સર્વે પ્રકાર,
ચોરી મૈથુન પરિગ્રહ, સર્વે પ્રકાર નિવાર. ॥ ૩૩૧ ॥
સર્વે પ્રકારે ત્યાગિયો, રાત્રિ ભોજન જેહ,
અહો આયુષ્યમાન તે, અણાગાર સામાઈ કહેહ. ॥ ૩૩૨ ॥
એ ધર્મ સીખ્યા ઉઠિયા, નિર્ગ્રંથ નિર્ગ્રંથની જાન,
તે આરાધક જિન આણના, ઈમ ભાખ્યો ભગવાન. ॥ ૩૩૩ ॥
આગાર ધર્મ દ્વાદશ વિધ, આખ્યો શ્રી જિનરાય,
પંચ અણુવ્રત તીનગુણ, ચાર સિખાવ્રતમાંય. ॥ ૩૩૪ ॥
હિંસા જૂઠ અદત્ત કુન, મૈથુન પરિગ્રહ જાન,
સ્થૂલ થકી ત્યાગન કિયા, તે પંચ અણુવ્રતમાન ॥ ૩૩૫ ॥
દિશિ ઉપભોગ પરિભોગની કીધી જે મર્યાદ,
બિરમ્યાં અનર્થે દંડસે યહ તીનૂં ગુણવ્રત લાધ. ॥ ૩૩૬ ॥
સામાઇક દેશાવગાસિકં, પોષદ્ધ અતિથિ સંવિભાગ,

પયં ભવઇ વઇ એત્થ સિલોગો, વિવિહ ગુણ તવોરએ ય
નિચ્ચં. ભવઇ નિરાસએ નિજ્જરટ્ઠિએ, તવ સાહુણઇ પુરાણ
પાવગં જુત્તોસયા તવ સમાહિએ.

દશવૈકાલિક અ. ૯ ઉ. ૪.

ભાવાર્થઃ—ચાર પ્રકાર તપ સમાધિ કહી—૧. ઇસ લોકકે સુખોકે લિયે તપ નહીં કરે. ૨. પરલોકકે સુખોકે લિયે તપ નહીં કરે. ૩. કીર્તી વર્ણ શબ્દ શ્લાઘાકે લિયે તપ ન કરે. ૪. એકાન્ત નિર્જરાકા અર્થી હોકે તપ કરે. અર્થાત્ પરમેં નિર્જરાર્થી હોકે તપ કરે [illegible] ગુણ [illegible] કરતે હૈ. તપ સમાધિમેં સદા યુક્ત [illegible] આત્મા [illegible] નિર્જરાકા અર્થી, પુરાતન કર્મોકા નાશ કરતા હૈ.

બોલ સડસઠમો

પ્રજ્ઞા દોય કહી—૧. જ્ઞાનપ્રજ્ઞા ૨. પચખાણ પ્રજ્ઞા જ્ઞાન પ્રજ્ઞા કરી જાણે ઔર પચખાણ પ્રજ્ઞા કરી પચખાણ કરે.

સા. સુ. આચારાંગ પ્ર. શ્રુ. અ–૧

દોહા—દોય પ્રકારે જ કહી. પ્રજ્ઞા તે બુદ્ધિ [illegible],
[illegible] જ્ઞાન પ્રજ્ઞા કહી. પ્રત્યાખ્યાન [illegible]. ॥ ૩૨૬ ॥
[illegible]
[illegible] ॥ ૩૨૭ ॥
[illegible]
[illegible] ॥ ૩૨૮ ॥
[illegible]
[illegible]

[illegible]

ભાવાર્થ—સમસ્ત વસ્તુઓંકે જાનનેવાલે ભગવાન કેવલજ્ઞાનસે સાક્ષાત દેખકે ઉપરોક્ત જો ક્રિયાઓંકે ભેદ બતાયે તથા દો પ્રકારકી પ્રજ્ઞા બતાઈ ઉન્હેં અચ્છી તરહ સમજકે કર્મોકે કારણોંસે દૂર રહે સો મુનિ કહલાતે હૈ.

બોલ અડસઠમો

ધર્મ દોય કહ્યા. આગાર ધર્મ ૧, અણગાર ધર્મ ૨.
સા. સૂ. ઉવવાઇ સમવશરણ ઇંધકારમેં.

દોહા—ધર્મ દોય પ્રકારનૂં, કહ્યો ઉવવાઈ માંહિ.
આગારને અણગારરો, તે સૂત્રમેં ધર્મ કહાહિ. ॥ ૩૨૯ ॥
સર્વ પ્રકારે મુણ્ડહો, આગાર તે અણગાર,
પ્રવ્રજ્યા અંગિકાર કરી, અણગાર ધર્મ ધાર. ॥ ૩૩૦ ॥
હિન્સા સર્વ પ્રકારસે, મૃષા સર્વ પ્રકાર,
ચોરી મૈથુન પરિગ્રહ, સર્વ પ્રકાર નિવાર. ॥ ૩૩૧ ॥
સર્વ પ્રકારે ત્યાગિયો, રાત્રિ ભોજન જેહ,
અહો આયુષ્યમાન તે, અણગાર સામાઈ કહેહ ॥ ૩૩૨ ॥
એ ધર્મ સીખ્યા ઉઠિયા, નિર્ગ્રંથ નિર્ગ્રંથની જાન,
તે આરાધક જિન આણના, ઇમ ભાખ્યો ભગવાન. ॥ ૩૩૩ ॥
આગાર ધર્મ દ્વાદશ વિધ, આખ્યો શ્રી જિનરાય,
પંચ અણુવ્રત તીનગુણ, ચાર સિખાવ્રતમાંય. ॥ ૩૩૪ ॥
હિંસા જૂઠ અદત્ત કુન, મૈથુન પરિગ્રહ જાન,
સ્થૂલ થકી ત્યાગન કિયા, તે પંચ અણુવ્રતમાન. ॥ ૩૩૫ ॥
દિશિ ઉપભોગ પરિભોગની કીધી જે મર્યાદ,
બિરમ્યાં અનર્થ દંડસે યહ તીનૂં ગુણવ્રત લાધ. ॥ ૩૩૬ ॥
સામાઇ દેશાવગાસિકં, પોષદ્ધ અતિથિ સંવિભાગ,

ચાર સિખાવ્રત એહવે, સર્વે દ્વાદશ વ્રત સાગ. ॥૩૩૭॥
અપશ્ચિમ મરણાંતિ જે, સંલેહણ ઝુસણ કરન્ત,
આગાર સામાય ધર્મ યે, અહો આયુષ્યમન્ત. ॥૩૩૮॥
ઈમ દ્વિજ ધર્મ મેં ઉહિયા, સીખ્યો યહ વ્રત ધર્મ,
વિચરે શ્રાવક શ્રાવિકા, તે આજ્ઞા આરાધકધર્મ. ॥૩૩૯॥
જે જે અવિરતિ નિવૃત્તિયા, તે તે શ્રાવક ધર્મ,
ધર્મ નહિં આગારમેં, યહ જિન શાસનમર્મ. ॥૩૪૦॥

સુત્રપાઠ—ધમ્મં દુવિહં આઇક્ખંતિ તં જહાઃ-આગારધમ્મં ચ ૧, અણગાર ધમ્મં ચ ૨, તાવ ઇહ ખલુ સવ્વતો સવ્વત્તાએ મુંડે ભવિત્તા આગારાઓ અણગારિયં પવ્વઇ ચાઇ, સવ્વઓ પાણાઇ વાયાઓ વેરમણં. સવ્વાઓ મુસાવાયાઓ વેરમણં. સવ્વાઓ અદિન્ના દાણાઓ વેરમણં. સવ્વાઓ મેહુણાઓ વેરમણં. સવ્વાઓ પરિગ્ગહાઓ વેરમણં. સવ્વાઓ રાઇ ભોયણાઓ વેરમણં. અયમાઉસો અણગાર સામાઇએ ધમ્મ પણ્ણત્તે એયસ્સ ધમ્મસ્સ સિક્ખાએ. ઉવટ્ઠિએ નિગ્ગંથ નિગ્ગંથિ વા વિહરમાણે આણાએ આરાહએ ભવતિ। આગાર ધમ્મ દુવાલસ વિહં આઇક્ખઇ તં જહા-પંચ અણુવ્વયાઇં તિન્નિ ગુણવ્વયાઇં ચત્તારિ સિક્ખા વયાઇં, પંચ અણુવ્વયાઇં તં જહા- [illegible]

ધમ્મે પણ્ણત્તે ઇયસ્સ ધમ્મસ્સ સિક્ખાએ ઉવટ્ઠિએ સમણોવાસએ સમણો વાસિયાવા વિહરમાણે આણાએ આરાહએ ભવંતિ—

ભાવાર્થ—ધર્મ દો પ્રકારકા કહા સો કહતે હૈ–આગારિક ધર્મ તો ગૃહવાસમેં રહતા હુઆ ધર્મ પાલે ૧. અણાગારિક ધર્મ ગૃહવાસ ત્યાગ કર સાધુ ધર્મ પાલે સો નિશ્ચય કરકે સર્વથા પ્રકાર મુણ્ડ હોકે આગારસે અનાગાર હો સર્વથા પ્રકાર પ્રાણાતિપાતસે નિવૃત્તે, સર્વથા પ્રકાર મૃષાવાદસે નિવૃત્તે, સર્વથા પ્રકાર ચોરીસે નિવૃત્તે, સર્વથા પ્રકાર સ્ત્રીસંગસે નિવૃત્તે, સર્વથા પ્રકાર પરિગ્રહસે નિવૃત્તે, સર્વથા પ્રકાર રાત્રિ ભોજનસે નિવૃત્તે, હે આયુષ્યમાન યહ અણાગાર સામાઈ ધર્મ પ્રરૂપ્યા હૈ, યહી ધર્મ સીખા હૈ, ઈસી ધર્મમેં ઉઠે હૈ, સાધુ તથા સાધ્વી ઉપરોક્ત પંચ-મહાવ્રત રૂપધર્મ પાલતે હુએ વિચરતે હૈ આગાર ધર્મ બારહ પ્રકારકા કહા હૈ સો કહતે હૈ–પંચ અણુવ્રત તીન ગુણવ્રત ચાર સિખાવ્રત ઈસ પ્રકાર દ્વાદશ વ્રત રૂપ ધર્મ કહા સો કહતે હૈ–સ્થૂલ સે પ્રાણાતિપાત સે નિવૃત્તે ૧, સ્થૂલ સે મૃષાવાદ સે નિવૃત્તે ૨, સ્થૂલ સે ચોરી કર્મ સે નિવૃત્તે ૩, સ્વઃ સ્ત્રી સે હી સંતોષ અર્થાત્ પર સ્ત્રી કે ત્યાગ ૪, સ્થૂલ સે પરિગ્રહ સે નિવૃત્તે ૫, (ઉપરોક્ત પંચ અણુવ્રત કહે) તીન ગુણ વ્રત ઇસ પ્રકાર–દિશિ મર્યાદ અર્થાત્ દશોં દિશા મેં મર્યાદ ઉપરાન્ત જાને કા ત્યાગ ૬, ઉપભોગ પરિભોગ કી મર્યાદ ૭, અનર્થ દણ્ડ પરિહાર ૮, (ચાર સિખા યાને ચોટી સમાન વ્રત ઇસ પ્રકાર) સામાયક એક મુહૂર્ત પ્રમાણ સાવદ્ય જોગોં કે ત્યાગ ૯, દેશાવકાસી કાલ કી મર્યાદ કરકે ઇચ્છા પ્રમાણ સાવધ જોગોં કા ત્યાગ ૧૦, પૌષધ ઉપવાસ ૧૧, અતિથિસંવિભાગ અર્થાત્ શુદ્ધ સાધ, સાધ્વિયોં કો નિર્દોષ ચઉદે પ્રકાર કા દાન દે ૧૨, ઇસ પ્રકાર દ્વાદશવ્રત ધર્મ પાલતા હુઆ મર્ણાન્તે સંલેષણા સંથારાદિક કરે, વ્રતોં મેં કોઈ દોષ લગા ઉસકા પ્રાયશ્ચિત લેકે આરાધક હોના ઐસા વ્રતમયી ધર્મ શ્રાવક શ્રાવિકોં ને સીખા હૈ ઇસી ધર્મ મેં ઉઠે હૈ, ઇસી ધર્મ મેં વિચરતે હુએ જિન આજ્ઞા કા આરાધક હોતે હૈ ।

સોરઠા—પંચ મહાવ્રત રૂપ રે, મૂનિનૂં ધર્મ ઈહાં કહ્યો,
દ્વાદશ વ્રત સરૂપ રે, શ્રાવક ધર્મ જિન આખીયો. ॥૩૪૧॥
કેઇ કહૈ બારમૂં વ્રત રે, અતિથિ તે આયાં પ્રતે,
દેવે સચિત્ત અચિત્ત રે, તે પિણ શ્રાવક ધર્મ હૈ. ॥૩૪૨॥
એમ સૂત્ર વિપરીત રે, અર્થ કરે નિજ મન થકી,
તસુ ઉત્તર સુવદીત રે, બુદ્ધિવન્ત લિયે વિચારીએ. ॥૩૪૩॥
અવ્રત ઘટયાં વ્રત હોય રે, તો અવ્રતમેં દેવના,
પ્રત્તિ ધર્મ કિમ હોય રે, અવ્રત સેવાયાં થકાં. ॥૩૪૪॥
ઠામ ઠામ સિધ્ધાન્ત રે, બારમું વ્રત શ્રાવક તણું,
શ્રમણ નિર્ગ્રંથને તંત રે, દાન દે ચઉદે પ્રકારનૂં. ॥૩૪૫॥
પ્રાસુક દોષ રહિત રે, મુનિ પ્રતે પ્રતિલાભનો,
વિચરે છે ઇણ રીત રે, તે બારમું વ્રત સૂત્રે કહ્યો. ॥૩૪૬॥
વલી દેવગુરુ ધર્મ કાજ રે, હિન્સા કરે પટકાયની,
તે ધર્મ ન કદપિ જિનરાજરે, આગાર ધર્મ વિષે કહ્યાં. ॥૩૪૭॥

બોલ ઓગણતેરમો

ધ્યાન ચાર કહ્યા—આર્ત ધ્યાન, રૌદ્રધ્યાન, ધર્મધ્યાન શુક્લધ્યાન ।

સાખ સૂત્ર ઉવવાઈ સમવસરણ અધિકારમેં

દોહા—[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ભાવાર્થ—ધ્યાન કિતને ? ધ્યાન ચાર પ્રકાર કે પ્રરૂપે, આર્તધ્યાન ૧-રૌદ્રધ્યાન ૨-ધર્મધ્યાન ૩-શુકલધ્યાન ૪.

બોલ સીતેરમો

સાધુ અસંયતીને ઉભો રહે, બૈઠ સો ઉભો રહે, આવ, જાવે, કામંકર, ઇમે ન કહે.

સા૦ સૂ૦ દશવૈકાલિક અ-૭ ગા. ૪૭મી

દોહા—અંસંયતીને નહિં કહે, ઉભો રહે વા બૈસ,
સયન આન અરૂ જાવનું, કાર્ય કરે ઇમ ન કહેસ. ॥૩૫૦॥
સાંવદ્યકારી બચન ઇમ, ન કહે પ્રજ્ઞાવન્ત,
ધીર વીર ને સંયતી, ઇમ ભાખ્યો ભગવન્ત. ॥૩૫૧॥
દશ વૈકાલિક આખિયો, સસેમ અધ્યયન મઝાર.
ગાથા સૈતાલીસમી, બુદ્ધિવન્ત કરો વિચાર. ॥૩૫૨॥

સૂત્રપાઠ—તહેવા સંજયં ધીરો, આસએહિ કરે હિવા,
સય ચિટ્ઠવયાહિતિ, નેવં ભાસેજ્જ પણ્ણવં ॥૪૭॥
દશવૈકાલિક અં. ૭મું.

ભાવાર્થ—વૈસેહી સાધુ અસં તી કો બૈઠો ઉઠો આવો જાઓ કાર્ય કરો ઐસી સાવદ્ય ભાષા પ્રજ્ઞાવંત ન કહે.

દોહા—એ ગુણોત્તર બોલ ઇમ, આખ્યા આગમ માંય,
લોકાજી સંગ્રહ કિયા, તિણસૂં લોકાહુન્ડી કહાય. ॥૩૫૩॥
પ્રગટ પંચમ અર્કમેં, ભિક્ષુ મહા ગુણધાર,
શ્રી જિન આજ્ઞા શિર ધરી, પ્રગટ કિયો ઉજિયાર. ॥૩૫૪॥
રચ્યા તથ્ય ઓલખાવિયો, યહ પ્રભુ તેરાપન્થ,
પાલે મહાવ્રત પંચ સમિતિ, તીન ગુપ્ત નિર્ગ્રંથ ॥૩૫૫॥

શ્રમણોપાશક શ્રમણનું, નહિ શ્રી જૈન મતમેં શીર,
સમકિત ધર્મ સાધર્મી કુન, શ્રાવકનું લઘુવીર. ॥૩૬૯॥
શ્રી શ્રી કાલગણપતિ, પ્રતપો જેમ દિનન્દ,
તસુ અનુગ્રહ દિન દિન ઇધક, ગુલાબચન્દ આનન્દ. ॥૩૭૦॥
શત ઉન્નીસ તિયાંસિયે, વિક્રમ સમ્બત્ એહ,
જોડ રચી હુન્ડી તણી, જયપુર નગર વિષેહ. ॥૩૭૧॥

॥ કલશ ॥

(ચાલ ગીતક છન્દ)

ગુણ રયન બયન જિનેશ કેરા, અતિ ભલેરા જાનિયે,
જે કહયા જે જિમ સત્ય તથ્ય, સુઅથ્ય પથ્ય વખાનિયે.
ધરિ આસના પ્રતીતિ રીતિ, વિનીત કેરી આનિયે,
સુગુરૂ વાચા સર્વે સાંચા, અધિક આછા માનિયે. ॥૧॥
તજ કપટ લપટ મિથ્યાતની, નિજ આથિની સુધ લ્યાવિયે,
અવ્રત ઘટાવી વ્રત બઢાવી, આતમ ભાવે આવિયે.
સુખ સમ્પદા નિજ ઘરધણી, ગુણવંતનાં ગુણ ગાવિયે,
કહે ગુલાબચન્દ આનદ અતિહી, સુગુરૂ સેયાં પાવિયે. ॥૨॥

॥ અથ સ્વામી શ્રી ભીખનજી કૃત ॥

॥ શ્રાવક ગુણ સઝાય ॥

(કે દેરે કુમ્યા કેહવૈ એ દેશી)

ભિન ભિન જાણેરે શ્રાવક જીવને, જાણે અજીવ પુન્ય પાપોજી ॥
આશ્રવને જાણેરે કર્મ લગાવતો, સંવર ઢાકે સંતાપોજી ॥
ભગવંત ભાખ્યારે શ્રાવક યહવા ॥૧॥

હિંસા ધર્મે ઉથાપિયો, દયામયી ધર્મ દિપાય,
કહણી કરણી એકસી, આગમ ન્યાય બતાય. ॥૩૫૬॥
શ્રી જિનધર્મ અનાદિરો, હુવા અનન્ત અરિહન્ત,
જે જિમ ભાખ્યો તિમ કહ્યો, નિશંકસૂં ભિક્ષુ સન્ત. ॥૩૫૭॥
તસુ પટ ભારીમાલજી, તીજે પાટ ઋષિરાય,
જયગણિ ચોથે પાટવર, પંડિત પ્રસિદ્ધ કહાય. ॥૩૫૮॥
મઘવા સમ મઘવા ગણી, પંચમ પટ અવસોય,
પાટ છઠે માણક ભલા, સસમ ડાલ ગણીંદર જોય. ॥૩૫૯॥
વર્તમાન શાસન ધણી, અષ્ટમ પાટે જાન,
ગુણસાગર સુરતરૂસમા, કાલુગણી ગુણખાન. ॥૩૬૦॥
દિન દિન વૃદ્ધિ જ્ઞાનની, ચારિત્ર ગુણ છબકાય,
દિન દિન સુખ સમ્પતિ બઢે, સુગુરૂ તણે સુપસાય. ॥૩૬૧॥
દિન દિન રિદ્ધિ સમ્પજે, વીર્ય લબ્ધિ પ્રગટાય,
દિન દિન શુદ્ધ બુદ્ધિ બઢે, સિદ્ધિ તેહી થાય. ॥૩૬૨॥
સમકિત વ્રત શુધ પાલિયાં, સીઝે વાંછિત કાજ,
દુખ દોહગ દૂરે ટલે, પામે અવિચલ રાજ. ॥૩૬૩॥
ભિક્ષુ કૃત જયાચાર્ય કૃત, ગ્રંથ માંહિ દેખાય,
[illegible] ન્યાય [illegible] ॥૩૬૪॥
[illegible]
[illegible] ॥૩૬૫॥
[illegible]
[illegible] ॥૩૬૬॥
[illegible]
[illegible] ॥૩૬૭॥
[illegible]
[illegible] ॥૩૬૮॥

શ્રમણોપાશક શ્રમણનું, નહિં શ્રી જૈન મતમેં શીર,
સમકિત ધર્મ સાધર્મી કુન, શ્રાવકનૂં લઘુવીર. ॥ ૩૬૯ ॥
શ્રી શ્રી કાલગણપતિ, પ્રતપો જેમ દિનન્દ,
તસુ અનુગ્રહ દિન દિન ઇધક, ગુલાબચન્દ આનન્દ. ॥ ૩૭૦ ॥
શત ઉન્નીસ તિયાંસિયે, વિક્રમ સમ્બત્ એહ,
જોડ રચી હુન્ડી તણી, જયપુર નગર વિષેહ. ॥ ૩૭૧ ॥

॥ કલશ ॥

(ચાલ ગીતક છન્દ)

ગુણ રયન બયન જિનેશ કેરા, અતિ ભલેરા જાનિયે,
જે કહયા જે જિમ સચ્ચ તથ્ય, સુઅથ્ય પથ્ય વખાનિયે.
ધરિ આસના પ્રતીતિ રીતિ, વિનીત કેરી આનિયે,
સુગુરૂ વાચા સર્વ સાંચા, અધિક આછા માનિયે. ॥ ૧ ॥
તજ કપટ લપટ મિથ્યાતની, નિજ આથિની સુધ લ્યાવિયે,
અવ્રત ઘટાવી વ્રત બઢાવી, આતમ ભાવે આવિયે.
સુખ સમ્પદા નિજ ઘરઘણી, ગુણવંતનાં ગુણ ગાવિયે,
કહે ગુલાબચન્દ આનદ અતિહી, સુગુરૂ સેયાં પાવિયે. ॥ ૨ ॥

॥ અથ સ્વામી શ્રી ભીખનજી કૃત ॥

॥ શ્રાવક ગુણ સઝૅાય ॥

(કે કૈરે કુલ્લા કેલવે એ દેશી)

ભિન ભિન જાણેરે શ્રાવક જીવને, જાણે અજીવ પુન્ય પાપોજી ॥
આશ્રવને જાણેરે કર્મ લગાવતો, સંવર ટાલે સંતાપોજી ॥
ભગવંત ભાખ્યારે શ્રાવક યદ્દના ॥ ૧ ॥

નિરજરા પાંહેરે હીસા બંધનૈ, કરણી કરે તિણ હેતોજી ॥
મુકિત તણાં સુખ જાણે સાસ્વતા ઉઘડ્યા અભ્યંતર નેતોજી ॥ભ॥૨॥
પાને પરખે રે ગુરૂને આકલ સૂં અન્તરંગ જ્ઞાન વિચારોજી ॥
ભેદ રૂપી શ્રાવક ભુલે નહીં, દેખે શુદ્ધ આચારોજી ॥ભ॥૩॥
શુતાંને જાણેરે માલા રતનાં તણી, અમૃત અનર્ઘે ખાણોંજી ॥
રેણા રતીથી પિણ પે બૂરી, ત્યાગે માંહી જાણોંજી ॥ભ॥૪॥
આદરિયા ગુન સાધુ માંહિલા, યે મ્હારે જિન ધર્મોજી ॥
ધીર રહ્યા જ કાંમ સંસારનાં, તિણસું બંધના જાણે કર્મોજી ॥ભ॥૫॥
શ્રાવક જાણેરે શ્રી જીન આજ્ઞા, જાણે ધર્મ અધર્મોજી ॥
જિણ કરણી ને નહિ જિન આજ્ઞા, તો બંધના જાણે કર્મોજી ॥ભ॥૬॥
ધર્મ્યો પાખંડિયો શ્રાવક નહિ કરે, નહિ કરે તિણસું બાતોજી ॥
નીચા મસ્તક શ્રાવક નહિ કરે, નહિ કરે ઉંધા હાથોજી ॥ભ॥૭॥
અમાપે તિણ્ગે લાગે નહીં, નહીં કરે ફુરી ત્યાંહોજી ॥
ધર્મ સિધિરે ભૂક ખેદે નહીં, પાલે શ્રીજિન આણોજી ॥ભ॥૮॥
ગુરૂને રેખે રોગ લગાવતા, તો ગુરૂના કરે નીકાસોજી ॥
[illegible] કરે નહીં, આ જિન આગમની પાસોજી ॥ભ॥૯॥
[illegible] નિદાં [illegible], [illegible] કોપોજી ॥
[illegible] નહીં, [illegible] ॥ભ॥૧૦॥
[illegible]
[illegible] ॥ભ॥૧૧॥
[illegible]
[illegible] ॥ભ॥૧૨॥
[illegible]
[illegible] ॥ભ॥૧૩॥
[illegible]

બારા વૃત્તરે આદરતો રહે, અવ્રત જે આગારોજી ॥
પોતે સેવૈ સેવાવૈ અવરનેં, તિણમે નહીં શ્રદ્ધે ધર્મ લિગારોજી ॥ ભ ॥ ૧૫ ॥
વ્યાજ ઉધારોરે ધન લ્યાવૈ પારકો, ઘરરો કામ ચલાયોજી ॥
ધર્મ બતાવૈરે ધન લ્યાવી પારકો, ઇસડો ન કરૈ અન્યાયોજી ॥ ભ ॥ ૧૬ ॥
લોક કહે છે રે નિંદક પાપિયો, તે નિન્દા નરક લે જાયોજી ॥
શ્રાવક નિન્દારે નહિં કરે કેહની, જિન શાસમાંહિ આયોજી ॥ ભ ॥ ૧૭ ॥
જેતલા દ્રવ્ય છે લોકા લોકમેં, જાણૈં તિણરો ન્યાયોજી ॥
દ્રવ્ય ખેત્ર કાલ ને વલિ ભાવસું, જાણે ગુણ પર્યાયોજી ॥ ભ ॥ ૧૮ ॥
મોસા મર્મ ન બોલૈ કેહને, ન કરૈ કૂડી વાતોજી ॥
કૂડ કથન નહિં કરૈ શ્રી જીનમતી, નહિં કરૈ દગો નેં ઘાતોજી ॥ ભ ॥ ૧૯ ॥
ઓછા બોલ ન બોલૈ કેહનેં, ગુણ કર ગહર ગંભીરોજી ॥
ચરચા કરતાં રે વચ્ચે બોલૈ નહીં, જેમ છાણી પીવૈ નીરોજી ॥ ભ ॥૨૦॥
લોક સુણૈં વખાણ સાધાં આગલે, નહિં પાડૈ તિણમેં વેદોજી ॥
કર્મ ઘણાં પૈલો સમજે નહીં, ન કરૈ ક્રોધનેં ખેદોજી ॥ ભ ॥ ૨૧ ॥ ઇતિ ॥

॥ અથ જિન આણાં ધર્મ સ્તવનમ્ ॥

(રાગ આસાવરી)

ભવિકા જિન આણાં ધર્મ ધારો, પેતો માનો કહયો હમારોરે ॥
॥ ભાવિકાજિન ॥ એ આંકડી ॥
શ્રી તીર્થં પતિ ધર્મ ધુરંધર, જગ વત્સલ સુખકારી ॥
અનન્ત જ્ઞાન દરશાન ચારિત્ર ધર, તસુ કીજે નમસ્કારી રે ॥
॥ ભ ॥ જિન૦ ॥ ૧ ॥
જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર તપ નીકા, મોક્ષ માર્ગ યે ચારો ॥
શ્રીજીન આણમેં ચિહું આયા, ઉત્રાધ્યયન અધિકારોરે ॥
॥ ભ ॥ જિન૦ ॥ ૨ ॥

સંવર ને વલિ નિરજરારે, ધર્મ એ દોય પ્રકારો ॥
એ લયલીન આરાધ્યાં ચેતન, પામેં ભવનું પારોરે ॥
॥ ભ ॥ જિન૦ ॥ ૩ ॥

પંચ મહાવ્રત સાધુ કેરા, શ્રાવકના વ્રત બારો ॥
જિન આજ્ઞામેંયે વિહુ આયા, અવિરત રહ ગયે ન્યારોરે ॥
॥ ભ ॥ જિન૦ ॥ ૪ ॥

સર્વ વ્રતધારી સંજતિ કહિયે, અવિરત અસંજતિ ધારો ॥
વ્રતાવ્રતી શ્રમણો પાશક, તે વ્રત જિન આજ્ઞા મંઝારોરે ॥
॥ ભ ॥ જિન૦ ॥ ૫ ॥

શ્રાવકનેં ખાદ્યું પીદ્યું તે, સાવદ્ય ભોગ વ્યાપારો ॥
જિન મુનિ આજ્ઞા ન દેવેં તિણરી, ધર્મ ન દીસે લિગારોરે ॥
॥ ભ ॥ જિન૦ ॥ ૬ ॥

ખાવું પીવું ને ધન ધાન્યાદિક, અવિરતમેં અધિકારો ॥
ઉદયભાવ ગુણઠાણાં માંહી, પાપ [illegible] ॥
॥ ભ ॥ જિન૦ ॥ ૭ ॥

મુજ આજ્ઞામેં [illegible] ધર્મ છે, આચારાંગ સંભારો ॥
શ્રમણ જિનેશ્વર વીર પ્રભુએ, ભાખી ગયા [illegible] ॥
॥ ભ ॥ જિન૦ ॥ ૮ ॥

[illegible] ધર્મનો [illegible] છે, [illegible] ॥
[illegible] ॥
॥ ભ ॥ જિન૦ ॥ ૯ ॥

[illegible] ॥
[illegible]
॥ ભ ॥ જિન૦ ॥ ૧૦ ॥

નિરવધ કાય માંહિ આજ્ઞા, જિન મુનિ દએક ધારી ॥
સાવધ માંહિ આજ્ઞા મત જાણો, નહીં સંદેહ લિગારેરે ॥
॥ ભ ॥ જિન૦ ॥ ૧૧ ॥

કરણ કરાવણ વલિ અનુમોદન, એહ તીનૂં એકસારે ॥
શ્રી જિન આજ્ઞા શિરધારી જે, તબ હોવે નિસ્તારેરે ॥
॥ ભ ॥ જિન૦ ॥ ૧૨ ॥

કેઈ આજ્ઞા મેં પાપ બતાવૈ, ધર્મ જિન આજ્ઞા બાહારે ॥
દાનૂં બાતાં અશુદ્ધ પ્રરૂપૈ, તે કિમ પામૈ ભવ પારેરે ॥
॥ ભ ॥ જિન૦ ॥ ૧૩ ॥

શ્રી જિન મતકા સાધૂ બાજે, ભાષૈ બિના બિચારે ॥
કુદ્રષ્ટાન્ત દઈ ભોલાનેં, બહકાવૈ નિરધારે રે ॥
॥ ભ ॥ જિન૦ ॥ ૧૪ ॥

જો થારૈ તિરણો હોવૈ તો, શુદ્ધ સાધુ ગુરૂ ધારો ॥
ભેષ ધારયાંરી સંગત તજનેં, અન્તર જ્ઞાન બિચારો રે ॥
॥ ભ ॥ જિન૦ ॥ ૧૫ ॥

જો પુરી સમજ પડે નહિ તો, શુદ્ધ જપો નવકારો ॥
ગુણવન્તો કા ગુણ ગાઈનેં, અશુભ કર્મ સબ ટાળો રે ॥
॥ ભ ॥ જિન૦ ॥ ૧૬ ॥

નિન્દા વિકથા દુર તજીનેં, સુત્ર સુણો સુખકારો ॥
પિણ આજ્ઞા બાહર ધર્મ કહિનેં, પરભવ મત બિગારો રે ॥
॥ ભ ॥ જિન૦ ॥ ૧૭ ॥

અહિંસા ધર્મ સુખમું કહિનેં, મ કરો હિંસા પ્રચારો ॥
હીરાચારી કૃત ગ્રન્થ બાંચકે, અહલો જન્મ મતહારો રે ॥
॥ ભ ॥ જિન૦ ॥ ૧૮ ॥

ઠામ ઠામ જિન આગમમાંહી, આજ્ઞા અધિક ઉદારો ॥
ધારી જિન આજ્ઞાં ધર્મ નીક, ગુલાબ કહે ગુણ કારો રે ॥
॥ ભ ॥ જિન૦ ॥ ૧૯ ॥ ઇતિ ॥

॥ અથ જિન માર્ગ સ્તવનમ્ ॥

(રાગ ઉલઝમેં)

શુદ્ધ મગ સાંચો ભુલે મત જાય, પ્યારે તોને કહું છું સમજાય ॥
॥ શુદ્ધ ॥ એ આંકણી ॥

દાન શીલ તપ ભાવપે ચારે, ગીતપુર કેરા શાદ ॥
જીણે પંથ છાંડ અભ પ્રાણી, જો આતમ ગુણ ચાહ ॥ શુ ॥ ૧ ॥
દાન સુપાત્રે દાખિયેજે, ભાખે શ્રી જિનરાય ॥
વિત્ત ચિત્ત પાત્ર તીનું શુદ્ધ મિલિયાં, મન વંછિત ફલ પાય ॥ શુ ॥ ૨ ॥
વિત્ત શુદ્ધ દાતારનો, ચીત્ત શુદ્ધ વસ્તુ કહાય ॥
પાત્ર સુપાત્ર જાણિયેજે, જે ન હોય પર કાય ॥ શુ ॥ ૩ ॥
દેવાં દાતા દાન સુપાત્ર સંચિત કર્મ હરાય ॥
[illegible] આરાધિયેજે, નિર્જરા [illegible] ॥ શુ ॥ ૪ ॥
[illegible] આરાધિયેજે, [illegible] ॥
[illegible] ॥ શુ ॥ ૫ ॥
[illegible]

તિણસું દાન કુપાત્રનાં રે, ફલ અતિ કટુક કહાય ॥
હિન્સક ભણિ હિન્સા કરિ, દીધાં ધર્મ કિહાંથી થાય ॥ શુ ॥ ૧૦ ॥
સાવદ્ય દાન પ્રશંસિયાં રે, ઘાતક કહિયે તાહિ ॥
સુયગડાઅંગ બારમેં અધ્યયને, વીસમી ગાથા માંહિ ॥ શુ ॥ ૧૧ ॥
દાન નિષેધ્યાં લેણ વાલાની, વૃતિનૂં છેદક થાય ॥
તિણ કારણ વર્તમાન કાલમેં, મૂન કરૈ મુનિરાય ॥ શુ ॥ ૧૨ ॥
ષટ કાયાંરો રક્ષા નિમિત્તે, પુન્ય નહીં કહણાં તાયયે ॥
પિણ સુયગડાઅંગમેરે, ભાખ્યો શ્રીજિનરાય ॥ શુ ॥ ૧૩ ॥
વલી પંચમ અધ્યયન મેરે, બતીસમી જે ગાહ ॥
દાન દેતાં લેતાં તિણ અવસાર, મુનિ ન કહૈ હાં નાં ॥ શુ ॥ ૧૪ ॥
ભ્રમણ હેતુ સંસારનોરે, ગ્રહસ્થી ભણી જે દાન ॥
દેવો ત્યાગ્યોં મુનિવરે, સુયગડાઅંગ જાન ॥ શુ ॥ ૧૫ ॥
વલી પ્રાયશ્ચિત ચૌમાસનુંરે, અનુમોદ્યાંથી આય ॥
નિશીથ ઉદ્દેશે પનર મેરે, ભાખ્યો શ્રીજિનરાય ॥ શુ ॥ ૧૬ ॥
શ્રાવકનો જે ખાણો પીણો, અવૃતમેં કહયો તેહ ॥
સુત્ર સુયગડાઅંગ દુજે, શ્રુતસ્કંધે, દ્વિતિય અધ્યયેન વિષેહ ॥ શુ ॥ ૧૭ ॥
ભાવ શસ્ત્ર અવિરત કહયોરે, ઠાણાં અંગ દશમે ઠાંણ ॥
તેહશસ્ત્ર તીખો કિયાંથી, ધર્મ પુણ્ય મત જાણ ॥ શુ ॥ ૧૮ ॥
શ્રાવકની જે આત્મારે, અવિરતની અપેક્ષાય ॥
શસ્ત્રછે છ કાયનોરે, નિર્મલ વિચારો ન્યાય ॥ શુ ॥ ૧૯ ॥
સામાયિકમે પણ કહીરે, અધિકરણ જિનરાય ॥
ભગવતી સપ્તમ શતકમેરે પ્રથમ ઉદ્દેશા માંય ॥ શુ ॥ ૨૦ ॥
ખાઆં પીઆં પહરઆંરે, ત્યાગ્યાંથી હુવૈ ધર્મ ॥
ભોગ્યાં ભોગાયાં વલિ અનુમોદ્યા, બંધે અશુભ અઘ કર્મ ॥ શુ ॥ ૨૧ ॥
સાતા દિયાં સાતા હુવૈરે, ઇમ અન્ય તીર્થી કહન્ત ॥
સુયગડાઅંગે શ્રીજિન ભાખ્યો, તે મુલીબ્યો વિરતન્ત ॥ શુ ॥ ૨૨ ॥

ન્યારો આર્હિં માર્ગથી રે, અલગો સમાધિથી જાણ ॥
ધર્મ તણી નિન્દાનું કરતા, જેહ વદે ઇમ વાણ ॥ શુ ॥ ૨૩ ॥
અલ્પ મુખાંરે કારણ રે, બહુલતનો હારણ હાર ॥
અમેહગે કારણ અછે રે, ભાખ્યો શ્રી જગતાર ॥ શુ ॥ ૨૪ ॥
લોહ વણિક જિમ ઝૂરશો રે, તેહ પ્રરૂપણ હાર ॥
ગુરુ દેખ નિરગુણ કહો રે, જિમ હોવૈ નિસ્તાર ॥ શુ ॥ ૨૫ ॥
પાત્ર કુપાત્રે આંતરો રે, ગણિયા દેશ નહિ પાપ ॥
આંબ બબૂલે જાણાં મજૂગો, આગમ કિહાંથી પાપ ॥ શુ ॥ ૨૬ ॥
નિરુ આરંભી જીન આવરને રે, દીં દિવાં નાહિ ॥
તે માર્ગ લૌકીક છે રે, જિન મત માર્ગ નાંહિ ॥ શુ ॥ ૨૭ ॥
શાખ પ્રદેશી ગુરુમેં રે, પ્રદેશી રાજન ॥
[illegible] ધર્મ [illegible] ॥ શુ ॥ ૨૮ ॥
એક બાલ [illegible] નિમિત્ત રે, [illegible] ॥
[illegible] ॥ શુ ॥ ૨૯ ॥
[illegible] ॥
[illegible] ॥ શુ ॥ ૩૦ ॥
[illegible] ॥
[illegible] ॥ શુ ॥ ૩૧ ॥
[illegible] ॥
[illegible] ॥ શુ ॥ ૩૨ ॥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

સમ્યક જ્ઞાન દર્શન થકીરે, તત્ત્વ યથા તથ્ય જાણ ॥
કર્મ રૂકે ચારિત્રથી રે, તપસું કર્મ ખોદાણ ॥ શુ ॥ ૩૬ ॥
જિન ભાષિત યહ માર્ગ છેરે, અન્ય અન્ય મતિ જાન ॥
ગુલાબ કહે ભલ ભાવસેં રે, સાધ્યાં શિવ સુખ સ્થાન ॥ શુ ॥ ૩૭ ॥

॥ અથ અસંયમ જીવિતવ્ય વર્જનિય ઢાલ ॥

(આજ નન્દન વન જોગી આયો, જોગીરો રૂપ સવાયો હે મા ॥ ઈસ ચાલમે ॥)

અસંજમ જીતવ મત કોઇ વંછો, વરજ્યો શ્રી જિનરાયોરે લો;
॥ એ આંકડી ॥

જીવણો નાહિં બંછણો, હાણા અંગ દશમાં માંહયોરે લો;
કુન સુયગડાંગ દશમ્ અધ્યયનેં, ગાથા ચોવીસમી તાહયોરે ॥
॥ લો ॥ અ ॥ ૧ ॥

અણ આદર દેતા મુનિ બિચરે. શ્રી સુયગડાઅંગ માંહયો રે લો
અસંયમ જીવિતવ્યનાં અરથી, તે બાલ અજ્ઞાની કહાયો રે ॥
॥ લો ॥ અ ॥ ૨ ॥

સંજમ જીતવ કહયો દોહિલો, અસંજમ જીવ નાંહયો રે લો;
બાર અનન્ત પાયો ભવ ભવમેં, ગરજ સરી નહિં કાંયો રે ॥
॥ લો ॥ અ ॥ ૩ ॥

સંસારિક જીવાંનો જીવણો, બંછયા ધર્મ ન થાયો રે લો ॥
સરાગી દેખ્યાં રાગ ઉપજૈ, દ્વેષીસું દ્વેષ સવાયો રે ॥
॥ લો ॥ અ ॥ ૪ ॥

વંછે સંસારિક જીવણો મરણો, એ રાગ દ્વેષ કહિવાયો રે લો ॥
રાગ તે દશમું દ્વેષ બારમૂં ભગવન્ત પાપ બતાયોરે લો ॥ અ ॥ ૫ ॥
ઇન્દ્ર પરીક્ષા કરણ મુનિની બ્રાહ્મન રૂપ બનાયોરે લો ॥
મિથિલા નગરી અગ્નિસું બળતી, નમિરાય પ્રતે દરશાયોરે લો
॥ અ ॥ ૬ ॥

મિથિલાપુરી જન બલતા દેખી, નેમી નામ રૂષિરાયોરે લો ॥
રંદામાં ન જોયો કરૂણા ન આંણી, ઉત્તરાધ્યેયન માંહ્યોરે લો ॥ અ ॥ ૭ ॥

કદ્દપિ અગ્નિ જીવ મેં મુખમું, સંજમમેં સવ દયાયોરે લો ॥
એ મિથિલા જન બલતાં રહ્યા, કિંચિત બહેન તાલ્યોરે લો ॥ અ ॥ ૮ ॥

ગુરુ નિશીથ ડારશમ ઉદેશે, પાઠ વિષે ઇમ ભાખ્યોરે લો:
ત્રસ જીવ દેખી અનુકંપા કરિ, બાંધ બંધાવૈ સરાયોરે લો ॥ અ ॥ ૯ ॥

અથવા બંધિયા દેખ જીવાં પ્રતિ, કરૂણા મન મુનિ લ્યાયોરે લો:
જીવિત અસિ અનુમોદે, તો ચૌમાસી ચારિત્ર જાયોરે લો ॥ અ ॥ ૧૦ ॥

ચુલની પિતા માતા મોહ, પોસામેં ગુખ ઘાયોરે લો:
પુત્ર તીન મુખ આગલ મારયા, દેખિ નહિ છુડાયોરે લો ॥ અ ॥ ૧૧ ॥

માતા મારતી દેખિ પોસામેં, ઉઠ્યો [illegible] લો:
[illegible] પુત્ર નેન કહ્યો, [illegible] લો ॥ અ ॥ ૧૨ ॥

[illegible] લો:
[illegible] લો ॥ અ ॥ ૧૩ ॥

[illegible] લો:
[illegible] લો ॥ અ ॥ ૧૪ ॥

[illegible]
[illegible] ॥ અ ॥ ૧૫ ॥

[illegible]
[illegible] ॥ અ ॥ ૧૬ ॥

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible] ॥ અ ॥ ૧૮ ॥

જે સંસારિક જીવાંની કરૂણા, કરે ઉપકાર-સ્નેહ લ્યાયોરે લો ॥
તે ઉપકાર સંસાર તણો છે, જિન ધર્મ નહીં તિણ માંયોરે લો ॥
॥ અ ॥ ૧૯ ॥

જીવ જીવે તે દયા ન જાણોં, મરે તે હીંસા નાહયોંરે લો ॥
મારણવાલો હિન્સક પાપી, નહીં મારે તે દયા સુખ દાયીરે લો ॥
॥ અ ॥ ૨૦ ॥

યહ સંસાર સમુદ્ર થકી તિરે, વંછતુતિરણોં પરાયોરે લો ॥
ગુલાબ કહે ધન્ય તે નર જાણોં, જે રાગ ને દ્વેષ ખપાયોરે લો ॥
॥ અ ॥ ૨૧ ॥

॥ અથ દયા ધર્મ વર્ણન ઢાલ ॥

નાથ કૈસે ગજકો ફંદ છુડાયો, તથા આવત મેરી ગલિયનમેં ગિરધારી ॥ઈસ ચાલમેં॥

કરો તુંમ દયા ધર્મ સુખકારી, યાતે જલદી હોય નિસ્તારી ॥
॥ કરો ॥ એ આંકડી ॥

પૃથિવી અપ તેઉ વાયુ વનસ્પતિ, ત્રશ જીવ અધિક અપારી ॥
એ ષટકાય હણોં મત કોઇ, જિન આગમ અધિકારી ॥
॥ કરો ॥ ૧ ॥

સર્વ પ્રાણ ભૂત જીવ સત્વ પ્રતિ, નહિં હણવા સુ વિચારી ॥
દંડેકરિ તાડવા નહીં ત્યાનેં, તેન અજ્ઞ વિયત્વા કહયારી ॥
॥ કરો ॥ ૨ ॥

ન પારે ઘેતવ્વા ચાકર તણી પરે, કિણહી કાર્યે મંત્તરી ॥
ન પરિતાપવા પીડા દેઇને, વલિકિલામનાન કરણી ત્યાંરી ॥
॥ કરો ॥ ૩ ॥

ઉપદ્રવ ન કરણોં કિણહી જીવનેં, ઇમ ભાખ્યો જગતારી ॥
તીન કાલના જિનનીપે વાણી, દ્વિતિય સુયગડંગ જહારી ॥
॥ કરો ॥ ૪ ॥

એમ દ્વિજ પ્રથમ અંગમે ભાખ્યો, જોવો નયન ઉઘારી ॥
જીવ હિન્સા કિયાં પાપ ઘણેરો, મત હણો એમ વીચારી ॥
॥ કરે ॥ ૫ ॥

ગૌતમ પૂછયો પંચમ અંગે, પૃથ્વી હાય મઝારી ॥
હેનાં ચેતના કેતલી હોવે, જિન કહે દ્રષ્ટાન્ત ઉઘારી ॥
॥ કરે ॥ ૬ ॥

એક પુરુષ કોઇ જન્મનો આંધો, પગહીણ ખીજુ કાયા સારી ॥
જન્મનો બહેરો જન્મનો ગુંગો, તનમે રોગ અપારી ॥
॥ કરે ॥ ૭ ॥

તરુણ પુરુષ તસુ ખાગ ભાલે કરિ, છેદે બેર કોપ ધારી ॥
વેદના હોવે અંધ પુરૂષને, છેદાં ભેદાં નિરધારી ॥
॥ કરે ॥ ૮ ॥

નિરૂપી અધિક [illegible] પૃથ્વીને, હેનાં હાથ મઝારી ॥
પંચ થાવર [illegible] પ્રતિ. ચેતન આગમમે અધિકારી ॥
॥ કરે ॥ ૯ ॥

[illegible] ॥
[illegible] ॥
॥ કરે ॥ ૧૦ ॥

[illegible] ॥
[illegible] ॥
॥ કરે ॥ ૧૧ ॥

[illegible] ॥
[illegible] ॥
॥ કરે ॥ ૧૨ ॥

[illegible]
[illegible]
॥ કરે ॥ ૧૩ ॥

હિન્સા કિયાંમેં ધર્મ ન કદાપિ, આગમ માંહિ સુનારી ॥
એકેન્દ્રી માર પચેન્દ્રિ પોષ્યાં, ધર્મ પૂન્ય નાહિં અનારી ॥
॥ કરો ॥ ૧૪ ॥

દેવલ પડિમા કરૈ કરાવૈ, પૃથ્વી કાય વિડારી ॥
કહ્યો અર્હત અબોધનૂં કારણ, ધૂર અંગે જગતારી ॥
॥ કરો ॥ ૧૫ ॥

જીવ હણિયામેં દોષ જ હોવે, હણિયાં ન દોષ ઉચારી ॥
એ આર્ય અનાર્યનાં વચન કહયાં, જિન આચારંગ સંભારી ॥
॥ કરો ॥ ૧૬ ॥

એમ જાણી પરમ ધર્મ એ, કરિયે અહિંસા સુખકારી ॥
ગુલાબચન્દ કહે ધન્ય શુદ્ધ સાધુ, ચરણ કમલ બલિહારી ॥
॥ કરો ॥ ૧૭ ॥

॥ કલશ ॥

સુખકાર શ્રાવક ધર્મ કરિયે, બ્રૃત દ્વાદશ રૂપહી,
સંસાર પારાવાર તરિયે, કહ્યો શ્રીજિન ભૂપહી ॥
અવિરત સેયાં અને સેવાયાં, અનુમોદ્યા હુવૈ પાપહી,
ગુલાબ કહે ઇમ શુદ્ધ શ્રધ્ધી, કરો શ્રીજિન જાપહી. ॥ ૧ ॥

॥ શ્રી ભિક્ષ ગણી કૃત ઢાલ ॥

આગમ રહિસ અનુપમલહી, સ્વામ ભિક્ખુ સાર;
શુદ્ધ શ્રદ્ધા શોધી સહી, ભલી આચાર વિચાર. ॥ ૧ ॥
દાન સુપાત્રે દાખિયો, સંત સુનિને સાર;
અસંજતિને આપિયાં, એકંત પાપ અસાર. ॥ ૨ ॥
ભગવતી અષ્ટમ શતક ભલ, ષષ્ટમ ઉદેશ આપ;
અસંજતિને આહાર દે, પ્રભુ કહ્યો એકંત પાપ. ॥ ૩ ॥

કે ખંધકને દાન તે, અનુમોદે અણગાર;
નિશીથ પનરમેં નિરખજ્યો, દંડ ચોમાસી ધાર. ॥૪॥
સાવજ દાન પ્રશંસિયા, હિંસારો બાંધણહાર;
સુયગડાંગ સૂત્રમેં, આખ્યો મુનિ આચાર. ॥૫॥
શ્રાવક સામાયક મઝે, અધિકરણ અતિ જાણ;
ભગવતી સપ્તમ શતક ભલ, પ્રથમ ઉદ્દેશે પિછાણ. ॥૬॥
વ્યાવચ ગૃહિની વર્જવી, અણગારમેં આમ;
દશવૈકાલિક દેખજ્યો, તીજે અધ્યેન તામ. ॥૭॥
સાતાનો પૂછ્યો સર્વ, અનુત્તરમેં અધિકાર;
વર્જ્યું ઉત્તરાધ્ય બીજમેં, વલિ ગુણાંગ વિચાર ॥૮॥
ઇત્યાદિક જિનવર ભાખી, દીપી ભિખ્ખુ સ્વામ.
ભલે સંક્ષેપે વર્ણવી, ગુરૂ સાખ ગુણ ધામ ॥૯॥

॥ ઢાલ ૧૨ મી ॥

([illegible])

પુત્ર બાપુને પરણાવે [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

દેતો લેતો વર્તમાન દેખને, મૂન કહી તિણ કાલ, ।સુ૦।
પંચમ અધ્યેન પરવરો, સૂયગડાઅંગ સંભાલ. ॥સુ૦॥૫॥
દુઃખી મૃગા લોઢા દેખને, પ્રભુને ગૌતમ પુછન્ત, ।સુ૦।
કિંદચ્ચા દાન કિસો દિયો, વિપાક સુત્રમેં બૃતન્ત. ॥સુ૦॥૬॥
અવ્રુત ભાવ શસ્ત્ર ભાખિયો, ઠાણા અંગ દશમેં ઠાણા, ।સુ૦।
કોઇ અવ્રુત સેવાયાં ધર્મ કહે, જિન મારગરા અજાણ. ॥સુ૦॥૭॥
નવ પ્રકારે પુણ્ય નીપજે, નવમા ઠાણામેં ન્હાલ, ।સુ૦।
નવુંહી કહયા સહી, સમચે મનવચન સંભાલ. ॥સુ૦॥૮॥
કરણી ધર્મ અધર્મની કહી, જુજુઇ દોનૂં સુજાણ, ।સુ૦।
આચારંગ ચૌથા અધ્યયનમેં, તીજી મિશ્રની કરણી મનાણ, ॥સુ૦॥૯॥
આજ્ઞામાંહે ધર્મ આખિયો, બોલવો જુગતો ન બહાર, ।સુ૦।
ઉત્કૃષ્ટી ચરચા આચારંગમે, છટ્ઠે અધ્યયનરે દૂજે બિચાર. ॥સુ૦॥૧૦॥
જિન આજ્ઞા તણા અજાણને, સમકિત દુર્લભ સુજાણ, ।સુ૦।
આચારંગ ચૌથે અધ્યયનમેં, ચૌથે ઉદ્દેશૈ પિછાણ, ॥સુ૦॥૧૧॥
ઉધમ કરૈ આજ્ઞા બિના, આજ્ઞામેં આલસ આય, ।સુ૦।
સુગુરુ કહૈ એ બોલ હોજયો મતી, આચારંગ પાંચમાંરે છટ્ઠામાંય. ॥સુ૦॥૧૨॥
આજ્ઞા લોપી છાન્દે ચાલૈ આપરૈ, જ્ઞાન રહિત ગુણ હીણ, ।સુ૦।
આચારંગ દૂજા અધ્યયનમેં, છટ્ઠે ઉદ્દેશૈ સુચીન. ॥સુ૦॥૧૩॥
પ્રમાદી દ્રવ્ય લિંગી પાસત્થા, વીર કહયા આજ્ઞા બાર અવધાર, ।સુ૦।
આચારંગ ચૌથા અધ્યયનમેં, પિણ ધર્મ ન કહયો આજ્ઞા બાર. ॥સુ૦॥૧૪॥
સાંધુ છોડયો ઉન્માર્ગ સર્વથા, આદરયો માર્ગ ઉદાર, ।સુ૦।
આવસગ ચૌથા અધ્યયનમેં, સાંધું છોડયો તે અધિક અસાર. ॥સુ૦॥૧૫॥
ચાર મંગલ ઉતમ શર્ણે ચિહું, કેવલી પ્રરૂપ્યો ધર્મ મંગલીક, ।સુ૦।
એહિજ ઉત્તમ શરણે પિણ એહનો, તંત આવસગમેં તહતીક ॥સુ૦॥૧૬॥
ઇત્યાદિક બોલ અનેક છૈ, આગમમેં અધિકાય, ।સુ૦।
સ્વામી ભિક્ખુ શોધશોધને, આછી રીત દિયા ઓળખાય. ॥સુ૦॥૧૭॥

પાખંડિયા પ્રભુ પન્થ ઉત્થાપિયો, ઉલંઘ્યો જિન બચન અમોલ, ।સુ૦।
ભિક્ખુ આગમ ન્યાય શોધી ભલા, પ્રગટ કીધી પાખંડીરી પોલ ॥સુ૦॥૧૮॥
સાવધ દાનમેં ધર્મ અધ્યાયને, મતિહીન ન્હાખે ફન્દ માંય, ।સુ૦।
સ્વામી સુત્ર ન્યાય સમ્ભાલને, બૂન અનૂન દીધી બતાય. ॥સુ૦॥૧૯॥
ધર્મ આગન્યા બારે ધારને, ભેખ ધારયાં માંડ્યો ભ્રમ જાલ, ।સુ૦।
ધીર નીર આજ્ઞા ભિક્ખુ થાપને, બારુ જિન બચ પાળ્યા વિશાલ.
॥સુ૦॥૨૦॥
આગન્યા બારે ધર્મ પાખંડ્યા આદરયાં, વરભિક્ખુ પુછયો ઈમજાય, ।સુ૦।
આગન્યા બારે ધર્મ કિણ પરુપિયો, ઇણ્રુગે મોને નામ બતાય
॥સુ૦॥૨૧॥
વિકલ કહે મ્હારી માતા બાંજણી, કિયો નિરુગે [illegible] ।સુ૦।
વેશ્યાના પુત્ર તણું વલિ ખરા ન્યાય મેળ્યા [illegible] ॥સુ૦॥૨૨॥
ઇત્યાદિક આજ્ઞા ઉપરે, સ્વામી ન્યાય મેળ્યા [illegible] ।સુ૦।
બાન્યા ભિન્ન ભિન્ન ભેદ બતલાવે, [illegible] ॥સુ૦॥૨૩॥
[illegible] ।સુ૦।
[illegible] ॥સુ૦॥૨૪॥

॥ ભિક્ખુ [illegible] ॥

[illegible]

ધર્મ છતાં જિન આગન્યા, આજ્ઞા નહીં તો ધર્મ નહીં કોય, ॥ ભ૦ ॥ ૩ ॥
વેશ્યા પુત્રને પૂછાં કરૈ, થાંરી કુણ માય ને કુણ તાત, । ભ૦ ।
તો એ નામ બતાવૈ કિણ તાતરો જ્યું, આ આજ્ઞા બારલા ધર્મની બાત.
॥ ભ૦ ॥ ૪ ॥
વેસ્યારો અંગ જાત ઉપનો, ઉણરો કુણ હુવૈ ઉદરી ને બાપ. । ભ૦ ।
જ્યું આજ્ઞા બારે ધર્મ ને પુણ્ય તણી, જિન ધર્મી તો કુણ કરૈ થાપ.
॥ ભ૦ ॥ ૫ ॥
વેસ્યારો અંગ જાત ઉપનો, ઉણ લખણો હુવૈ ઉદરીન બાપ, । ભ૦ ।
જ્યું આજ્ઞા બારે ધર્મને, પુણ્ય તણી ભેષ ધારી કર રહયા થાપ.
॥ ભ૦ ॥ ૬ ॥
ઈણ આજ્ઞા બારલા ધર્મ રો ધણી, કુણ આજ્ઞા દેવે જોડયાં હાથ, ।ભ૦
દેવ ગુરૂ મુન સાજ ન્યારા હુવા, ઈણરી ઉત્પત્તિરો કુણ નાથ.
॥ ભ૦ ॥ ૭ ॥
દુષ્ટ જીવ મંજારી ને ચીતરા, છલસું કરે પર પ્રાણીની ઘાત, । ભ૦ ।
જ્યું દુષ્ટ હિંસા ધર્મી જીવડા છલસૂં ઘાલે લોકાંરે મિથ્યાત.
॥ ભ૦ ॥ ૮ ॥

॥ દોહા ॥

પુણ્યરી કરણી પરવડી, શ્રી જીન આગમ સિન્ધ,
ભિક્ખૂ તાસ ભલી પરૈ, પ્રગટ કરી પ્રબન્ધ. ॥ ૧ ॥
નિર્જરારી કરણી નિર્મલ, જિન આજ્ઞામેં જાણ,
તે શુભ જોગ નિર્વધસ્યાં, પુણ્ય બન્ધ પહિછાણ. ॥ ૨ ॥
વિરૂધ આજ્ઞા બારલી, સાવધ કરણી સોય,
પાપ બન્ધૈ તેહથી પ્રગટ, જિણથી પુણ્ય મ જોય. ॥ ૩ ॥
શુદ્ધ બહિરાવે સાધને, કહિ નિર્જરા એકન્ત,
ભગવતી અષ્ટમ શતક ભલ, છઠ્ઠે ઉદ્દેશે સુચિન્ત. ॥ ૪ ॥

શુભ લાગ્યો આઉરાખર, તસુ બંધ તીન પ્રકાર,
હિંસા જૂઠ ચોરી નહીં, સંત જાણી રે સાર. ॥
અરિહંતે વન્દના કરિ, આહાર મનોજ્ઞ ઉદાર,
ભગવતી પંચમ શતક ભણ, છઠે ઉદ્દેશ વિચાર. ॥
વન્દનાના ફલ વર્ણવ્યા, નીચ ગોત્ર ક્ષય થાય.
ઉંચ ગોત્રનો બંધ કર્મ ઉત્તરાધ્યયન ઉચ્ચરા. ॥
વૈયાવચ્ચ કીધે બંધ બાંધિ, તીર્થંકર પુણ્ય નામ.
ગુરુનીસમ જ્ઞાની કહ્યો. ઉત્તરાધ્યયને આમ. ॥૮
ઇત્યાદિક આજ્ઞા વિષે, પુણ્યનો બંધ વિચાર,
સમય શોધ ભિક્ખુ શાખર, આપી દૃષ્ટિ મઝાર. ॥૯

॥ ઢાલ ૧૩ મી ॥

([illegible])

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

આખ્યો જ્ઞાતારે આઠમા અધ્યયનમેંરે લાલ, વીસ બોલ તિર્થંકર પુણ્ય બન્ધાય હો ।ભ૦। વીસુંહી નિર્વદ્ય વર્ણવ્યારે લાલ, શ્રી જિન આજ્ઞામેં શોભાય હો ॥ભ૦॥૫॥ સૂત્ર વિપાકમેં સુબાહુ તણોરે લાલ, ગોતમ પુછા કરી પ્રભુ પાસ હો ।ભ૦। 'કિંદચ્ચા' છણ દાન કિસો દિયોરે લાલ, વારૂ નિર્વદ્ય કરણી વિમાસ હો ॥ભ૦॥૬॥ અણુકમ્પા સર્વે જીવાંરી અણિયાંરે લાલ, પ્રાણીને દુઃખ નહીં ઉપજાય હો ।ભ૦। સાતા વેદની તિણરૈ બન્ધે સહીરે લાલ, શતક સાતમેં ભગવતી સુહાય હો ॥ભ૦॥૭॥ કરણી આઠ કર્મ બન્ધની કહીરે લાલ, ભગવતી આઠમારે નવમે ભેદ હો ।ભ૦। તિણમેં નિર્વદ્ય કરણી પુણ્ય તણીરે લાલ, સાવદ્ય પાપરી કરણી સંવેદ હો ॥ભ૦॥૮॥ જયણા સૂં સાધુ આહાર કરે જિહાંરે લાલ, પાપ ન બન્ધે પિછાણ હો ।ભ૦। સાધુરી ગોચરી અસાવજ સહીરે લાલ, દશવૈકાલિક દેખ હો ॥ભ૦॥૯॥ અધ્યયન પંચમે આખિયોરે લાલ, બાણુંમી ગાથા વિશેષ હો ।ભ૦। સાત કર્મ ઢીલા પડે સહીરે લાલ, શુદ્ધ આહાર કરતાં સાર હો ॥ભ૦॥૧૦॥ પહિલે શતક ભગવતી નવમેં પેખલ્યોરે લાલ, એહવા શ્રી જિન વચન આરાધ હો ।ભ૦। ઇત્યાદિ બહુ બોલ અનેક છેરે લાલ, શ્રી જિન આજ્ઞામેં સોય હો ॥ભ૦॥૧૧॥ તિણસું નિર્જરા હુવે પુણ્ય બંધે તિહાંરે લાલ, સ્વામી ઓળખાયા સુત્ર જોય હો ।ભ૦। સાવજ કરણી આજ્ઞા બારે સહીરે લાલ, પ્રગટ થાપ્યો પાખંડ્યાં પુણ્ય હે। ॥ભ૦॥૧૨॥ ભિકખુ આગમન્યાય શોધી ભલારે લાલ, જ્યાંરી શ્રદ્ધા દેખાઇ જબૂન હો ।ભ૦। તંન ઢાલ કહીએ તેરમીરે લાલ, નિરવધ કરણી પુણ્યરી નિર્દોષ હો ॥ભ૦॥૧૩॥ ભિકખુ ઓલખાઇ ભાંત ભાંતસૂંરે લાલ, મિલૈ તિણસું અવિચલ મોક્ષ હો. ॥ભ૦॥૧૪॥

આખ્યો જ્ઞાતારે આઠમા અધ્યયનમેરે લાલ, વીસ બોલ તિર્થંકર પુણ્ય બન્ધાય હો ।ભ૦। વીસુંહી નિર્વદ્ય વર્ણવ્યારે લાલ, શ્રી જિન આજ્ઞામેં શોભાય હો ॥ભ૦॥૫॥ સૂત્ર વિપાકમેં સુબાહુ તણોરે લાલ, ગોતમ પુછા કરી પ્રભુ પાસ હો ।ભ૦। 'કિંદચ્ચા' છણ દાન કિસો દિયોરે લાલ, વારૂ નિર્વદ્ય કરણી વિમાસ હો ॥ભ૦॥૬॥ અણુકમ્પા સર્વ જીવાંરી અણિયાંરે લાલ, પ્રાણીને દુઃખ નહીં ઉપજાય હો ।ભ૦। સાતા વેદની તિણરે બન્ધે સહીરે લાલ, શતક સાતમેં ભગવતી સુહાય હો ॥ભ૦॥૭॥ કરણી આઠ કર્મ બન્ધની કહીરે લાલ, ભગવતી આઠમારે નવમે ભેદ હો ।ભ૦। તિણમેં નિર્વદ્ય કરણી પુણ્ય તણીરે લાલ, સાવદ્ય પાપરી કરણી સંવેદ હો ॥ભ૦॥૮॥ જયણા સૂં સાધુ આહાર કરે જિહરે લાલ, પાપ ન બન્ધે પિછાણ હો ।ભ૦। સાધુરી ગોચરી અસાવજ સહીરે લાલ, દશવૈકાલિક દેખ હો ॥ભ૦॥૯॥ અધ્યયન પંચમે આખિયોરે લાલ, બાણુંમી ગાથા વિશેષ હો ।ભ૦। સાત કર્મ ઢીલા પડે સહીરે લાલ, શુદ્ધ આહાર કરતાં સાર હો ॥ભ૦॥૧૦॥ પહિલે શતક ભગવતી નવમેં પેખજ્યોરે લાલ, એહવા શ્રી જિન વચન આરાધ હો ।ભ૦। ઈત્યાદિ બહુ બોલ અનેક છેરે લાલ, શ્રી જિન આજ્ઞામેં સોય હો ॥ભ૦॥૧૧॥ તિણસું નિર્જરા હુવે પુણ્ય બંધે તિહાંરે લાલ, સ્વામી ઓલખાયા સુત્ર જોય હો ।ભ૦। સાવજ કરણી આજ્ઞા બારે સહીરે લાલ, પ્રગટ થાપ્યો પાખંડ્યાં પુણ્ય હે ॥ભ૦॥૧૨॥ ભિક્ખુ આગમન્યાય શોધી ભલારે લાલ, જ્યાંરી શ્રદ્ધા દેખાઇ જબૂન હો ।ભ૦। તંત ઢાલ કહીએ તેરમીરે લાલ, નિરવદ્ય કરણી પુણ્યરી નિર્દોષ હો ॥ભ૦॥૧૩॥ ભિક્ખુ ઓલખાય ભાંત ભાંતસૂંરે લાલ, મિલે તિણસું અવિચલ મોક્ષ હો ॥ભ૦॥૧૪॥

॥ દોહા ॥

સૂત્રમેં સમર્થ્યો કહી, અનુકંપા અધિકાર,
ભિક્ષુ તાસ ભણી પછે, શોધ લાગા તંત સાર. ॥૧॥
જીન આગંન્યા નિરદોષ, જીવનુ વાંછે જાણ,
સાવજ અનુકંપા સહી, મોહ રાગ મહિ માણ ॥૨॥
મહેાે કંપ હોમહી, જીવનુ રાગ વિચાર,
પાપ આગમિ પ્રગટ, શાસ્ત્ર કરાવે ભાર ॥૩॥
મોહરાગ અનુકંપને, આગ્યા ન દિયે આપ,
[illegible] સાવજ છે, પ્રગટ રાગ છે પાપ ॥૪॥
[illegible] ॥૫॥
[illegible] ॥૬॥
[illegible] ॥૭॥
[illegible] ॥૮॥
[illegible] ॥૯॥

[illegible] ૧૮ મી

[illegible]

વાઘ સિંહ હિંસક જીવ વિલોકી, માર ન કહે મતિવન્તોજી:
મતી માર નહીં કહે રાગ આણી મુનિ, સૂગડાંગ એકવીસમેં સંતોજી. ॥ ૨ ॥
વીર અસંજમ જીતવ વરજ્યો, દશમેં સૂગડાંગ દયાલોજી,
દશમે ઠાણે વલી આચારંગમેં, વાંરૂ વચન અનેક વિશાલોજી. ॥ ૩ ॥
ઉતરાધ્યયન બાવીસમેં અધ્યેને, નેમ પાછા ફિરયા જીવન્હાલોજી,
એટલા જીવહણે સુઝ અર્થે, વાર ફેલ પરભવન વિશાલોજી. ॥ ૪ ॥
મિથિલા નગરી બલતી જાણ નમિમુનિ, સ્હામો ન જોયો સોયોજી,
ઉતરાધ્યયનરે નવમેં અધ્યયને, કુરણા સાવજ નાણો કોયોજી. ॥ ૫ ॥
મનુષ તિર્યંચ દેવ માંહોમાંહી, વિગ્રહ દેખી વિશેષોજી,
જીત હાર વાંછણી વરજી જિન, દશવૈકાલિક સાતમેં દેખ:જી. ॥ ૬ ॥
વાયરો વર્ષાશીત તાવડા કલહ, ઉપદ્રવ રહિત સુકાલોજી,
બોલ સાતૂંહી વાંછણા વરજ્યા, દશવૈકાલિક સતમેં દયાલોજી. ॥ ૭ ॥
દૂજે આચારંગ અધ્યયન દૂસરે, પ્રથમ ઉદ્દેશે સુપન્યોજી,
માંહોમાં ગૃહસ્થ લડતા દેખીને મુનિ, માર મત મારન કહે મહન્તોજી. ॥ ૮ ॥
તીન આત્મરૂપ તીજા ઠાણારે તીજે, દેણો ઉપદેશ હિંસક દેખીજી,
ન સમજે તો મૂન રાખણો નિરમલ, બલિ એકન્ત જાણો વિશેષીજી. ॥ ૯ ॥
ઉતરાધ્યયનરે ઇકવીસમેં અધ્યયને, તસ્કરને મારતો દેખી તાયોજી,
સમુદ્ર પાલ લિયો વરસંજમ, મોહ કુરણા નાણી મનમાંયોજી. ॥ ૧૦ ॥
સમયે અનુકમ્પા કહી તે સાંભલો, લક્ષણ આજ્ઞા થકી ભીંડ લીજ્યોજી,
પ્રભુ આજ્ઞા દેવે તેતો નિર્વદ્ય પ્રત્યક્ષ, આજ્ઞા નહીં તે સાવજ ઓલખીજ્યોજી. ॥ ૧૧ ॥
અનુકમ્પા ગુલસાંરી આણી, સુર હરણ ગવેષી સોયોજી,
પુત્ર દેવકીરા મ્હેલ્યા પ્રત્યક્ષ, અન્તગડ મેં અવલોયોજી. ॥ ૧૨ ॥
ઈંટ ઉપાડ મૂકી કૃષ્ણ આવત, અનુકમ્પા પુરૂષની આણીજી,
અન્તગડ દશમેં પાઠ અનોપમ. જિન આજ્ઞા નહીં જાણીજે. ॥ ૧૩ ॥
ઉતરાધ્યયન બારમેં અધ્યયને, અનુકમ્પા હરકેશીની આણીજી,

॥ દોહા ॥

[illegible]
[illegible] ॥ ૧૧ ॥
[illegible]
[illegible] ॥ ૧૨ ॥
[illegible]
[illegible] ॥ ૧૩ ॥
[illegible]
[illegible] ॥ ૧૪ ॥
[illegible]
[illegible] ॥ ૧૫ ॥
[illegible]
[illegible] ॥ ૧૬ ॥
[illegible]
[illegible] ॥ ૧૭ ॥
[illegible]
[illegible] ॥ ૧૮ ॥
[illegible]
[illegible] ॥ ૧૯ ॥

॥ ઢાલ ૨૪ મી ॥

([illegible])

[illegible]
[illegible]
[illegible] સુવર્ણ ॥ ૧

વાઘ સિંહ હિંસક જીવ વિલોકી, માર ન કહે મતિવન્તોજી:
મતી માર નહીં કહે રાગ આણી મુનિ, સૂગડાંગ એકવીસમે સંતોજી. ॥૨॥
વીર અસંજમ જીતવ વરજ્યો, દશમેં સૂગડાંગ દયાલોજી,
દશમે ઠાણે વલી આચારંગમેં, વારૂં વચન અનેક વિશાલોજી. ॥૩॥
ઉતરાધ્યયન બાવીસમેં અધ્યેને, નેમ પાછા ફિરયા જીવન્હાલોજી,
એટલા જીવહણે મુઝ અર્થે, વારૂ ફલ પરભવન વિશાલોજી. ॥૪॥
મિથિલા નગરી બલતી જાણ નમિમુનિ, સ્હામો ન જોયો સોયોજી,
ઉતરાધ્યયનરે નવમેં અધ્યયને, કુરણા સાવજ નાણો કોયોજી. ॥૫॥
મનુષ તિર્યંચ દેવ માંહોમાંહી, વિગ્રહ દેખી વિશેષોજી,
જીત હાર વાંછણી વરજી જિન, દશવૈકાલિક સાતમેં દેખાજી. ॥૬॥
વાયરો વર્ષાશીત તાવડા કલહ, ઉપદ્રવ રહિત સુકાલોજી.
બોલ સાતૂંહી વાંછણા વરજ્યા, દશવૈકાલિક સતમેં દયાલોજી. ॥૭॥
દૂજે આચારંગ અધ્યયન દૂસરે, પ્રથમ ઉદ્દેશે સુપન્યોજી,
માંહોમાં ગૃહસ્થ લડતા દેખીને મુનિ, માર મત મારન કહે મહન્તોજી. ॥૮॥
તીન આત્મરૂપ તીજા ઠાણારે તીજે, દેણો ઉપદેશ હિંસક દેખીજી,
ન સમઝે તો મૂન રાખણો નિરમલ, બલિ એકન્ત જાણો વિશેષીજી. ॥૯॥
ઉતરાધ્યયનરે ઇકવીસમેં અધ્યયને, તસ્કરને મારતો દેખી તાયોજી,
સમુદ્ર પાલ લિયો વરસંજમ, મોહ કુરણા નાણી મનમાંયોજી. ॥૧૦॥
સમચે અનુકમ્પા કહી તે સામ્ભલો, લક્ષણ આજ્ઞા થકી ભીંડ લીજ્યોજી,
પ્રભુ આજ્ઞા દેવૈ તેતો નિર્વદ્ય પ્રત્યક્ષ, આજ્ઞા નહીં તે સાવજ
ઓલખીજ્યોજી. ॥૧૧॥
અણુકમ્પા સુલસાંરો આણી, સુર હરણ ગવેષી સોયોજી,
પુત્ર દેવકીરા મેહેલ્યા પ્રત્યક્ષ, અન્તગડ મેં અવલોયોજી. ॥૧૨॥
ઈંટ ઉપાડ મૂકી કૃષ્ણ આવત, અણુકમ્પા પુરૂષની આણીજી,
અન્તગડ દશામેં પાઠ અનોપમ. જિન આજ્ઞા નહીં જાણીજે. ॥૧૩॥
ઉતરાધ્યયન બારમેં અધ્યયને, અનુકમ્પા હરકેશીની આણીજી,

ભાગાંને ઊંધા પાસા પણ ઢળાય, મનાય ગયાપ વિરાણીજી. ॥૧૪॥
દેખ દેવીએ કરૂણા કરી જિનઆણ, મહામોહ જીતે ગાયનેજી,
નવમે અધ્યયને જ્ઞાતા માંહે ભાખ્યું, આગળ કુળ ઉગારેજી. ॥૧૫॥
કોઈ કહે કેવળરૂપ છે કરૂણા, અનુકંપા નહીં આણીજી,
અનુકંપા કરૂણા દયા અનુક્રોશ, એ કરુણ ગુણના નામ અમર
ગણીએજી. ॥૧૬॥

હરી નેમ જીવાંની અનુકંપા, અનુક્રોશ પણ આણીજી,
તિણ અનુક્રોશનો અર્થ કૃપાળુપણે, ગણધર નિર્ધાર કેવળરૂપ
ગણીએજી. ॥૧૭॥

સમકિત બિન મેઘ ગજ ભવ માઝમ, અનુકંપા ગુણ વારી આણીજી,
મત સંસાર મનુષ્ય આયુ પ્રગટ, પ્રથમ અધ્યયન જ્ઞાતામેં
સિદ્ધ જાણીજી. ॥૧૮॥

જિન ગર્ભથી અનુકંપા નિમને, રૂઢ બેગમ્યો ધારણી રાણીજી,
પ્રથમ અધ્યયન જ્ઞાતા માંહી મન્તવ્ય, જિહાં જિન આજ્ઞા કિમ
જાણીજી. ॥૧૯॥

અભયકુમારની કર અનુકંપા, દોહલો પૂરયો ધારણીએ દેવોજી,
એ પિણ જ્ઞાતારે પ્રથમ અધ્યયને, સામ્પ્રત સાવજ જાણો સ્વયં
મેવોજી. ॥૨૦॥

શીતલ તેજૂ લેશ્યા મેહલી સ્વામી, અનુકંપા ગોશાલાની આણીજી,
સૂત્ર ભગવતી પનરમેં શતકે, વૃત્તિ માંહિ સરાગ વખાણીજી ॥૨૧॥
પન્નવણા સૂત્રરે છવીસમે પદ, લબ્ધી તેજૂ કોડ્યાં ક્રિયા લાગેજી,
તિગુરા દોષ ભેદ ઉણ શીતલ તેજૂથી, શીતલ તેજૂ કોડી વીર
લાગેજી. ॥૨૨॥

કહી સાધુરી હર્ષે છેદ્યાં વૈદને ક્રિયા, નહીં સાધુરે ક્રિયા નિહાલીજી,
પિણ ધર્મ અન્તરાય સાધુરે પાડી વૈદ ભગવતી સોલમારે તીજે
ભાલીજી. ॥૨૩॥

ધારણીને ઊપ પામ્યા ધર્મ ઉદાર, મે॰
દેખા દેવીરો કરૂણા કરી જિનરાજ, ॰
નવમેં અધ્યયને જ્ઞાતા માંહે ન્હાળો, અ॰
કોઈ કહે કરુણરસ છે કરૂણા, અનુક॰
અનુકંપા કરૂણા દયા અનુકોસ, એ કરુ॰

કરી નેમ જીવાંરી અનુકંપા, અનુકોસ
તિણ અનુકોસને અર્થ કુરણરીકાને, સાવજ ।

સમ્યક જિન મેઘ ગજ ભવ સાવ્યાત, અનુકંપા
પ્રત સંસાર મનુષ્ય આયુ પ્રગટ, પ્રથમ અ॰

૯

જિન ગર્ભરી અનુકંપા નિમને, રૂપ ભોગવ્યો પરૂ
પ્રથમ અધ્યયન જ્ઞાતા માંહી પ્રતક્ષ, જિહાં જિન ॰

૮

અભયકુમારની કર અનુકંપા, દેવતા પુરયો ધારણ
એ પિણ જ્ઞાતારે પ્રથમ અધ્યયને, સાવ્યાત સાવજ લહે

મેઘ

શીતલ તેજૂ લેશ્યા મ્હેલી સ્વામી, અનુકંપા ગોશાલાની
સૂત્ર ભગવતી પનરમેં શતકે, વૃત્તિ માંહે સરાગ વખાણી
પનવણા સુત્રરે છત્રીસમેં પદ, લબ્ધી તેજૂ ફોડ્યાં ક્રિયા લા
તિણરા દાય ભેદ ઉષ્ણ શીતલ તેજૂ છે, શીતલ તેજૂ ફોડી

સાગેઝ

કહી સાધુરી હુવે ઇહાં વૈધને ક્રિયા, નહીં સાધુરે ક્રિયા નિઇ
પિણ ધર્મ અન્તરાય સાધુરે પાડી વૈદ. ભગવતી સોલમારે '

ભાખી

ઈત્યાદિક અનેક બોલાં મઝે, આજ્ઞા દે જિનરાય,
જડે હિંસા હોવે છે જીવરી, તડે પાપ લાગે છે આય. ॥ ૬ ॥
ઈમ કહીને જિન આજ્ઞામઝે, થાયે પાપ એકંત,
હિવે ઓલખાઉં જિન આગન્યાં, તે સુણજ્યો મતિવંત. ॥ ૭ ॥

॥ ઢાલ પહેલી ॥

(ભવિયણ સેવોરે સાધ સયાણા. એ દેશી)

જે જે કારજ જિન આજ્ઞાં સહિત છે, તે ઉપયોગ સહિત કરે કોય,
તે કારજ કરતાં ઘાત હોવે જીવાંરો, તિણરો સાધુને પાપ ન હોયરે.
ભવિયણ જિન આજ્ઞા સુખકારી ॥ એ આંકડી ॥ ૧ ॥
જીવાં તણી ઘાત હુઈ સાધુથી, ત્યાંરો સાધુને પાપ ન લાગે,
જિન આગન્યા પિણ લોપી ન કહીજે, વલે સાધુરો વ્રત ન ભાંગેરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૨ ॥
આ અચરજ વાલી વાત ઊઘાડી, કાયાંરે હિયે કેમ સમાવે,
જ્યાં જિન આજ્ઞા ઓલખી નહીં પૂરી, તે જિન આજ્ઞામેં પાપ બતાવેરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૩ ॥
નદી ઉતરે જવ શુદ્ધ સાધુને, આજ્ઞા દે શ્રી જિન આપ,
જો નદી ઉતરતાં પાપ હોવે તો, આજ્ઞા દે ત્યાંને પિણ પાપરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૪ ॥
છદ્મસ્થ સાધુ નદી ઉતરે જબ, ત્યાને કેવલી આજ્ઞા દે સોય,
પોતે પિણ કેવલી નદી ઉતરે છે, પાપ હુસીતો દોયાંને હોયરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૫ ॥
જે નદી ઉતરે છે કેવલ જ્ઞાની, ત્યાંને પાપ ન લાગે લિગાર,
તો છદ્મસ્થને પાપ કિણ વિધ લાગે, આ દોયાંરો એક આચારરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૬ ॥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ઈત્યાદિક અનેક બોલાં મત્રે, આજ્ઞા દે જિનરાય,
જડે હિંસા હોવે છે જીવરી, તડે પાપ લાગે છે આય. ॥ ૬ ॥
ઈમ કહીને જિન આજ્ઞામઝે, થાયે પાપ એકંત,
હિવે ઓલખાઉં જિન આગન્યાં, તે સુણજયો મતિવંત. ॥ ૭ ॥

॥ ઢાલ પહેલી ॥

(ભવિયણ સેવોરે સાધ સયાણા. એ દેશી)

જે જે કારજ જિન આજ્ઞા સહિત છે, તે ઉપયોગ સહિત કરે કોય,
તે કારજ કરતાં ઘાત હોવે જીવાંરી, તિણરો સાધુને પાપ ન હોયરે.
ભવિયણ જિન આજ્ઞા સુખકારી ॥ એ આંકડી ॥ ૧ ॥
જીવાં તણી ઘાત હુઈ સાધુથી, ત્યાંરો સાધુને પાપ ન લાગે,
જિન આગન્યા પિણ લોપી ન કહીજે, વલે સાધુરો વ્રત ન ભાંગેરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૨ ॥
આ અચરજ વાલી વાત ઊઘાડી, કાયાંરે હિયે કેમ સમાવે,
જ્યાં જિન આજ્ઞા ઓલખી નહીં પૂરી, તે જિન આજ્ઞામેં પાપ બતાવેરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૩ ॥
નદી ઉતરે જવ શુદ્ધ સાધુને, આજ્ઞા દે શ્રી જિન આપ,
જે નદી ઉતરતાં પાપ હોવે તો, આજ્ઞા દે ત્યાંને પિણ પાપરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૪ ॥
છમસ્થ સાધુ નદી ઉતરે જબ, ત્યાને કેવલી આજ્ઞા દે સોય,
પોતે પિણ કેવલી નદી ઉતરે છે, પાપ હુસીતો દોયાંને હોયરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૫ ॥
બે નદી ઉતરે છે કેવલ જ્ઞાની, ત્યાંને પાપ ન લાગે લિગાર,
તો છમસ્થને પાપ કિણ વિધ લાગે, આ દોયાંરો એક આચારરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૬ ॥

છદ્મસ્થને કેવલી નદી ઉતરે જબ, દોયાંસ્યું હોવે જીવાંરી ઘાત,
જો જીવ મુઆ ત્યાંરો પાપ લાગેતો, દોયાંને લાગે પ્રાણાતિપાતરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૭ ॥

કેવલ જ્ઞાની નદી ઉતરે ત્યાંને, પાપ ન લાગે કોય,
તો છદ્મસ્થ સાધુ નદી ઉત્તરે જબ, ત્યાંને પિણ પાપ ન હોયરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૮ ॥

કોઇ કહે કેવલીને તો પાપ ન લાગે, નદી ઉતરતાં જોગ રહે શુદ્ધ,
પિણ છદ્મસ્થને પાપ લાગે નહિરો. આ પ્રત્યક્ષ વાત વિરૂદ્ધરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૯ ॥

જિણ વિધ કેવલી નદી ઉતરે તિમ, છદ્મસ્થ જો ઉતરે નાંહી,
તો ખામીછે તિણરે ઇર્યા સુમતિમેં, પિણ ખામી નહિં કર્ત્તવ્યમાંહિરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૧૦ ॥

તે ખામી પડે તે અજાણપણે છે, ઇરિયાવહિ પડિક્રમણો થાય,
વલે અધિકી ખામિજાણે ઇર્યા સમિતિમેં, તો પ્રાશ્ચિત લે ઉતારે પાપરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૧૧ ॥

સાધુ છદ્મસ્થ નદી ઉતરે તે કર્ત્તવ્ય, સાવજ મ જાણો કોય,
જો સાવજ હોવે તો સંજમ ભાંગે, વિરાધકરો પાંત હોયરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૧૨ ॥

આગે નદી ઉતરતાં અનન્ત, સાધાને ઉપનો છે કેવલ જ્ઞાન,
ત્યાં નદી માંહિ આઉપો પૂરો કરીને, પહોંતા પંચમી ગતિ પ્રધાનરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૧૩ ॥

કેઇ કહે સાધુ નદી ઉતરે ત્યાંરે, ઇતરી હિન્સાગે છે આગાર,
તિણરો પાપ લાગે પિન વ્રત ન ભાંગે, ઇમ કહે તે મૂઢ ગિવારરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૧૪ ॥

જો સાધુરે હિંસારો આગાર હોવે તો, નદી ઉતરતાં મોક્ષ ન જાવે,
હિંસાગે આગારને પાપ લાગે જબ, ચઉદના ગુણ ઠાણાં ન પાવેરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૧૫ ॥

કોઇ કહે નદી ઉતરે જબ સાધુને, લાગે અસંખ્ય હિંસા પરિહારં,
તિણરો પ્રાયશ્ચિત લિયાં બિન શુદ્ધ નહીં છે, ઇમ કહે તિણરે હિયેછે અંધારરે. ॥ ભવિ૦ ॥ ૧૬ ॥

જો નદી ઉતરયાંરો પ્રાશ્ચિત વિન લીધાં, તે સધુ શુદ્ધ નહીં થાવે,
તો નદી માંહિ સાધુ મરે તે અશુદ્ધ છે, તે મોક્ષમાંહિ કયુંકર જાવેરે. ॥ ભવિ૦ ॥ ૧૭ ॥

સાધુ નદી ઉતરયાં માંહે દોષ હુવેતો, જિન આગન્યા દે નાહીં,
જિન આગન્યાં દે તિહાં પાપ નહીં છે, યે સોચ દેખો મન માંહિરે. ॥ ભવિ૦ ॥ ૧૮ ॥

નદી ઉતરે ત્યારો ધ્યાન કિસો છે, કિસી લેશ્યા કિસા પરિણામ,
જોગ કિસા અધ્યવસાય કિસા છે, ભલા ભુંડા પિછાણોં તામરે. ॥ ભવિ૦ ॥ ૧૯ ॥

એ પાંચું ભલા છે તો જિન આજ્ઞા છે, આજ્ઞા મેં જિન આજ્ઞા ન કોય,
પાંચું માઠાસ્યું તો પાપ લાગે છે, પાંચું ભલાસ્યું પાપ ન હોયરે. ॥ ભવિ૦ ॥ ૨૦ ॥

છદ્મસ્થને કેવલી નદી ઉતરે જબ, તારે છદ્મસ્થ કેવલી આગે,
છદ્મસ્થ ઉતરે છે કેવલીરી આજ્ઞાસ્યું, ત્યાંને પાપ કિસ્સે લેખે લાગેરે. ॥ ભવિ ॥ ૨૧ ॥

જિન શાસણુમ્યાર તીર્થ માંહિ, જિન આગન્યા છે મોટી,
કોઇ જિન આગન્યાં માંહિ પાપ બતાવે, તિણુરી શ્રદ્ધા છે ખોટીરે. ॥ ભવિ૦ ॥ ૨૨ ॥

દવરો દાધો જાય પડે જલ માંહિ, પિણ જલ માંહિ લાગી લાય,
તો કિસી ઠોડ વો કરે ઠંડાઇ, કિસી ઠોડ સાતા હોવે તાયરે. ॥ ભવિ૦ ॥ ૨૩ ॥

જ્યું જિણ આજ્ઞા માંહિ પાપ હોવે તો, કિણુરી આજ્ઞા માંહે ધર્મ,
કિણુરી આજ્ઞા પાલ્યાં શુદ્ધ ગતિ જાવે, કિણુરી આજ્ઞાસ્યું કટે કર્મરે. ॥ ભવિ૦ ॥ ૨૪ ॥

છાંટા આવે છે તિણ માંહિ સાધુ, માતરો પરઠે દિસાં જાવે,
તિણરે છે પિણ જિનજીરી આજ્ઞા, તિણમે કુણ પાપ બતાવેરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૨૫ ॥

સાધુ રાતે લઘુ વડી નીત દોનૂંહી, પરઠણ જાવે અછાંહિ,
વલે સિજ્યાય માટે રાતે થાનક બારે, જાવે આવે અછાયાં માંહિરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૨૬ ॥

ઇત્યાદિક સાધુ રાતે કામ પડે જબ, અછાયાં આવે ને જાવે,
તિણને પિણછે જિનજીરી આજ્ઞા, તિણમેં કુણ પાપ બતાવેરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૨૭ ॥

રાતે અછ:યાં અપકાય પડે છે, તિણરી ઘાત સાધુથી થાય,
એ પિણ ન્યાય નદી જિમ જાણો, તિણને પાપ કિસી વિધ થાયરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૨૮ ॥

નદી માંહિ વહેતી સાધવીને, સાધુ રાખે હાથ સંભાવે,
તિણ માંહિ પિણ છે જિનજીરી આજ્ઞા, તિણમે કુણ પાપ બતાવેરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૨૯ ॥

ઇર્યા સમિતિ ચાલતાં સાધુસું, કદા જીવ તણી હોવે ઘાત,
તે જીવ મુઆંરો પાપ સાધુને, લાગે નહીં અંશ માતરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૩૦ ॥

જો ઇર્યા સમિતિ વિના સાધુ ચાલે, કદા જીવ મરે નવિ કોય,
તો પિણ સાધુને હિન્સા છઉં કાયરી લાગે, કર્મ તણો બંધ હોયરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૩૧ ॥

જીવ મુઆ તિહાં પાપ ન લાગો, ન મુઆ તિહાં લાગો પાપ
જિણ આજ્ઞા સંભાલો જિણ આજ્ઞા જોવો, જિણ આજ્ઞામેં પાપ મ
થાપોરે ॥ ભવિ૦ ॥ ૩૨ ॥

જબ કોઇ કહે ગૃહસ્થી હાલ્યાં ચાલ્યાં વિણ, સાધુને કિમ વહિરાવે,
હાલણ ચાલણરી તો નહિ જિન આજ્ઞા, ચાલ્યાં વિણ તો વહરાવણી
નાવેરે. ॥ ભવિ૦ ॥ ૩૩ ॥

બેઠા હોય તો ઉઠ વહિરાવે, ઉભો હોય તો બેઠ વહરાવે,
બેઠન ઉઠણુરી તો નહીં જિન આજ્ઞા, તો બારમો વ્રત કેમ નિપજાવેરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૩૪ ॥
જો જિન આજ્ઞા બારે પાપ હોવે તો, હાલણ ચાલણરો પાપ થાવે,
સાધાંને વહરાયાંરો ધર્મ તે ચૌવડે, કોઇ ઇંસડી ચરચા લ્યાવેરે,
॥ ભવિ૦ ॥ ૩૫ ॥
કોઇ કહે ચાલણરી તો જિન આજ્ઞા નાહીં, તોહી ચાલ વહરાયાંરો ધર્મ,
જિન આગન્યા બિન ચાલ્યો તિણને, લાગ્યો નહીં પાપ કર્મરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૩૬ ॥
ઇણ વિધ કુહેત લગાવે અજ્ઞાની, ધર્મ કહે જિન આજ્ઞા બારો,
હિવે જિન આગન્યાં માંહિ ધર્મ શ્રદ્ધણરા, ઘે જવાબ હિયા માંહે ધારોરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૩૭ ॥
મન વચન કાયારા જોગ તીનૂંહી, સાવદ્ય નિર્વદ્ય જાણ,
નિર્વદ્ય જોગાંરી શ્રીજિન આજ્ઞા, તિણરી કરજો પિછાણરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૩૮ ॥
જોગ નામ વ્યાપાર તણોં છે, તે ભલા ને ભૂંડા વ્યાપાર,
ભલા જોગાંરી જિન આજ્ઞા છે, માઠા જોગ જિન આજ્ઞા બારરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૩૯ ॥
મન વચન કાયા ભલા પ્રતાવો, ગૃહસ્થને કહે જિનરાયો,
તે કાયા ભણી કિણવિધ પ્રવર્તાવે, તિણારો વિવરો સુણોચિત્ત લાયોરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૪૦ ॥
નિર્વદ્ય કર્તવ્યરી છે શ્રી જિન આજ્ઞા, તિણ કર્તવ્યને કાયા જોગ જાણ,
તિણ કર્તવ્યરી છે શ્રી જિન આજ્ઞા, તિણ કર્તવ્યને કરો આગીવાણરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૪૧ ॥
સાધાંને આહાર દ્યાધાંસ્યૂં વહરાવે, ઉઠ બેઠ વહરાવે કોય,
તે વહરાવણરો કર્તવ્ય નિર્વદ્ય છે, તિણમેં શ્રી જિન આગન્યા હોયરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૪૨ ॥

નિર્વદ્ય કર્તવ્ય ગૃહસ્થી કરે છે, ત્યાને આગન્યાં દે જિનરાય,
તે કર્તવ્ય તો કાયાસ્યૂં કરસી, પિણ ન કહેથે ચલાવો કાયરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૪૩ ॥

નિર્વદ્ય કર્તવ્યરી આગન્યાં દીધાં, પાપ ન લાગે કોય,
હાલણ ચાલણરી આગ યાં દીધાં, ગૃહસ્થસ્યું સંભોગ હોયરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૪૪ ॥

બેસો સુવો ઉભો રહો ને જાવો, ગૃહસ્થને સાધુ ન કહે આમ,
દશવૈકાલિકરે સાતમેં અધ્યયન, સેંતાલીસમી ગાથામે તાંમરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૪૫ ॥

ઉભારો કર્તવ્ય બેઠારો કર્તવ્ય, કરણાં કહે જિનરાય,
પિણ બેઠન ઉઠનરો નહીં કહે ગૃહસ્થને, યે વિચાર દેખો મનમાંયરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૪૬ ॥

નિર્વદ્ય કર્તવ્યરી આગન્યાં દીધાં, નિર્વદ્ય ચાલવો તે માંહે આયો,
કર્તવ્ય છોડને ચાલણરી આજ્ઞા દેવે તો, ગૃહસ્થરો સંભોગી થાયોરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૪૭ ॥

ગૃહસ્થરે દ્વાર પડયો કપડાદિક, જવ સાધુસું જાણી નાવે માંહિં,
જમ કોઈ ગૃહસ્થ ભેલો કરે કપડાદિક, સાધુને મારગ દેવે તાહિરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૪૮ ॥

સાધાંને મારગ દેવે જાવણ આવણરો, તે કર્તવ્ય નિર્વદ્ય ચોખો,
જો કપડાદિકરે કામ ભેલો કરે તો, સાવદ્ય કામ છે દેખોરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૪૯ ॥

તિણરસ્યું સાધુ કહે ગૃહસ્થને, મ્હાને જાયગાં દો જાવાં માંહિં,
પિણ કપડાદિક ભેલો કરો સાંવટને, ઇસડી ન કાઢે વાણરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૫૦ ॥

ગૃહસ્થરો ઉપધિ કરે આગોપાછો બેસાયવા સોયવાદિ કરે કામ,
તે પિણ કર્તવ્ય નિર્વદ્ય જાણો, નહીં ઉપધિ ઉપર પરિણામરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૫૧ ॥

કેઈ શ્રી જિન આગન્યા બારે અજ્ઞાની, ધર્મ કહે છે તામ,
તે ભોલા લોકાંને ભ્રમમેં પાડે, લેઇ અનેક બોલાંરો નામરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૫૨ ॥

શ્રાવકરી માંહોં માંહિ કરે વિયાવચ, વલી સાતા પૂછે ને પૂછાવે,
તિણમેં શ્રી જિન આજ્ઞા મૂળ ન દિસે, તિણમાંહે ધર્મ બતાવેરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૫૩ ॥

શ્રાવકરી માંહો માંહે વ્યાવચ કીધી, તિણ દિયો શરીરરો સાજ,
છવ કાયારો શસ્ત્ર તીખો કીધો, તિણસ્યું આજ્ઞા ન દે જિનરાજરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૫૪ ॥

ગૃહસ્થીરી વ્યાવચ કીધી તિણ રે, અઠાઇસમો અણાચાર,
સાતા પુછ્યાંરે અણાચાર સોળમો, તિણમે ધર્મ નહીં છે લિગારરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૫૫ ॥

શરીરાદિકને શ્રાવક પૂંજે, માતરાદિકને પરઠે પૂંજે,
ઇત્યાદિક કારજરી નહીં જિન આજ્ઞા, ધર્મ કહે ત્યાંને સવલો ન સૂજેરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૫૬ ॥

શરીર પૂંજે માતરાદિક પરઠે તે તો, શરીરાદિકરો છે કાજ,
જો ધર્મ તણો એ કાર્ય હુવે તો, આગન્યાં દેતા જિનરાજરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૫૭ ॥

જો પૂંજણો પરઠણો ન કરે શ્રાવક, તો કાયા થીર રાખણી એક ઠામ,
પિણ હસ્તાદિકને વિણ ચંલાયાં, રહણી નાવે તામરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૫૮ ॥

લઘુ વડી નીત તણી અબાધા, ખમણી ઠમણી ન આવે તામ,
પૂંજે પરઠે તેઈ સાવદ્ય કર્તવ્ય છે, જિન આજ્ઞારો નવિ કામરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૫૯ ॥

કદા થોડી બુદ્ધિ ત્યાંને સમજ ન પડે તો, રાખણી જિણ પ્રતીત,
આગન્યા માંહે પાપ આજ્ઞા બારે ધર્મ, ઇસરી ન કરણી અનિતરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૬૦ ॥

જિન આગન્યા માંહે પાપ કહે છે, જ્યારી મતી ઘણી છે માઠી,
જિણ આગન્યા બારે ધર્મ કહે, ત્યાંરે આઇ અકલ આડી પાટીરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૬૧ ॥

જિન આગન્યા માંહે પાપ કહતાં, મૂરખ મૂલ ન લાજે,
વલી ધર્મ કહે જિન આગન્યાં બારે, તે પંડિત પાખંડીયામે બાજેરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૬૨ ॥

જિન આજ્ઞા માંહે પાપ કહે છે, તે બુરે છે કર કર તાણોં,
વલે ધર્મ કહે જિન આગન્યાં બારે, તે તો પૂરાછે મુઢ અજાણેરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૬૩ ॥

સમત અઠારાને વર્ષ ઇકતાલે, જેઠ સુદ તીજ ને શુક્રવાર,
જિન આગન્યા ઉલખાવણ કાજે, જોડ કીધી છે પર ઉપગારરે.
॥ ભવિ૦ ॥ ૬૪ ॥

દોહા—જિન શાસણમેં આજ્ઞા બડી, ઓલખે તે બુદ્ધિવાન,
જ્યાં જિણ આજ્ઞા નવિ ઓલખી, તે જીવ છે વિકલ સમાન ॥ ૧ ॥
હોય કરણી સંસારમેં, સાવદ્ય નિર્વદ્ય જાણ,
નિર્વદ્યમેં જિણ આગન્યા, તિણસું પામે પદ નિર્વાણ. ॥ ૨ ॥
સાવદ્ય કરણી સંસારની, તિણમેં જિન આગન્યા નહી હોય,
કર્મ બંધે છે તેહથી, ધર્મ મ જાણો કેય. ॥ ૩ ॥
કિહાં કિહાં છે જિણ આગન્યાં, કિહાં કિહાં આગન્યા નાંહ.
બુદ્ધિવંત કરો વિચારણાં, નિરણોં કરો ઘટ માંહ ॥ ૪ ॥

ઢાલ બીજી

(હું બલિહારીરે શ્રી પુજ્ય જીરે નામરી—એ દેશી)

કોઇ કરે પચ્ચખાણ નોકારસી, તિણરી આગન્યા દો જિન આપો,
સ્વામીજી

કેઇ દાન દે લાખાં સંસારમેં, પૂછ્યાં આપ રહો ચુપચાપહો,
સ્વામીજી હું બલિહારીહો-૨ શ્રી જિનજીરી આગન્યા ॥૧॥
જિન આજ્ઞા સહિત નૌકારસી, કીધાં કટે સાતઆઠકર્મહો ।સ્વા૦।
કેઈ દાનદે લાખાં સંસારમેં, તેતો આપરો ભાંખ્યો નહીં ધર્મહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૨ ॥
અન્તર મુહૂર્ત ત્યાગે એક ભૂંગરો, તિણરી આગન્યાદો જિનરાજહો। સ્વા૦।
કેઇ જીવ છુડાવે લાખાં દામદે, તડે આપ રહો મૌન સાજહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૩ ॥
અન્તર મુહૂર્ત ત્યાગે એક ભૂંગરો, તેતો આપરો સીખાયોછે ધર્મહો । સ્વા૦।
તિણસ્યૂં કર્મ કટે જીવરા, ઉત્કૃષ્ટો પામે સુખ પરમહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૪ ॥
કેઈ જીવ છુડાવે લાખાં દામદે, તેતો આપરો સીખાયો નહીં ધર્મહો। સ્વા૦।
એતો ઉપકાર સંસારનો, તિણસ્યૂં કટતા ન જાણ્યાં આપ કર્મહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૫ ॥
કેઇ સાધાંને વિહરાવે એક તિણકલો, તિણરી આજ્ઞાદો આપ સાખ્યાતહો,
કેઇ શ્રાવક જિમાવે કોડાંગમે, તિણરી આજ્ઞા ન દો અંશમાતહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૬ ॥
સાધાંને વિહરાવે એક તિણકલો, તિર્મરે બારમુંવ્રત કહ્યો આપહો।સ્વા૦।
તિણસ્યૂં આજ્ઞા દીધી આપતેહને, વલે કટતા જાણ્યાં તિણરા પાપહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૭ ॥
કેઇ શ્રાવક જીમાવે કોડાંગમે, તેતો સાવદ્ય કામો જાણ્યો આપહો । સ્વા૦।
ઉણ છકાય શસ્ત્ર પોષિયો, તિણને લાગોછે એકંત પાપહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૮ ॥
કેઈ કરે વ્યાવચ શ્રાવકાં તણી, તડે પિણ આપરેછે મૌનહો । સ્વા૦।
ઉણ તીખો કીધોછે શસ્ત્ર છકાયનો, તે કર્તવ્ય જાણ્યો આપ જબુનહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૯ ॥

કોઈ ઉઘાડે મુખ ભણેછે સિધન્તને, કોઈંગમે ગુણેછે નવકારહો । સ્વા૦।
તિણમેં આપતણી આગન્યા નહીં, તિણમેં ધર્મ ન સરધો લિગારહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૧૦ ॥

ઉઘાડે મુખે ગુણેછે નવકારને, તિણ વાઉકાય મારયા અસંખ્યહો । સ્વા૦।
તિણમેં ધર્મ શ્રદ્ધે તે ભોલાથકા, ત્યાંરે લાગા કુગુરાંરા ડંકહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૧૧ ॥

જયણાસ્યું ગુણે એક નવકારને, તિણસ્યું કોડ ભવાંરા કટે કર્મહો । સ્વા૦।
તિણમેં આપતણીછે આગન્યાં, તિણરે નિશ્ચેહી નિર્જરા ધર્મહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૧૨ ॥

કોઇ સાધુ નામ ધરાયને, પ્રશંસેછે સાવદ્ય દાનહો । સ્વા૦।
ત્યાં ભેષ ભાંડ્યો ભગવાનરો, ત્યાંરે ઘટમાંહે ઘોર અજ્ઞાનહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૧૩ ॥

મૌન કહીછે સાધુને સાવદ્ય દાનમેં, તેતો અન્તરાય પડતી જાણહો । સ્વા૦।
તિણરો ફલતો સૂત્રમેં બતાવીયો, તિણરી બુધ્ધીવન્ત કરસી પિછાણહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૧૪ ॥

પ્રદેશી રાજા કહે કેશી સ્વામને, મારે તો ચડતો વૈરાગહો । સ્વા૦।
મ્હારે સાત સહંસ ગાંવ ખાલસે, તિણરા કરૂં ચાર ભાગહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૧૫ ॥

એક ભાગ રાણ્યાં નિમતે કરૂં, દુજો ભાગ કરૂં ખજાનહો. । સ્વા૦।
તીજો ભાગ ઘોડા હાથી નિમત કરૂં, ચોથો ભાગ કરૂં દેવાદાનહો
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૧૬ ॥

ચારૂં ભાગ સાવદ્ય કામોં જાણને, મૌન સાઝ રહ્યા કેશી સ્વામહો, । સ્વા૦।
જો ઉવે કિણહિકમે ધર્મ જાણતા, તો તિણરી કરતા પ્રસંસા તામહો।
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૧૭ ॥

સાવદ્ય કર્તવ્ય ચારૂં ભાગ રાજરા, ત્યાંને જાણ્યાંની દિયા અવધ્ય તંહો । સ્વા૦।
તિણસ્યું ચારૂં બરાબર જાણને, મૌન સાઝ રહ્યા મતિવન્તહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૧૮ ॥

દાન દેવા મંડાઇ દાન શાલમેં, પ્રદેશી નામે રાજાનહો, ।સ્વા૦।
સાત સહંસ હુતા ગાંવ ખાલસે, તિણરી ચૌથી પાંતીરો દેવાદાનહો.
॥સ્વા૦॥હું॥૧૯॥

ચાર ભાગ કર આપ ન્યારો હુવો, તિણ જાણ્યો સંસારનો માગહો, ।સ્વા૦।
તિણ તિથ ન કીધી તિણ રાજરી, રહ્યો મૂક્તસ્યું સન્મુખ લાગહો.
॥સ્વા૦॥હું॥૨૦॥

ઓતો દાન ઓરાને ભોલાયને, તિણ પૂછી નહિસે વાતહો, ।સ્વા૦।
ચવદે પ્રકારરો દાન સાધને, તેતો રાખ્યો નિજ પોતારે હાથહો.
॥સ્વા૦॥હું॥૨૧॥

ચોથો ભાગ દાન તાલકેરી, નહીં રાખ્યો પોતારે હાથહો, ।સ્વા૦।
તીનૂં ભાગજ્યું ઇણને પિણ થાપિયો, છવકાય જીવાંરી જાણી ઘાતહો.
॥સ્વા૦॥હું॥૨૨॥

સાઢા સતરેસો ગાંવ દાન તાલકે, દિન દિન પ્રતે મેંડેરા પાંચ ગાંવહો, ।સ્વા૦।
ત્યાંરે હાંસલરો ધાન રંધાયને, દાન શાલા મંડાઇ ઠામઠામહો.
॥સ્વા૦॥હું॥૨૩॥

ટાલવા ગાંવ જાણીજ્યો ખાલસે, તેતો ચોથે આરેરા છે ગાંવહો, ।સ્વા૦।
હાંસલ પિણ આવતો જાણજ્યો ઘણો, નેપે પણ હુતી ઘણી આમામહો.
॥સ્વા૦॥હું॥૨૪॥

હાંસલ આયો હુવે એક એક ગાંવરો, દશ સહંસ મણરે ઉન્માનહો, ।સ્વા૦।
દિન દિન પ્રત્યે મોરા પાંચ ગાંવરો, ઉણો પચાસ હજાર મણ ધાનહો.
॥સ્વા૦॥હું॥૨૫॥

ઇણ લેખે એક વરસ તણો, પૂણાં દોય ક્રોડ મણ ધાનહો, ।સ્વા૦।
અધિકો ઓછો તો આપ જાણી રહ્યા, અટકલસ્યું કહ્યો ઉન્માનહો.
॥સ્વા૦॥હું॥૨૬॥

પાણી પાંચ ક્રોડ મણરે આસરે, પુણાં દોય ક્રોડ મણ રાંધ્યા ધાનહો. ।સ્વા૦।
અગન એક ક્રોડ મણ જાણજ્યો, લૂણ છ લાખાં મણરે ઉન્માનહો.
॥સ્વા૦॥હું॥૨૭॥

નિત્ય ધાન હજારાં મણ રાંધતાં, અગન પાણી હજારાં મણ જાણહો, ।સ્વા૦।
મણાબંધ લુણ પિણ લાગતો, વાઉકાયરો બહોત ઘમસાણહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૨૮ ॥

ફેવારાદિક અનેક પાણી મઝે, વલી વનસ્પતિ પાણી આંયહો, । સ્વા૦ ।
ધાન હજારાં મણ રાંધતાં, તિહાં અનેક મુઆ ત્રસકાયહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૨૯ ॥

દિન દિન પ્રતે મારે છવકાયને, વલી અનંત જીવાંરી કરે ઘાતહો, ।સ્વા૦।
ત્યાંરી હીંસારો પાપ ગીણે નહિં, ત્યારે હિંસા ધર્મરો મિથ્યાતહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૩૦ ॥

એહવા દુષ્ટ હિંસા ધર્મી જીવડા, કેઇ જાણે છે અજ્ઞાની સાધહો, ।સ્વા૦।
તિણરે ઘટમાંહિ ઘોર અંધાર છે, તે તો નિયમા નિશ્ચે છે અસાધહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૩૧ ॥

કેઇ જીવ ખુવાયામેં પુન્ય કહે, કેઇ મિશ્ર કહે છે સુદ્ધહો, । સ્વા૦।
એ દોનું બુડછે બાપડા, કર કર મિથ્યાતરી રૂઢહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૩૨ ॥

જીવ ખાધાં ખુવાયાં ભલે જાણીયાં, તીનુંહી કરણાં છે પાપહો, । સ્વા૦।
આ શ્રદ્ધા પ્રરૂપી છે આપરી, તે પિણ દેવે છે અજ્ઞાની ઉથાપહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૩૩ ॥

કેઇ જીવ ખુવાવે છે તેહનાં ચોખા કહે અજ્ઞાની પ્રણામહો, । સ્વા૦।
કહે ધર્મને મિશ્ર હુવે નહિં, જિન ખુવાયાં વિન નામહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૩૪ ॥

જીવ ખાવજુરા પ્રણામ કે અતિ બુરા, ખુવાવજુરા પિન બારા પરિણામહો,
બુંદી બોલા ને ન્હાખ અમને, લે લે પરિણામ ન [illegible]
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૩૫ ॥

કેઇ કહે જીવાંને માર્યાં વિના, ધર્મ ન હુવે [illegible] । સ્વા૦ ।
જીવ મારીયો પાપ લાગે નહીં, ચોખા [illegible] નિજ પરિણામહો.
સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૩૬ ॥

કેઇ કહે જીવાંને માર્યાં વિના, મિશ્ર ન હુવે તામહો, ।સ્વા૦।
તે જીવ મારણરી સાની કરે, લે લે પરિણામાંરો નામહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૩૭ ॥

કેઇ ધર્મને મિશ્ર કરવા ભણી, છવકાયરો કરે ઘમસાણહો, ।સ્વા૦।
તિણરા પ્રણામ ચોખા કહ્યાં થકાં, પર જીવાંરા છુટે પ્રાણહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૩૮ ॥

જિણ ઓળખ લીધી આપરી આગન્યા, ઓળખ લીધી આપરી મૌનહો,
જિણ આપને પિણ ઓળખ લિયા, તિણરે ટલસી માઠી માઠી જૂનહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૩૯ ॥

જિણ આજ્ઞા નવિ ઓળખી આપરી, ઓળખી નવિ આપરી મૌનહો,
તિણ આપને પિણ ઓળખ્યા નવિ, તિણરે બન્ધસી માઠી માઠી જૂનહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૪૦ ॥

કેઇ જિણ આજ્ઞા બારે ધર્મ કહે, જિણ આજ્ઞામાંહે કહે પાપહો, ।સ્વા૦।
તે દાનૂં વિધ બુડછે બાપડા, કુરો કર કર અજ્ઞાની વિલાપહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૪૧ ॥

આપરો ધર્મ આપરી આગન્યા મઝે, નહીં આપરી આજ્ઞા બારહો.।સ્વા૦।
જિણ ધર્મ જિણ આગન્યા બારે કહે, તે તો પૂરાછે મૂંઢ ગિંવારહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૪૨ ॥

આપ અવસર દેખને બોલિયા, આપ અવસર દેખી સાઝી મૌનહો।સ્વા૦।
જિહાં આપ તણી આગન્યા નવિ તે કરણી છે જાબક જબૂનહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૪૩ ॥

જેઇ માર્યાં સાવદ્ય દાન થાપિયો, તિણદાન સ્યું દયા ઉથપ જાયહો।સ્વા૦।
વલે દયા કહે છવકાય બચાવિયાં, તિણસ્યું દાન ઉથપ ગયો તાયહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૪૪ ॥

છકાય જીવાંને જીવાં મારને કોઇ દાન દેવે સંસારરે માંયહો ।સ્વા૦।
તિણરે ઘટમેં છવકાય જીવાંતણી, દયા રહી નહીં તાયહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૪૫ ॥

કોઈ દાન દેવે તિણને વરજને, જીવ બચાવે છવકાયહો, ।સ્વા૦।
તે જીવ બચાયાં દયા ઉત્થપે, તિણસ્યું ન્યારા રહયાં સુખ થાયહો
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૪૬ ॥
છવકાય જીવાંને મારી દાનદે, તિણદાન સ્યું મુક્ત ન જાયહો । સ્વા૦।
વલે ફીર બચાવે છવકાયને, તિણસ્યું કર્મ કરે નહીં તાયહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૪૭ ॥
સાવદ્ય દાન દિયાંસ્યું દયાઉત્થપે, સાવદ્ય દયાસ્યુંઉત્થપેઅભયદાનહો ।સ્વા૦।
સાવદ્ય દાન દયાછે સંસારના, યાંને ઓળખેતે બુદ્ધિવાનહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૪૮ ॥
ત્રિવિધે ત્રિવિધે છવકાય હણવી નહીં, આદયા કહી જિણરાયહો । સ્વા૦।
દાન દેણો સુપાત્રને કહયો, તિણસ્યું મુક્તિ સુખે સુખે જાયહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૪૯ ॥
દાન દયા દોનૂં મારગ મોક્ષરા, તેતો આપરી આજ્ઞાસહિતહો । સ્વા૦।
યાને રૂડી રીત આરાધિયા, તે ગયા જમારો જીતહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૫૦ ॥
આપ તણી આજ્ઞા ઓલખાયવા, જોડ કીધી નવાંશહર મઝારહો । સ્વા૦।
સમત અઠારે ને વર્ષ ચમાલેસી, મહાશુદ સાતમ બૃહસ્પતિ વારહો.
॥ સ્વા૦ ॥ હું ॥ ૫૧ ॥
હું બલિહારી હો હું બલિહારીહો શ્રી જિનજીરી આગન્યા. ॥ ૫૧ ॥

॥ દોહા ॥

શ્રી જિન ધર્મ જિન આજ્ઞા મધે, આજ્ઞા બારે નહિ જિન ધર્મ.
તિણસેંતું પાપકર્મ લાગે નહીં, વલી કર આગલા કર્મ ॥ ૧ ॥
કેઈ મૂઢ મિથ્યાત્વી ઇમ કહે, જિણ આજ્ઞા બારે પિણ ધર્મ,
જિણ આજ્ઞા માંહે કહે પાપ છે, તે ભૂલા અજ્ઞાની ભર્મ ॥ ૨ ॥

જિણ આજ્ઞા બારે ધર્મ કહે, જિન આગ્ના માંહે કહે પાપ,
તે કિણહી સૂત્રમેં છે નહીં, યુહીં કરે મુઢ વિલાપ. ॥ ૩ ॥
કહે ધર્મ તિહાં દવાં આગન્યાં, પાપ છે તિહાં કરાં નિષેધ;
મિશ્ર ઠિકાણે મૌન છે, એહ ધર્મના ભેદ. ॥ ૪ ॥
ધસડી કરે છે પરૂપણાં, તે કરે મિશ્રરી થાય,
તે બુડા ખોટા મત બાંધને, શ્રી જિન વચન ઉથાપ. ॥ ૫ ॥
કોઈ મિશ્ર તો માને નહીં, માને હિસામેં એકાન્ત ધર્મ,
તે પણ બુડે છે બાપડા, ભારી કરે છે કર્મ. ॥ ૬ ॥
જિન ધર્મ તો જિણ આજ્ઞા મઝે, આજ્ઞા બારે ધર્મ નહીંલિગાર,
તિણમેં સાખ સૂત્રરી દ કહું, તે સુણજ્યો વિસ્તાર. ॥ ૭ ॥

॥ ઢાલ ત્રીજી ॥

॥ જીવ મારે તે ધર્મ આછો નવિ—એ દેસી ॥

આજ્ઞામેં ધર્મ છે જિનરાજરો, આજ્ઞા બારે કહેતે મુઢરે,
વિવેક વિકલ શુદ્ધ બુદ્ધ વિના, તે બુડે છે કર કર રૂઢરે,
શ્રી જિન ધર્મ જિન આગન્યાં તિહાં ॥ ૧ ॥
જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર ને તપ, એતો મોક્ષરા મારગ ચ્યારરે,
ચાંચ્યારાંમે જિનજીરી આગન્યા, ચાંવિના નહીં ધર્મ લિગારરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૨ ॥
ચાંચ્યારાં માંહલા એક એકરી. આજ્ઞા માંગે જિનેશ્વર પાસરે,
તિણને દેવે જિનેશ્વર આગન્યા, જબ ને પામે મનમેં હુલાસરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૩ ॥
ચાંચ્યારાં વિના માંગે કોઇ આગન્યા, તો જિનેશ્વર સાઝે મૌનરે,
તો જિન આગન્યા વિના કરણી કરે, તે કરણી છે ત્રાબક જબૂનરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૪ ॥

વીસાં ભેદ રૂકે કર્મ આવતાં, બારે ભેદે કટે બન્ધિયાં કર્મરે,
ત્યાને દેવે જિણેશ્વર આગન્યા. ઓહિજ જિણ ભાખ્યો ધર્મરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૫ ॥

કર્મ રૂકે તિણ કરણીમેં આગન્યા, કર્મ કટે તિણ કરણીમેં જાણરે.
યાં દોયાં કરણી વિના નવિ આગન્યા, તે સગલો સાવદ્ય પિછાણરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૬ ॥

દેવ અરિહન્તને ગુરૂ સાધ છે, કેવલી ભાખ્યો તે ધર્મરે,
ઓર ધર્મમેં નહીં જિન આગન્યા. તિણસ્યું લાગે છે પાપ કર્મરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૭ ॥

જિન ભાખ્યામેં જિનજીરી આગન્યા, ઔરાંરી ભાખ્યામેં ઓર જાણરે,
તિણસ્યું જીવ શુદ્ધ ગત જાવે નહીં, વલી પાપ લાગે છે આણરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૮ ॥

કેવલી ભાખ્યો ધર્મ મંગલીક છે. ઓહિજ ઉત્તમ જાણરે,
શરણો પિણ કહ્યો ઇણ ધર્મરો, તિણમેં શ્રીજિન આજ્ઞા પ્રમાણરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૯ ॥

ઠામ ઠામ સૂત્ર માંહિ દેખલ્યો. કેવલી ભાખ્યો તે ધર્મરે.
મૌન સાઝે તિહાં ધર્મરો નહિ, મૌન સાઝે તિહાં પાપ કર્મરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૧૦ ॥

મૌન સાઝબિયો ધર્મ મોટો ઘણો, ભેર ધારયાં પરૂપ્યો જાણરે,
ખાંચ ખાંચ બૂડે છે બાપડા, તે મૂરખ મૂઢ અજાણરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૧૧ ॥

ધર્મને શુક્લ દોનૂં ધ્યાનમેં, જિણ આજ્ઞા દીધી વખાણરે.
આર્ત રૌદ્ર ધ્યાન માઠા બિહું ધાને ધ્યાવે તે [illegible]
॥ શ્રી૦ ॥ ૧૨ ॥

તેજુ પદ્મ શુક્લ લેશ્યા ભલી, ત્યાંને જિન આગન્યા ને નિર્જરા ધર્મરે,
તીન માઠી લેશ્યામેં આજ્ઞા નહીં. તિણસ્યું બન્ધે છે પાપ કર્મરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૧૩ ॥

ચ્યાર મંગલ ચાર ઉત્તમ કહ્યા, ચ્યાર શરણા કહ્યા જિનવરે,
એ સગલાછે જિન આગન્યા મજે, આજ્ઞા વિન આછી વસ્તુ નાહરે.

॥ શ્રી૦ ॥ ૧૪ ॥

ભલા પ્રણામમેં જિન આગન્યા, માઠા પરિણામા આજ્ઞા બારે,
ભલા પરિણામાંથી નિર્જરા નિપજે, માઠા પરિણામાં પાપ દારે.

॥ શ્રી૦ ॥ ૧૫ ॥

ભલા અધ્યવસાયમેં જિન આગન્યા, આજ્ઞા બારે માઠા અધ્યવસાયરે,
ભલા અધ્યવસાયાંસું નિર્જરા હુવે માઠા અધ્યવસાયસું પાપબંધાયરે.

॥ શ્રી૦ ॥ ૧૬ ॥

ધ્યાન લેશ્યા પ્રણામ અધ્યવસાયછે, ચારૂં ભલામેં આજ્ઞા જાણરે,
ચારૂં માઠામેં જિન આજ્ઞા નહીં, થારા રૂપારી કરજ્યો પિછાણરે.

॥ શ્રી૦ ॥ ૧૭ ॥

સર્વ મૂળ ગુણને ઉત્તર ગુણ, દેશ મૂળ ઉત્તર ગુણ હોયરે,
દોયાં ગુણામેં જિનજીરી આગન્યા, આગન્યા બારે ગુણ નાય કોયરે.

॥ શ્રી૦ ॥ ૧૮ ॥

અર્થ પરમ અર્થ જિન ધર્મ છે, ઉવવાઇ સૂયગડાંગમાંયરે,
તિણમેં તો જિનજીરી આગન્યા, શેષ અનર્થમેં આજ્ઞા નહિ થાયરે.

॥ શ્રી૦ ॥ ૧૯ ॥

સર્વ વ્રત ધર્મ સાધાં તણો, દેશવ્રત શ્રાવકાં ધર્મરે,
યાં દોયાં ધર્મમેં જિનજીરી આગન્યા, આજ્ઞા બારો બંધસ્યાલીકંદરે

॥ શ્રી૦ ॥ ૨૦ ॥

ઉજલો ધર્મ છે જિનરાજરો, તેતો શ્રી જિન આજ્ઞા માંહિરે,
મુગત જાવા અજોગ અશુદ્ધ કહ્યો, તેતો જિનઆજ્ઞાસું વિપરીતરે.

॥ શ્રી૦ ॥ ૨૧ ॥

આજ્ઞા લોપ છાંદે ચાલે આપરે, તે જ્ઞાનાદિક ગુણસું અતીતરે,
આચારાંગ અધ્યયન દુસરે, જોજ્યો ચોથા ઉદ્દેશ માંહરે.

॥ શ્રી૦ ॥ ૨૨ ॥

વીસાં ભેદ રૂકે કર્મ આવતાં, બારે ભેદ કટે બન્ધિયાં કર્મરે,
ત્યાને દેવે જિણેશ્વર આગન્યા. ઓહિજ જિણ ભાખ્યો ધર્મરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૫ ॥

કર્મ રૂકે તિણ કરણીમેં આગન્યા, કર્મ કટે તિણ કરણીમેં જાણરે.
યાં દોયાં કરણી વિના નવિ આગન્યા, તે સગલો સાવદ્ય પિછાણરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૬ ॥

દેવ અરિહન્તને ગુરૂ સાધ છે, કેવલી ભાખ્યો તે ધર્મરે,
ઓર ધર્મમેં નહીં જિન આગન્યા. તિણસ્યું લાગે છે પાપ કર્મરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૭ ॥

જિન ભાખ્યામેં જિનજીરી આગન્યા, ઔરાંરી ભાખ્યામેં ઓર જાણરે,
તિણસ્યું જીવ શુદ્ધ ગત જાવે નહીં, વલી પાપ લાગે છે આણરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૮ ॥

કેવલી ભાખ્યો ધર્મ મંગલીક છે. ઓહિજ ઉત્તમ જાણરે,
શરણો પિણ્યો ઇણ ધર્મરો, તિણમેં શ્રીજિન આજ્ઞા પ્રમાણરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૯ ॥

ઠામ ઠામ સૂત્ર માંહે દેખલ્યો. કેવલી ભાખ્યો તે ધર્મરે,
મૌન સાઝે તિહાં ધર્મકો નહિ, મૌન સાઝે તિહાં પાપ કર્મરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૧૦ ॥

મૌન સાઝ્યિયો ધર્મ મોટો થયો, ભેખ ધારયાં પરૂપ્યો જાઝરે,
ખાંચ ખાંચ બૂડે છે બાપડા, તે મૂરખ મૂઢ અજરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૧૧ ॥

ધર્મને શુકલ દોનૂ ધ્યાનમે, જિન આજ્ઞા દીધી વારંવારરે.
આર્ત રૌદ્ર ધ્યાન માઠા બિહુ યાને ધ્યાવે તે આજ્ઞા બારરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૧૨ ॥

તેજુ પદ્મ શુકલ લેશ્યા ભલી. ત્યાંને જિન આગન્યા ને નિર્જરા ધર્મરે.
તીન માઠી લેશ્યાને આજ્ઞા નહીં. તિણસ્યું બંધે છે પાપ કર્મરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૧૩ ॥

ચ્યાર મંગલ ચાર ઉત્તમ કહ્યા, ચાર શરણા કહ્યા જિનરાયરે,
એ સગલાછે જિન આગન્યા મઝે, આજ્ઞા વિન આછી વસ્તુ નકાયરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૧૪ ॥

ભલા પ્રણામમેં જિન આગન્યા, માઠા પરિણામા આજ્ઞા બારરે,
ભલા પરિણામાંથી નિર્જરા નિપજે, માઠા પરિણામાં પાપ હારરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૧૫ ॥

ભલા અધ્યવસાયમેં જિન આગન્યા, આજ્ઞા બારે માઠા અધ્યવસાયરે,
ભલા અધ્યવસાયાંસું નિર્જરા હુવે માઠા અધ્યવસાયસું પાપબંધાયરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૧૬ ॥

ધ્યાન લેશ્યા પ્રણામ અધ્યવસાયછે, ચારૂં ભલામેં આજ્ઞા જાણરે,
ચારૂં માઠામેં જિન આજ્ઞા નહીં, યારા ગુણારી કરજ્યો પિછાણરે,
॥ શ્રી૦ ॥ ૧૭ ॥

સર્વે મૂળ ગુણને ઉત્તર ગુણે, દેશ મૂળ ઉત્તર ગુણ દોયરે,
દોયાં ગુણામેં જિનજીરી આગન્યા, આગન્યા બારે ગુણ નાય કોયરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૧૮ ॥

અર્થ પરમ અર્થ જિન ધર્મ છે, ઉવવાઇ સૂયગડાંગમાંયરે,
તિણમેં તો જિનજીરી આગન્યા, શેષ અનર્થમેં આગ્યા નવિ તાયરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૧૯ ॥

સર્વે વ્રત ધર્મ સાધાં તણો, દેશવ્રત શ્રાવકરો ધર્મરે,
યાં દોયાં ધર્મમેં જિનજીરી આગન્યા, આજ્ઞા બારેતો બંધસ્તસીકર્મરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૨૦ ॥

ઉજલો ધર્મ છે જિનરાજરો, તેતો શ્રી જિન આજ્ઞા સહિતરે,
મુગત જાવા અજોગ અશુદ્ધ કહ્યો, તેતો જિનઆગ્યાસ્યું વિપરીતરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૨૧ ॥

આજ્ઞા લોપ છાંદે ચાલે આપરે, તે જ્ઞાનાદિક ધનસું ખાલીથાયરે,
આચારાંગ અધ્યયન દૂસરે, જોવો છઠ્ઠા ઉદ્દેશા માંયરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૨૨ ॥

આજ્ઞાસું રૂકે તે ધર્મ માંહરો, એહવો ચિન્તવે સાધુ મન માંયરે,
આજ્ઞા બિન કરવો જિહાંડી રહયો, રૂડો બોલવો પિણ નવિ થાયરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૨૩ ॥

આજ્ઞા માંહલો તે ધર્મ માંહરો, ઓર સર્વે પારકો થાયરે,
આચારંગ છઠ્ઠા અધ્યયનમેં, પહેલે ઉદ્દેશે જોય પિછાણરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૨૪ ॥

આગન્યા માંહે સંજમ નેતપ, આગન્યામેં દોનૂં પરિણામરે,
આગ્યા રહિત ધર્મ આછો નવિ, જિણ કહયો પરાલ સમાનરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૨૫ ॥

આશ્રવ નિર્જરારો ગ્રહણ જુદો કહયો, તે જાણસી જિનઆજ્ઞારો જાણરે,
આચારંગ ચોથા અધ્યયનમેં, પહેલે ઉદ્દેશે જોય પિછાણરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૨૬ ॥

નિર્વદ્ય ધર્મ ચતુરવિધ સંઘછે, તે આગ્યા સહિત વંછે અનુસન્તાનરે,
આચારાંગ ચોથા અધ્યયનમેં, તીજે ઉદ્દેશે કહ્યો ભગવાનરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૨૭ ॥

તીર્થંકર ધર્મ કીધો તિકો, મોક્ષરો મારગ શુદ્ધ વેસરે,
ઓર મોક્ષરો મારગ કો નહીં, પાંચમેં આચારાંગ તીજેઉદ્દેશરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૨૮ ॥

જિણ આજ્ઞા બારલી કરણી તણો, ઉધમ કરે આજ્ઞાની કોયરે,
આજ્ઞા માંહલી કરણીરો આલસકરે, ગુરૂ કહે શિષ્ય તાને દોયમ હોયરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૨૯ ॥

કુમારગ તણી કરણીકરે, સુમારગરો આળસ હોયરે,
એ દોનૂંહિ કરણી દુરગતતણી, આચારાંગ પાંચમે અધ્યયન જોયરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૩૦ ॥

જિણ મારગરા અજાણને, જિણ ઉપદેશનો લાભ ન હોયરે,
આચારાંગરા ચોથા અધ્યયનમેં તીજા ઉદ્દેશે મેં જોયરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૩૧ ॥

જ્યાં દાન સુપાત્રને દિયો, તિણમેં શ્રી જિન આગ્યા જાણરે,
કુપાત્ર દાનમેં આગન્યાં નહીં, તિણરી બુદ્ધરી કરજ્યો પિછાણરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૩૨ ॥

સાધ વિના અનેરા સર્વને, દાન નહીં દે માઠો જાણરે,
દીધા ભ્રમણ કરે સંસારમે, તિણસ્યું સાધ કિયા પચ્ચખાણરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૩૩ ॥

સૂયગડાંગ નવમા અધ્યયનમે, વીસમી ગાથા જોયરે,
વલે દીધાં ભાંગે વ્રત સાધરો, જીન આગન્યા પિણ નવિ કોયરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૩૪ ॥

પાત્ર કુપાત્ર દોનુંને દિયા, વિકલ કહે દોયાંમે ધર્મ રે,
ધર્મ હુસ્સી સુપાત્ર દાનમેં, કુપાત્રને દિયાં પાપ કર્મ રે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૩૫ ॥

ક્ષેત્ર કુક્ષેત્ર શ્રી જિનવર કહ્યો, ચોથે ઠાણે ઠાણા અંગ માંયરે,
સુક્ષેત્રમેં દિયાં જિન આગન્યા, કુક્ષેત્રમેં આગ્યા નહિ કાય રે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૩૬ ॥

આહાર પાણીને વલે ઉપાધિક, સાધ દેવે ગૃહસ્થને કોયરે,
તિણને ચોમાસી દંડ નિશીથમેં, પનરમે ઉદ્દેશે જોયરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૩૭ ॥

ગૃહસ્થને દાન દે તિણ સાધુને, પ્રાયશ્ચિત આવે કિયો અધર્મરે,
તો તેહિજ દાન ગૃહસ્થ દેવે, ત્યાને કિણ વિધ હોસી ધર્મરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૩૮ ॥

અસંજમ છોડ સંજમ આદરયો, કુશીલ છોડ હુવો બ્રહ્મચારરે,
અણ કલ્પણીક અકાર્ય પરહરે, કલ્પ આચાર કિયો અંગીકારરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૩૯ ॥

અજ્ઞાન છોડને જ્ઞાન આદરયો, માઠી ક્રીયા છોડી માઠી જાણરે,
ભલી ક્રિયાને સાધુ આદરી, જિણ આજ્ઞાસ્યું ચતુર સુજાણરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૪૦ ॥

મિથ્યાત છોડ સમ્યક્ત આદરયો, અબોધ છોડ આદરયો બોધરે,
ઉન્માર્ગ છોડ સનમાર્ગ લિયો, તિણસ્યું હોસી આતમા શુદ્ધરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૪૧ ॥

આઠ છોડે તે જિન ઉપદેસયું, પાપ કર્મ તણો બંધ જાણરે,
જિણ આજ્ઞાસ્યું આઠ આદરયાં, તિણસું પામે પદ નિર્વાણરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૪૨ ॥

ઠામ ઠામ સુત્રમેં દેખલ્યો, જિણ ધર્મ જિણ આજ્ઞામેં જાણરે,
તે મુઢ મિથ્યાતી જાણે નહીં, યુહીં બુડે છે કર કર તાણરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૪૩ ॥

હું કહિ કહિને કેટલો કહું, આજ્ઞા બારે નહીં ધર્મ મૂળરે,
આજ્ઞા બારે ધર્મ કહે તેહની, શ્રદ્ધા મુળ વિના જાણો ધુળરે.
॥ શ્રી૦ ॥ ૪૪ ॥

॥ દોહા ॥

ભેખધારી વિગરાયલ જૈનરા, તે કુડ કપટરી ખાન;
તે આગન્યા બારે ધર્મ કહે, ત્યાંરે ઘટમેં ઘોર અજ્ઞાન. ॥ ૧ ॥
ત્યાને ઠીક નહી જિન ધર્મરી, જિણ આગ્યારી પિણ નહી ઠીક;
ત્યાને પરીવાર વિવેક વિકલ મીલ્યા, ત્યાને વાલે પુજમેધીક. ॥૨॥
ને બગ ઉંટ જ્યું આગે ચલે, પાછળ ચાલે જેમ કતાર;
બોદલા બુડે છે બાપડા, બગ બુહારી લાર ॥ ૩ ॥
હવે વલે વિવેર જિન આગન્યા, ઓલખજો બુદ્ધિવાન;
તિણરા ભાવ ભેદ પ્રગટ કરૂ, તે સુણજો સર્વ દેઈ કાન. ॥ ૪ ॥

॥ દાલ ચોથી ॥

([illegible])

[illegible] કહે, તિણને [illegible]
[illegible] કહે. તિણને શ્રી જિન [illegible]
શ્રી જિન ધર્મ જિન [illegible] ॥ ૧ ॥

શ્રાવક સામાયક પોસો કરે, તિણમેં પિણ સાવદ્યરા પચ્ચખાણ, ।ભ૦।
તેહિજ સાવદ્ય કામો છુટો કરે, તિણમેં પિણ જિણ ધર્મ મ જાણ,
॥ભ૦॥૨॥

ધર્મ કહે સાધુ જિન આગન્યા મઝે, આજ્ઞાબારે ધર્મ કહેતે સુદ્ધ, ।ભ૦।
તિણ શ્રી જિન ધર્મ ન ઓલખ્યો, તિણ જાણી મિથ્યાતરી રૂઢ.
॥ભ૦॥૩॥

જિણ ધર્મરી જિન આગન્યા દેવે, જિણધર્મ સિખાવે જિનરાય, ।ભ૦।
આજ્ઞા બારે ધર્મ કિણ સીખાવિયો, તિણરી આજ્ઞા દેવે કુણ તાય.
॥ભ૦॥૪॥

કેઇ આગન્યા બારે મિશ્ર કહે, કેઈ ધર્મ પિણ કહે આજ્ઞાબાર, ।ભ૦।
તિણને પૂછિજે ઓ ધર્મ કિણ કહયો, તિણરો નામ તું ચૌડે બતાય.
॥ભ૦॥૫॥

ઇણ મિશ્રને ધર્મરો કુણ ધણી, તિણરી આજ્ઞા કુણ દે જોડયાં હાથ, ।ભ૦।
દેવગુરૂ મૌન સાઝ ન્યારા હુવે, એની ઉત્પત્તરો કુણ નાથ.
॥ભ૦॥૬॥

કેઈ વેશ્યારા પુત્રને પૂછા કરે, થારી મા કોણ ને કોણ તાત, ।ભ૦।
ત્યારે ને નાંવ બતાવે કિણ બાપરો, જ્યું આ મિશ્ર વાલારી છે વાત.
॥ભ૦॥૭॥

વેશ્યારા અંગ જાતનો ઉપનો, તિણરો કોણ હુવે ઉદરિને બાપ, ।ભ૦।
જ્યું આજ્ઞા બારે ધર્મ ને મિશ્રરી, જિણ ધર્મરી કરસી કોણ થાપ.
॥ભ૦॥૮॥

વેશ્યારે અંગ જાતનો ઉપનો, એજ લક્ષણનો હુવે ઉદરીને બાપ, ।ભ૦।
જ્યું જિન આગન્યા બારે ધર્મને મિશ્રરી, કેઈ કરેછે પાખંડી થાપ.
॥ભ૦॥૯॥

કેઈ કહે મ્હારી માતા છે વાંઝણી, તિણરો હું છું આતમ જાત, ।ભ૦।
જ્યું મુરખ કહે જિણ આગન્યા વિના, કરણી કીધાં ધર્મ સાખ્યાત.
॥ભ૦॥૧૦॥

બાપ વિણ બેટો નિશ્ચે હુવે નહીં, જ્યું જિણ આજ્ઞા વિના ધર્મ ન હોય,
જિન આજ્ઞા હોસી તો જિણ ધર્મ છે, આજ્ઞા વિના ધર્મ ન હોય.
॥ભ૦॥૧૧॥

મા વિણ બેટારો જન્મ હુવે નહીં, જન્મે તે વાંઝ ન હોય, ।ભ૦।
જ્યું જિન આજ્ઞા વિના ધર્મ હુવે નહીં, જિન આજ્ઞા તિહાં પાપ ન કોય.
॥ભ૦॥૧૨॥

ઘુઘુ પંખી ને ચોર દાનું ભણી, ગમતી લાગે અંધારી રાત, ।ભ૦।
જ્યું ભારી કર્મા જીવ તેહને, જિણ આજ્ઞા બાહરલો ધર્મ સુહાત.
॥ભ૦॥૧૩॥

કાગ નિંબોલીયાં રતિ કરે, ભંડ સુરાને મીણે આવે દાય, ।ભ૦।
જ્યું કાગ ભંડ સુરા જેહવા માનવી, રિઝે આજ્ઞા બાહરલી કરણી માંય.
॥ભ૦॥૧૪॥

ચોર પરદારા સેવકુ કુશીલિયા, તે તો સેરી જોવે દિન રાત, ।ભ૦।
જ્યું આજ્ઞા બાહર ધર્મ શ્રદ્ધાયવા, ઉંધી કર કર અજ્ઞાની વાત
॥ભ૦॥૧૫॥

ગુરૂવાહિકરી આજ્ઞા માંગે નહીં, તેતો અપછન્દા અવનિત, ।ભ૦।
જ્યું કેઈ જિણ આગન્યા વિણ કરણી કરે, તે પિણ કરણી છે વિપરીત.
॥ભ૦॥૧૬॥

દુષ્ટ જીવ મંજારીને ગિનરા, છલચું કરે પર જીવાંરી ઘાત, ।ભ૦।
એહવા દુષ્ટ મિથ્ય શ્રદ્ધારા ધણી, છલરવું ઘાલે વિકલાંરે મિથ્યાત.
॥ભ૦॥૧૭॥

નિગરાપલ હુવાં ન્યાત બારે કરે, તે નિગરાપલ ફિરે ન્યાતબહાર ।ભ૦।
તેહવો ધર્મ જિન આગન્યા બારલો, જિનુમે કિમત ન્યાંરા બલીહાર
॥ભ૦॥૧૮॥

ન્યાતબારે તે ન્યાતમાંહે નહીં, જિનને નહીં નેમ. । એકપંથ. ।ભ૦।
જ્યું જિન આગ્યા વિનાધર્મ અધિકો સોચ પણિ નહીં મનમાંહ
॥ભ૦॥૧૯॥

જો આજ્ઞાવિન કરણીમેં ધર્મ છે, તો જિન આજ્ઞારો કામ ન કોય, । ભ૦ ।
તો મન માની કરણી કરસી તેહને, સગલી કરણી કિયાં ધર્મ હોય.
॥ ભ૦ ॥ ૨૦ ॥

જિણઆજ્ઞા બારલી કરણી કિયા, પાપનહીં લાગે ને ધર્મ થાય, । ભ૦ ।
તો કિણ કરણીસું પાપ નીપજે, તિણ કરણીરો તું નામ બતાય.
॥ ભ૦ ॥ ૨૧ ॥

જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર તપ, એ ચારૂહીં છે આજ્ઞા માંય, । ભ૦ ।
યાંચારાં માંહે તો ધર્મ જિણ કહ્યો, યાં વિના ઓર નવિ બતાય.
॥ ભ૦ ॥ ૨૨ ॥

ઈમ પુછયાંરો જાબ ન ઉપજે, જુડ બોલે બણાય બણાય, । ભ૦ ।
વિકલાને વિગોવણ પાપીયા, જિણ આગ્યા બારે ધર્મ શ્રદ્ધાય.
॥ ભ૦ ॥ ૨૩ ॥

આજ્ઞા બારે ધર્મ કહે, તે પિણ છે આગન્યા બાર, । ભ૦ ।
ઈણ સરધા સું બુડે છે બાપડા, તે ભવ ભવમેં હોસી ખુવાર.
॥ ભ૦ ॥૨૪ ॥

જિણ આગન્યા બારે ધર્મ કહે, તે વિગરાયલ જૈનરા જાણ, । ભ૦ ।
ત્યાંરી અભિન્તર ફુટી છે માંહલી, તે અંધારે ઉગો કહે ભાણ.
॥ ભ૦ ॥ ૨૫ ॥

શ્રી જિન આગન્યા વિન કરણી કરે, તેતો દુરગતીરા આગીવાણ, । ભ૦ ।
જિણ આજ્ઞા સહિત કરણી કરે, તિણસ્યું પામે પદ નિરવાણ.
॥ ભ૦ ॥ ૨૬ ॥

આજ્ઞા બારે ધર્મ કહે તેહની, જોડ કીધી છે ભૈરવા મઝાર, । ભ૦ ।
સમત અઠારે ચાલીસમે, આસોજ વિદ પાંચમ થાવર વાર.
॥ ભ૦ ॥ ૨૭ ॥

॥ અથ શ્રદ્ધા ઉપર સઝાય. ॥

(દેશી પારસીકી.)

દેવ ગુરૂ ધર્મ શુદ્ધ આરાધ્યાં, સમકિત હોવે તંત સારસી,
યથા તથ્ય દિલ માંહિ દરસાવે, જિમ મુખ દેખે આરસી,
શ્રદ્ધા વિન પ્રાણી એસો જનમ યૂહી હારસી ॥ શ્ર૦ ॥ ૧ ॥
વરસ છમાસી તપ બહુ કીધા, જઘન્ય પદ નવકારસી,
સુરસુખ ભોગ રૂલ્યો ચિહુંગતમેં, નહીં પાયો ધર્મ વિચારસી ॥ શ્ર૦ ॥ ૨ ॥
સંકા કંખા દુરગતિ લે જાવે, તે નર દુર નિવારસી,
સાચી શ્રદ્ધા જે નર ધારે, તે નર આતમ તારસી. ॥ શ્ર૦ ॥ ૩ ॥
કુગુરૂ સંગત નરભવ હારી, દુરગત માંય પધારસી,
ભવ ભવ માંહિ રૂલે ચિહું ગતમેં, નહી હુવે છુટકારસી. ॥ શ્ર૦ ॥ ૪ ॥
પઢ પઢ પોથા રદ્દ ગયા થોથા, સંસ્કૃત ને ફારસી,
વિના વિચારી ખોટી ભાષા બોલે, તે કિમ પાર ઉતારસી. ॥ શ્ર૦ ॥ ૫ ॥
શુદ્ધ સાધાંને આલ દેઈને, કુમ ગયા કાલી ધારસી,
કેઈ શુદ્ધ સાધરી કીર્તી બોલે તે નર જન્મ ગુધારસી ॥ શ્ર૦ ॥ ૬ ॥
શુદ્ધ સાધાંરી નિન્દા કર કર, આતમ કેમ ઉગારસી.
નરકાં જાવે મહા દુખ પાવે, પરમાધારી મારસી ॥ શ્ર૦ ॥ ૭ ॥
ઈમ સાંભલ ઉત્તમ નર નારી, સીખ સતગુરૂ કી ધારસી,
શુદ્ધ સાધાંરી કરકર સેવા, આતમ કારજ સારસી ॥ શ્ર૦ ॥ ૮ ॥
શુદ્ધ સાધાંરી ગુરી શ્રદ્ધા [illegible] નન્દન [illegible]
ગુરી શ્રદ્ધારૂં શિર [illegible], [illegible] [illegible] ॥ શ્ર૦ ॥ ૯ ॥
શુદ્ધ [illegible] [illegible] [illegible], દુરગત દુખ [illegible].
જન્મ મરણ [illegible] [illegible] [illegible] ગુન [illegible] ॥ શ્ર૦ ॥ ૧૦ ॥
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ॥ શ્ર૦ ॥ ૧૧ ॥

ગુણ વિના સેવા કરે સાધાંરી, નહીં ગરજ સરે લિગારસી,
કોઈહીણ આચારી આપહી ડુબે, તિહાં તુજકેમ નિસ્તારસી. ॥ શ્ર૦ ॥ ૧૨ ॥
સુર સુખ સેવે જે નર પાવે, તપ કર દેહી ગાળસી,
પંચઆશ્રવ પરહરો પ્રાણી, મમતા મનરી મારસી. ॥ શ્ર૦ ॥ ૧૩ ॥
તિરયા તિરે ને તિરસી ઘણા, નહીં કરે પાપ લીગારસી,
ઉતમ વયણ ધરે શિર ઉપર, તે ઉતરે ભવ પારસી ॥ શ્ર૦ ॥ ૧૫ ॥
ઉગણીસે વીસ વિદ ચવદસ. માસ કાર્તિક સુખ કારસી,
શહર રાજગઢ દિપમાલકા, જોડ કરી તંત સારસી. ॥ શ્ર૦ ॥ ૧૬ ॥

॥ અથ અનાથી મુનિકો સ્તવન. ॥

રાય શ્રેણિક રય વાડી ગયા, દીઠા મુનિ એકંત,
રૂપ દેખી અચરજ થયો, રાય પુછેરે કુણ વૃતાંત,
શ્રેણિકરાય હુંરે અનાથી નિગ્રંથ, મેંતો લીધોરે સાધુજીરો પંથ. ॥ શ્રે૦ ॥ ૧ ॥
કોસમ્બી નગરી હુતી, પિતા મુજ પ્રબળ ધન,
પુત્ર પરવાર ભરપુરસ્યું, તિણરો હું કુંવર રતન. ॥ શ્રે૦ ॥ ૨ ॥
એક દિવસ મુજ વેદના ઉપની, મોસ્યું ખમિય ન જાય,
માતપિતા ઘુરયા ઘણાં, ન સકયારે મુજ વેદના બંટાય. ॥ શ્રે૦ ॥ ૩ ॥
પિતાજી મ્હારે કારણે, ખરચ્યા બહોળા દામ,
તોપિણ વેદના ગઈ નહીં, એહવોરે અથિર સંસાર. ॥ શ્રે૦ ॥ ૪ ॥
માતા પિણ મારે કારણે, ધરતી દુઃખ અધાય,
ઉપાય તો કિયા ઘણા, પિણ મ્હારે રે સુખ નહીં થાય. ॥ શ્રે૦ ॥ ૫ ॥
બન્ધુ પિણ મ્હારે હુંતા, એક ઉદરના ભાય,
ઓષધ તો બહુ વિધ કિયા, પિણ કારી ન લાગી કાય. ॥ શ્રે૦ ॥ ૬ ॥
બનોહે પિણ મ્હારે હુંતી, મોટી નાની તાય,
બહુ વિધ લુણ ઉતારતી, પિણ મ્હારેરે સુખ નહીં થાય. ॥ શ્રે૦ ॥ ૭ ॥

ગોરડી મન મોરડી ગોરડી અબલા બાલ,
દેખ વેદના મ્હારી ન સકીરે, મુજ વેદના બંટાય. ॥ શ્રે૦ ॥ ૮ ॥
આંખ્યાં બહુ આંસુ પડે, સિંચ રહી મુજ કાય,
ખાણુપાણુ વિભુષા તજી, પિણ મ્હારેરે સમાધી ન થાય. ॥ શ્રે૦ ॥ ૯ ॥
પ્રેમ વિલુધી પદમણી, મુજસ્યું અલગી ન થાય,
બહુવિધ વેદનામેં સહી, વનિતા રહીરે વિલખાય. ॥ શ્રે૦ ॥ ૧૦ ॥
બહુ રાજ વૈદ બોલાવિયા, કિયા અનેક ઉપાય,
ચન્દન લેપ લગાવિયા. પિણ મ્હારેરે સમાધી ન થાય ॥ શ્રે૦ ॥ ૧૧ ॥
જગમેં કોઈ કિણરો નહીં, તવમે થયોરે અનાથ,
વિતરાગજીરે ધર્મવિના, નાહી કોઈરે મુગતિરો સાથ ॥ શ્રે૦ ॥ ૧૨ ॥
વેદના જાવે માહરી, તો લેઉં સંજમ ભાર,
ઈમ ચિન્તવતાં વેદના ગઈ, પ્રભાતે થયો અણગાર ॥ શ્રે૦ ॥ ૧૩ ॥
ગુણ ગુણ રાજા ચિન્તવે, ધન ધન એહ અણગાર,
રાયશ્રેણીક સમકિત લીવી, વાંદી આયોરે નગરમોઝાર ॥ શ્રે૦ ॥ ૧૪ ॥
અનાથી જીરા ગુણ ગાવતાં, કટે કર્માંરી કોડ,
ગુણ ગુણ સુન્દર ઈમ ભણે, જ્યાને વન્દુંરે બેકર જોડ ॥ શ્રે૦ ॥ ૧૫ ॥

॥ અથ જિન કલ્પી સાધુકી ઢાલ ॥

જિન કલ્પી કષ્ટ ઉદીરિને લેવે, પરિસાહા સહે સમ પરિણામ,
આક્રોશ વિવિધ પ્રકારના ઉપજે, તોઈ ઉદેરિ ન જાવે નિજ ઠામ
ગુર વીતરાગ એ ગુઢ મારગ ॥ ગુ૦ ૧
માસખમણ ખમન કેઈ કરે નિરન્તર, કીસ કર્મ કરે એક જિનજી,
પવન પ્રવન સહે અમર્યાદ રહે ઓન ન આવે મુનિ મનમેરે ॥ ગુ૦ ॥ ૨ ॥
મત્ત ગજવર ઝરે દષ્ટિ ગર્જન, તેને ડુંગ નિરખ નિર ઠાવે,
એમ વિચાર રહે વન ભાળે રહે મુનિ ઠઠ આરો ॥ ગુ૦ ॥ ૩ ॥

લાભ અલાભ સહુ સમભાવે, વલી જીતવ મરણ સમાનેરે,
નિન્દા સ્તુતિ સુખદુઃખ સમચિત, સમગિણે માનઅપમાનેરે.
॥ શુ૦ ॥ ૪ ॥
બાવીસ તેત્રીસ સાગર તાંઈ, જીવ વસિયો નરક મઝારેરે,
તો કિંચીત દુઃખસ્યું સુ દલગિરી, એમ વિમાસે અણગારેરે.
॥ શુ૦ ॥ ૫ ॥
મેઘ સરીખા મોટા મુનિશ્વર, કિયો પાદુપ ગમણું સંથારેરે,
ઓલીમેં જીવં છતાં તન ત્યાગ્યો એક માસ પહેલી ગુણ ધારેરે
॥ શુ૦ ॥ ૬ ॥
શાલીભદ્રને ધનો સરીખા, જયાંરો સુખ માલ તન શ્રીકારેરે,
ત્યાંપિણ માસ માસખમણ તપ કીધા, વલે પાદુપ ગમણું સંથારેરે.
॥ શુ૦ ॥ ૭ ॥
રોગ રહિત તીર્થંકરના તન, તે પિણ લેવૈ કષ્ટ ઉદેરેરે,
તો સહજાંહી રોગાદીક ઉપના આઇ, તો સમા પરિણામાં સહે શૂરવીરેરે.
॥ શુ૦ ॥ ૮ ॥
ઇત્યાદિક મુનિ સ્હામો દેખી, તે કષ્ટ પડ્યાં નહીં કાચારે,
અલ્પ કાલમેં શિવ સુખ પામે, શૂર શિરોમણી સાચારે.
॥ શુ૦ ॥ ૯ ॥
નરકાદિક દુઃખ તિવ્ર વેદના, જીવ સહિ અનંતી વારેરે,
તો કિંચીત વેદના ઉપના મહામુનિ, સહે આણી મન હર્ષ અપારેરે.
॥ શુ૦ ॥ ૧૦ ॥
એ વેદનાથી હુવે કર્મ નિર્જરા, એ વેદનાથી કરે કર્મારે,
પુણ્યરા ચાર બંધે શુભ જોગે, વલી હુવે નિર્જરા ધર્મા રે.
॥ શુ૦ ॥ ૧૧ ॥
સમચિત વેદન સુખરો કારણ, એ વેદનથી કરે કર્મા રે,
સુર શિવના સુખ લહે અનોપમ, વલી હુવે નિર્જરા ધર્મા રે.
॥ શુ૦ ॥ ૧૨ ॥

સમભાવે સહ્યાં હોવે નિર્જરા એકંત, અસમભાવે સહ્યાં હોવે પાપ એકંતોરે, ઠાંણાં અંગ ચોથે ઠાણે શ્રીજિન ભાખ્યો, ઇમ જાણી સમચિત સહે સંતોરે. ॥ શ્રુ૦ ॥ ૧૩ ॥

॥ અથ બારે ભાવના ઉપર ઢાલ ॥

(નમિનાથ અનાથાંરો નાથોરે–એદેશી)

આદિનાથ અરિહન્ત આખ્યાતોરે, વડો પુત્ર ભરત વિખ્યાતોરે,
અનિત્ય ભાવના ભાઈ સાખ્યાતોરે, મહામુનિ મોટકા નિત્ય વંદોરે. ॥ ૧ ॥
ગઢ મઢ મંદિર પોલ પ્રકારોરે, નર ઇંદ્રિ સુરેન્દ્ર સારોરે,
નિત્ય નહીં સાહુ નરનારો, ॥ મહામુનિ ॥ ૨ ॥
અશરણ ભાવના રૂષિ અનાથીરે, એક જિનધર્મ છેવરો સાથીરે,
સંયમ પાલી મુગત સંઘાતી, ॥ મહા ॥ ૩ ॥
સંસાર ભાવના સાલિભદ્ર ભાખરે, અધિક વૈરાગ મન આણરે,
સંયમ લેઇ સર્વાર્થ સિદ્ધિ પાઇ, ॥ મહા ॥ ૪ ॥
નમિરાય રૂષિશ્વર જાણીરે, એકત્વ ભાવના ઉર આણીરે,
મુનિ જય પહુંતા નિરવાણી, ॥ મહા ॥ ૫ ॥
પંખીનો પર ભાવના ભલ ભાખે, કુવર મુધા પુત્ર ઉર આણે,
સંયમ લિયો પરવાર સમઝાઈ. ॥ મહા ॥ ૬ ॥
ચૌથા ચક્રી સનત કુમારેરે, અશુચ ભાવના ભાઈ આચારેરે,
રાજ છાંડી સંયમ મન ધારો. ॥ મહા ॥ ૭ ॥
સમુદ્ર પાલ એલાચી [illegible]
[illegible]
આંજણી કેશી [illegible]
[illegible] કેશી [illegible]
નિર્મલ નિર્જરા [illegible]
[illegible] ॥ મહા ॥ ૧૨ ॥

લોક સાર ભાવના લીવ લાગીરે, શિવરાજ રૂપેશ્વર જાગીરે,
પ્રભુપે સંયમ લેઈ વૈરાગી, ॥ મહા ॥ ૧૧ ॥
અઠાણુવે પુત્ર આયારે, આદેશ્વરજી સમજાયારે,
બોધ દુર્લભ ભાવના ભાયા, ॥ મહા ॥ ૧૨ ॥
ધર્મ રૂચી રૂપિરાયોરે, ધર્મ ભાવના તે ભાયોરે,
દયા પાલી સર્વાર્થ સિદ્ધિ પાયોરે, ॥ મહા ॥ ૧૩ ॥
એવારે ભાવના જે ભાવેરે, તે નર મહા સુખ પાવેરે,
એગો મુગત નગરમેં જાવે, ॥ મહા ॥ ૧૪ ॥
સમત ત્રેણુવે વરસ અઢારેરે, કાતીવદ નવમી સોમવારેરે,
જોડ કીધી આલવા ગાંવ મઝારે, ॥ મહા ॥ ૧૫ ॥

॥ અથ શિયલની નવ વાડની ઢાલ ॥

શ્રી સતગુરૂ પાય નમી કરી, શ્રી જિનવરની વાણીરે,
ઉતરાધ્યયન સોળમે અધ્યયન, બ્રહ્મચાર્યારી વાડ વખાણીરે.
બ્રહ્મચારી નવ વાડ વિચારી ॥ ૧ ॥
સ્ત્રી પશુ પંડક તિહાં થાનક, બ્રહ્મચારી તિહાં ટાલેરે,
મુસા મંઝારી ને દ્રષ્ટં તે, પ્રથમ વાડ ઇમ પાલેરે. ॥ બ્ર૦ ॥ ૨ ॥
સ્ત્રી કથા કરે નહીં મુનિવર, સુર નરનો મન ડોલેરે,
નીર ચલે લીંબુરી વાતૈ સુણતા, દુઝી વાડ ઈમ બોલેરે. ॥ બ્ર૦ ॥ ૩ ॥
પીડ ફલગ સેજ્યાં નહીં બેઠે, નારી બેઠે તિણ ઠામોરે,
વાક રૂત્તા આસણુના આટો, ખટકાચર ફેલ ના મોરે. ॥ બ્ર૦ ॥ ૪ ॥
નેહ ધરી નારી રૂપ નિરખે, ફરે અંગ ઉપંગોરે,
નઝર ઝાખ્યો સુરજથી રુપ્યાં, ચોથી વાડ વ્રત ભંગોરે. ॥ બ્ર૦ ॥ ૫ ॥
નરહે શીલવન્ત ભીતર અન્તર, ન સુણે ચંઝરનો ઝમકોરે,
હાંસ વિલાસ રૂદન સેવત, દ્રષ્ટન્ત ગાજે મોર ઢમકેરે. ॥ બ્ર૦ ॥ ૬ ॥

પૂર્વલા કામ ભોગ મતિ ચિંતારો, તિણસ્યું આરત ઉપજે અધિકોરે,
સપ્તમ વધે ઈધિણરી સંગત, છાછ વટાઉ દૃષ્ટાંતોરે. ॥ બ્ર૦ ॥ ૭ ॥
સરસ આહાર વિગય વલી અધિકો, ભોગવ્યાં વિષય થાય વધતોરે
સંનિપાત વધે દુધ મિશ્રી પીધાં, તિણસ્યું જોઈ લીજેતું સદતોરે. ॥ બ્ર૦ ॥ ૮ ॥
અતિમાત્ર અધિકો જીમે, કામ ભોગ વિષય રસ જાગેરે,
સેરરા સંવમેં રાય સેર ઉરે તો આઠમી વાડ ઇમ ભાંગેરે. ॥ બ્ર૦ ॥ ૯ ॥
ચોવા ચંદન ચરચે અંગા, આભુષણ અતિ ચંગોરે,
છગન મગન હુવે વેસવણવે. નવમી વાડ વ્રત ભંગોરે. ॥ બ્ર૦ ॥ ૧૦ ॥
રતન અમોલક અધિક અનોપમ, જિણ તિણને દેખાવેરે,
શંકારે હાથસ્યું ખોસી લેવે, જ્યૂં શીલરતન ન ગમાવેરે. ॥ બ્ર૦ ॥ ૧૧ ॥
શીલ પાલેને સુખીયા હોસી, અખી હોસી નર નારીરે,
સુત્ર વચન જો શ્રદ્ધે સઘળા, તો મુગત જાસી વ્રતધારીરે. ॥ બ્ર૦ ॥ ૧૨ ॥

—જયાચાર્ય કૃત—

॥ શ્રી ભિખણજી સ્વામીકે ગુણકી ઢાલ ॥

સ્વામ ભિક્ષુ પ્રગટે, જગ માંહે કીર્તિ ઘણરે,
શ્રી જિન આજ્ઞા શિર ધરી, વર ન્યાય વાતા કહીરે.
કહીરે સ્વામ સાચા આગમ વાચા કહીરે ॥ સ્વા ॥ ૧ ॥
આગુંચ ઉતરાધ્યયનમેં, ઈણ આર પંચમ માંહિરે,
જિન વિના શિવ પંથ દેશી, સંત તંત સાહીરે. ॥ સ્વા ॥ ૨ ॥
સમન અમરા તેમના પડે, ગુરૂ સંપ વૃદ્ધિ થશેરે,
પક સુકિયા માંહિ ધારવા, નું દેવ પ્રત્યક્ષ સાહીરે ॥ સ્વા૦ ॥ ૩ ॥
દાસા મુનિ આને હુના, ત્યાં પડે વૃદ્ધિ થશેરે,
હેમ મરજ સુગૂઢિ કરેલ. [illegible] ॥ સ્વા૦ ॥ ૪ ॥
સ્વામ [illegible] [illegible] કર ચઢી રે,
[illegible] સૂરજ ચઢીરે. ॥ સ્વા૦ ॥ ૫ ॥

સ્વામ ભિક્ષુ સમરિયા, ઉગણીસ ચવદે મંહિરે,
બીદાસર ચોમાસમે, જય જશ કીર્તી થઇરે. ॥ સ્વા૦ ॥ ૬ ॥

॥ શ્રી ભિખણજી સ્વામીકે ગુણકી ઢાલ ॥

નન્દનવન ભિક્ષુ ગણમેં વસોરી, હેજી પ્રાણ જાવે તો તાએપગમખીસોરી
નંદન. ॥ ૧ ॥

ગણ માંહિ જ્ઞાન ધ્યાન શોભેરી, હેજી દીપક મંદિર માંહે જિસોરી.
॥ નં૦ ॥ ૨ ॥

અવનીતકી દેશના ન દીપેરી, હેજી ગણિકા તણે શિણગાર જિસોરી.
॥ નં૦ ॥ ૩ ॥

ટાલોકકરો ભણવો ન શોભેરી, હેજી નાક વિના ઓતો મુખડા જિસોરી.
॥ નં૦ ॥ ૪ ॥

દુઃખદાઇ ખુદ જોવા સરીખોરી, હેજી નંદક ટાલોકડ વમણ જિસોરી.
॥ નં૦ ॥ ૫ ॥

શાસણમેં રંગ રતા રહોરી, હેજી સુરશિવ પદ માંહિ વાસ વસોરી,
॥ નં૦ ॥ ૬ ॥

ભાગવસે ભિખુ ગણ પાયોરી, હેજી રતન ચિંતામણ પિણ ન ઠસોરી.
॥ નં૦ ॥ ૭ ॥

ગણપતિ કોપ્યાં ગાઢા રહોરી, હેજી સમચિત શાસણ માંહે હુલસોરી.
॥ નં૦ ॥ ૮ ॥

આઃડોડ ચિતમેં મ આણોરી, હેજી મોહ કર્મરો તજદો નસોરી.
॥ નં૦ ॥ ૯ ॥

ખેલ ખીલારયાંરા ન યાદ કરોરી, હેજી અચળ રહો પિણ અતિરે સુસોરી.
॥ નં૦ ॥ ૧૦ ॥

વાર વાર સું કહિયે તુનેરી, હેજી અહિંગ પણે પેતો ગણમેં વસોરી.
॥ નં૦ ॥ ૧૧ ॥

ઉગણીસે ગુનતીસ ફાગુનરી, હેજી જય જશ આણમેં સુખ વિલસોરી.
॥ નં૦ ॥ ૧૨ ॥

—શ્રાવક શોભજી કૃત—

॥ શ્રી ભિક્ષુગણિકે ગુણાકી ઢાલ ॥

મોટી ફંદ ઇણ જીવરેરે, કનક કામણી દોય
ઉલજ રહ્યો નિકલ સકું નહીરે. દર્શણરો પડગોરે વિછાય
સ્વામીજીરા દર્શણ કિણ વિધ હોય. ॥ ૧ ॥
કુટમ્બ રૂદ્ધિરયું રાચિયોરે, અન્તરાય મુજોય,
મંગલીક દર્શણ શ્રીપુજ્યનારે, મુગત પહુંચાવે સોય. ॥ સ્વા૦ ॥ ૨ ॥
સંસારરો સુખદુઃખ ભોગવ્યાં રે, કર્મ તણો બંધ હોય,
દર્શણ નન્દણ વન જિસોરે, કર્મ ચિંતા દેવે ખોય. ॥ સ્વા૦ ॥ ૩ ॥
દાન દયા બોધ બીજને રે, હિરદેમેં દીજ્યો પોય,
પરદેશાં ગુરુ વિસ્તરે રે. જ્યું સોનેમેં રતન જડોય. ॥ સ્વા૦ ॥ ૪ ॥
ચોરી જારી આદ ઓગણ તજેરે, ઇણ ભવ પર ભવ રોય,
ખરચી પુરવ ભવનણીરે, શ્રીપુજ વિના કુણ પુરોય. ॥ સ્વા૦ ॥ ૫ ॥
સાચે મોતીજ્યું વાયકશ્રી પુજ્યનારે, હિરદેમે સીજ્યો પોય,
જ્ઞાન સાગર આયાં વિનારે, જીવ મેલ કિમ ધોઈ. ॥ સ્વા૦ ॥ ૬ ॥
સોમ દર્શણ શ્રી પુજ્યના રે. હિરદેમે સીજ્યો પોય,
સાગર જ્યું ગુરુ પુજનારે, ગાગર જ્યું કેમ સમોય ॥ સ્વા૦ ॥ ૭ ॥
ગુરુ વિના દર્શણ [illegible] રે, કર કર [illegible] સોય,
પૂર્વલાં [illegible] [illegible] નહીં [illegible] ॥ સ્વા૦ ॥ ૮ ॥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ॥ ૧૦ ॥
[illegible]
[illegible] ॥ ૧૧ ॥

કૃષ્ણીકો મન મેહથી રે, વાદલ વરસે સોય,
પપઈયા મોર પુકારતા, જ્યું મ્હે વાટ રહ્યા સર્વ જોય. ॥ સ્વા૦ ॥ ૧૨ ॥
દર્શણ શ્રી જી દુવારમેં રે, સેવક દીપક જોય,
ભાણભલો જદઉગસી, શોભો ચરણાસ્યું કમલ લગોય. ॥ સ્વા૦ ॥ ૧૩ ॥

—જયાચાર્ય કૃત—

॥ અથ મુનિગણ વર્ણનકી ઢાલ ॥

મુણિન્દ મોરા ભીક્ષુને ભારી માલ, વીરગોયમરી જોડીરે સ્વામીમોરા,
અતિ ભલોરે મોરા, સ્વામ ॥ ૧ ॥ મુણિન્દ મોરા.
આપ માંહિ તથા ગણમેં જાણ, શુદ્ધ સંજમ જાણોતીરે, ॥ સ્વા૦ ॥
રહિવો સહિ રે મોરા, ॥ ૨ ॥ મુણિન્દ મોરા.
ઠાગાસ્યું રહિવારા પચખાણ, વલિ અનન્ત સિધ્ધારી સાખેરે, ॥ સ્વા૦ ॥
સમ સહીરે મોરા, ॥ ૩ ॥ મુણિન્દ મોરા.
અવગણ બોલણરા ત્યાગ, ગણમેં અથવા બાહિર રે, ॥ સ્વા૦ ॥
બેહું તણે રે મોરા, ॥ ૪ ॥ મુણિન્દ મોરા.
મુનિવર જે મહા ભાગ્ય, એહ મર્યાદ આરાધે રે, ॥ સ્વા૦ ॥
હિત ઘણોરે મોરા, ॥ ૫ ॥ મુણિન્દ મોરા.
તીજે પટ રૂપ રાય, ખેતસીજી સુખકારી રે, ॥ સ્વા૦ ॥
મુનિ પિતારે મોરા, ॥ ૬ ॥ મુણિન્દ મોરા.
સમ દમ ઉદધિ સુહાય, હેમ હજારી ભારી રે, ॥ સ્વા૦ ॥
ગુણ રત્તારે મોરા, ॥ ૭ ॥ મુણિન્દ મોરા.
જય જશ કરણ જિહાજ, દિપગણી દીપકસારે, ॥ સ્વા૦ ॥
મહામુનિરે મોરા, ॥ ૮ ॥ મુણિન્દ મોરા.
ગણપતિમેં શિરતાજ, વિરહ ક્ષેત્ર પ્રગટીયારે, ॥ સ્વા૦ ॥
મહામુનિરે મોરા ॥ ૯ ॥ મુણિન્દ મોરા.

અમિયચંદ અણગાર, મહાતપસ્વી વૈરાગીરે, ॥ સ્વા૦ ॥
ગુણનિલોરે મોરા, ॥ ૧૦ ॥ મુનિન્દ મોરા.
છત સદોદર સાર, ભીમ જવર જપકારીરે, ॥ સ્વા૦ ॥
અતિભલોરે મોરા, ॥ ૧૧ ॥ મુનિન્દ મોરા.
કેદર તપસ્વી કરૂર, રામમુખરૂપિ રૂડારે, ॥ સ્વા૦ ॥
રાજતોરે મોરા, ॥ ૧૨ ॥ મુનિન્દ મોરા.
શિવદાયક શિવશૂર, સતીદાસ ગુણકારી, ॥ સ્વા૦ ॥
ગાજતોરે મોરા, ॥ ૧૩ ॥ મુનિન્દ મોરા.
ઉભય પિથલ વર્ધમાન, સામરામ યુગ બંધવરે, ॥ સ્વા૦ ॥
નેમસ્યુરે મોરા, ॥ ૧૪ ॥ મુનિન્દ મોરા.
હીરાખન ગુણખાણ, થિરપાલ ફતેમુજપીવરે, ॥ સ્વા૦ ॥
પ્રેમસ્યુરે મોરા, ॥ ૧૫ ॥ મુનિન્દ મોરા.
રાકરને હરનાથ, અખયરામ ગુખરામજીરે, ॥ સ્વા૦ ॥
ઇંથરૂરે મોરા, ॥ ૧૬ ॥ મુનિન્દ મોરા.
રામશાજી શિવલાલ, જ્યાન નાતીગતચારે, ॥ સ્વા૦ ॥
કમીથરૂરે મોરા, ॥ ૧૭ ॥ મુનિન્દ મોરા.
ઇત્યાદિક બહુ સંત, વલી સમકી ગુણકારીરે, ॥ સ્વા૦ ॥
દીપતીરે મોરા, ॥ ૧૮ ॥ મુનિન્દ મોરા.
કેઉ મહાગુણવંત, તીન બંધવમાતારે, ॥ સ્વા૦ ॥
દીપતીરે મોરા ॥ ૧૯ ॥ મુનિન્દ મોરા
નેમચંદ સિણગાર, [illegible] ॥ સ્વા૦ ॥
દીપતીરે મોરા, ॥ ૨૦ ॥ મુનિન્દ મોરા.
એવાં મહાવ્રતધાર, [illegible] ॥ સ્વા૦ ॥
દીપતીરે મોરા ॥ ૨૧ ॥ મુનિન્દ મોરા
[illegible] મહાગુણધાર [illegible] ॥ સ્વા૦ ॥
[illegible] મોરા [illegible] મુનિન્દ મોરા

દવદન્તી જેયન્તીસાર, અમુકુલ વલી ઇન્દ્રાણીરે, ॥ સ્વાં૦ ॥
સહાયકારે મોરા, ॥ ૨૩ ॥ મુણિન્દ મોરા.
ઉગણીસે પનરે ઉદાર, ફાગુણ સુદિ તિથિ દશજીરે, ॥ સ્વા૦ ॥
ગાઇયોરે મોરા, ॥ ૨૪ ॥ મુણિન્દ મોરા.
જય જશ સમ્પતિસાર, વીદાસર સુખસાતારે, ॥ સ્વા૦ ॥
પાઙયોરે મોરા, ॥ ૨૫ ॥ મુણિન્દ મોરા.

—સ્વામી ભીખણજી કૃત.—

॥ અથઃ એકલરો ચૌઢાલિયો ॥

દોહા—આરંભ જીવ ગૃહસ્થી ફિરે ત્યાંરી ને શ્રાય,
અન્ય તીરથી પાસત્થાદિક, તે પિણ તેહવા થાય. ॥ ૧ ॥
વૈરાગે ઘર છોડને, રાચે વિષય રસ રંગ,
રાગ દ્વેષ વ્યાકુલ થકા, કરે વ્રતનો ભંગ. ॥ ૨ ॥
તે રતિ પામે પાપ કર્મમેં, સાવદ્ય શરણો માન,
ગણ છોડી હુવે એકલા, કુડ કપટરી ખાન. ॥ ૩ ॥
ન્યાત લજાવે પાછલી, વલી ભેખ લજાવણહાર,
એહવા માનવ એકલ ફિરે, ધિગ ત્યાંરો જમવાર. ॥ ૪ ॥
તે ઘણા ભેલા રહે સકે નહિં, તે એકલા થાય,
કુણ કુણ દોષ તિણમેં કહ્યા, તે સુણજ્યો ચિત્ત લાય. ॥ ૫ ॥

॥ ઢાલ પહેલી ॥

(કર્મ જોગે ગુરમાણ મિલિયા-એ દેશી)

કેઇ આપ છાંદે ફિરે એકલા, તે જિન મારગમેં નહીં ભલા,
સાધ શ્રાવક ધર્મ થકી ટલિયા, સંસાર સમુદ્ર માંહે રુલિયા. ॥ ૧ ॥
એકલો દેખ લોક પૂછા કરે, તો ઘણો ક્રોધ કરીને તિણસ્યું લડે,
વલી વાદે નહીં જબમાન રહે, કરડા વચન તિણનેરે કહે. ॥ ૨ ॥

કપરાઈ ઘણીછે એકલ તણી, સુત્રમેં ભાખ્યો ત્રિભુવન ધણી,
વલી લોભ ઘણોછે બહુલપણે, શ્રીવીર કહ્યોછે એકલ તણે. ॥ ૩ ॥
બહુ આરંભને વિશે રક્ત ઘણો, સંચો કરે વજ્ર પાપ તણો,
નથી અર્થી ભોગ તણો, બહુ ભેખધર મહા ગૃધ પણો. ॥ ૪ ॥
ઘણા પ્રકારે કરે ધૂર્તપણો, સંકે નહીં કરતો કર્મરિણો,
અધ્યવસાય મનરો અતહી ઘણો, માઠો વર્તે છે એકલ તણો. ॥ ૫ ॥
બહુ કોહે માણે માયા લોભ પણો, રતે નરે રહે અંકએ ઘણો,
એ આઠ એગાગૃ ઘરમેં વરતી, હિંસાદિક આશ્રવનો અરથી. ॥ ૬ ॥
વલી સાધુનો લિંગ લિયાંવહે, કર્મ એ બાંધ્યો ઇમ કહે,
હું છું ધુર ચારતિયો આચારી, સનરે ભેદે સંજમ ધારી. ॥ ૭ ॥
રખે કોઇ દેખે અકારજ કરતો, આછવકા અર્થી રહે ડરતો,
અજ્ઞાન પ્રમાદરચું દોષ ભર્યો, નિરંતર મુઢ મોહ કુપપર્યો. ॥ ૮ ॥
નિજ ધર્મ ન જાણું આપછંદે રહ્યો, ત્યાંને કર્મ બાંધણને પંડિત કહ્યો,
પાપ કર્મરચું અલગા રહે નહીં, ત્યાંને સંસારમેં ભ્રમણકહી. ॥ ૯ ॥
આચારંગ પાંચમેં અધ્યેન ભાખ્યો, પહેલે ઉદ્દેસે જિન દાખ્યો,
એ ગરીબ કહ્યા છે એકલ તણા, ટબ અનુસારે આતરી ઘણા. ॥ ૧૦ ॥
એહવા અછંદા અવનીતા, ત્યાં છોડી જિન ધર્મ તણી રીતા,
નિરવજ [illegible] વિપરીત, કિમ આવે ત્યાંરી પ્રતીત ॥ ૧૧ ॥
ઉત્તરાધ્યયન [illegible] જાણી, સૂત્રમેં [illegible] છે ત્રિભુવન ધણી,
[illegible] ॥ ૧૨ ॥
ત્યાં છોડી [illegible] નહીં [illegible]
[illegible] ॥ ૧૩ ॥

॥ —દોહા— ॥

[illegible]
[illegible] ॥ ૧ ॥

શ્રધ્ધામેં સેંઠો ઘણો, ન સકે દેવ ડિગાય,
સત્યવાદી પ્રગન્યાં શૂર છે, વલી બોલે નહિં અન્યાય. ॥ ૨ ॥
સૂત્ર ગ્રહવા શક્ત ઘણી, મર્યાદાવન્ત વખાણ,
બહુ શ્રુતિ નવમા પૂર્વ તણી, તીજી આચાર વત્થુનો જાણ. ॥ ૩ ॥
પાંચમે પાંચુ સમર્થી, શરીર તપ એકલ પણોજાણ,
સર્વે કરી સેંઠો ઘણો, સમર્થ શરીર વખાણ. ॥ ૪ ॥
કલહકારી છઠે નહીં, સાતમેં ધીરજ તાહ,
અનુકૂલ પ્રતિકૂલ ઉપસર્ગ સહે, આઠમે વિર્ય ઉછાહ. ॥ ૫ ॥
એ આઠ ગુણા સહિત છે, તો કરણો ઉગ્ર વિહાર,
તે પિણ ગુરૂ આજ્ઞા દીયાં, ફિરે એકલમલ અણગાર ॥ ૬ ॥
આઠ ગુણા વિન એકલ ફિરે, તે અવ્યક્ત મૂઢ અયાણ,
વલે આચારંગમેં નિષેધીયો, તે સુણજો ચતુર સુજાણ. ॥ ૭ ॥

॥ ઢાલ ૨ બીજી ॥

(સાતે પાખંડીની હુવે જિન કલારે-એ દેશી)

એકલને મુનિવરરો ભાવ નિષેધિયોરે, અવ્યક્તને કહ્યોછે ગણ બિગારરે,
દુષ્ટ પ્રાક્રમરો થાનક તેહમેરે, દુષ્ટ કહ્યો તિણરો વિત્રહારરે.
અવ્યક્તને રહણો નિષેધ્યો એકલોરે. ॥ ૧ ॥
ધુરસું તો લોપી અરિહન્ત આગન્યાંરે, એક તો આહિજ મોટી ખોટરે,
વલી નાંવ ધરાવે એકલ સાધરોરે, તે તો છે જિન શાસણમેં ચોર રે.
અ૦ ॥ ૨ ॥
સૂત્ર અવ્યક્ત ને વય અવ્યક્ત પણોરે, તિણરી ચોભંગી મનમેં ધારરે,
યાં દોનૂંહી બોલાંમેં કાચો નહીંરે, તો નચિત રહો એકલ અણગારરે.
અ૦ ॥ ૩ ॥
કોઈ ગણ માંહે રહતા પડિયો ચુકમેરે, તિણને ગુરૂ હિતસ્યું દીધી સીખરે,
અવ્યક્ત ક્રોધ તણે વશ આયનેરે, વચન ન બોલે ગુરૂને ઠીકરે.
અ૦ ॥ ૪ ॥

સઘલા સાધુતો ઇમહિજ ચાલતા રે, ત્યાને સીખામણ ન દે કાંયરે,
હું ઘણાંમાંહિ તો રહ સકું નહીરે, ઓઘટ ઘાટ ઘણી મનમાંયરે.
અ૦ ॥ ૫ ॥

અભીમાની આપણપી મોટો માનતોરે, પ્રબલ મોહ માંહે મુઝાયરે,
કાર્ય અકાર્ય શુદ્ધ સૂઝે નહિરે, વિવેક વિકલ તે એકલ થાય રે.
અ૦ ॥ ૬ ॥

ગામાણું ગામ વિચરતાં તેહને રે, ઘણી અબાધા ઉપજે આય રે,
અબાધા એકલને ખમણી દોહેલીરે, ખમવાનો જાણે નહીં ઉપાયરે.
અ૦ ॥ ૭ ॥

વીર કહ્યો મ્હારા ઉપદેશથીરે, તોને શિષ્ય એકલપણો મ હોય રે,
આ તો શ્રદ્ધા તીર્થંકર દેવનીરે, ગમજ્ઞ મત કોઇ સૂત્ર લોપ રે.
અ૦ ॥ ૮ ॥

આચારંગ પાંચમા અધ્યયનમેરે, ચોથે ઉદ્દેશે એહવા ભાવ રે,
ઉપસર્ગથી અબાધા ઉપજે તેહનેરે, બિવરો કહ્યુંછે [illegible] ન્યાયરે.
અ૦ ॥ ૯ ॥

॥ દોહા ॥

શ્વાસ ખાંસ તાવ તેજરો, રોગ ઉપજે અનેક વિધ આય,
વલી ગરઢપણું આવ્યાં થકાં, વિવિધ પ્રકાર દુઃખ થાય ॥ ૧ ॥
વલી પ્રણામ ચલ વિચલ હુવે, [illegible] ન થાય,
ત્યાં એકલપણું આદરે, ત્યાને [illegible] ॥ ૨ ॥
[illegible] ॥ ૩ ॥
[illegible] ॥ ૪ ॥

॥ ઢાલ ત્રીજી ॥

(ધિગ ધિગ મોહ વિટમ્બણા—એ દેશી)

તાવ ચઢે કદે આકરો, વાચા રૂકે બોલ્યો નવી જાયો રે,
તૃષા અતુલવાય ભડકિયો, ઉણરે કુણ સખાઇ થાયોરે.
ધિગ ધિગ અવ્યક્ત એકલો. ॥ ૧ ॥
કદા કર્મે જોગે કુતરો ડસે, તો ઠલે માતર કુણ જાયો રે,
ડામર જાનવર વાઘાદિક હુવાં, ઉણરે કુણ આહારપાણી લયાયોરે. ધિ૦ ॥ ૨ ॥
જબ કોઈ કાયર સિધાવતા, આપ છાંદે કરે મન જાણ્યો રે,
ભૂખ તૃષારા પીડિયા આવે, ગૃહસ્થીરો આણ્યોરે. ॥ ધિ૦ ॥ ૩ ॥
કેઈ આર્તધ્યાન માંહે મરે, નરક તિર્યંચમેં જાયોરે,
ઉત્કૃષ્ટો અનંતા ભવ ભમે, ચિહુ ગત ગોથા ખાયોરે. ॥ ધિ૦ ॥ ૪ ॥
સ્ત્રી આય વકારિયાં, લાગ જ્યારે તિણ ચાલે રે,
વિરલ હુઆને હોરસી ઘણા, કિણરી લજ્જા શીલ પાલેરે. ॥ ધિ૦ ॥ ૫ ॥
વિષૈ અત્યન્ત પિયાં થકા, વેશ્યાદિકને ઘરે જાયો રે,
માઠી ભાવના ભાવિયાં, કુણ આણે તિણને ઠાયોરે. ॥ ધિ૦ ॥ ૬ ॥
અકાર્ય કરનો સંકે નહિ, થોડા સુખને કાજે રે,
વાત ચાવી હુવા લોકમેં, કને બેસણવાલા પિણ લાજેરે. ॥ ધિ૦ ॥ ૭ ॥
ઈમ જાણી નર નારિયા, એકલ દુર તજીજે રે,
ઘરહાણ હાંસી હુવે લોકમેં, ઈસડી કામ ન કિજેરે ॥ ધિ૦ ॥ ૮ ॥
કયાંસ્યું પ્રકૃત પાડી મિલે નહીં, કયાંસ્યું ન મિલે સભાવેરે,
દુઃખ બાંધી હુવે એકલા, કેઈ કરે ઘણા અન્યાયેરે. ॥ ધિ૦ ॥ ૯ ॥
કયાંસ્યું પોતે આચાર પલે નહીં, વલી કુડ કપટરો ચાલોરે,
તે ગણ છોડી હુવે એકલા, ઓરાં શિરરો આલો રે, ॥ ધિ૦ ॥ ૧૦ ॥
કયાંસ્યું પોતે આચાર પલે નહીં, પિણ સમકિત રાખે ચોખોરે,
ગણ છોડી હુવે એકલા, નહિ કાઢે ઓરામેં દોષોરે. ॥ ધિ૦ ॥ ૧૧ ॥

પછે મોહ કર્મ ઉદે હુવાં, કુડ કપટ ચલાવેરે,
ફિરતી ભાષા બોલે ઘણી, અનહુંતા અવગુણ ગાવેરે. ॥ધિ૦॥૧૨॥
ગામાં નગરાં વિચરતાં, લોક પુછે હર કોઈરે,
યે સાધાંમાંસ્યું નિકલી, આતમા કાંઈ વિગોઈરે. ॥ધિ૦॥૧૩॥
જબ કેઈક બોલે પાધરા, કેઇ બોલે આલપંપાલો રે,
કેઈ ક્રોધ કરી મહા પ્રજલે, કેઈ મુંહ કરે વિકરાલોરે. ॥ધિ૦॥૧૪॥
કેઈ દોષણ ઢાંકે આપરા, ઓરાંમેં બતાવે ચુકોરે,
પૂછ્યાં ન બોલે પાધરા, પૂજ શ્લાખાની ભૂખોરે. ॥ધિ૦॥૧૫॥
કેઈક લાલા લોલો કરે, આહારાદિકરા લપટીરે,
પૂરો નિકાલ કારે નહિં, એસા છે એકલ કપટીરે. ॥ધિ૦॥૧૬॥
આપ સાધાને વન્દના કરે, મહા માઠા પરિણામીરે,
વિનો નર્માઈ કરે ઘણી, એક પેટ ભરણરે કામીરે. ॥ધિ૦॥૧૭॥
સમજુ નર નાર વાન્દે નહીં, આજ્ઞા લોપ એકલો દેખીરે,
આહારપાણી ન દે ભાવસ્યું, તો હુવે સાધાંનો દ્વેષીરે. ॥ધિ૦॥૧૮॥
તે ઇલ છિદ્ર જોવતો રહે, દુષ્ટ પ્રણામા દિન કાટે રે,
ચાર તીર્થસ્યું તરતો રહે, નાખ નહીં [illegible] કાટેરે ॥ધિ૦॥૧૯॥
દંભ [illegible] કરે આકરો, એસારે પાલે સોકેરે,
ધર્મને નાખે ઓલને. એસો છે એકલ [illegible] ॥ધિ૦॥૨૦॥
જિનમતનો ફિરતો રહે, [illegible]
[illegible] ॥ધિ૦॥૨૧॥
[illegible]
મહા [illegible] નિર્મલી, [illegible] ॥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

એમ સમ્યક્ત પાયા જ્યાં કને, ત્યાંને કિહાં હર્ષત થાયારે,
વીનય ભગત કરે ઘણી, તેરાચી શ્રદ્ધા દિસે તિણ આચારે. ॥ ધિ૦ ॥ ૨૫ ॥
સાધ સાધવી ને શ્રદ્ધા તણા, પુઠ પાછળ ગુણ ગાવે રે,
એકણ ધારા બોલતાં, પ્રતીત ઈણ વિધ આવેરે. ॥ ધિ૦ ॥ ૨૬ ॥

॥ દોહા ॥

ભલા કુલરી બિગડી તિકા, જોવે વિરાણ સાથ,
જ્યું સાધુ બિગડયો આચારથી, કિણવિધ આવે હાથ. ॥ ૧ ॥
આજ્ઞા લોપી સતગુરૂ તણી, તિણને ઓપમાં છે ગલિહાર,
આપ છન્દે એકલા ફિરે, જ્યું ઢોર ફિરે રૂલિહાર. ॥ ૨ ॥
બિગડયા ધાનરી પાખતી, બેઠાં દુર્ગંધ આય,
જ્યું એકલરી સંગત કિયાં, બુદ્ધ અકલ પત જાય. ॥ ૩ ॥
જો એકલને આદર દિયે, તોવધે ઘણો મિથ્યાત,
કૂટ પડે જિન ધર્મમેં, તે સુણજ્યો વિખ્યાત. ॥ ૪ ॥

॥ ઢાલ ચોથી ॥

(ધન્ય ધન્ય મેતારજ મુનિ-એ દેશી.)

જિણ શાસણમેં આગન્યા બડી, આતો બાંધીરે ભગવન્તપાલ,
એતો સજન અસજન ભેલા રહે, છાંદે ચાલેરે પ્રભુ વચન સંભાલ.
બુદ્ધિવંતા એકલ સંગત ન કીજિયે. ॥ ૧ ॥
છેરો રૂંધ્યાંવિણ સંજમ ન નિપજે, ઉત્તરાધ્યયનરે ચોથા અધ્યયન માંહ,
ગાથા આઠમી માંહે કહ્યો, એતો જોવોરે ચોંડ સૂત્રરો ન્યાય. ॥ ૨ ॥
છેરો રૂંધ્યાં વિણ સંજમ ન નિપજે, તો કુણ ચાલેરે પરની આજ્ઞા માંય,
સહુ આપમતે હુવે એકલા, ખિણમેં ભેલારે ખિણમેં વિખર જાય. ॥ ૩ ॥
જે આપ મતે હુવે એકલા, તો શાસણમેંરે પડ જાય ઘમરોલ,
એહવા આપ છંદારી કરે થાપના, તે સેદન પાયોરે ભુલાં રડમઈ સોલ. ॥૪॥

વૈરાગ ઘટે તિનુરી પાખતી, કે ઉનુરી સંગતરે આવે મૂલ મિથ્યાત,
કે સાધાંરું ઉતર જાય આસતા, સાચી અદ્ધારે એકલરી વાત. ॥૫॥
ભિડકાવે સાધાંરી સમુદાયથી, આપસમેરે બોલે વિરૂવા વેણ,
વલી છિદ્ર દાખે એક એકને, સાધ દિસંરે વલી અંતર નયણ. ॥૬॥
નકટાદિક ચોર કુશિલિયા, રચી ચાઢવેરે આપ આપણી ન્યાત,
જ્યું ભાગલને ભાગલ મિલે, ઘણો હર્ષેરે કરે મનોગત વાત. ॥૭॥
ચોરી જારી ખુન અકારજ કિયાં, રાજ પકડેરે શિર છેદે ખોડ,
વલી દેશનિકાલારે કાઢિયાં, ત્યાને રાખેરે ભીલ મેત્રાદિક ચોર. ॥૮॥
તે બિગાડ કરે તિણ દેશનો, ભીલ મેનારે ત્યાને આણી સાથ,
દુઃખ ઉપજાવે રૈયત, ગરીબને, ધન લે જાવેરે ત્યાંરી કર કર ઘાત. ॥૯॥
ત્યાને મેત્રાદિક આદર દિયાં, લહેરો લાગેરે જાણ્યાં રાજરી આણ,
કદા રાય કોપે તો ધન ખોસલે, છુટાં માંરેરે તિણરા એહલ જાણ, ॥૧૦॥
ઇતરુંહીં દિષ્ટાંત સાધાંરે સમુદાયમે, દોષ સેવ્યાંરે સાધ કાઢે ગણબાર,
તે આપ છાંદે એકલા રહે, કે ભાગલરે આને પાછે ફિરે લાર ॥૧૧॥
તેના સાધાંરા અવગુણ બોલતા ફિરે, મુખ મીઠીરે બોલે અંતરઘાત,
એહવી બુદ્ધ વાલાને વિચારતા [illegible] કરે [illegible] ॥૧૨॥
ત્યાંરી ભાત ભગત સંગત કિયાં તિણ જાણીરે શ્રીજિનવર આણ,
તેના દુઃખ પાને [illegible] અનંતા જન્મ મરણ જાણ ॥૧૩॥
[illegible]
[illegible] ॥૧૪॥
[illegible]
[illegible] ॥૧૫॥
[illegible]